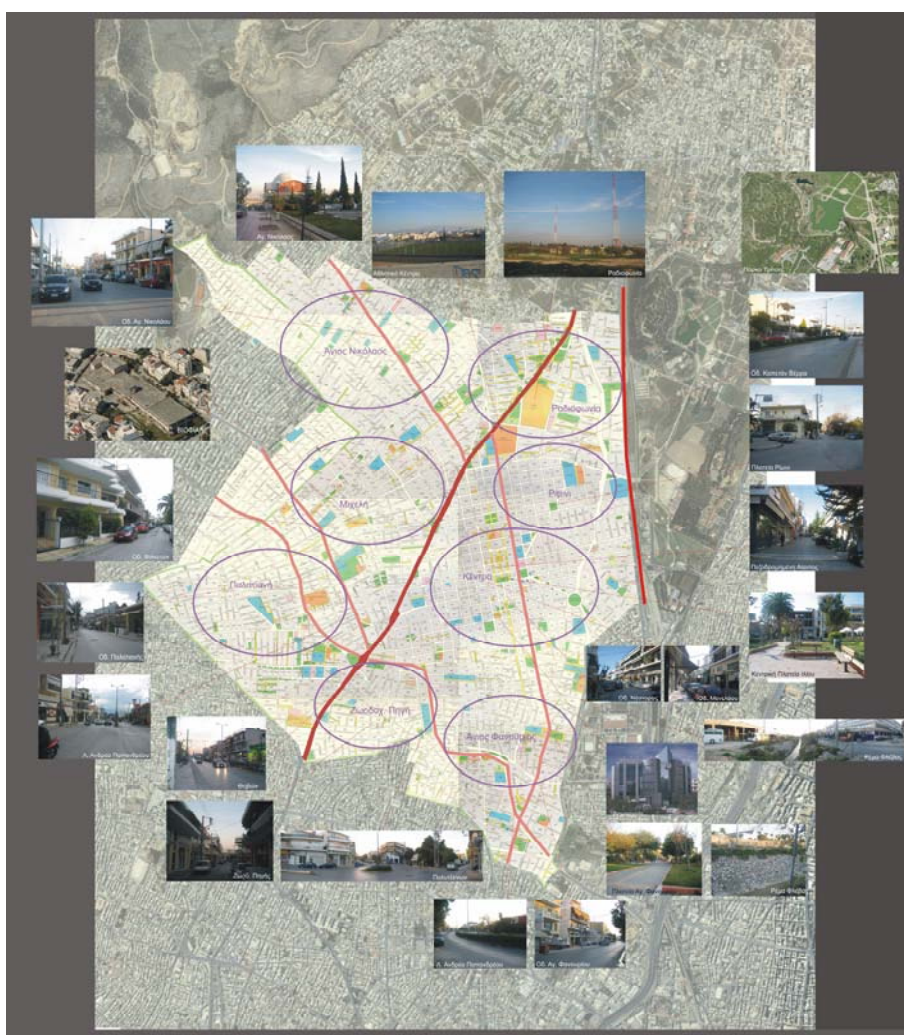

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ
ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

σπουδαστής
Διονύσης Νιώτης
(α.μ. : 98030)

επιβλέπων καθηγητής
Άγγελος Σιόλας

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

Στον Δ.Γ. Καρκούλια (Γκοσώλη),

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3
<u>Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ - Επισκόπηση στη Δ.Αθήνα</u>	7
1.ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ	8
1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ.....	12
1.2. ΚΛΙΜΑ.....	13
1.3. ΡΥΠΑΝΣΗ.....	14
1.4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗ Δ.ΑΘΗΝΑ.....	15
1.5. ΤΕΚΤΟΝΙΚΗ/ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΖΩΝΗ ΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ.....	16
2. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	17
2.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	19
2.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	21
3.ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	24
4. ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ	24
5. ΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	27
5.1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ.....	30
5.2 ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....	33
6. ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΙΡΥΡΥΝΣΗΣ ΚΟΙΝΟΦΕΛΩΝ & ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	36
7. ΑΞΙΕΣ ΓΗΣ	37

8. ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.....	38
8.1 ΟΡΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ.....	39
9. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ.....	42
10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	43
<u>Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ - Ο δήμος Ιλίου</u>	46
1.Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	47
2.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ.....	48
3.ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ.....	59
3.1 ΜΟΝΙΜΟΣ-ΝΟΜΙΜΟΣ- ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ/ ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	59
3.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	61
4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	64
5. ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.....	65
5.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ / ΑΞΙΕΣ ΓΗΣ & ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ.....	65
5.2 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΗΣ.....	66
5.3ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ & ΚΤΗΡΙΩΝ.....	67
5.3.1 ΚΑΤΟΙΚΙΑ.....	67
5.3.2 ΕΜΠΟΡΙΟ-ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....	68
5.3.3 ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ - ΠΡΟΝΟΙΑ.....	68
5.3.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	69
5.3.5 ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	70
5.3.6 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	73

5.3.7 ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ.....	74
5.3.8 ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ - ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ - ΠΛΑΤΕΙΕΣ - ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.....	74
6. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΔΙΚΤΥΑ.....	77
6.1 ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ / ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ.....	77
6.2 ΚΟΜΒΟΙ.....	80
6.3 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ.....	81
6.4 ΣΗΜΑΝΣΗ / ΜΟΝΟΔΡΟΜΗΣΕΙΣ.....	81
6.5 ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΕΙΣ.....	81
6.6 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΣ ΦΟΡΤΟΣ.....	82
6.7 ΚΙΝΗΣΗ ΠΕΖΩΝ.....	82
6.8 ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ.....	83
6.9 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ.....	84
6.10 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ.....	84
7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	84
8. ΡΥΠΟΓΟΝΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	85
9. ΔΙΚΤΥΑ.....	87
10. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	88
<u>Γ' ΚΕΦΑΛΑΙΟ - Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης.....</u>	90
1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (SWOT).....	91
2. ΠΡΟΒΛΕΨΗ/ΠΡΟΒΟΛΗ.....	94
3. ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....	98

4.ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	98
5. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	101
<u>Δ'ΚΕΦΑΛΑΙΟ - Σχεδιαστική πρόταση</u>	111
1.ΣΤΟΧΟΣ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ	112
2.ΔΥΟ ΕΝ ΕΞΕΛΙΞΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	114
2.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.....	114
3. ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	115
3.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	115
3.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	116
3.3 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	117
4. ΜΕΘΟΔΕΥΣΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	119
4.1 ΣΤΑΔΙΟ 1.....	119
4.2 ΣΤΑΔΙΟ 2.....	126
4.3 ΣΤΑΔΙΟ 3.....	132
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>	138
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ</u>	150

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εξ' αρχής, ο οποιοσδήποτε θέλει να μετέχει ή που φιλοδοξεί να μετέχει του όρου «πολεοδόμος» - με την έννοια του «urban planner»- η ενασχόληση με τη Δ.Αθήνα, ένας από τους πιο υποβαθμισμένους πολεοδομικούς ιστούς της ΕΕ, φαντάζει ως «πεδίο δόξης λαμπρόν». Οι εγγενείς δυσκολίες και η φαινομενικώς αναπότρεπτη δυσμενής τροχιά της ανάγουν τη Δ.Αθήνα σε ζήτημα «ταμπού» για τους μελετητές. Αυτή ακριβώς η πρόκληση ήταν και η αιτία για την εκπόνηση αυτής της διπλωματικής εργασίας, η οποία ουδόλως προσπαθεί να δώσει μαγικές ή τετελεσμένες λύσεις, αντιθέτως επιχειρεί να ανοίξει το ζήτημα, να αναδείξει τις ποικίλες δυνατότητες μιας τόσο «δύσκολης» περιοχής.

Το πρώτο στάδιο της συλλογής των στοιχείων γύρω από τη Δ.Αθήνα εκτυλίχθηκε αντιφατικά. Από τη μια πλευρά συσσωρεύτηκε εύκολα μεγάλη ποσότητα πληροφοριών από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας (ΕΣΥΕ), ενώ από την άλλη πλευρά οι Δήμοι, η πολεοδομία και διάφοροι άλλοι φορείς υπήρξαν αρκετά φειδωλοί στην παροχή έστω και των στοιχειωδών. Βασικό εργαλείο αναζήτησης ήταν το διαδίκτυο. Η ΕΣΥΕ συνεισέφερε στη δημογραφία, σε στοιχεία γύρω από τα κτήρια, από την εργασία ενώ οι δημοτικές υπηρεσίες με μεγάλη δυσκολία παρείχαν κάποια ψηφιακά υπόβαθρα και στην περίπτωση του Ιλίου και το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο(ΓΠΣ).

Η μετατροπή των στοιχείων σε πληροφορία ως δεύτερο στάδιο ήταν μια αρκετά επίπονη διαδικασία. Η επεξεργασία πλήθους στοιχείων δημιούργησε μια μεγάλη βάση δεδομένων, από την οποία έπρεπε να επιλεγούν για περαιτέρω επεξεργασία τα πιο σημαντικά, εκείνα δηλαδή που μπορούν να περιγράψουν σε λίγο χώρο τη φυσική, γεωγραφική, περιβαλλοντική και κοινωνική φυσιογνωμία της Δ.Αθήνας.

Στο τρίτο στάδιο έχοντας μια πιο σαφή εικόνα για τη Δ.Αθήνα προέκυψε η ανάγκη για την αναζήτηση ενός δήμου, για να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπος για την εφαρμογή του βασικού συμπεράσματος, βάσει του οποίου η πρότυπη ανάπτυξη ενός δήμου μπορεί να «συμπαράσχει» θετικά την ευρύτερη περιοχή. Η αναζήτηση κατέληξε στο δήμο Ιλίου, ο οποίος πληρούσε όλες εκείνες τις προϋποθέσεις, για την ανάδειξή του σε πρότυπο.

Η εργασία κλείνει με την παράθεση του πρότυπου σχεδιασμού του Δήμου Ιλίου, με τις μεθόδους υλοποίησής του μέσω προτεινόμενων δράσεων και τη οπτικοποίησή τους με τη δημιουργία μεγάλου αριθμού χαρτών. Τα προγράμματα που χρησιμοποιήθηκαν για την επεξεργασία και το τελικό αποτέλεσμά τους είναι το AutoCAD 2007(Autodesk), το Adobe Photoshop CS2 (2005) και το Adobe Illustrator CS2 (2005).

Εν κατακλείδι, αναφέρονται η πολύτιμη εποπτεία του δάσκαλου και καθηγητή ΕΜΠ Α.Σιόλα, η καθοριστική συνεισφορά και συνεργασία του επιβλέποντα υποψήφιου διδάκτορα ΕΜΠ Ε.Μπακογιάννη και η επιμονή για το καλύτερο του μαθηματικού και διανοητή Α.Σπανό, η συνέργεια των οποίων ενσάρκωσε την εργασία αυτήν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αφορμή για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας στάθηκε η διαπίστωση της αποσπασματικής και ανεπαρκούς δράσης απέναντι στο καθολικό περιβαλλοντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η εκτεταμένη πολεοδομική ενότητα της Δ.Αθήνας. Η συγκεκριμένη περιοχή επιλέχθηκε κατά κύριο λόγο γιατί αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα του επιβαρημένου Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Πρωτεύουσας (ΠΣΠ), άρα η οποιαδήποτε συζήτηση γύρω από τη Δ.Αθήνα το αφορά άμεσα ή έμμεσα. Δευτερευόντως, λόγω της αισθητής έλλειψης πολεοδομικών και περιβαλλοντικών μελετών που να την προσδιορίζουν και να παρεμβαίνουν σε αυτήν αντιμετωπίζοντάς την ως ενότητα.

Η επιμονή στην ουσία της ενότητας δεν προκύπτει από κάποια έμφυτη τάση συγκεντροποίησης, αλλά από τις σύγχρονες ανάγκες διάδρασης των μερών που τη συνθέτουν ως τέτοια. Με άλλα λόγια η θεώρηση «η Δ.Αθήνα αποτελείται από δέκα δήμους» και η θεώρηση « οι δέκα δήμοι που συγκροτούν τη Δ.Αθήνα» δραπετεύουν από την ταυτοσημία και αποκτούν διαφορετικές ουσίες και περιεχόμενα, συνθέτοντας μια διαλεκτική ενότητα, πάνω στην οποία οφείλει να εδράζεται ο σχεδιασμός. Ύπαρξη, βέβαια, κάποιου αλγορίθμου που να καθορίζει σε ποιο βαθμό πρέπει να μετέχει η μια θεώρηση ή η άλλη προφανώς δεν υπάρχει και αυτή ακριβώς η απουσία υποχρεώνει τη μελέτη σε διαυγέστερη αντιμετώπιση, ενεργοποιώντας τη διάδραση μεταξύ των θεωρήσεων.

Η επίκληση για διαυγέστερη αντιμετώπιση ανατρέπει καταρχάς το σύνηθες λανθασμένο δίλλημα : «Το καλό του δήμου ή το καλό της ευρύτερης περιοχής;». Η απαγκίστρωση από τέτοιας φύσης διλήματα απελευθερώνει τις πολλές δυνατότητες και των δύο σκελών, τις υποχρεώνει σε συνέργεια και αλληλεπίδραση. Όπως, δηλαδή, τα κακώς πολεοδομικά και περιβαλλοντικά κείμενα μιας περιοχής είναι ικανά να επιδράσουν αρνητικώς στις όμορες περιοχές, με την ίδια λογική και ένταση μπορούν να λειτουργήσουν και οι δυνατότητες, συνεργώντας και αλληλεπιδρώντας μεταξύ όμορων περιοχών. Καταφανώς, το δίλλημα μετασηματίζεται σε δύο καταφατικά είδη «στο καλό του δήμου μέσω του καλού της ευρύτερης περιοχής» και «στο καλό της ευρύτερης περιοχής μέσω του καλού του δήμου», τα οποία συνθέτουν το γένος «αειφόρα και βιώσιμη ανάπτυξη στη Δ.Αθήνα».

Αυτή η διπλωματική εργασία, με γνώμονα τα παραπάνω, καταπιάνεται ενδεικτικά με «το καλό της ευρύτερης περιοχής μέσω του καλού του δήμου», προσπαθώντας να τονίσει τη σημαντικότητα μιας τοπικής παρέμβασης στην ευρύτερη περιοχή. Η προσπάθεια αυτή επικεντρώνεται στο δήμο Ιλίου, αντιμετωπίζοντάς τον ως πρότυπο δήμο της Δ.Αθήνας. Η επιλογή του δεν έγινε τυχαία, αντιθέτως ο αναδεικνυόμενος κεντρικός του ρόλος, η μεγάλη του έκταση, ο μεγάλος πληθυσμός του, η κοινωνική-οικονομική σύστασή του, οι ιδιαίτερες περιβαλλοντικές του δυνατότητες τού προσδίδουν όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που περιγράφουν έναν τέτοιο πρότυπο δήμο της Δ.Αθήνας.

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο Α' κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη επισκόπηση στη Δ.Αθήνα. Καταρχάς οριοθετείται σε σχέση με το ΠΣΠ βάσει των φυσικών, τεχνητών και διοικητικών ορίων και δίδονται οι βασικές πληροφορίες για τους δήμους που την αποτελούν. Είναι μια πρώτη επαφή με την ιδιαιτερότητα της Δ.Αθήνας, προσδιορίζεται ο πολεοδομικός, αλλά και κοινωνικός, χαρακτηρισμός της «πέρα από το ποτάμι» μέσα από μια σύντομη ιστορική αναδρομή όπου αναδεικνύεται ο ιδιαίτερος ρόλος και τα χαρακτηριστικά της : εργατούπολη, χώρος υποδοχής νέων κατοίκων από τις διάφορες ιστορικές, πολιτικές και κοινωνικές συγκυρίες, έντονη κοινωνική αφομοιωτική ικανότητα. Περιγράφονται δηλαδή όλες εκείνες οι διεργασίες που την ανήγαγαν σε πόλη μέσα στην πόλη με πρωτεύοντα μητροπολιτικά χαρακτηριστικά. Αυτά τα ισχυρά πλεονεκτήματά της για πολλές δεκαετίες αγνοούνταν και δοκιμάζονταν τα όρια τους με αποτέλεσμα να μετατραπεί σε πολεοδομικό και περιβαλλοντικό «παρία» του ΠΣΠ. Τα στοιχεία γύρω από το κλίμα, τη ρύπανση και το περιβάλλον επιβεβαιώνουν τα παραπάνω.

Σε αυτό το επιβαρημένο περιβάλλον της Δ.Αθήνας καλούνται να ζήσουν 650.000 πολίτες. Η ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων δίνει μια σαφή εικόνα για τα χαρακτηριστικά των κατοίκων της : διατηρεί τα υψηλά επίπεδα στις νέες ηλικίες, κυρίαρχη οικογενειακή κατάσταση είναι εκείνη των έγγαμων, υψηλά ποσοστά του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού, διατήρηση των υψηλών ποσοστών του δευτερογενούς τομέα απασχόλησης. Από την άλλη πλευρά καταγράφονται ο πολεοδομικός κορεσμός της, η αδυναμία προσέλκυσης νέων κατοίκων, τα χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης, τα μεγάλα ποσοστά ανεργίας και ιδιαίτερα στις γυναίκες. Τα στοιχεία αυτά είναι συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα της νομαρχίας, του νομού Αττικής, της χώρας αλλά και της ΕΕ. Βέβαια, μέσα από αυτήν τη διαδικασία αναδεικνύονται και οι εσωτερικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των δέκα δήμων που αποτελούν τη Δ.Αθήνα. Σε καμία περίπτωση όμως δεν είναι ικανές να ανατρέψουν τον ενιαίο χαρακτήρα της περιοχής. Αντιθέτως, υπερτονίζουν τις διαφορετικές δυνατότητες αλλά και αδυναμίες του κάθε δήμου, με σκοπό την κοινή δράση και αντιμετώπιση αντιστοίχως.

Στη συνέχεια περιγράφεται συνοπτικά το υφιστάμενο πολεοδομικό περιβάλλον και καταγράφονται τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει. Γίνεται μια σύντομη αναφορά στις χρήσεις γης, εντοπίζονται οι βασικές συγκεντρωμένες λειτουργίες(λιανεμπόριο, χονδρεμπόριο, βιομηχανίες, βιοτεχνίες), παρατίθεται ο βασικός κοινωνικός κτηριακός εξοπλισμός (σχολεία, κέντρα υγείας, αθλητικοί χώροι), οι μεγάλοι ελεύθεροι χώροι, τα εγκαταλειμμένα κελύφη προς επανάχρηση, καθώς και χρήζουσες άμεσης ανάπλασης υποβαθμισμένες περιοχές. Σε αυτό το σημείο δίδονται επιγραμματικά κάποιες εκτάσεις εντός του πολεοδομικού ιστού της Δ.Αθήνας, περιαστικές εκτάσεις και ιδιαίτερες ζώνες μητροπολιτικού χαρακτήρα που μπορούν να αυξήσουν σημαντικά τους ελεύθερους χώρους και χώρους πράσινου. Ειδική αναφορά γίνεται στο σπουδαίο περιβαλλοντικό πλεονέκτημα, το όρος Αιγάλεω.

Η προσπάθεια της σύντομης σκιαγράφησης της φυσιογνωμίας της Δ.Αθήνας οδήγησε στην εξαγωγή συγκεκριμένων συμπερασμάτων γύρω από το χαρακτήρα και το ρόλο της στο ΠΣΠ. Κάλυπτα μπορεί να προσδιοριστεί ως μητρόπολη, με έντονες εσωτερικές διαφοροποιήσεις, την ίδια στιγμή που εύκολα κανείς μπορεί να αναγνώσει σημαντικά φυσικά, ιστορικά, δημογραφικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά και πολεοδομικά κοινά χαρακτηριστικά, τέτοια που αυτοδικαίως να την ανάγουν σε ενότητα. Η συγκεκριμένη εμφανισθείσα αντίφαση, δηλαδή της εσωτερικής της διαφοροποίησης και του ενιαίου χαρακτήρα της ως προς το ΠΣΠ, λαμβάνεται από τη συγκεκριμένη εργασία ως το ιδιαίτερο εκείνο πλεονέκτημα, βάσει του οποίου η Δ.Αθήνα δύναται να αυτοπροσδιορίζεται, αναθεωρώντας το μονιστικό και συνήθη ετεροπροσδιορισμό της από το ΠΣΠ. Βέβαια, σε καμία περίπτωση δε γίνεται προσπάθεια «ανεξαρτητοποίησης» της Δ.Αθήνας από το ΠΣΠ, κάτι που θα αντίβαινε στις πολεοδομικές αρχές. Αντιθέτως, παρατίθενται εκείνες οι εσωτερικές δυνατότητές της, τοπικές και υπερτοπικές, που μπορούν να αντιστρέψουν τη δυσμενή τροπή της ποιότητας ζωής.

Η παραπάνω αντιμετώπιση οδηγεί στην εξεύρεση λύσεων «εντός των τειχών» της Δ.Αθήνας, δείχνοντας εμπιστοσύνη στις υφιστάμενες δυνατότητές της και τονίζοντας ότι οι ουσιαστικές λύσεις στα συσσωρευμένα προβλήματά της μπορούν να δοθούν από το εσωτερικό της. Η χρήση της μεθόδου του «πρότυπου δήμου» κρίθηκε ικανή να αναδείξει αυτήν την εσωτερική ικανότητα της Δ.Αθήνας. Η μέθοδος αυτή δεν αποτελεί πανάκεια, αλλά έρχεται να ενδείξει ότι μια ορθολογικοποιημένη και πανοραμική -σχετικώς με την ευρύτητα δράσης- παρέμβαση, περιορισμένης αλλά όχι εγκλωβισμένης χωρικά, δύναται να μετατραπεί σε πόλο μετάδοσης της αειφόρας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο Β' κεφάλαιο γίνεται η επιλογή του δήμου Ιλίου ως πρότυπου δήμου, δεδομένου του ιδιαίτερου ρόλου του ως κέντρο υποενοτήτας της Δ.Αθήνας και των ιδιαίτερων περιβαλλοντικών και πολεοδομικών του χαρακτηριστικών, όπως αυτά περιγράφονται στην αρχή του κεφαλαίου. Στη συνέχεια επιχειρείται η καλύτερη γνωριμία με το δήμο. Η ιστορική εξέλιξη του δήμου, ο πληθυσμός και τα οικονομικοκοινωνικά χαρακτηριστικά του, η σχέση αυτού με τις λειτουργίες και τις υπηρεσίες του δήμου, το μορφωτικό του επίπεδο, η οικογενειακή του κατάσταση μπορούν να δώσουν μια πρώτη εικόνα για την ταυτότητα του πληθυσμού για τον οποίον το Ίλιον αποτέλεσε πόλο έλξης. Σε ευθεία σχέση με την ταυτότητα του πληθυσμού είναι και η απασχόληση. Οι βασικοί παράμετροι που αξιολογήθηκαν είναι η κατανομή της εργασίας στους τομείς απασχόλησης, η θέση στο επάγγελμα, η ποσόστωση του οικονομικώς ενεργού/μη ενεργού πληθυσμού, η σχέση τόπος διαμονής-τόπος εργασίας. Οι συγκρίσεις για την εξαγωγή των αναγκαίων συμπερασμάτων έγιναν σε σχέση πρωτίστως με τη Δ.Αθήνα και όπου κρίθηκε αναγκαίο με το ΠΣΠ.

Πλησιάζοντας περισσότερο στο επίδικο των παρεμβάσεων, επιχειρείται η περιγραφή της πολεοδομικής διάρθρωσης του δήμου, μέσω της παράθεσης του ΓΠΣ, των όρων δόμησης, του καθεστώτος γης, των χρήσεων γης και κτηρίων, του κοινωνικού κτηριακού εξοπλισμού. Σε διαφορετική ενότητα αναφέρονται και καταγράφονται οι ελεύθεροι χώροι, οι παιδικές χαρές, τα ανενεργά κελύφη, οι χώροι πράσινου, οι θρησκευτικοί χώροι και το Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης (ΠΠΕ), το οποίο αποτελεί και την

περιβαλλοντική προμετωπίδα του δήμου και της ευρύτερης περιοχής, αλλά και σημαντικό περιβαλλοντικό πόρο του ΠΣΠ. Η κοινή τους παράθεση προαλείφει τον αναγνώστη για την πρόθεση πλήρους αξιοποίησης προς όφελος των δημοτών των εν ενεργεία αλλά και των εν δυνάμει τέτοιων χώρων.

Αναπόσπαστο κομμάτι της πολεοδομικής διάρθρωσης αποτελεί και το κυκλοφοριακό δίκτυο, το οποίο έχει σχέση αλληλεπίδρασης με τη φυσιογνωμία και τα χαρακτηριστικά της πόλης. Το βασικό βήμα γίνεται με την ιεράρχηση του οδικού δικτύου σε πρωτεύον, δευτερεύον και τοπικών συλλεκτήριων και την παράθεση των βασικών οδικών κόμβων. Στη συνέχεια γίνεται περιγραφή της κατάστασης του οδοστρώματος, της σήμανσης, της πολιτικής των μονοδρομήσεων, του κυκλοφοριακού φόρτου, της στάθμευσης και τις κατηγορίες μετακίνησης. Η κίνηση των πεζών απασχολεί ιδιαίτερα τη συγκεκριμένη ενότητα, καθώς και η εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (MMM).

Η ολοκλήρωση της περιγραφής της υφιστάμενης κατάστασης, ακολουθεί η μελέτη και η ανάλυσή της για την ειδική αξιολόγηση του δήμου Ιλίου. Έτσι, στο Γ' κεφάλαιο επιλέχθηκε ως μέθοδος αξιολόγησης η μέθοδος S.W.O.T., της οποίας η ονομασία προκύπτει από τα αρχικά των λέξεων Strength (Δύναμη), Weakness (Αδυναμία), Opportunity (Ευκαιρία), Threat (Απειλή). Η επιλογή αυτή έγινε γιατί θεωρήθηκε πιο εύχρηστη, πιο κατανοητή, με ικανότητα ευστοχίας στο συγκεκριμένο χωρίς να αφαιρεί τη συμβολή στο γενικό. Βάσει της S.W.O.T. ακολουθεί ένας τύπος πρόβλεψης, η προβολή, που αφορά το δήμο. Αποτελεί ένα πλήρως θεωρητικοποιημένο μοντέλο, προεκτείνοντας γραμμικά τις υπάρχουσες σχέσεις και τάσεις στο μέλλον, αφαιρώντας τη δυνατότητα από σχεδιασμένες (αλλά όχι υλοποιημένες) ή απρόβλεπτες μεταβολές να έχουν καθοριστική συμβολή στις σχέσεις και στις τάσεις. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιείται ως εργαλείο παρακολούθησης των Απειλών, για την εξαγωγή συμπερασμάτων που είναι απαραίτητα για την ιεράρχηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων.

Η συγκεκριμενοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων προϋποθέτει τον προσδιορισμό των αξόνων προτεραιότητας που θα υπηρετήσουν. Μέσα από αυτή τη διαδικασία θα προκύψουν οι βασικοί και οι ειδικοί στόχοι. Οι άξονες είναι : Α) Πολεοδομική αναμόρφωση-επανασχεδιασμός, Β) Περιβαλλοντική πολιτική-αξιοποίηση χώρων πρασίνου και Γ) Αναμόρφωση κυκλοφοριακής πολιτικής. Τονίζεται ότι αξιολογούνται ως ισοβαρείς, ισοδύναμοι, αλληλοεξαρτώμενοι και από κοινού διαπνέοντες από τη δημόσια διαβούλευση και τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων.

Ως κατακλείδα του Γ' κεφαλαίου αναφέρονται οι γενικές και ειδικές αρχές που πρέπει να διέπουν τους άξονες προτεραιότητας και τους επιμέρους τομείς σχεδιασμού. Με συνοπτικό τρόπο περιγράφονται ο ρόλος των ανοιχτών χώρων και οι απαραίτητες βιοκλιματικές τους συνθήκες, η προσφορά των πράσινων δικτύων, η ανάγκη για βιοκλιματικά κτήρια, ο ρόλος του ποδηλάτου στη σύγχρονη πόλη, καθώς και ο προσδιορισμός υλικών και τεχνικών που προσδίδουν προστιθέμενη αξία στις σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις. Τέλος, γίνεται μια ουσιαστική προσέγγιση στο κοινό απεύθυνσης του σχεδιασμού, που σε τελική ανάλυση είναι ο τελικός αποδέκτης αυτού.

Έχοντας πλέον μελετήσει, αναλύσει και αξιολογήσει αυτό που ονομάζεται υφιστάμενη κατάσταση του δήμου, έρχεται το Δ' κεφάλαιο να προσδιορίσει με συγκεκριμένο τρόπο τις προτεινόμενες λύσεις, με γνώμονα τους επιλεγμένους άξονες προτεραιότητας με τις βασικές και ειδικές τους αρχές. Βέβαια, πριν ενεργοποιηθεί η παραπάνω διαδικασία κρίνεται κρίσιμο να προηγηθούν η προσδοκώμενη προοπτική για το δήμο Ιλίου και ο επιδιωκόμενος ρόλος του στην ευρύτερη περιοχή. Η γνώση αυτών βοηθάει στον προσανατολισμό των προτάσεων και παραλλήλως αποτελεί έναν απαραίτητο μηχανισμό ελέγχου των προτεινόμενων παρεμβάσεων.

Δεδομένου ότι το Ίλιον επιλέχτηκε ως πρότυπος δήμος της Δ.Αθήνας, κρίθηκε αναγκαίο οι προτεινόμενες παρεμβάσεις να έχουν τη διάσταση «Πρότυπου Σχεδιασμού», με μακροπρόθεσμη προοπτική. Η επιλογή αυτή έγινε για την ανάδειξη όλων των δυνατοτήτων του δήμου, που σε πλήρη και αλληλεργή ανάπτυξη, μπορούν να αλλάξουν την ποιότητα ζωής στο δήμο Ιλίου, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή. Η στοχοθέτηση του πρότυπου σχεδιασμού έχει τρεις συνιστώσες: τους πολεοδομικούς, τους περιβαλλοντικούς και τους κυκλοφοριακούς στόχους. Λαμβάνει υπόψη τα δύο εν εξελίξει σημαντικά έργα, τη διάνοιξη της Θηβών και την επέκταση του μετρό, που αντικειμενικά δημιουργούν νέα δεδομένα στην ευρύτερη περιοχή.

Η μέθοδος υλοποίησης ακολουθεί τρία διαδοχικά, χρονικά στάδια με ενσωματωμένα αντανακλαστικά για τη μη εξάρτηση της επιτυχίας του καθενός από το προηγούμενο. Στο πρώτο βραχυπρόθεσμο στάδιο δημιουργούνται κάποιες απαραίτητες προϋποθέσεις, που προετοιμάζουν το δήμο και τους πολίτες για τη νέα εποχή του δήμου, γλαφυρά θα μπορούσε να το περιγράψει κανείς με το «εισαγωγή στον πρότυπο σχεδιασμό». Το δεύτερο, μεσοπρόθεσμο στάδιο γίνονται κάποιες βασικές τομές στη φυσιογνωμία του δήμου και τελικά στο τρίτο, μακροπρόθεσμο στάδιο παρουσιάζεται ο δήμος της προσδοκώμενης προοπτικής και του επιδιωκόμενου ρόλου του. Ως παρακολούθημα στο τέλος της εργασίας παρατίθεται το Παράρτημα, με το ΓΠΣ και την οπτικοποίηση των προτάσεων.

Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Επισκόπηση στη Δ.Αθήνα

1.ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

Η Δ.Αθήνα συγκροτεί μια ενιαία χωροταξική ενότητα της Αττικής. Περιλαμβάνει δέκα δήμους : Αγ. Αναργύρων, Αγ. Βαρβάρας, Αιγάλεω, Ιλίου, Καματερού, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου, που ανήκουν διοικητικά στη νομαρχία Αθηνών, το δήμο Κορυδαλλού, που ανήκει στη νομαρχία Πειραιώς και το δήμο Ζεφυρίου που ανήκει στη νομαρχία Δυτικής Αττικής. Έχει συνολική έκταση 7405Ha με 4.146,96 Ha, το 72% περίπου εντός σχεδίου πόλης, ενώ καταγράφηκε 579.723 κάτοικοι ως μόνιμος πληθυσμός, στην απογραφή του 2001(Πίνακας 2). Καλύπτει την περιοχή από ΒΔ έως Δ του Λεκανοπεδίου και συνορεύει :

- Βόρεια με τους δήμους των Άνω Λιοσίων και Αχαρνών
- Νότια με τους δήμους Νίκαιας, Αγ.Ι.Ρέντη και σε ένα μικρό σημείο με το δήμο του Ταύρου
- Ανατολικά και με φυσικό όριο τον Κηφισό ποταμό με το δήμο της Αθήνας
- Β.Α. με τους δήμους της Ν.Φιλαδέλφειας και της Ν.Χαλκηδόνας
- Β.Δ. με το φυσικό όριο το όρους Αιγάλεω και με το δήμο του Ασπροπύργου
- Δυτικά βρίσκεται ο κόλπος της Ελευσίνας
- Ν.Δ. οι δήμοι της Νίκαιας, του Κερατσινίου και του Περάματος

ΔΗΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (Ha)
ΧΑΪΔΑΡΙ	2300
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	1100
ΙΛΙΟΝ	900
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	700
ΚΑΜΑΤΕΡΟ	700
ΑΙΓΑΛΕΩ	650
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ	400
ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	300
ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	205
ΖΕΦΥΡΙ	150
ΑΣΔΑ	7405

Πίνακας 1(στοιχεία ΑΣΔΑ)

	Εντός σχεδίου Έκτασης (Ha)	Έκταση ΟΤ (Ha)	Μόνιμος πληθυσμός (κατ.)	Μικτή πυκνότητα (brutto) (Ha)	Καθαρή πυκνότητα (netto) (Ha)
Αγ.Ανάργυροι	288,66	174,41	35.072	121,5	201,1
Αγ.Βαρβάρα	184,36	110,10	31.354	170,1	284,8
Αιγάλεω	438,50	227,14	77.917	177,7	343,0
Ζεφύρι	145,38	67,61	9.130	62,8	135,0
Ίλιον	663,01	416,92	85.572	129,1	205,2
Καματερό	505,00	231,83	23.172	45,9	100,0
Κορυδαλλός	315,68	203,60	70.710	224,0	347,3
Περιστερί	959,37	591,83	146.743	153,0	247,9
Πετρούπολη	268,28	189,00	51.559	192,2	272,8
Χαϊδάρι	378,72	220,51	48.494	128,0	219,9
Δ.Αθήνα	4.146,96	2.432,95	579.723	139,8	238,3

Πίνακας 2(στοιχεία ΑΣΔΑ)

Αποτελέσει - και αποτελεί - το δυτικό ανάπτυγμα των περιοχών κατοικίας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πρωτεύουσας (ΠΣΠ) πλάι στην παρακηφισία (ως προς τον Κηφισό ποταμό) βιομηχανική συγκέντρωση, στην οποία κατά κύριο λόγο οφείλεται η υποβάθμιση της περιοχής σε όλους τους τομείς και προσδιόρισε το πλαίσιο της χωρικής και κοινωνικής απομόνωσης «πέρα από το ποτάμι». Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τη διαφοροποιούν από το υπόλοιπο ΠΣΠ επιγραμματικά είναι :

- Αποτελεί εκτεταμένη και ενιαία γεωγραφική ενότητα δέκα όμορων δήμων με ευδιάκριτα πολεοδομικά, κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, αξιολογούμενα με αρνητικό ειδικό βάρος, με διαχρονικές τάσεις υποβάθμισης
- Αναγνωρίζεται ως η περιοχή που κατεξοχήν απαιτείται η άμεση αποκατάσταση του αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος. Χαρακτηρίζεται ως πανευρωπαϊκό αρνητικό πολεοδομικό πρότυπο, την ίδια στιγμή που αποτελεί πεδίο δράσης, όπου η πολεοδομική παρέμβαση καλείται να κερδίσει το στοίχημα της αειφορίας και της βιωσιμότητας
- Η γενικευμένη οικονομική κρίση, στην οποία συντέλεσε αποφασιστικά η αποβιομηχάνιση. Μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, οι οποίες προσέδιδαν στην περιοχή το βιομηχανικό της χαρακτήρα, είτε έκλεισαν είτε μεταφέρθηκαν αλλού

εντός ή εκτός Ελλάδας. Σήμερα, η Δ.Αθήνα αναζητά ταυτότητα, κατεύθυνση και ρόλο στα νέα δεδομένα του 21^{ου} αιώνα

Εικόνα 1: Η θέση της Δ.Αθήνας στο Ν.Αττικής

Η Δ.Αθήνα για χρόνια βρίσκεται στο περιθώριο του μητροπολιτικού κέντρου της Αθήνας. Καταρχάς ήταν ο τόπος όπου χωροθετούνταν όλες εκείνες οι χρήσεις που ήταν ενοχλητικές μεν, αναγκαίες δε για την ανάπτυξη του συνόλου της πρωτεύουσας. Στα επόμενα στάδια, όταν οι βαριές χρήσεις εμπόδιζαν την οικιστική επέκταση, άρχισε η σταδιακή απομάκρυνσή τους.

1.1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ Δ.ΑΘΗΝΑΣ

Η Δ.Αθήνα κατοικείται περισσότερο από 600.000 κατοίκους, σύμφωνα με εκτιμήσεις, κάτι που αντιστοιχεί στο εκτιμώμενο 15%, του συνολικού πληθυσμού του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πρωτεύουσας (ΠΣΠ) και στο 5% της χώρας. Ωστόσο αυτό το μέγεθος αναπτύχθηκε τις τελευταίες δεκαετίες με γοργούς ρυθμούς, δεδομένου ότι μέχρι το 1920 ήταν μια αραιοκατοικημένη, με αγροτικό χαρακτήρα περιοχή. Η σημερινή εικόνα δεν προέκυψε από την εξέλιξη κάποιου γηγενούς πληθυσμού, αλλά από την εισροή «ξένων» προς την περιοχή πληθυσμιακών ρευμάτων :

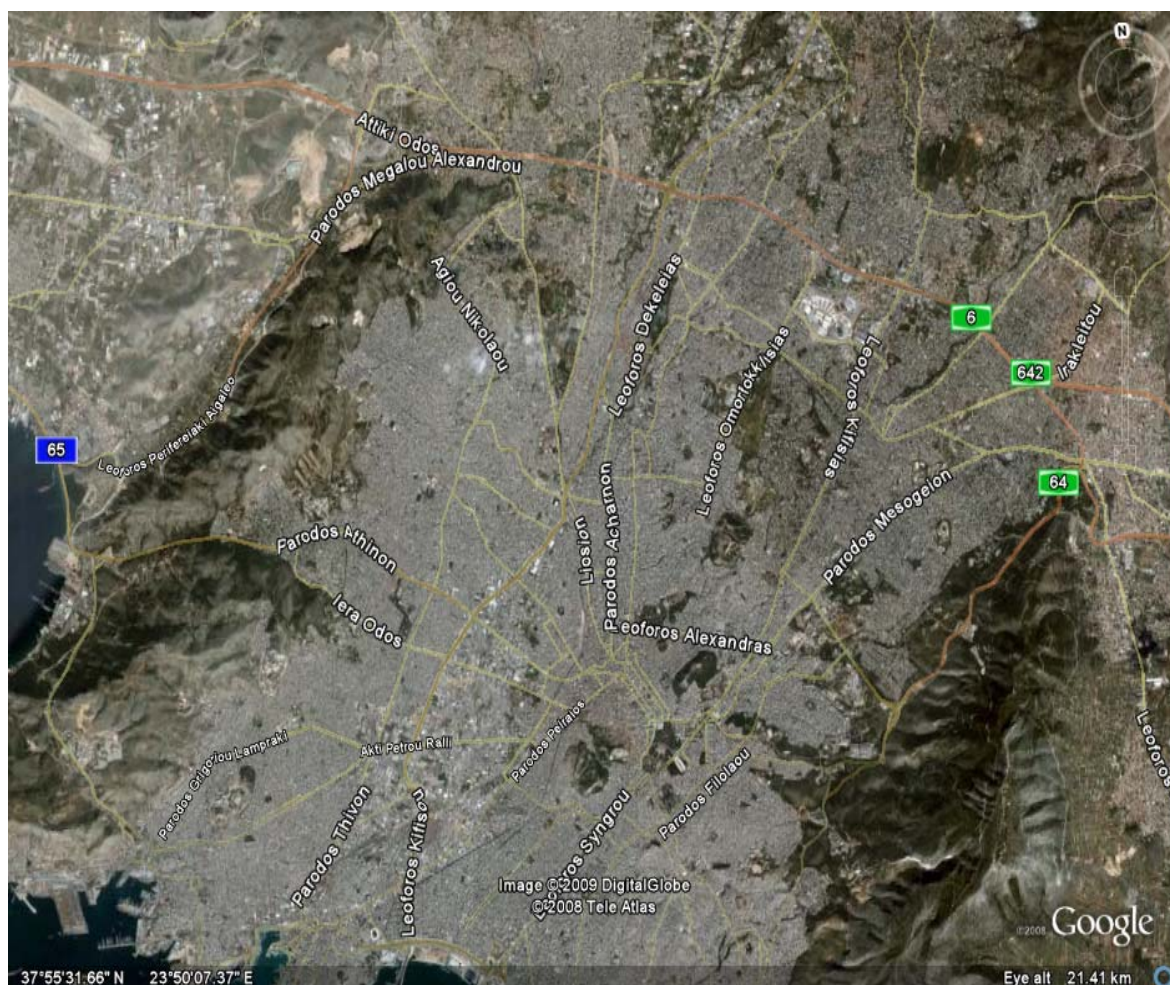
- Το πρώτο κύμα περιλαμβάνει τους πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία το 1922, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν κυρίως στις περιοχές του Περιστερίου, του Ιλίου, του Αιγάλεω και του Χαϊδαρίου.
- Το δεύτερο και σημαντικότερο κύμα συμπίπτει με το φαινόμενο της εσωτερικής μετανάστευσης κατά την μεταπολεμική περίοδο και το οποίο διατηρήθηκε σε υψηλό επίπεδο μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70.
- Το τρίτο και πιο πρόσφατο κύμα είναι αυτό που ακολούθησε τη διάλυση της ΕΣΣΔ στις αρχές της δεκαετίας του '90 και την έξοδο από αυτήν παλλινოსτούντων ομογενών. Η κατάρρευση του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ δημιούργησε μεγάλης κλίμακας προσέλευση οικονομικών μεταναστών από τις όμορες στην Ελλάδα χώρες. Επιπροσθέτως, το νέο παγκόσμιο οικονομικό status οδήγησε στην αθρόα μετανάστευση πληθυσμών από την κυρίως ειπειν Ασία και Αφρική.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες η κοινωνική σύνθεση του πληθυσμού ανασυστάθηκε, αποτέλεσμα της γενικής, κοινωνικής κινητικότητας. Έτσι, καθώς τα πιο εύρωστα κοινωνικά στρώματα, μετακινήθηκαν σε άλλες, καλύτερες περιοχές, η Δ.Αθήνα συνέχισε να απορροφά τα φτωχά λαϊκά στρώματα και τους οικονομικούς μετανάστες, αποδεικνύοντας το μεγάλο βαθμό ικανότητας στην απορρόφηση και ένταξη των νέων κατοίκων της.

Το χρονικό ορόσημο που καθορίζει την αναπτυξιακή μετεξέλιξη της περιοχής προσδιορίζεται στο 1984, με τη θέσπιση και εφαρμογή του Π.Δ. 84/84, που απαγορεύει, πλέον, τη βιομηχανική ανάπτυξη της περιοχής της πρωτεύουσας, ως μέτρο για τον περιορισμό της ρύπανσης. Η τάση αυτή δημιούργησε ένα αναπτυξιακό κενό για την περιοχή, αφού η απομάκρυνση της μεταποίησης δεν οδήγησε σε άμεση υποκατάσταση από μια άλλη οικονομική δραστηριότητα, καθώς δεν υπήρχε καμία πρόβλεψη και κανένας σχεδιασμός εκ μέρους του κρατικού μηχανισμού. Αποτέλεσμα της απουσίας σχεδιασμού, ήταν η αυτορρύθμιση της οικονομικής δραστηριότητας, με όλες τις εγγενείς αρνητικές συνέπειές της.

Στην εξέλιξη της Δ.Αθήνας σημαντικό ρόλο έχουν και οι φυσικοί και τεχνητοί φραγμοί της, οι οποίοι την οριοθετούν σαφώς, αλλά ταυτοχρόνως την απομονώνουν από τους φυσικούς της γείτονες, ενώ πολλές φορές συναντώνται τέτοιας φύσης φραγμοί και μεταξύ των δήμων:

- Το όρος Αιγάλεω στα δυτικά που εκτείνεται Β-ΒΔ ως Ν-ΝΔ, διαχωρίζει τη Δ.Αθήνα από τη Δ.Αττική
- Ο Κηφισός ποταμός ανατολικά (σήμερα Εθνική οδός Αθηνών – Λαμίας), τη διαχωρίζει ουσιαστικά από το μητροπολιτικό κέντρο της πρωτεύουσας
- Η Εθνική οδός Αθηνών – Κορίνθου η οποία τη διχοτομεί, αποκόπτοντας το Αιγάλεω, την Αγ.Βαρβάρα, τον Κορυδαλλό και τμήμα του Χαϊδαρίου από την υπόλοιπη Δ.Αθήνα
- Η λεωφόρος Πέτρου Ράλλη που αποκόπτει τμήμα του Κορυδαλλού
- Η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών – Μακεδονίας και η Αθηνών –Πελοποννήσου που διχοτομεί τους Αγ.Ανάργυρους
- Η λεωφόρος Θηβών είναι ένας ιδιαίτερος τεχνητός φραγμός, με σημαντική υπερτοπική κίνηση, καθώς είναι ο μοναδικός άξονας εγκάρσιας και εσωτερικής σύνδεσης των δήμων
- Η Δ.Αθήνα επεκτεινόμενη σταδιακά προς βορρά, αλλά και προς δυτικά, μέσα από διαδοχικές εντάξεις εκτεταμένων περιοχών αυθαίρετων κτισμάτων, «σκαρφάλωσε» ως στις υπώρειες του όρους Αιγάλεω. Αυτές οι σταδιακές επεκτάσεις του σχεδίου πόλης με την ενσωμάτωση των προαναφερθέντων εκτάσεων και οι νεότερες επεκτάσεις που προέκυψαν από το Ν.1337/83, έχουν απεικονισθεί στον πολεοδομικό ιστό, ως έκφραση της κοινωνικοοικονομικής δομής των στρωμάτων που διαμόρφωσαν, με την παρουσία τους, τις περιοχές αυτές. Τα αρχικά ρυμοτομικά σχέδια λόγω έλλειψης κεντρικού σχεδιασμού, μεσομακροπρόθεσμων εκτιμήσεων για την εξέλιξη της περιοχής, καθώς και η υποχρηματοδότηση για την εκτέλεση των απαραίτητων απαλλοτριώσεων και των αναγκαίων κοινωνικών και τεχνικών υποδομών, οδήγησε στην επιθετική πολιτική απέναντι στους χώρους πράσινου και στους ελεύθερους χώρους. Απόρροια της έλλειψης ρυθμιστικού σχεδίου αποτέλεσε η μείξη ασύμβατων χρήσεων, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα τη συνύπαρξη βιομηχανιών και κατοικιών, τις υψηλές οικιστικές πυκνότητες, τον συγκριτικά με τον πληθυσμό περιορισμένο αριθμό κοινωφελών και κοινόχρηστων χρήσεων, την ανεπάρκεια και δυσλειτουργία των μέσων μαζικής μεταφοράς, την κυκλοφοριακή συμφόρηση και την αυξημένη ρύπανση.

Εικόνα 2: Η θέση της Δ.Αθήνας (ΠΗΓΗ : Google Earth)

1.2.ΚΛΙΜΑ

Τα δεδομένα για τον προσδιορισμό των κλιματικών συνθηκών λαμβάνονται από τους τρεις επίσημους μετεωρολογικούς σταθμούς, του Τατοΐου, της Ν.Φιλαδέλφειας και του Βοτανικού. Βάσει αυτών των στοιχείων η περιοχή χαρακτηρίζεται από ασθενές έως έντονο θερμομεσογειακό κλίμα, με κύριο χαρακτηριστικό το ξηρό και θερμό καλοκαίρι και τον ήπιο και βροχερό χειμώνα.

Οι βιοκλιματικές συνθήκες στην περιοχή δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές, λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, σε συνδυασμό με την εγκληματική απουσία πράσινου, την απογύμνωση του όρους Αιγάλεω, και την πυκνή δόμηση. Στην αύξηση της σχετικής υγρασίας και της δημιουργίας αιχμών συμβάλλουν οι εκπομπές θερμών υδρατμών, προϊόντων καύσης, που προέρχονται από το μεγάλο κυκλοφοριακό φόρτο, δεδομένης της παρουσίας βασικών οδικών αξόνων και από τη μεταποιητική δραστηριότητα, που παρά τη φθίνουσα πορεία της, εξακολουθεί να κατέχει υψηλό μερίδιο επί του συνόλου των παραγόμενων ρύπων. Η παρουσία της τέτοιας υγρασίας, σε παράλληλη δράση με την υψηλή θερμοκρασία, συνθέτουν τις συνθήκες δημιουργίας αποπνικτικής ατμόσφαιρας,

με έντονη την αίσθηση δυσφορίας και την αύξηση των κινδύνων για την υγεία των ευπαθών ομάδων (ηλικιωμένοι, παιδιά).

1.3.ΡΥΠΑΝΣΗ

ατμοσφαιρική ρύπανση

Η ατμοσφαιρική ρύπανση παρακολουθείται από το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΔΠΑΡ). Στη Δ.Αθήνα είναι τοποθετημένοι δύο σταθμοί στο Περιστερί και στη Γεωπονική. Τα δεδομένα των δύο σταθμών δε μπορούν να δώσουν πλήρη εικόνα για την περιοχή. Για το λόγο αυτό, αλλά και για λόγους συγκρίσεων, συμβάλουν στη διαδικασία οι σταθμοί των Πειραιά, Λιοσίων, Πατησίων καθώς και οι σταθμοί του κέντρου της Αθηνάς (Αριστοτέλους). Από τη διαχρονική παρακολούθηση των ατμοσφαιρικών ρύπων παρουσιάζεται μια σταθεροποίηση των τιμών του μονοξειδίου του αζώτου(NO), του διοξειδίου του θείου(SO_2), του όζοντος(O_3), του μονοξειδίου του άνθρακα(CO) και της αιθάλης.

Σχετικώς με τη μηνιαία μεταβολή των πρωτογενών ρύπων (NO , SO_2 , CO , αιθάλης) παρουσιάζουν αύξηση την περίοδο του χειμώνα. Αυτό οφείλεται στη λειτουργία των δικτύων κεντρικής θέρμανσης, την σχετικά αυξημένη κυκλοφορία και στη λειτουργία, σε δυσμενέστερες συνθήκες, των μηχανών των τροχοφόρων. Στην ωριαία μεταβολή τους, προκύπτει ότι παρουσιάζουν υψηλότερες τιμές το πρωί (07:00-10:00) και το βράδυ (21:00-23:00).

Από τους δευτερογενείς ρύπους (O_3 , NO_2) το O_3 παρουσιάζει αύξηση τους καλοκαιρινούς μήνες, ενώ για το NO_2 δεν υπάρχει σαφή μηνιαία μεταβολή. Στις ωριαίες μεταβολές το NO_2 εμφανίζει υψηλές τιμές το πρωί (09:00-11:00), ενώ το O_3 τις πρώτες μεσημβρινές ώρες.

Η πιο επικίνδυνη ουσία στην ατμόσφαιρα είναι το βενζόλιο. Συγκρίνοντας τις μέσες ετήσιες τιμές του, προκύπτει ότι είναι αρκετά αυξημένες σε σχέση με τις αντίστοιχες της ΕΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την κοινοτική οδηγία 2000/69, το βενζόλιο αποτελεί γονιδιοτοξικό καρκινογόνο παράγοντα και δεν υπάρχει προσδιορισμένο επίπεδο κάτω του οποίου το βενζόλιο δεν αποτελεί κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

Υγρά απόβλητα

Κύριος αποδέκτης των υγρών αποβλήτων (αστικών και βιομηχανικών) είναι το δίκτυο αποχέτευσης της ΕΥΔΑΠ. Όπως προβλέπεται, τα βιομηχανικά απόβλητα επιβάλλεται να επεξεργάζονται και να καταλήγουν τελικά στο δίκτυο. Αυτή η προϋπόθεση πολλές φορές καταστρατηγείται, δεδομένων και των ελλείψεων που παρουσιάζονται στους μηχανισμών ελέγχου.

Ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων

Στη Δ.Αθήνα δεν υπάρχουν λίμνες ή ποτάμια, αλλά πυκνό υδρογραφικό δίκτυο με σημαντικό πλήθος υδατορεμάτων που ξεκινούν από τον ορεινό όγκο του Όρους Αιγάλεω

και καταλήγουν στον Κηφισό ποταμό. Στα ανοιχτά ρέματα εντοπίζονται ανεπεξέργαστα βιομηχανικά λύματα, αδρανή υλικά, αστικά απορρίμματα και γενικά πάσης φύσεως ρυπογόνα υλικά, αφού η «αστική κουλτούρα» είχε δώσει στα ρέματα το ρόλο άτυπων χώρων αποκομιδής απορριμμάτων. Η διευθέτηση και η κάλυψή τους, ως μέτρο αντιμετώπισης, μπορεί να περιορίζει τέτοιες δραστηριότητες, δημιουργεί, όμως, προβλήματα πλημμυρών.

Θαλάσσια ρύπανση

Στη Δ.Αθήνα ανήκει τμήμα του κόλπου της Ελευσίνας, που περιλαμβάνει την περιοχή του Σκαρμαγκαά. Η περιοχή επιβαρύνθηκε επί δεκαετίες από βιομηχανικά και αστικά υγρά απόβλητα, απόβλητα των διυλιστηρίων, των ναυπηγείων, από τη διέλευση πλοίων και την παραμονή παροπλισμένων, από τις απορροές των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και των στρατιωτικών εγκαταστάσεων.

1.4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗ Δ.ΑΘΗΝΑ

Η Δ.Αθήνα υπήρξε τα τελευταία 50 χρόνια τόπος άναρχης συγκέντρωσης ρυπογόνων και οχλουσών δραστηριοτήτων. Στην κατάσταση αυτή συντέλεσαν και οι επίσης βεβαρημένες, όμορες περιοχές του Ασπροπύργου, της Ελευσίνας, του Κερατσινίου, της Δραπετσώνας και των Αν.Λιοσίων. Η απουσία οποιουδήποτε μέτρου για την ορθολογική χωροθέτηση των δραστηριοτήτων, συνοδεύτηκε με την αντίστοιχη απουσία ελέγχων για τον περιορισμό των οχλήσεων. Παραλλήλως, η απουσία κυκλοφοριακών και συγκοινωνιακών δομών, ο πληθυσμιακός κορεσμός, η έλλειψη χώρων πρασίνου, η αποψίλωση του όρους Αιγάλεω δημιούργησαν συνθήκες περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, που συμπληρώθηκε από το δύσμορφο οικιστικό περιβάλλον, της χαμηλής ποιότητας κατασκευές και το χαμηλό βαθμό ανάπτυξης κύριων υποδομών (αντιπλημμυρικά έργα, συσσώρευση και αποκομιδή απορριμμάτων). Αποτελέσματα των παραπάνω υπήρξε, πέρα από την αισθητική υποβάθμιση, η ρύπανση του εδάφους, των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων, δημιουργήθηκαν προβλήματα όπως μείωση της διαύγειας και της ορατότητας, ομίχλες, δυσοσμία και αύξηση της θερμοκρασίας.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε έρευνα που διενήργησε το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας (ΕΚΑ), το 1998, σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας στην Αθήνα, οι κάτοικοι της Δ.Αθήνας εμφανίζονται ιδιαίτερα δυσαρεστημένοι, σε ότι αφορά την κατάσταση του περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής στις περιοχές κατοικίας τους σε αντίθεση με τους κατοίκους των βορειοανατολικών προαστίων, των οποίων οι δείκτες «δυσαρέσκειας» είναι αισθητά χαμηλότεροι. Οι κάτοικοι της Δ.Αθήνας, σε υψηλά ποσοστά σε σχέση με εκείνα του υπόλοιπου ΠΣΠ, αναφέρουν την ύπαρξη ρυπογόνων επιχειρήσεων στην περιοχή κατοικία τους και τους προσάπτουν επιπτώσεις στην υγεία τους. Σε ποσοστό πάνω από 70% δηλώνουν προβλήματα με τη διαχείριση των απορριμμάτων, ενώ το 34% αναφέρουν την ανυπαρξία πάρκου ή χώρου πρασίνου στην περιοχή τους. Επίσης, σε πολύ αυξημένα ποσοστά αναφέρονται οι κακές συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας τους και αναφέρουν προβλήματα θορύβου,

ανεπαρκούς φωτισμού, ζέστης, σκόνης, αναθυμιάσεων, υγρασίας και επαφής με τοξικές ουσίες. Οπότε, οι κακές συνθήκες διαβίωσης της Δ.Αθήνας αποτελεί τη μισή αλήθεια □ η άλλη μισή είναι ότι οι κάτοικοί της εργάζονται, σε υψηλότερα ποσοστά από την υπόλοιπη πρωτεύουσα, σε σκληρές και ανθυγιεινές συνθήκες.

Αξίζει να σημειωθεί η γεινίαση της Δ.Αθήνας τόσο με το Κεντρικό Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων όσο και με το ΧΥΤΑ Αν.Λιοσίων, κάτι που επιβαρύνει, το ήδη βεβαρημένο από τη μεταποίηση και τον κυκλοφοριακό φόρτο, περιβάλλον της Δ.Αθήνας. Ο κορεσμός του ΧΥΤΑ και η ανορθολογική του χρήση, που οφείλεται στη συσσώρευση του συνόλου των απορριμμάτων του λεκανοπεδίου, οδήγησε τους πολίτες, πέρα από την «τελεσίδικη καταδίκη» των Αν.Λιοσίων σε δήμο-χωματερή, σε έντονες και διαδημοτικές αντιδράσεις για τη λειτουργία του Εργοστασίου Μηχανικής Ανακύκλωσης & Κομποστοποίησης (ΕΜΑΚ) Αν.Λιοσίων, δεδομένης και της έντονης δυσοσμίας που έγινε αισθητή σε περιοχές που δε γειτνιάζουν άμεσα με τις εγκαταστάσεις (Πετρούπολη).

1.5 ΤΕΚΤΟΝΙΚΗ/ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ

ΖΩΝΗ ΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ

Οι κύριες ενεργές νεοτεκτονικές δομές της Δ.Αθήνας είναι οι περιθωριακές ρηξιγενείς ζώνες που οριοθετούν τα τεκτονικά βυθίσματα από τα τεκτονικά κέρατα. Τέτοιες είναι η ρηξιγενής ζώνη του όρους Πατέρα, που οριοθετεί τη λεκάνη των Μεγάρων από το τεκτονικό κέρασ του Πατέρα, η ρηξιγενής ζώνη του Θριάσιου Πεδίου, που το οριοθετεί από τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας καθώς και η ρηξιγενής ζώνη που οριοθετεί το όρος Αιγάλεω από το Θριάσιο Πεδίο. Οι ρηξιγενείς ζώνες του Πατέρα και του Θριάσιου Πεδίου είναι γενικής διεύθυνσης ΔΒΔ – ΑΝΑ.

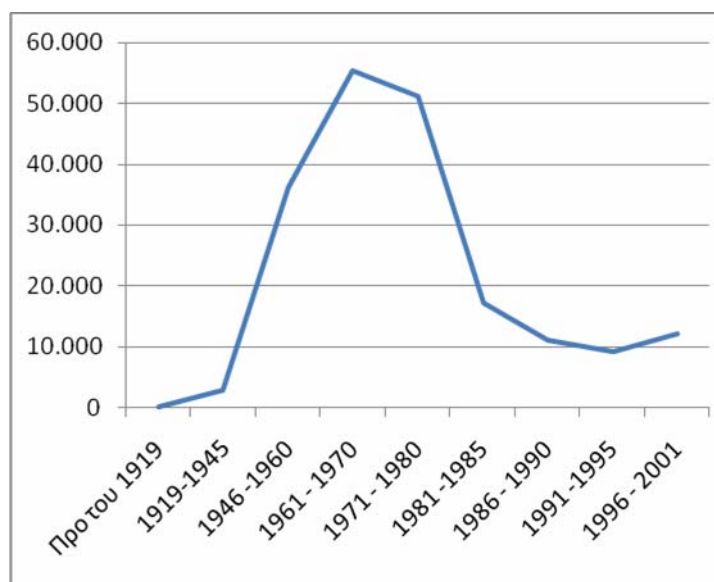
Ο νομός Αττικής χωρίζεται σε τέσσερις ζώνες σεισμικής επικινδυνότητας :

- Νοτιοανατολική Αττική : Ζώνη I (χαμηλής επικινδυνότητας)
- Βορειοανατολική Αττική : Ζώνη II (μέτριας επικινδυνότητας)
- Δυτική Αττική : Ζώνες II και III (μέτριας και υψηλής επικινδυνότητας)
- Κύθηρα - Αντικύθηρα: Ζώνη III (υψηλής επικινδυνότητας)

Σύμφωνα με τον Ελληνικό Αντισεισμικό Κανονισμό (ΕΑΚ) 2000, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ Β'1154/12-8-2003, Απ. Αρ. Δ17α/115/9/ΦΝ275 που ισχύει από το 2004, η Δ.Αθήνα ανήκει στη Ζώνη σεισμικής επικινδυνότητας II.

2. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Δ.Αθήνα παρουσιάζει συγκρατημένη πληθυσμιακή αύξηση από τη δεκαετία του '80 μέχρι και σήμερα (εκτιμάται). Όπως προκύπτει από τα στοιχεία ο μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 579.723 κατοίκους, σημειώνοντας αύξηση 3.8% από την προηγούμενη απογραφή. Η περιοχή αυξάνει σταδιακά το μερίδιό της στο συνολικό πληθυσμό στο ΠΣΠ για την περίοδο από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια ως και τη δεκαετία του '90. Ωστόσο από τα στοιχεία της απογραφής το 2001 το ποσοστό αυτό καταλήγει στο 16.5%. Η αποκλιμακούμενη πληθυσμιακή δυναμική, που κορυφώθηκε την εικοσαετία 1960 – 1980, αποτυπώνει την αδυναμία προσέλκυσης νέων κατοίκων συνδυαζόμενη και με την αποδοχή του σύγχρονου κοινωνικοοικονομικού τρόπου ζωής που δημιουργεί υπογεννητικές τάσεις. Στη δεκαετία του 1990, που χαρακτηρίζεται από την εισροή μεταναστευτικών ρευμάτων, η πληθυσμιακή αύξηση της Δ.Αθήνας, υπολείπεται σημαντικά από εκείνη που παρουσιάζεται στο ΠΣΠ.

Πίνακας 3(στοιχεία ΕΣΥΕ)

	1951	1961	1971	1981	1991	2001
1951		141%	283%	356%	383%	487%
1961			59%	90%	101%	144%
1971				19%	26%	53%
1981					6%	29%
1991						21%

Πίνακας 4(στοιχεία ΕΣΥΕ)

Πιο αναλυτικά την περίοδο μεταξύ 1991-2001 η πλειοψηφία των δήμων παρουσίασε θετική μεταβολή και ιδιαίτερα οι δήμοι Πετρούπολης με +26,65% και Καματερού με +27,71%, ξεπερνώντας κατά πολύ τη μέση αύξηση του ΠΣΠ. Η αύξηση των δύο συγκεκριμένων δήμων αποτελεί ενδεικτικό στοιχείο της ανάπτυξης των περιφερειακών, σε αντιδιαστολή με τη στασιμότητα ή την μικρή αύξηση των γειτονικών προς το δήμο Αθηναίων δήμους. Εξαίρεση αποτέλεσαν οι δήμοι Αιγάλεω, Χαϊδαρίου και Ζεφυρίου με αρνητική μεταβολή -5,75%, -2,45% και -1,39% αντιστοίχως.

	1971/1981	1981/1991	1991/2001
Αγ.Βαρβάρα	10,79%	-1,89%	6,47%
Αγ.Ανάργυροι	16,20%	1,38%	7,22%
Αιγάλεω	2,23%	-3,89%	-5,75%
Ζεφύρι	90,75%	83,14%	-1,39%
Ίλιον	38,70%	8,14%	3,23%
Καματερό	37,00%	11,65%	27,71%
Κορυδαλλός	29,53%	3,05%	6,76%
Περιστερί	18,95%	-2,53%	0,46%
Πετρούπολη	49,76%	37,19%	26,25%
Χαϊδάρη	24,33%	0,09%	-2,45%
ΑΣΔΑ	21,51%	3,36%	3,89%

Πίνακας 5(στοιχεία ΑΣΔΑ)

Οι σημειούμενες αυξομειώσεις έχουν ως αποτέλεσμα και τη μεταβολή των μεριδίων συμμετοχής των δήμων στο συνολικό ποσοστό της Δ.Αθήνας. Ο δήμος Περιστερίου διατηρεί την πρώτη θέση, ωστόσο σταδιακά μειώνεται το ποσοστό που κατέχει αντανακλώντας και την περιορισμένη δυναμική του. Ο δήμος Αιγάλεω παρουσιάζει συνεχή μείωση του ποσοστού συμμετοχής του, με αποτέλεσμα από το 1991 να περιοριστεί από τη δεύτερη στην τρίτη θέση. Αντιθέτως, ο δήμος Ιλίου παρουσιάζει σημαντική δυναμική και ανήλθε στη δεύτερη θέση το 1991, την οποία διατήρησε και στην απογραφή του 2001. Την πιο σταθερή εξέλιξη παρουσιάζει ο δήμος Κορυδαλλού, όπου διατηρεί την περιορισμένη αυξητική του πορεία.

Η πληθυσμιακή πυραμίδα εμφανίζει μείωση της συμμετοχής των μικρότερων ηλικιών (0-29 ετών) και αντίστοιχη αύξηση των μεγαλύτερων ηλικιών, συγκριτικά με τα στοιχεία της απογραφής του 1991. Την ίδια στιγμή όμως, η Δ.Αθήνα διατηρεί την νεανικότητά της σε σχέση με το σύνολο της Αττικής και της χώρας. Συγκριτικώς με την ΕΕ, προκύπτει η υπεροχή της στις παραγωγικές ηλικίες (15- 65). Σημειώνεται το μικρότερο ποσοστό που κατέχουν οι ηλικίες 65+ τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.

Η κατανομή της πυραμίδας μέσα στους δήμους της Δ.Αθήνας παρουσιάζει ανομοιογένεια. Για παράδειγμα, τα υψηλότερα ποσοστά νεανικού πληθυσμού παρατηρούνται στους δήμους Ζεφυρίου και Καματερού, που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην παρουσία σημαντικού αριθμού αθιγγάνων, για τους οποίους η πολυτεκνία είναι μέρος του οικογενειακού τους εθιμοτυπικού. Υψηλά ποσοστά νεανικού πληθυσμού, κυρίως στις κατηγορίες μέχρι 35 ετών, εμφανίζονται και στους δήμους Πετρούπολης και Ιλίου, που αποτελεί ένδειξη προσέλκυσης τέτοιων κατηγοριών κατά τη δεκαετία του '90. Αντιθέτως οι δήμοι Αγ. Αναργύρων και Αιγάλεω χαρακτηρίζονται από υψηλότερα ποσοστά πληθυσμιακής γήρανσης, συγκλίνοντας με τα αντίστοιχα ποσοστά της νομαρχίας της Αθήνας. Επισημαίνεται ότι η πληθυσμιακή γήρανση σε κανέναν δήμο δεν ξεπερνά τα ποσοστά της νομαρχίας. Οι δήμοι Περιστερίου, Χαϊδαρίου, Αγ.Βαρβάρας και Κορυδαλλού παρουσιάζουν πληθυσμιακή δομή περισσότερο ομοιόμορφη. Κυρίως οι δήμοι Περιστερίου και Χαϊδαρίου αποτελούν «μικρογραφίες» της δομής και των χαρακτηριστικών του συνόλου της Δ.Αθήνας.

Στη Δ.Αθήνα οι έγγαμοι αποτελούν την κυρίαρχη οικογενειακή κατάσταση, η οποία παρουσιάζει όμως ελαφρά μείωση το 2001 σε σχέση με την απογραφή του 1991. Οι άγαμοι και οι χήροι/διαζευγμένοι παρουσιάζουν αύξηση κατά την αντίστοιχη περίοδο. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται στο συνδυασμό κοινωνικών και δημογραφικών παραγόντων. Από τη μια πλευρά συμβάλλουν τόσο οι σύγχρονες οικονομικές δομές και συνθήκες που δεν ευνοούν τον έγγαμο βίο ή το μεταθέτουν χρονικά, αυξάνοντας τη μέση ηλικία γάμου όσο και η κοινωνική εξέλιξη που οδηγεί σε πιο «χαλαρές» οικογενειακές δομές οδηγώντας στην αύξηση του ποσοστού των διαζευγμένων. Από την άλλη, η συνολικότερη υπογεννητικότητα, συνεπώς η συνολική γήρανση του πληθυσμού, λογικά δημιουργεί αρνητικές προϋποθέσεις για τα ποσοστά των γάμων. Βέβαια, συγκριτικώς με το ΠΣΠ και το σύνολο της χώρας, πλεονεκτεί στον αριθμό εγγάμων (και στην απογραφή του '91 και του '01), ενώ οι χήροι/διαζευγμένοι κατέχουν τα ίδια ποσοστά.

2.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Από την απογραφή του 2001, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι απόφοιτοι της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 44,6%, ενώ οι απόφοιτοι της στοιχειώδους εκπαίδευσης είναι 30,4%. Σε σχέση με το '91, αποτελεί σημαντική ανακατάταξη, δεδομένης της πρωτοκαθεδρίας που διατηρούσε η στοιχειώδης εκπαίδευση κατά την προηγούμενη απογραφή. Σε ορισμένους ωστόσο δήμους και πιο συγκεκριμένα στους δήμους Αγ.Βαρβάρας, Καματερού και Ζεφυρίου οι απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης παραμένουν πλειοψηφία, που οφείλεται στην παρουσία των αθιγγάνων και λόγω των ελλειπουσών προσπαθειών, από μέρους της κεντρικής διοίκησης, κοινωνικής τους ένταξης. Στη διαχρονική βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου έχει συμβάλει η άνοδος των δεικτών στις νεότερες ηλικιακές ομάδες, οι οποίες προσεγγίζουν τα αντίστοιχα ποσοστά του ΠΣΠ. Αντιθέτως, στις μεγαλύτερες, ηλικιακά, πληθυσμιακές ομάδες τα ποσοστά είναι αποκλίνοντα.

Συνολικά η Δ.Αθήνα υπερτερεί του ΠΣΠ στα ποσοστά στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης και υστερεί στα αντίστοιχα ανώτερης/ανώτατης. Στους δήμους που προσεγγίζουν περισσότερο το μορφωτικό επίπεδο του ΠΣΠ συμπεριλαμβάνονται οι δήμοι Χαϊδαρίου και ακολουθούν οι δήμοι Πετρούπολης και Αγ.Αναργύρων. Οι δήμοι Περιστερίου, Αιγάλεω, Ιλίου και Κορυδαλλού προσεγγίζουν καλύτερα τους δείκτες της Δ.Αθήνα.

2001	Μεταπτυχιακοί τίτλοι	Απόφοιτοι ΑΕΙ	Απόφοιτοι ΤΕΙ	Πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολών	Απόφοιτοι Α΄βαθμιας εκπαίδευσης	Απόφοιτοι 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης	Απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης	Μηολοκλήρωση στοιχειώδους εκπαίδευσης	Αμέτοχοι στοιχειώδους εκπαίδευσης
Δ.Αθήνα	0,4%	6,3%	2,9%	4,9%	31,4%	13,2%	30,4%	7,6%	2,8%
ΠΣΠ	1,5%	11,4%	3,4%	6,4%	33,2%	11,6%	24,4%	6,1%	2,1%

Πίνακας 6 (στοιχεία ΕΣΥΕ)

Η Α΄βαθμια εκπαίδευση αναφέρεται στα νηπιαγωγεία και στα δημοτικά σχολεία ενώ η Β΄βαθμια σε γυμνάσια. Το συνολικό μαθητικό δυναμικό των δύο αυτών βαθμίδων στη Δ.Αθήνα ανέρχεται σε 77.735 μαθητές. Το σύνολο των μαθητών στεγάζεται σε 509 κτήρια και συγκεκριμένα σε 4.161 αίθουσες με 23μαθητές/αίθουσα, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ, για το 2001, ποσοτικές ενδείξεις κτηριακής επάρκειας. Το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών φοιτά στη Β΄βαθμια, ενώ από πλευράς δημοτικής κατανομής τους το μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών προέρχεται από το δήμο Περιστερίου με ποσοστό 25,7% και ακολουθεί ο δήμος Ιλίου με 16,2%

Στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση συμπεριλαμβάνονται τα ΙΕΚ και τα ΚΕΚ. Στη Δ.Αθήνα έχουν εγκριθεί τέσσερις δομές ΙΕΚ τρία δημόσια στο Αιγάλεω, στους Αγ.Ανάργυρους και στο Περιστερί και ένα ιδιωτικό στους Αγ.Ανάργυρους. Τα ΚΕΚ που λειτουργούν στην περιοχή είναι περιορισμένα στον αριθμό, αφού λειτουργούν μόνο τρεις βασικές δομές στο Ίλιον, στην Πετρούπολη και στο Αιγάλεω και δύο δομές ως παραρτήματα στο Χαϊδάρι.

Εντός ορίων της Δ.Αθήνας και συγκεκριμένα στο δήμο Αιγάλεω λειτουργούν δύο μεγάλα συγκροτήματα Γ΄βάθμιας εκπαίδευσης της χώρας τα ΑΤΕΙ Αθήνας και τα ΑΤΕΙ Πειραιά. Μέχρι σήμερα αποτελούν «ξένο σώμα» σε σχέση με τις υπόλοιπες λειτουργίες της Δ.Αθήνας, η οποία τα αντιμετωπίζει μόνο ως σημεία υψηλής επισκεψιμότητας, άρα κυκλοφοριακά επιβαρύνοντα, και όχι ως πόλους γνώσης και ως πολύτιμους ανοιχτούς χώρους και χώρους πρασίνου διαδραστικούς ως προς τις ανάγκες της περιοχής.

	Α΄ ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		Β΄ ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΛΥΚΕΙΑ	
Αγ.Ανάργυροι	11	7	3	2	23
Αγ.Βαρβάρα	12	11	6	10	39
Αιγάλεω	24	19	9	11	63
Ζεφύρι	3	5	1	1	10
Ίλιον	27	29	14	13	86
Καματερό	10	8	3	3	24
Κορυδαλλός	21	18	7	9	55
Περιστέρι	49	45	21	23	138
Πετρούπολη	13	11	6	6	36
Χαϊδάρη	16	7	6	6	35
Δ.Αθήνα	188	161	76	84	509

Πίνακας 7(στοιχεία ΕΣΥΕ)

2.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ο οικονομικώς ενεργός πληθυσμός, την περίοδο 1981-2001, αυξήθηκε κατά 35% (από 166.797 σε 255.248) την ίδια στιγμή όπου ο μη ενεργός αυξήθηκε μόνο κατά 11% (από 235.125 σε 265.326). Στο διάστημα αυτής της εικοσαετίας το αρνητικό «ισοζύγιο» μεταξύ οικονομικώς ενεργού - μη ενεργού πληθυσμού (41% -59%) ισοσταθμίστηκε. Την ίδια περίοδο, όμως, η ανεργία σε ποσοστά σχεδόν διπλασιάστηκε και έφτασε το 11% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού, ενώ σε απόλυτους αριθμούς υπερδιπλασιάστηκε. Η Δ.Αθήνα παρουσιάζει μικρότερο ποσοστό απασχόλησης σε σχέση με την ΕΕ και κυρίως η υστέρηση αυτή αφορά στη γυναικεία απασχόληση, που υπολείπεται δέκα ποσοστιαίων μονάδων από τον κοινοτικό και τον εθνικό μέσο όρο.

<i>1981</i>	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	
ΑΣΔΑ	166.797 (41%)	156.383 (94%)	10.414 (6%)	235.125 (59%)

<i>2001</i>	255.248 (49%)	228.515 (89%)	26.733 (11%)	12.739 (50%)	265.326 (50%)
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	μη ενεργοί

Από πλευράς ηλικιακής κατανομής προκύπτει ότι η Δ.Αθήνα παρουσιάζει μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης στις νεότερες ηλικίες (έως 25 ετών) σε σχέση με τη νομαρχία Αθηνών. Πρέπει να σημειωθεί η συγκριτική μείωση των ποσοστών αυτών από την προηγούμενη απογραφή, που οφείλεται στην αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου και άρα τη μεγαλύτερη παραμονή των νέων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αύξηση παρουσιάζει και η εργασία στις μεγαλύτερες ηλικίες(55+), που αντανακλά, αφενός την παράταση του εργασιμου βίου, λόγω των νέων δυσμενών εργασιακών και συνταξιοδοτικών δεδομένων και αφετέρου την εντονότερη είσοδο των γυναικών στην εργασία.

Η γυναικεία απασχόληση στη Δ.Αθήνα υπολείπεται της σύγκλισης με εκείνης του ΠΣΠ, παρόλη την αυξητική πορεία που ακολούθησε τη δεκαετία του '90 και με ρυθμό σαφώς μεγαλύτερο από τον αντίστοιχο της νομαρχίας Αθηνών. Η υστέρηση αυτή γίνεται πιο έντονη σε γυναίκες που ανήκουν οι ηλικιακές ομάδες 35+ παρά στις νεότερες, όπου μάλιστα η σύγκλιση με το ΠΣΠ είναι μεγαλύτερη. Η αντίθεση μεταξύ των δύο ομάδων οφείλεται κατά κύριο λόγο σε κοινωνικούς παράγοντες όπως η έλλειψη τυπικών προσόντων, λόγω των προϋπάρχουσων παραδοσιακών δομών που ήθελαν τη γυναίκα εκτός παραγωγής. Αφετέρου στην έλλειψη κοινωνικής πολιτικής, από κεντρική εξουσία και τοπική αυτοδιοίκηση, δεδομένης της απουσίας κοινωνικών υποδομών και κινήτρων, όπου θα βοηθούσαν την ένταξη στην εργασία των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων, λόγω της συνεχώς αυξανόμενης ανεργίας που αντιμετωπίζουν αυτές οι ομάδες με την αποβιομηχάνιση της περιοχής.

Αυτό που παρατηρείται και στις δύο απογραφές ('91-'01), είναι ότι σε όλους τους δήμους της Δ.Αθήνας τα ποσοστά ανεργίας, έχουν σαφή αυξητική πορεία και είναι υψηλότερα από εκείνα του ΠΣΠ. Από τους δήμους μόνο εκείνος του Χαϊδαρίου προσεγγίζει τα μέσα επίπεδα ανεργίας του ΠΣΠ. Ιδιαίτερο πρόβλημα ανεργίας έχουν οι δήμοι Ζεφυρίου (17,3%), Αγ.Βαρβάρας (15,2%) και Αιγάλεω (13,5%).

Σύμφωνα με τον Πίνακα 9 οι απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα αποτελούν το 2/3 της συνολικής απασχόλησης, ενώ στο δευτερογενή αποτελούν περίπου το 1/3. Η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα είναι αρκετά αυξημένη σε σχέση με το σύνολο του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας, το κρίσιμο στοιχείο, όμως, που παρέχει ο συγκεκριμένος πίνακας είναι η μεγάλη, συντελεσθείσα μεταβολή στην κατανομή της απασχόλησης στη 20ετία '81 –'01: ο κυρίαρχος δευτερογενής τομέας υποδιπλασιάστηκε, ο τριτογενής αυξήθηκε περισσότερο από 50%, υποσκέλισε το δευτερογενή και κυριαρχεί πλέον με μεγάλη διαφορά στην απασχόληση. Αυτό οφείλεται στην κρίση του δευτερογενή τομέα και κυρίως την μεταποίηση, καθώς πλήγηκαν οι μικρές και μεσαίες βιοτεχνίες. Αυτή η κρίση μπορεί να δικαιολογήσει την υψηλή ανεργία που εμφανίστηκε στη Δ.Αθήνα.

<u>1981</u>	Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΑΣΔΑ	166.797 (100%)	929 (<1%)	93.595 (56%)	64.531 (39%)	7.742 (4%)
<u>2001</u>	Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΑΣΔΑ	228.515 (100%)	1.044 (<1%)	62.883 (28%)	151.956 (66%)	12.632 (5%)
Ν.ΑΤΤΙΚΗΣ	1.579.189 (100%)	20.939 (1%)	362.994 (23%)	1.100.586 (70%)	94.670 (6%)

Πίνακας 9 : τομείς απασχόλησης (Πηγή : ΕΣΥΕ,2001)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ	ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΔΑ
1. επιστημονικά, καλλιτεχνικά & συναφή επαγγέλματα	14%	16%	9%
2. Τεχνολόγοι, τεχνικοί, βοηθοί & συναφή επαγγέλματα	10%	10%	8%
3. Παροχή υπηρεσιών, πωλητές σε καταστήματα & υπαίθριες αγορές	15%	14%	16%
4. Ειδικευμένοι τεχνίτες & ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα	15%	14%	19%
5. Χειριστές μηχανημάτων σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων & συναρμολογητές	7%	6%	10%

Πίνακας 10 : θέση στο επάγγελμα (Πηγή : ΕΣΥΕ,2001)

Στον Πίνακα 10 παρουσιάζεται η σύγκριση ενδεικτικών επαγγελματικών κατηγοριών μεταξύ της Νομαρχίας Αθηνών, του νομού Αττικής και των δήμων του ΑΣΔΑ , σύγκριση που συνεπικουρεί στα συμπεράσματα για την οικονομική και κοινωνική σύσταση του πληθυσμού στη Δ.Αθήνα.

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το μέσο μέγεθος των επιχειρήσεων της Δ.Αθήνας είναι σχετικά χαμηλότερο συγκρινόμενο τόσο με το αντίστοιχο του νομού Αττικής όσο και με εκείνο του συνόλου της χώρας. Το ιδιαίτερα χαμηλό μέγεθος παρατηρείται στις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα με διαρκείς τάσεις συρρίκνωσης, αποκλίνοντας όλο και περισσότερο τόσο σε νομαρχιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Αντιθέτως, το μέγεθος των επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα παρουσιάζει συγκλίνουσα πορεία, αν και μικρότερο, από το αντίστοιχο νομαρχιακό και εθνικό.

Από την άλλη πλευρά, σημειώνεται σταδιακή μεγέθυνση της μεταποίησης (πχ εκδόσεις) που εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο των δυναμικών κλάδων και αποδεικνύει το δυναμισμό και την εμπειρία της τοπικής επιχειρηματικής βάσης, δεδομένης της αναζήτησης νέων δραστηριοτήτων που θα παρέχουν περισσότερες πιθανότητες βιωσιμότητας σε σχέση με τους παραδοσιακούς φθίνοντες κλάδους. Ο ευρύτερος τομέας του εμπορίου αποτελεί βασικό κορμό της οικονομικής δραστηριότητας που αναπτύσσεται στην περιοχή με σημαντική αύξηση στον κλάδο 50 «πωλήσεις και συντήρηση αυτοκινήτων και μοτοσικλετών». Τέλος, ο κλάδος των κατασκευών κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο στον αριθμό των οικονομικών μονάδων, αλλά και στον ετήσιο τζίρο.

4. ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ

Κύριο χαρακτηριστικό της σημερινής οικιστικής οργάνωσης είναι η τάση ενοποίησης των πυρηνικών κέντρων των δήμων με την αναπτυσσόμενη διασπορά κεντρικών λειτουργιών κατά μήκος του βασικού οδικού δικτύου, γεγονός που δημιουργεί συμπλέγματα και ομάδες πολυδιάστατων πλεγμάτων υπερτοπικών δραστηριοτήτων και συνθήκες αλληλεξάρτησης μεταξύ των δήμων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η τάση ενοποίησης των κέντρων του Ιλίου, της Πετρούπολης και των Αγ.Αναργύρων, καθώς και αυτών του Περιστερίου και του Αιγάλεω.

Τα υπερτοπικά κέντρα Αγ.Αναργύρων, Αιγάλεω και Περιστερίου που προβλέπονται από το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (ΡΣΑ 1985), αν και έχουν αναπτυχθεί, με θετικό ή αρνητικό πρόσημο κατά περίπτωση, δεν κατάφεραν να συστήσουν πόλους στο πλαίσιο της διακηρυσσόμενης πολυκεντρικής Αθήνας. Η δημιουργία σταθμών μετρό στον Αγ.Αντώνιο και στο Αιγάλεω, καθώς και η περαιτέρω επέκτασή του, συμβάλουν στην ανάπτυξη των κέντρων αυτών, αλλά σε καμία περίπτωση στη συγκρότησή τους ως πόλους. Ακόμα το κέντρο χωροταξικής υποενοότητας που είχε προβλεφθεί για το Χαϊδάρι, έχει παραπεμφθεί στις ρωμαϊκές καλένδες.

Οι δεσμοί και η συνεργασία μεταξύ των δήμων έχουν δημιουργήσει αρκετά ισχυρά ή ασθενέστερα δίκτυα. Με την πάροδο του χρόνου είναι εμφανής η αυτοσυγκρότηση της Δ.Αθήνας ως ενιαίας χωρικής ενότητας. Αυτή η τάση πραγματοποιείται περισσότερο αντανακλαστικά, παρά από την εφαρμογή κάποιου τέτοιου σχεδιασμού. Στη δεδομένη κατάσταση το νότιο τμήμα της εμφανίζεται περισσότερο συνεκτικό και ήδη σχηματίζονται δύο δικτύωσεις μεταξύ των δήμων Αιγάλεω-Περιστερίου-Χαϊδαρίου και Πετρούπολης-Ιλίου-Αγ.Αναργύρων, ενώ στο βόρειο τμήμα οι δικτύωσεις είναι πιο

χαλαρές. Οι τάσεις αυτές οδηγούν στη μελλοντική διαμόρφωση δύο μεγάλων υποενοτήτων:

- Χαϊδαρίου-Αγ.Βαρβάρας-Κορυδαλλού-Αιγάλεω-Περιστερίου-Ιλίου- Πετρούπολης - Αγ.Αναργύρων. Η υποενοότητα αυτή έχει ως κύριο κέντρο το Περιστέρι, όπως και το σύνολο της Δ.Αθήνας, φαίνεται δε να υποδιαιρείται σε δυο μικρότερες ενότητες, την Χαϊδαρίου-Αγ.Βαρβάρας-Κορυδαλλού-Αιγάλεω-Περιστερίου και την Ιλίου-Πετρούπολης-Αγ.Αναργύρων με κέντρο το Ίλιον.
- Αχαρνών - Ολυμπιακού Χωριού - Καματερού - Ζεφυρίου - Αν.Λιοσίων - Θρακομακεδόνων, με κύριο κέντρο το δήμο Αχαρνών. Όπως φαίνεται, η συγκεκριμένη υποενοότητα ξεπερνά τα όρια της Δ.Αθήνας αναβαθμίζοντας τις δικτυώσεις και αναπτύσσοντας τις εξαρτήσεις της με τη Δ.Αττική. Αυτό το οφείλει, σε μεγάλο βαθμό, στη δημιουργία της Αττικής Οδού, η οποία αποτελεί και φραγμό με κατεύθυνση Α-Δ και δεδομένου της ανυπαρξίας επαρκών κάθετων αξόνων, ωθεί τους δήμους Καματερού και Ζεφυρίου σε τροχιά «συγκόλλησης» στην ενότητα Ιλίου-Πετρούπολης-Αγ.Αναργύρων με κέντρο το Ίλιον.

Ως πλέγματα υπερτοπικών δραστηριοτήτων με πολυδιάστατο χαρακτήρα –υπάρχοντα και σχεδιαζόμενα-αναγνωρίζονται τα εξής:

- Τα κέντρα Περιστερίου, Αιγάλεω και Ιλίου
- Τα αξονικά κέντρα κατά μήκος μεγάλων αξόνων όπως η Αθηνών-Κορίνθου, η Αθηνών – Λαμίας, η Λ.Θηβών, η Ιερά οδός, η Λ.Δημοκρατίας, η Λ.Φυλής
- Τα ΒΙ.ΠΑ του Αιγάλεω, του Περιστερίου, του Καματερού, των Αχαρνών και του Χαϊδαρίου
- Τα Επιχειρηματικά Κέντρα του Ελαιώνα και των Αχαρνών(δίπλα στο ΣΚΑ)
- Το Κέντρο μεταφορών των Αχαρνών, στην έκταση των παλιών τελωνείων
- Τα μητροπολιτικά πάρκα στο Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης στο Ίλιον, στο στρατόπεδο του ΚΕΒΟΠ-ΚΕΔΒ στο Χαϊδάρι και η διαμόρφωση του Τατοΐου
- Οι πόλοι υγείας στο Χαϊδάρι και στους Αγ.Ανάργυρους
- Οι πόλοι εκπαίδευσης των ΑΤΕΙ στο Αιγάλεω, καθώς και μικρότεροι με ΤΕΕ και νυχτερινά σχολεία στους Αγ.Ανάργυρους, Ιλίου και στο Καματερό και φροντιστηρίων στο Περιστέρι
- Το ολυμπιακό Αθλητικό κέντρο Περιστερίου
- Οι πόλοι διασκέδασης στο Περιστέρι και στο Ίλιον

Η πραγματική ανάπτυξη των κεντρικών λειτουργιών της Δ.Αθήνας οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη σταδιακή μετεξέλιξη της Λεωφόρου Θηβών. Ο στρατηγικός χαρακτήρας της έγκειται στο γεγονός ότι διασχίζει τη Δυτική Αθήνα, από την καρδιά του Πειραιά έως το Ίλιον, σε παραλληλία με την Εθνική οδό. Οπότε εύστοχα χαρακτηρίζεται ως ραχοκοκαλιά της Δυτικής Αθήνας αφενός διότι αποτελεί το μοναδικό συνδετήριο άξονα μεταξύ των δήμων της Δ. Αθήνας και αυτών με τον Πειραιά και αφετέρου γιατί συλλέγει τις ροές από το σύνολο των δήμων και τις κατευθύνει προς το κέντρο του Λεκανοπεδίου, μέσω των πυλών εισόδων, καθώς και την απομάκρυνση ροών από αυτό προς την Εθνική Οδό Αθηνών – Κορίνθου. Αυτός ο ρόλος της, σε πρώτο επίπεδο οδηγεί σε ανάπτυξη όλων εκείνων των κάθετων αξόνων, που συνδέουν τη Λ.Θηβών με τα κέντρα των δήμων. Σε δεύτερο επίπεδο, «συμπαράσχει» σε ανάλογη ανάπτυξη παράπλευρες οδούς, με αποτέλεσμα αυτές τις τάσεις ενοποίησης σε επιμέρους πλέγματα κέντρων.

	Εντός δήμου	Σε έτερο δήμο της Δ.Αθήνας	Σύνολο δήμων Δ.Αθήνας	Σε δήμους εκτός Δ.Αθήνας	Μη μόνιμος τόπος εργασίας
Αιγάλεω	33,4%	41,0%	74,4%	21,7%	4%
Περιστερί	32,9%	16,8%	49,7%	46,2%	4,1%
Ίλιον	27,2% (3)	9,3%(5)	36,5% (4)	59,3% (7)	4,3% (4)
Αγ.Βαρβάρα	27,0%	4,2%	31,2%	62,5%	6,3%
Ζεφύρι	26,1%	0,8%	27%	62,6%	10,4%
Χαϊδάρι	25,2%	10,6%	35,8%	61,2%	3,0%
Κορυδαλλός	24,9%	1,0%	25,9%	69,5%	4,6%
Αγ.Ανάργυροι	24,6%	14,0%	38,6%	57,9%	3,5%
Καματερό	22,7%	3,3%	26%	69,8%	4,2%
Πετρούπολη	20,1%	3,2%	23,3%	73,1%	3,6%
Δ.Αθήνα	27,9%	13,5%	41,4%	54,4%	4,2%

Πίνακας ΙΙ (στοιχεία ΕΣΥΕ)

5.ΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σε επίπεδο στρατηγικού πολεοδομικού σχεδιασμού ισχύουν καταρχήν οι κατευθύνσεις του ΡΣΑ(Ν.1515/85) και οι μετέπειτα τροποποιήσεις του παράλληλα με την εξειδίκευση

των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΓΠΣ), σε κάθε δήμο, εφόσον υπάρχουν. Δε στάθηκε δυνατόν να ξεπεράσουν ή, τουλάχιστον, να μειώσουν την έντασή των προβλημάτων που καλούνται να επιλύσουν. Αντιθέτως, τα προβλήματα αυτά οξύνθηκαν, λόγω της μη τήρησης ακόμα και βασικών κατευθύνσεων των ΓΠΣ, των λανθασμένων εκτιμήσεων και τη μη επικαιροποίηση μελετών. Οι δήμοι της Δ.Αθήνας φαίνεται ότι είναι εγκλωβισμένοι σε ένα οικιστικό περιβάλλον που ασφυκτιά από τη συσσώρευση αυτών όπως :

- Ο δυσμενής τρόπος παραγωγής του δομημένου περιβάλλοντος από τους θεσμοθετημένους όρους δόμησης
- Η έλλειψη λειτουργικής και κοινωνικής συνοχής και η «περιχαράκωση» στο «δήμο-φρούριο»
- Η μείξη ασύμβατων και αλληλοσυγκρουόμενων χρήσεων
- Η έλλειψη κοινωνικών υποδομών και λειτουργικότητας σε επίπεδο πόλης
- Η μεγάλη κατάτμηση της ιδιωτικής γης
- Η κακή διάπλαση του πολεοδομικού ιστού
- Η κυκλοφοριακή δυσλειτουργία
- Η διάσπαση του πολεοδομικού ιστού από μεγάλους κυκλοφοριακούς άξονες
- Το καταγραφόμενο έλλειμμα κοινόχρηστων ελεύθερων χώρων, χώρων κοινωνικών εξυπηρετήσεων και χώρων πρασίνου και η αδυναμία ουσιαστικής διαχείρισης των ελάχιστων υφιστάμενων «πνευμόνων» πρασίνου
- Η μη αξιοποίηση χώρων και ανενεργών εγκαταστάσεων, που μέχρι σήμερα είναι ασύμβατες με τη ζωή και τις ανάγκες της πόλης
- Η μη διευθέτηση και προστασία των ρεμάτων, όσο και η μη αντιμετώπιση σειράς τοπικών ζητημάτων που αφορούν την αντιπλημμυρική προστασία και τα όμβρια ύδατα

Οι περιοχές κατοικίας αποτελούν την κύρια χρήση στον αστικό ιστό της Δ.Αθήνας και είναι χαρακτηρισμένες από τα ΓΠΣ ως γενικής κατοικίας, όπως αυτή περιγράφεται στο Άρθρο 3 του ΠΔ 23-2-1987 (ΦΕΚ 166Δ). Εξαιρεση αποτελεί ο δήμος της Πετρούπολης, όπου προβλέπονται και περιοχές αμιγούς κατοικίας, όπως περιγράφεται στο Άρθρο 2 του ίδιου διατάγματος. Ωστόσο, λόγω της μεγάλης διασποράς και τυχαίας κατανομής των κεντρικών λειτουργιών, των παραγωγικών μονάδων και γενικότερα όλων των άλλων χρήσεων, οι περιοχές κατοικίας απέχουν πολύ από το διάταγμα.

Η ανάμειξη ασύμβατων χρήσεων είναι εγγενές πρόβλημα της Δ.Αθήνας, δημιουργεί πολλαπλά προβλήματα, κυρίως για την κατοικία δεδομένης της ασυμβατότητάς της με πολλές από τις υπόλοιπες χρήσεις (βιοτεχνία- βιομηχανία). Στη δυσμενή κατάσταση συμβάλει η ποιότητα της κατοικίας, η οποία κατά κανόνα κυμαίνεται από μέτρια έως κακή, με εξαιρέσεις περιοχές νέων επεκτάσεων ορισμένων δήμων (πχ Χαϊδάρι, Πετρούπολη), που πραγματοποιήθηκαν υλοποιώντας τις διατάξεις του Ν.1337/87.

Οι νέες δυναμικές περιοχές κατοικίας εντοπίζονται στις περιοχές που στρέφονται προς το ορεινό όγκο του Αιγάλεω. Υψηλές οικιστικές πυκνότητες και κορεσμός δεν έχει παρατηρηθεί ακόμα, σε αντίθεση με εκτεταμένες υποβαθμισμένες περιοχές στο εσωτερικό της Δ.Αθήνας. Οι τελευταίες, είναι οι παλαιώς εγκεκριμένες, συνήθως γύρω από τα δημοτικά κέντρα και υποφέρουν από κορεσμό, έλλειψη πράσινου, ελεύθερων χώρων και κοινωνικών εξυπηρετήσεων και χαρακτηρίζονται από παλαιωμένο δομικό απόθεμα.

Στο σύνολο της Δ.Αθήνας η συνολική έκταση των ΒΙΟ.ΠΑ αντιστοιχεί στο 1,1% της εντός σχεδίου έκτασης (πλην των μεγάλων μοναδιαίων χρήσεων) και η Ζώνη ΕΜ (βιομηχανικό πάρκο) στο 1,8%. Η Ζώνη ΕΜ (Ναυπηγεία Σκαραμαγκά) αντιστοιχεί στο 2,3% της συνολικής έκτασης της Δ.Αθήνας. Συνολικά η έκταση που προβλέπεται από τα ΓΠΣ για τους βιομηχανικούς-βιοτεχνικούς χώρους ανέρχεται στο 4% της συνολικής έκτασης και είναι :

- Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟ.ΠΑ) στο δήμο Χαϊδαρίου, στην περιοχή του Σκαραμαγκά , συνολικής έκτασης 35 Ha
- ΒΙΟ.ΠΑ στο Περιστέρι, συνολικής έκτασης 6,48 Ha
- ΒΙΟ.ΠΑ στη Λ.Κηφισού, συνολικής έκτασης 75,50 Ha
- ΒΙΟ.ΠΑ στο Καματερό, συνολικής έκτασης 5,66 Ha
- Ζώνη Βιομηχανίας-Βιοτεχνίας με οχλούσες εγκαταστάσεις, στην περιοχή του Σκαραμαγκά(Ναυπηγεία), συνολικής έκτασης 161,95 Ha

Αυτός ο σχεδιασμός εδράζεται στη σημερινή κατάσταση των τέτοιων λειτουργιών. Ακολουθεί επιγραμματική παράθεση της αυτής κατάστασης :

- Στο δήμο Χαϊδαρίου υπάρχει οχλούσα βιομηχανική χρήση στο Σκαραμαγκά (Ναυπηγεία). Επίσης βιομηχανικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες υπάρχουν διάσπαρτες στον αστικό ιστό με επιμέρους συγκεντρώσεις στους βασικούς οδικούς άξονες και προκαλούν κυκλοφοριακό φόρτο. Ειδικότερα η βιοτεχνία αφορά σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις μικρού μεγέθους και συνήθως οικογενειακού χαρακτήρα.
- Στο δήμο Περιστερίου υπάρχει μεγάλη μεταποιητική δραστηριότητα κατά μήκος της Λ.Κηφισού, στην ανατολική περιοχή του δήμου. Από το 1981 η περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως ΕΜ (βιομηχανική ζώνη) με το ΠΔ 791/81, το οποίο αργότερα αντικαταστάθηκε από το ΠΔ 84/84 και κατ' εφαρμογή του περιορίστηκε η

συγκεκριμένη ΕΜ. Το εγγενές πρόβλημα της διάσπαρτης και τυχαίας κατανομής, εμφανίζεται και εδώ, δυσχεραίνοντας την ήδη δύσκολη λειτουργία της πόλης.

- Η ίδια κατάσταση και στο δήμο Αιγάλεω με επιμέρους συγκεντρώσεις στη Λ.Αθηνών, στην Ιερά Οδό και στην Λ.Καβάλας. Η βιομηχανία στην εντός σχεδίου περιοχή είναι περιορισμένη και εντοπίζεται κυρίως δυτικά της Λ.Κηφισού, αλλά και στη Λ.Καβάλας.
- Στους υπόλοιπους δήμους, με εξαίρεση το Ίλιον, το πρόβλημα με τη διασπορά παρουσιάζει μικρότερη ένταση. Ωστόσο τα προβλήματα που αναφέρθηκαν στους προηγούμενους δήμους είναι κοινά, καθώς οι όποιες μεταποιητικές μονάδες υπάρχουν, είναι εγκατεστημένες τυχαία στον αστικό ιστό. Ο μόνος δήμος στον οποίο προβλέπεται από το ΓΠΣ δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ είναι το Καματερό, παρά τον περιορισμένο αριθμό μεταποιητικών μονάδων.

Οι περισσότερες δραστηριότητες του λιανικού εμπορίου είναι εγκατεστημένες στα κέντρα του εκάστου δήμου και κατά μήκος των βασικών αξόνων. Σε γενικές γραμμές μπορεί να θεωρηθεί ότι η Δ.Αθήνα εξυπηρετείται επαρκώς από τις δραστηριότητες του λιανεμπορίου, οι οποίες, όμως, είναι τοπικού επιπέδου και καλύπτουν τις βασικές ανάγκες του πληθυσμού. Οι ελλείψεις εντοπίζονται σε υπερτοπικές λειτουργίες, όπου η εξάρτηση με τα κέντρα της Αθήνας και του Πειραιά παραμένει έντονη. Το λιανεμπόριο παρουσιάζεται αναπτυγμένο στους εξής δήμους :

- Στο Περιστερί και κυρίως στο κέντρο του
- Στο Αιγάλεω, κυρίως στις οδούς Σμύρνης, Μπότσαρη, Αττάλειας, Θηβών, Ιεράς Οδού και Δημοκρατίας
- Στο Χαϊδάρη κυρίως στις οδούς Καραϊσκάκη, Χαϊδαρίου, Ηρώων Πολυτεχνείου, Σπάρτης, Λ.Αθηνών και Φαβιέρου
- Στους Αγ.Ανάργυρους στο κέντρο του δήμου
- Στο Ίλιον και ειδικότερα στις οδούς Θηβών, Πετρούπολης, Αγ.Νικολάου, Ελαιών, Ηρακλείου, Αν.Παπανδρέου και Αγ.Φανουρίου
- Στην Αγ.Βαρβάρα και κυρίως στις οδούς Ελ.Βενιζέλου, Μ.Αλεξάνδρου και γύρω από την πλατεία Ελεούσης
- Στον Κορυδαλλό κυρίως στο κέντρο του δήμου

Οι δήμοι Πετρούπολης, Καματερού και Ζεφυρίου δεν έχουν ιδιαίτερα ανεπτυγμένο λιανεμπόριο. Οι περισσότερες ανάγκες μπορεί να εξυπηρετούνται, αλλά για μεγαλύτερα επίπεδα εξυπηρέτησης είτε επισκέπτονται τους όμορους δήμους (Ίλιον, Αγ.Ανάργυροι, Περιστερί) είτε το κέντρο της Αθήνας. Πρέπει να σημειωθεί, ότι τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί μεγάλα εμπορικά κέντρα, υπερτοπικού χαρακτήρα, κατά μήκος των

μεγάλων αξόνων που οδηγεί σε ανατροπή των δεδομένων, γύρω από το λιανεμπόριο και την εμπορική δυναμική των δήμων. Αυτό σημαίνει, την αριθμητική συρρίκνωση του λιανεμπορίου και την μεγεθυνόμενη εξάρτηση των δήμων από τα κέντρα αυτά.

Το χονδρικό εμπόριο είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένο στη Δ.Αθήνα. Σημαντικό ρόλο σε αυτό έχει η παρουσία της Λ.Αθηνών και της Λ.Κηφισού, οι οποίες αποτελούν πύλες εισόδου-εξόδου προς την περιφέρεια, δεδομένης της φυσικής τους εξέλιξης σε εθνικές οδούς, την Αθηνών-Κορίνθου και την Αθηνών-Λαμίας αντιστοίχως. Η χωρική κατανομή του χονδρεμπορίου διαφοροποιείται σημαντικά από εκείνη του λιανεμπορίου. Εντοπίζεται, πέρα από τις εθνικές οδούς, και σε περιοχές με συγκέντρωση μεταποιητικών μονάδων, όπως το Χαϊδάρι, το Περιστερί, το Ίλιον και το Αιγάλεω. Αποτελούν σημαντικό πρόβλημα για τη Δ.Αθήνα λόγω της απουσίας οργανωμένων μονάδων χονδρεμπορίου και των ελλιπών μηχανισμών ελέγχου της εγκατάστασης τέτοιων δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα των οχλουσών, στον αστικό ιστό. Μόνο το ΓΠΣ Περιστερίου προβλέπει τον καθορισμό περιοχών για χρήση χονδρεμπορίου, όπως αυτή ορίζεται από το Άρθρο 7 του ΠΔ 23.2.1987 (ΦΕΚ 166/Δ).

Οι μονάδες χονδρεμπορίου αποτελούν οχλούσες δραστηριότητες διότι :

- Προκαλούν κινήσεις βαρέων οχημάτων
- Απαιτούν κτηριακές εγκαταστάσεις μεγάλου όγκου και μεγάλης επιφανειακής κάλυψης
- Επιβαρύνουν με υλικά τον περιβάλλοντα χώρο
- Παράγουν μεγάλους όγκους απορριμμάτων
- Υποβαθμίζουν την περιβάλλουσα περιοχή
- Παράγουν ηχητική ρύπανση

Η διάσπαρτη κατανομή οδηγεί σε περαιτέρω υποβάθμιση των ήδη επιβαρυσμένων περιοχών που φιλοξενούν τέτοιες δραστηριότητες. Λόγω των ανοργάνωτων συνθηκών χωροθέτησης του χονδρεμπορίου και των αποθηκών κρίνεται αναγκαία η επικαιροποίηση και η εναρμόνιση των ΓΠΣ, όπου υπάρχουν, με το Ν.2508/97.

5.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Βασικό και κοινό πρόβλημα όλων των δήμων της Δ.Αθήνας είναι η έλλειψη σε υποδομές που αφορούν στον κοινωνικό εξοπλισμό. Η μεγάλη πληθυσμιακή ανάπτυξη σε συνδυασμό με την έλλειψη δημόσιων χώρων και την ανοργάνωτη διασπορά και ανάπτυξη των χρήσεων γης, ήταν οι παράγοντες που συντέλεσαν αποφασιστικά σε αυτήν την κατάσταση.

ΥΓΕΙΑ

Σε επίπεδο Πρωτοβάθμιας Ιατρικής Περίθαλψης, όπου περιλαμβάνονται τα περιφερειακά και τοπικά ιατρεία ΙΚΑ, η Δ.Αθήνα παρουσιάζει, τουλάχιστον σε επίπεδο γεωγραφικής κατανομής, στοιχειώδη επάρκεια, δεδομένου ότι σε κάθε δήμο υπάρχει τουλάχιστον μια τέτοια λειτουργία : Τ.Μ.Υ. Αγ.Αναργύρων, Τοπικό Ιατρείο Πετρούπολης, Τοπικό Υποκατάστημα Καματερού, Τ.Μ.Υ. Αγ.Ιερόθεου- Τοπικό Ιατρείο Ανθούπολης- Τ.Μ.Υ. Περιστερίου- Τοπικό Ιατρείο Κολοκυνθούς- Τοπικό Ιατρείο Νέας Ζωής στο Περιστέρι, Ν.Μ.Υ. Αιγάλεω – Τοπικό Ιατρείο Αιγάλεω στο Αιγάλεω, Τ.Μ.Υ. Ιλίου, Τοπικό Ιατρείο Αγ.Βαρβάρας, Τοπικό Ιατρείο Σχιστού και Τοπικό Ιατρείο Κορυδαλλού, Τ.Μ.Υ Χαϊδαρίου.

Σε επίπεδο Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Ιατρικής Περίθαλψης σημειώνεται σημαντική υστέρηση, για το μέγεθος της Δ.Αθήνας και εμφανίζεται συγκέντρωση δομών ειδικής περίθαλψης που αφορά στη ψυχική υγεία. Συγκεκριμένα, οι ενταγμένες στο Ε.Σ.Υ.(Εθνικό Σύστημα Υγείας) νοσοκομειακές μονάδες είναι οι εξής :

- Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και το Δρομοκαΐτιο, στο Χαϊδάρι, που εξυπηρετούν όλο το λεκανοπέδιο
- Το Αττικό Νοσοκομείο που πρόσφατα κατασκευάστηκε σε τμήμα του χώρου των στρατοπέδων ΚΕΒΟΠ-ΚΕΔΒ, στο Χαϊδάρι
- Το Γενικό Νοσοκομείο Δυτικής Αττικής «Αγία Βαρβάρα» (πρώην Λοιμωδών) που βρίσκεται στο δήμο Αγ.Βαρβάρας

Σε καμία περίπτωση δε θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι μόνο το Αττικό και το Γενικό μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες μιας τέτοιας χωροταξικής ενότητας -και με τέτοιον πληθυσμό –σαν τη Δ.Αθήνα. Είναι αξιοσημείωτο ότι στην υπόλοιπη ευρύτερη περιοχή της Αθήνας λειτουργούν περίπου σαράντα δομές Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Ιατρικής Περίθαλψης.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Στο πλαίσιο των ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας το 2004 κατασκευάστηκε μια μόνο εγκατάσταση, το Ολυμπιακό Κλειστό γήπεδο του Περιστερίου. Άλλη μεγάλη αθλητική εγκατάσταση είναι το κλειστό γήπεδο μπάσκετ επίσης στο Περιστέρι.. Οι υπόλοιπες αθλητικές εγκαταστάσεις είναι σαφώς μικρότερες και λειτουργούν σε επίπεδο δήμων ή γειτονιάς. Τα εγκεκριμένα ΓΠΣ «σπρώχνουν» τις νέες αθλητικές εγκαταστάσεις στις επιτρεπόμενες ζώνες του όρους Αιγάλεω και στα υπερτοπικά κέντρα, όπως ο Πύργος της Βασιλίσσης στο Ίλιον. Οι αθλητικές υποδομές ανά δήμο είναι οι εξής :

- Αγ.Βαρβάρα : κλειστό γυμναστήριο και δημοτικό γυμναστήριο
- Αιγάλεω : δυο δημοτικά γήπεδα, με γνωστότερο το « Σταύρος Μαυροθαλασσίτης»
- Περιστέρι : τρεις αθλητικές σχολικές εγκαταστάσεις, τα «Χωραφά», «κλειστό βόλεϊ» και «Κάρβουνο». Το ανοιχτό κολυμβητήριο Περιστερίου

- Χαιδάρη : Το γήπεδο ποδοσφαίρου στην Ιερά Οδό και το Δημοτικό Στάδιο ποδοσφαίρου – στίβου
- Ίλιον : ΕΑΚ Ιλίου (ποδόσφαιρο – στίβος), Το κλειστό γυμναστήριο (καλαθοσφαίρισης – πετοσφαίρισης) , τα ανοιχτά γήπεδα καλαθοσφαίρισης- «Θέτιδας», το αθλητικό κέντρο Παλατιανής
- Καματερό : Δημοτικό γήπεδο Καματερού, Ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ
- Αγ.Αναργύροι : γήπεδο ποδοσφαίρου, κλειστό γήπεδο καλαθοσφαίρισης- πετοσφαίρισης- χειροσφαίρισης, κλειστό κολυμβητήριο, δυο γήπεδα αντισφαίρισης, τρία ανοιχτά γήπεδα καλαθοσφαίρισης και ένα γήπεδο χειροσφαίρισης.
- Ζεφύρι : κλειστό γυμναστήριο «Σπάρτακος», κλειστό γήπεδο «Λυκειού» (ΟΣΚ), ανοιχτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης και δημοτικό γήπεδο ποδοσφαίρου
- Πετρούπολη : κλειστό γυμναστήριο καλαθοσφαίρισης- πετοσφαίρισης – ενόργανης, ανοιχτό κολυμβητήριο, κλειστό γυμναστήριο (ΟΣΚ), ανοιχτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης και γήπεδο ποδοσφαίρου «Γρ.Γρηγορίου»

Επιπλέον, εκτός από τις προαναφερθείσες αθλητικές, δημοτικές εγκαταστάσεις, υπάρχουν και εκείνες, οι υπό την εποπτεία της ΓΓΑ : Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Ιλίου, Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Περιστερίου, Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Πετρούπολης, Εθνικό Γυμναστήριο Αιγάλεω, Δημοτικό γυμναστήριο Αγ.Αναργύρων, Δημοτικό Γυμναστήριο Περιστερίου, Δημοτικό Κολυμβητήριο Χαϊδαρίου, Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Αιγάλεω και Εθνικό Στάδιο Αν.Λιοσίων-Καματερού.

Σε γενικές γραμμές το σύνολο των αθλητικών εγκαταστάσεων στερούνται υλικοτεχνικού εξοπλισμού, προσωπικού και χώρων, ενώ έντονη είναι η αίσθηση της εγκατάλειψης κυρίως στα ανοιχτά γήπεδα καλαθοσφαίρισης

Στον τομέα του πολιτισμού, επίσης εντοπίζονται ελλείψεις, τόσο σε μονάδες υπερτοπικού χαρακτήρα είτε σε μονάδες που να καλύπτουν τις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού. Η Δ.Αθήνα αποτελεί μια από τις περιοχές του λεκανοπεδίου με τη μικρότερη συγκέντρωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί το θέατρο Πέτρας στην Πετρούπολη με υπερτοπικό χαρακτήρα. Θέατρο διαθέτει και ο δήμος Αιγάλεω, σε καμία περίπτωση, όμως, δε διαθέτει την εμβέλεια του θ.Πέτρας. Σχεδόν όλοι οι δήμοι διαθέτουν κινηματογράφους, αλλά επί της ουσίας οι ανάγκες καλύπτονται από την υπερτοπική λειτουργία των πολυχώρων κινηματογράφου στο Ίλιον, στο Περιστερί και στο Αγ.Ιωαν.Ρέντη.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι λειτουργίες διοίκησης στη Δ.Αθήνα είναι πολύ περιορισμένες και εντοπίζονται κυρίως στο δήμο Αιγάλεω και δευτερευόντως στο δήμο Περιστερίου. Στους υπόλοιπους

δήμους οι λειτουργίες διοίκησης περιορίζονται στα δημοτικά καταστήματα που πολλές φορές δεν είναι καν ιδιόκτητα (Πετρούπολη, Καματερό, Κορυδαλλός). Οι επιδιώξεις του ΡΣΑ και των ΓΠΣ για χωροθέτηση δημόσιας διοίκησης επιτελικού χαρακτήρα στη Δ.Αθήνα, δεν υλοποιήθηκε, δεδομένου του μικρού βαθμού αποκέντρωσης των δημοσίων και των υπαγόμενων σε υπουργεία υπηρεσιών. Για παράδειγμα, συναντώνται μόνο τρία Περιφερειακά Κέντρα της ΔΕΗ (Περιστερί, Αιγάλεω, Αγ.Ανάργυροι), ένα της ΕΥΔΑΠ (Ιλιον) και μια Διεύθυνση Πολεοδομίας(Αιγάλεω). Η κατάσταση εξομαλύνεται με την παρουσία και στους δέκα δήμους ΚΕΠ.

Ο τομέας των υπηρεσιών δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος, καθώς η τριτογενοποίηση της τοπικής οικονομίας αφορά στην ανάπτυξη του εμπορίου και λιγότερο των υπηρεσιών. Οι όποιες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών βρίσκονται στα κέντρα των δήμων και είναι συνήθως μικρής κλίμακας.

(ελεύθεροι χώροι και πράσινο)

Γενική διαπίστωση για το σύνολο της Δ.Αθήνας είναι η απουσία κοινόχρηστων χώρων μέσα στον αστικό ιστό, παρά την ύπαρξη κάποιων μεγάλων υπερτοπικών πόλων πρασίνου και αναψυχής (Πύργος Βασιλίσσης, Μπαρουτάδικο).

Ως προς τον ορεινό όγκο του Αιγάλεω, κοινή επιδίωξη όλων των ΓΠΣ είναι η δημιουργία ενός υπερτοπικού πάρκου που θα απευθύνεται κυρίως στους κατοίκους του δυτικού λεκανοπεδίου.

5.2 ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Σε όλη την έκταση της Δ.Αθήνας υπάρχουν αρκετές περιοχές - και σε όλους τους δήμους - που παρουσιάζουν τέτοια υποβάθμιση, που χρήζουν άμεσης ανάπλασης. Η τέτοια κατάσταση των συγκεκριμένων περιοχών συνήθως πηγάζει από τις παρακμάζουσες βιομηχανικές/βιοτεχνικές δραστηριότητες, από τις πολύ κακές συνθήκες δόμησης, από την καταπάτηση δημοσίων εκτάσεων, από τη μη πρόβλεψη ικανών κοινόχρηστων/κοινοφελών χώρων, τον κυκλοφοριακό φόρτο, από την αυθαίρετη δόμηση και γενικότερα από οποιαδήποτε δράση περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Ακολουθεί μια επιγραμματική παράθεση τέτοιων περιοχών ανά δήμο :

- Δήμος Αγ.Αναργύρων :

Α) Οι παρακηφίσιες περιοχές, που κατά πλειοψηφία είναι γενικής κατοικίας, λόγω ηχορύπανσης και του μεγάλου κυκλοφοριακού φόρτου της οδού Λ.Κατσώνη. Επίσης, οι καταπατήσεις που έχουν γίνει σε εκτάσεις κατά μήκος του ποταμού, ιδιοκτησίας ΕΥΔΑΠ, από οχλούσες χρήσεις (συνεργεία αυτοκινήτων, σιδηρουργία).

Β) Η περιβάλλουσα περιοχή του υποσταθμού της ΔΕΗ. Πέρα από την αισθητική υποβάθμιση, οι εναέριες γραμμές υψηλής τάσης, εγκυμονούν κινδύνους για την υγεία των πολιτών.

Γ) Η περιβάλλουσα περιοχή του στρατοπέδου 301.

Δ) η νότια περιοχή του δήμου, δίπλα στις σιδηροδρομικές γραμμές, όπου υπάρχει περιοχή απόρριψης αδρανών υλικών και απορριμμάτων, με την απουσία νομικού καθεστώτος

Ε) Οι περιοχές κατά μήκος του σιδηροδρομικού άξονα- εξυπηρετεί ανάγκες τόσο του εθνικού δικτύου όσο και του προαστιακού σιδηρόδρομου- και κυρίως μετά την απόφαση μη υπογειοποίησής του. Αυτήν την απόφαση τη ακολούθησε η αποψίλωση του, παράλληλου με τον άξονα, πράσινου δικτύου , λόγω της διαπλάτυνσης του δικτύου για τις νέες ανάγκες του άξονα, και τη διχοτόμηση του δήμου με την ανέγερση «τοίχους» που απομονώνει τον άξονα από τον αστικό ιστό. Το τελευταίο, έχει ως αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση και τα προβλήματα που δημιουργούνται (κοινωνικά, κυκλοφοριακά, οικονομικά) με την κατάργηση της πλειονότητας των εγκάρσιων τομών.

- Δήμος Αγ.Βαρβάρας :

Α) Η περιοχή Κακοσούλη, έκτασης 30στρμ περίπου, καθώς και εκτάσεις επί της οδού Ελ.Βενιζέλου στις οποίες έχει αναπτυχθεί αυθαίρετη δόμηση.

Β) Η περιοχή της Κάτω Αγ.Βαρβάρας, όπου βρίσκεται το εργοστάσιο ΒΙΟΧΡΩΜ. Παρουσιάζονται προβλήματα προσβασιμότητας και μη οριοθέτησης των ρεμάτων.

Γ) Η περιοχή της Άνω Αγ.Βαρβάρας, όπου ο δήμος τοποθετεί το καινούργιο θέατρο Καμπανέλη.

- Δήμος Αιγάλεω :

Α) Οι παρακηφίσιες περιοχές, λόγω της λειτουργίας οχλουσών παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Β) Ολόκληρη η περιοχή του Ελαιώνα

Γ) Η περιοχή του Αγ.Σπυρίδωνα

Δ) Η περιοχή Γιούλα, μεταξύ των αξόνων Θηβών-Λυκαβηττού-Ορυζομύλων

- Δήμος Ζεφυρίου :

Όλο το Βόρειο τμήμα του δήμου και κυρίως την περιοχή της Κάτω Λίμνης, με όριο την Αττική Οδό, όπου έχουν εγκατασταθεί αθίγγανοι. Στην περιοχή απουσιάζουν οι στοιχειώδεις υποδομές.

- Δήμος Τλίου :

Α) Η ευρύτερη περιοχή της ραδιοφωνίας, όπου έχουν εγκατασταθεί μεγάλης κλίμακας, οχλούσες, παραγωγικές δραστηριότητες (χοντρεμπόριο, συνεργείων αυτοκινήτων, αποθήκες, εμπόριο οικοδομικών υλικών).

Β) Η περιοχή γύρω από τις παλιές εγκαταστάσεις της ΒΙΟΦΥΑΛ.

- Δήμος Καματερού :

Οι παραρεμάτιες περιοχές, κατά μήκος του σιδηροδρομικού άξονα (βλ. Δήμο Καματερού, Ε).

- Δήμος Κορυδαλλού :

A) Οι περιοχές αυθαίρετης δόμησής στον Άνω Κορυδαλλό και στο Σχιστό. Δεδομένης της επικείμενης ένταξή τους στο εγκεκριμένο σχέδιο, η περιοχή έχει εγκαταλειφθεί και η απουσία βασικών τεχνικών υποδομών είναι εμφανής.

B) Οι χώροι των λατομείων

- Δήμος Περιστερίου :

A) Ολόκληρη η περιοχή του Ελαιώνα

B) η περιοχή γύρω από τον Αγ.Ιωάννη

- Δήμος Πετρούπολης :

A) Η περιοχή της Κάτω Πετρούπολης, όπου το οδικό δίκτυο χαρακτηρίζεται από πολύ στενούς δρόμους και παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις σε κοινόχρηστους χώρους.

B) Ο περιβάλλον χώρος του θ.Πέτρας, όπου παρουσιάζονται προβλήματα στην ασφάλεια των επισκεπτών, στην πρόσβαση ΜΜΜ, στο περιβάλλον, στην αισθητική και την χωροθέτηση των εγκαταστάσεων

- Δήμος Χαϊδαρίου :

A) Οι περιοχές της Ν.Φώκαιας και της Αστιθαίας όπου απαιτούνται πολεοδομικές, περιβαλλοντικές και αισθητικές παρεμβάσεις.

B) Η περιοχή της Γρηγορούσας, η οποία λόγω του υψηλού σ.δ. και του συνεχούς συστήματος δόμησης, παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις σε κοινωφελείς και κοινόχρηστους χώρους.

(κελύφη μεγάλου μεγέθους, όπου μπορούν να μετεχρηστούν με υπερτοπικού χαρακτήρα λειτουργίες)

Η αποβιομηχάνιση στη Δ.Αθήνα, την «κληροδότησε» με ένα μεγάλο απόθεμα βιομηχανικών κελυφών. Λόγω του μεγέθους τους- και απουσίας ελεύθερων χώρων- τα κελύφη αυτά μπορούν να αποκτήσουν αυτόν τον εναλλακτικό ρόλο εξυπηρετώντας υπερτοπικές, κυρίως πολιτισμικές, λειτουργίες. Σταχυολογώντας, μπορούν να αναφερθούν:

- Το κτήριο όπου στεγαζόταν η βιομηχανία Ελληνικό Μολύβι, στο δήμο Αιγάλεω, στον Ελαιώνα (μεταξύ Ιεράς Οδού και οδού Νάξου)

- Το παλιό εργοστάσιο της ΒΙΟΦΥΑΛ, στο δήμο Ιλίου , στα διοικητικά όρια με την Πετρούπολη
- Η Βίλλα, κτήριο δυο ορόφων, στο δήμο Ιλίου στην περιοχή της Ραδιοφωνίας
- Το παλιό εργοστάσιο Σωτηροπούλου, στο δήμο Περιστερίου, κοντά στο σταθμό Υπεραστικών Λεωφορείων. Σήμερα, το μισό από αυτό φιλοξενεί το ηλεκτρονικό τμήμα του δήμου
- Το κτήριο της SIEMENS στο δήμο Περιστερίου, στη συμβολή των οδών Αρκαδίας και Τσαλδάρη. Τμήμα του κτηρίου χρησιμοποιείται για τη στέγαση της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του δήμου
- Ο παλιός κινηματογράφος «Αύρα», στο δήμο της Πετρούπολης στο ύψος της πλατείας Δέγλερη

Μεγάλος αριθμός κελυφών, μικρότερου μεγέθους μπορεί να τα συναντήσει κανείς σε όλη τη Δ.Αθήνα και κυρίως εκεί όπου υπήρχε ή υπάρχει βιοτεχνική/βιομηχανική δραστηριότητα.

6.ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ – ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Στη Δ.Αθήνα, πλην του όρους Αιγάλεω, δεν υπάρχουν πολλές μεγάλες εκτάσεις. Κάποιες από αυτές ήδη έχουν δεχτεί κάποια ανάπτυξη (Πύργος Βασιλίσσης, στο Ίλιον και το Μπαρουτάδικο, στο Αιγάλεω), ενώ εκκρεμεί η εφαρμογή της απόφασης για την απομάκρυνση του Σωφρονιστικού Ιδρύματος Κορυδαλλού, και του Ν.2745/99 για τα στρατόπεδα ΚΕΒΟΠ-ΚΕΔΒ, στο Χαϊδάρι και 301 στους Αγ.Ανάργυρους. Εκτός, όμως, από τις προαναφερθείσες εκτάσεις όπου ήδη υπάρχουν σχέδια ή νομοθετικές ρυθμίσεις, υπάρχουν και άλλες, μικρότερης κλίμακας, ποικίλων ιδιοκτησιακών καθεστώτων, η κοινοχρησία των οποίων είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση τάσης ανακούφισης της βεβαρημένης κατάστασης της Δ.Αθήνας. Επιγραμματικά :

- Στην περιοχή Σαλίγκαρος, στο δήμο Αγ.Αναργύρων υπάρχει δημοτική έκταση εκτιμώμενη στα 7στρμ.
- Έκταση 7.646.61 τ.μ. , στη συμβολή των οδών Μαρκόνι 17 και Θεσσαλίας, στο δήμο Αιγάλεω περιοχή Ελαιώνα
- Έκταση 15στρμ. , στη συμβολή των οδών Λυκαβηττού και Ορυζομύλων, στο δήμο Αιγάλεω
- Το Άλσος Λοιμωδών 7,5στρμ., στο δήμο Αιγάλεω
- Έκταση 600στρμ εκ των οποίων η δημοτική αρχή προτίθεται να αγοράσει 150στρμ., στο δήμο Πετρούπολης στην περιοχή της Αγ.Τριάδας

- Έκταση 77στρμ. , στο δήμο Ιλίου στην Περιοχή Ραδιοφωνίας, ιδιοκτησίας ΕΡΤ ΑΕ, με διατηρητέα κτήρια
- Ο χώρος των λατομείων, στο δήμο Κορυδαλλού
- Η περιοχή του Ελαιώνα στο δήμο Περιστερίου, εκτιμώμενης έκτασης 247στρμ, τμήμα της οποίας ανήκει στο δήμο, ενώ το μεγαλύτερο τμήμα ανήκει στο ελληνικό δημόσιο
- Μεγάλη τμήμα του Ποικίλου Όρους, στο δήμο του Περιστερίου, διεκδικούμενη όμως, από την Εκκλησία της Ελλάδος.
- Έκταση 65στρμ. του στρατόπεδου ΚΕΒΟΠ-ΚΕΔΒ, η οποία παραχωρήθηκε στο δήμο Χαϊδαρίου και η οποία ενοποιείται με όμορη έκταση του δήμου 10στρμ, για μελλοντική δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου
- Η περιοχή της Μονής Δαφνίου έκτασης 50στρμ στο δήμο Χαϊδαρίου, η οποία ανήκει στα Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε., αλλά έχει παραχωρηθεί στο δήμο
- Ο χώρος των παλιών λατομείων 300στρμ., τα οποία αποτελούν ιδιωτικές εκτάσεις και απαιτείται απαλλοτρίωση
- Επίσης, υπάρχουν πλήθος από μικρές δημοτικές εκτάσεις, οι οποίες δε μπορούν να αποκτήσουν υπερτοπικό χαρακτήρα, αλλά ο αριθμός τους μπορεί να συμβάλει στη εξομάλυνση των άσχημων συνθηκών σε τοπικό επίπεδο.

ΑΞΙΕΣ ΓΗΣ

Οι αντικειμενικές αξίες παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των δήμων της Δ.Αθήνας. Συγκριτικά, με βάση τις τιμές που έχουν οι διάφορες Ζώνες εντός των δήμων, οι μικρότερες αντικειμενικές αξίες εμφανίζονται στους δήμους Ζεφυρίου, Καματερού, Αγ.Βαρβάρας και Ιλίου ενώ οι μεγαλύτερες στους δήμους Χαϊδαρίου, Πετρούπολης, Περιστερίου και Αιγάλεω.

Οι μεγάλες αποκλίσεις που εμφανίζονται στο δήμο Χαϊδαρίου, οφείλονται στις υψηλές τιμές στις Ζώνες της περιοχής Δάσος και του κέντρου του δήμου, το οποίο έχει και τη μεγαλύτερη αντικειμενική αξία από όλα τα κέντρα των δήμων της Δ.Αθήνας και στις ιδιαίτερα χαμηλές στις περιοχές με εγγύτητα στο Σκαρामαγκά. Στους δήμους Αιγάλεω και Περιστερίου οι μεγάλες αποκλίσεις οφείλονται στις μεγάλες αντικειμενικές αξίες που έχουν τα κέντρα τους και τις μικρές γύρω από τον Ελαιώνα. Η μικρότερη απόκλιση εμφανίζεται στο Δήμο Ζεφυρίου, λόγω του μικρού μεγέθους του και της διαίρεσής του, μόνο σε δύο Ζώνες.

Οι μεγαλύτερες εμπορικές αξίες εντοπίζονται στους δήμους Περιστερίου, Χαϊδαρίου και Πετρούπολης. Θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα, ότι υπάρχουν στοιχεία ταύτισης, έστω χωρικής των υψηλών αντικειμενικών και υψηλών εμπορικών αξιών. Ως προς την τιμή όμως, οι εμπορικές αξίες εμφανίζονται υπερδιπλάσιες των αντικειμενικών, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των ακριβών Ζωνών. Οι μικρότερες εμπορικές αξίες εμφανίζονται στους δήμους Καματερού και Ιλίου. Ωστόσο εδώ οι αντικειμενικές ταυτίζονται με τις εμπορικές αξίες και πολλές φορές οι πρώτες είναι και υψηλότερες (δήμος Καματερού).

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πωλήσεις οικοπέδων στη Δ.Αθήνα είναι περιορισμένη σε σχέση με πολλές περιοχές του λεκανοπεδίου, κυρίως λόγω της έλλειψης γης και του μικρού μεγέθους της προσφέρουσας. Από την άλλη πλευρά, παρουσιάζονται αυξημένες οι πωλήσεις επαγγελματικής στέγης, λόγω των συγκριτικά χαμηλών τιμών τους.

Το σύνολο της Δ.Αθήνας έχει υπαχθεί σε ολοκληρωμένο καθεστώς πολεοδομικού σχεδιασμού, πλην όμως είναι σχετικά ανεπίκαιρος, διότι ειδικά τα ΓΣΠ, μετά την πρώτη έγκρισή τους, δεν έχουν επικαιροποιηθεί. Εξαιρέσεις υπάρχουν σε σημειακές τροποποιήσεις, τοπικού ενδιαφέροντος. Αποτέλεσμα αυτής της άνισης αντιμετώπισης των «παλιών» και των «νέων» περιοχών, καταρχάς λόγω του θεσμικού πλαισίου, είναι η δημιουργία καθεστώτος εσωτερικών ανισοτήτων και ανισόμετρης ανάπτυξης, μεταξύ ακόμα και όμορων γειτονιών του ίδιου δήμου.

8. ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Εντός αστικού ιστού διακρίνονται εκτάσεις μητροπολιτικού χαρακτήρα και χρήσης, συνυπάρχοντας με τις εκτεταμένες περιοχές κατοικίας :

- Ο Πύργος Βασιλίσσης, στα διοικητικά όρια των δήμων Ιλίου, Καματερού και Αγ.Αναργύρων, με έκταση 159,51Ha
- Το Μπαρουτάδικο, στο Αιγάλεω, έκτασης 36,87 Ha
- Οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Στρατοπέδου πυροβολικού 301, στους Αγ.Ανάργυρους, έκτασης 26,06 Ha
- Οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις του ΚΕΒΟΠ-ΚΕΔΒ, στο Χαϊδάρι, έκτασης 246 Ha
- Ο χώρος της Ραδιοφωνίας, στο Ίλιον, έκτασης 32στρμ.
- Το σωφρονιστικό ίδρυμα, στον Κορυδαλλό, έκτασης 25,96 Ha
- Ο χώρος των ΤΕΙ, στο Αιγάλεω
- Το Γενικό Νοσοκομείο Δυτικής Αττικής «Αγ.Βαρβάρα»

- Η Διομήδειος Σχολή, στο Χαϊδάρι

Πέρα από κάποιες αναπλάσεις(Πύργος Βασιλίσσης, Μπαρουτάδικο), αυτές που έχουν καταγραφεί στα ΓΠΣ των ΟΤΑ και αφορούν περισσότερο την τοπική κλίμακα, δεν έχουν κατά βάσει υλοποιηθεί, με αποτέλεσμα στις «παλιές» περιοχές οι συνθήκες να μην έχουν διαφοροποιηθεί αισθητά, σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο κατά την οποία ίσχυε το ΝΔ '23. Από την άλλη, στις «νέες» περιοχές βραδυπορούν τα προγραμματισμένα έργα, ενώ η γη έχει εξασφαλιστεί από τη συλλογή της εισφοράς σε γη.

8.1 ΟΡΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

Το 37.55% της Δ.Αθήνας καταλαμβάνεται από το όρος Αιγάλεω. Η μορφολογία του κρίνεται ήπια, με εξαιρέσεις τις ζώνες των μεγάλων ρεμάτων και τα πρηνή των χώρων που μέχρι πρόσφατα υπήρχε έντονη λατομική δραστηριότητα εξόρυξης αδρανών υλικών. Η οροσειρά του Αιγάλεω είναι επιμήκης, με έκταση περίπου 45.000 στρεμ. και με υψηλότερες κορυφές τον Κορυδαλλό (468μ) και τη Ζαχαρίτσα (453μ). Αποτελεί φυσική απόληξη της Πάρνηθας και εκτείνεται ΝΔ, με μήκος περίπου 15χλμ, και καταλήγει στο Σαρωνικό κόλπο, στις παραθαλάσσιες περιοχές του Κερατσινίου και του Περάματος. Υποδιαιρείται σε τρία τμήματα από τους αυχένες του Δαφνίου και του Καματερού. Γενικά, υπάρχουν λίγα ρέματα (περίπου 20) και η μέση κλίση των φυσικών πρηνών κυμαίνεται μεταξύ 35% και 75%. Από τους δέκα δήμους της Δ.Αθήνας, οι επτά έχουν διοικητικά όρια, εντός του ορεινού όγκου : Χαϊδαρίου, Αγ.Βαρβάρας, Κορυδαλλού, Περιστερίου, Ιλίου, Πετρούπολης και Καματερού.

Με το ΦΕΚ 683/Β/76, όπως τροποποιήθηκε από την υπ' αριθμ. 2168/2-7-2001 απόφασης Δασαρχείου Αιγάλεω ορίστηκε κυνηγετικό καταφύγιο άγριας ζωής σε έκταση 27.000 στρεμ. Στο Δημόσιο Δάσος Αιγάλεω (περιοχή : Καματερού – Πετρούπολης – Περιστερίου – Χαϊδαρίου – Κορυδαλλού – Αιγάλεω – Ασπρόπυργου).

Στο όρος βρίσκονται δύο σπήλαια : το σπήλαιο Πανός και το σπήλαιο Τρύπα Ζαστάνι (Δολίни). Από άποψη αισθητικής τοπίου η πλευρά του όρους προς το λεκανοπέδιο είναι έντονα υποβαθμισμένη λόγω διάβρωσης και λατόμησης. Στο βόρειο τμήμα του οι διάσπαρτες οχλούσες χρήσεις (λατομεία, στρατόπεδα, βιομηχανίες, ΧΥΤΑ) το έχουν υποβαθμίσει έντονα.

Το 1978 το Υπ.Γεωργίας άρχισε κάποιες δειλές προσπάθειες αναδάσωσης, κάτι που περισσότερο από μια δεκαετία επί της ουσίας παρέμεινε στις διακηρύξεις. Το Δεκέμβριο του 1989 ανατίθεται από τον ΑΣΔΑ η μελέτη «Διαμόρφωσης του Ποικίλου όρους και του στρατόπεδου Χαϊδαρίου», που αποτέλεσε το πρώτο συνολικό σχέδιο για την αναβάθμιση και ανάδειξη του Ποικίλου όρους, του βόρειου, δηλαδή, και πιο σημαντικού όγκου του όρους Αιγάλεω. Μεταξύ άλλων η πρόταση περιελάμβανε την ανάγκη θεσμοθέτησης ΖΟΕ για το σύνολο του όρους που να περιλαμβάνει απαγόρευση κατάτμησης και χαρακτηρισμό του συνόλου της περιοχής ως δασικής έκτασης. Με το Άρθρο 21 του

Ν.2742/99 για το «Χωροταξικό Σχεδιασμό και την Αειφόρο Ανάπτυξη», προσδιορίστηκαν οι χρήσεις γης και οι όροι δόμησης σε επιμέρους Ζώνες :

- Ζώνη Α΄: Καθορίζεται ως περιοχή *απόλυτης προστασίας και αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος*. Επιτρέπεται μόνο η δημιουργία υπαίθριων ή ημιυπαίθριων περιπτέρων.
- Ζώνη Β΄: Καθορίζεται ως περιοχή *περιαστικού πάρκου*, με λειτουργίες αναψυχής, αθλητισμού και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η έγκριση και χωροθέτηση των εγκαταστάσεων για τις παραπάνω χρήσεις δίδονται από τον ΟΡΣΑ με τη σύμφωνη γνώμη του Υπ.Γεωργίας. Υπάρχει άμεση προσβασιμότητα σε αρκετά σημεία του άμεσου περιαστικού χώρου των δήμων Κορυδαλλού, Περιστερίου, Ιλίου, Πετρούπολης και Αγ.Βαρβάρας.
- Ζώνη Γ΄: Καθορίζεται ως περιοχή *προστασίας γεωργικής γης*.
- Ζώνη Δ΄: Καθορίζεται ως περιοχή του *περιαστικού πάρκου της βορειοδυτικής πύλης της Αθήνας* με λειτουργίες αναψυχής, αθλητισμού και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Επιτρέπονται οι αισθητικές παρεμβάσεις και η διαμόρφωση του χώρου με σκοπό την απρόσκοπτη σύνδεση του λεκανοπεδίου με το Ποικίλο όρος και σε συνέχεια με την Πάρνηθα. Οι εγκρίσεις για τις παρεμβάσεις και τη χωροθέτηση των εγκαταστάσεων δίδονται από τον ΟΡΣΑ, με τη σύμφωνη γνώμη του Υπ.Γεωργίας.
- Ζώνες ειδικών χρήσεων : Όσες αφορούν στη Δ.Αθήνα εμπίπτουν στα διοικητικά όρια του δήμου Πετρούπολης ως Ζώνη *E₁* και αναφέρεται στο νεκροταφείο της Πετρούπολης
- Ζώνη Ζ΄: Καθορίζεται ως περιοχή *περιαστικού πάρκου* με λειτουργίες αναψυχής, ανοιχτών πολιτιστικών εκδηλώσεων, εκπαιδευτικών κατασκηνώσεων χωρίς μόνιμες εγκαταστάσεις και χώρων αθλητισμού μικρής κλίμακας. Επιτρέπεται η εγκατάσταση περιπτέρων και αναψυκτηρίων. Χωρίζεται σε τρεις υποζώνες :
 - Υποζώνη *Z₁* : Καθορίζεται ως περιοχή *περιαστικού πάρκου*.
 - Υποζώνη *Z₂* : Καθορίζεται ως περιοχή *οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων*
 - Υποζώνη *Z₃* : Καθορίζεται ως περιοχή *Διομήδειου Βοτανικού Κήπου*
- Ζώνη Η΄: Βρίσκεται σε εκτάσεις των δήμων Κορυδαλλού και Νίκαιας και καθορίζεται ως περιοχή *ήπιας ανάπτυξης πρώτης κατοικίας*, με πυκνότητα που δε μπορεί να υπερβαίνει τα 60 άτομα/ Ha.

Βέβαια, παρόλο που το Όρος Αιγάλεω ανακηρύχτηκε ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, η ζώνη προστασίας του δεν οριοθετήθηκε ποτέ συγκεκριμένα.

Σήμερα έχουν διαμορφωθεί και χρησιμοποιούνται μόνον οχτώ είσοδοι : Πάρκο Νεολαίας Χαϊδαρίου, Πάρκο Φοίνικα Περιστερίου, Άλσος Δαφνίου Χαϊδαρίου, Είσοδος

Καματερού, Πάρκο Προφήτη Ηλία Ιλίου, Είσοδος Αγ.Βαρβάρας, Πάρκο Αγ.Δημητρίου Πετρούπολης, Αθλητικό Πάρκο Γρηγορίου Πετρούπολης.

Το όρος Αιγάλεω παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και από απόψεως πολιτιστικής κληρονομιάς. Μεταξύ αυτών διακρίνονται :

- Ο οχυρωμένος περίβολος με οχτώ πύργους και τείχος 510μ, στην κορυφή Ζάστανη
- Η δίοδος του Πυθίου, από την οποία διερχόταν η Ιερά οδός, προς Ελευσίνα
- Ο ναός του Πυθίου Απόλλωνα με αγάλματα της Δήμητρας, της Αθηνάς και του Απόλλωνα, στη θέση της σημερινής Μονής Δαφνίου
- Το ιερό της Φίλης Αφροδίτης, στη σημερινή θέση Ντουλαπάκια, όπου διακρίνονται οι ιερές κόγχες των αφιερωμάτων σκαλισμένες στο βράχο
- Το αρχαίο αμυντικό τοίχος Δέμα , στον αυχένα του Καματερού, όπου σώζονται τμήματα τοίχους (4360 μ.), δύο πύλες, δύο πύργοι και ίχνη οικίας
- Η Μονή Δαφνίου, μεσαιωνικής εποχής, από τα σημαντικότερα του είδους του τόσο στην Ελλάδα , αλλά και όλου του Βυζαντίου

Από άποψη ιδιοκτησιακού καθεστώτος, το μεγαλύτερο μέρος του ορεινού όγκου είναι δημόσια, δασική έκταση, της οποίας μέρη έχουν παραχωρηθεί σε δημόσιου φορείς (Ψυχιατρείο, ναυπηγεία), ενώ έχουν αναγνωρισθεί – και κατέχονται- κάποιες ιδιωτικές δασικές εκτάσεις και άλλες διεκδικούνται από ιδιώτες ή διακατέχονται (από τον ΟΔΕΠ).

Οι ειδικές χρήσεις ανήκουν σε διάφορες κατηγορίες :

- ΧΥΤΑ Αν.Λιοσίων-Σχιστού και Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων
- Εγκαταστάσεις ΟΔΔΥ
- Νεκροταφεία εν λειτουργία ή προς άμεση λειτουργία
- Οι θεσμοθετημένες, βιομηχανικής χρήσης, περιοχές συγκεντρωμένες στη δυτική πλευρά του Ποικίλου προς το Θριάσιο Πεδίο
- Τα λατομεία, τα οποία απενεργοποίησε η εφαρμογή του Ν.386/76. Από τους διάσπαρτους και ανενεργούς λατομικούς χώρους, λίγοι έχουν αξιοποιηθεί, όπως, για παράδειγμα το Θέατρο Πέτρας και το Αθλητικό Πάρκο(Γρηγορίου) και τα δύο στην Πετρούπολη. Από παλιότερη μελέτη του ΑΣΔΑ, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι παρακάτω χώροι :
- Λατομείο στο Δήμο Περιστερίου στα όρια της συνοικίας Άσπρα Χώματα, συνολικής έκτασης 50στρμ. Και «ωφέλιμης» 28στρμ. Παρουσιάζει ενδιαφέρον λόγω εναλλαγής κλειστών και ανοιχτών χώρων, της θέας και των εγκαταστάσεων

- Λατομείο στα διοικητικά όρια του δήμου Πετρούπολεως. Βρίσκεται στον ορεινό όγκο του Αιγάλεω, έχει έκταση 55στρμ.,σε απόσταση 600μ από τις ακραίες περιοχές του ρυμοτομικού σχεδίου και είναι εκτός σχεδίου πόλης. Το ενδιαφέρον του έγκειται στην ιδιαίτερη γεωμορφολογία της περιοχής (λόφοι, πράσινο), όπου ο φυσικός χώρος κυριαρχεί του τεχνητού
- Λατομική ζώνη στα όρια των δήμων Πετρούπολης, Ιλίου και Καματερού, στον ορεινό όγκο του Αιγάλεω. Αποτελείται από δύο κυρίως λατομεία, 100στρμ και 50στρμ με πανοραμική θέα
- Λατομείο (πρώην Αναγνωστάκη) εντός των ορίων Καματερού, σε απόσταση 500μ. από τον ρυμοτομικό ιστό, έκτασης 50στρμ.. Το λατομείο μαζώθηκε, εν μέρει, παρά την αντίθεση της τοπικής αυτοδιοίκησης

9.ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Μετρό

Μέχρι αυτή τη στιγμή τη Δ.Αθήνα εξυπηρετούν οι εξής σταθμοί :

- Γραμμή 1 *Πειραιάς- Κηφισιά* : οι σταθμοί «Κάτω Πατήσια» - «Αττική»
- Γραμμή 2 *Αγ.Αντώνιος – Αγ. Δημήτριο* : οι σταθμοί «Αγ.Αντώνιος» - «Σεπόλια» - «Αττική»
- Γραμμή 3 *Αιγάλεω – Αεροδρόμιο* : ο σταθμός «Αιγάλεω»

Από αυτούς τους 5, στην ουσία, σταθμούς οι δύο βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων της Δ.Αθήνας, οι «Αγ.Αντωνίου» και «Αιγάλεω» , ενώ οι υπόλοιποι βρίσκονται στο δήμο της Αθήνας, που αποδεικνύει και το μέγεθος της εξάρτησής της από το μητροπολιτικό κέντρο.

Η ανεπάρκεια των σταθμών είναι εμφανής. Αρκεί να αναφερθεί ότι από τους 54 σταθμούς υπό λειτουργία, μόνο οι δύο βρίσκονται εντός Δ.Αθήνας και συνολικά 5 την εξυπηρετούν. Η κατάσταση θα διαφοροποιηθεί, αφού από την επικείμενη επέκταση των Γραμμών 2 & 3, προβλέπεται η κατασκευή άλλων πέντε νέων σταθμών εντός της, σε σύνολο δεκατριών (13). Τέλος, υπό μελέτης βρίσκονται και νέοι σταθμοί σύνδεσης της Γραμμής 2 με Πετρούπολη – Ίλιον – Καματερό.

Αστικός – Προαστιακός σιδηρόδρομος

Στην πλήρη μελλοντική εξέλιξή του, το σιδηροδρομικό δίκτυο θα έχει ακτινική διάρθρωση ως προς την ευρύτερη αστική διάρθρωση του ΠΣΠ. Ο κεντρικός κορμός θα διατρέχει κατά μήκος το λεκανοπέδιο από το Νέο Ενιαίο Επιβατηγό Σταθμό Πειραιά

(σταθμός Πειραιά – Πελοποννήσου), μέσω του Νέου Ενιαίου Επιβατηγού Σταθμού Αθηνών(σταθμός Λαρίσης), μέχρι το Συγκοινωνιακό Κέντρο Αχαρνών(ΣΚΑ), με μήκος 18χλμ..

Ο ΣΚΑ σχεδιάστηκε για να αποτελέσει το μεγαλύτερο σιδηροδρομικό κέντρο σε εθνικό επίπεδο, που θα καλύπτει προαστιακές και υπεραστικές ανάγκες. Είναι ο κόμβος που συνδέει τη Β.Ελλάδα με το ΠΣΠ, τη Ν.Ελλάδα με το ΠΣΠ, τον Πειραιά με το Κιάτο και την Κόρινθο, το ΠΣΠ με τη Χαλκίδα, τον Πειραιά με το αεροδρόμιο και δήμους μεταξύ τους. Εντός Δ.Αθήνας προβλέπεται η λειτουργία δύο σταθμών, των Αγ.Αναργύρων και του Πύργου Βασιλίσσης στο Ίλιον.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Δ.Αθήνα αντιπροσωπεύει μια νεότευκτη, μαζική και ταυτόχρονα ετερογενή κοινωνία, με την έννοια τόσο της ποικιλίας των καταβολών του πληθυσμού και της πολυπολιτισμικότητας της σύνθεσής της όσο και των εσωτερικών ανισοτήτων που τη χαρακτηρίζουν. Η τέτοια συγκρότησή της τονίζει τον πολυσύνθετο χαρακτήρα της, καθώς κάθε ένα από τα επιμέρους πληθυσμιακά ρεύματα έχει τη δική του ξεχωριστή προέλευση και αντιστοιχεί στη δική του διαφορετική εποχή. Πόσω μάλλον που και εντός κάθε ξεχωριστού ρεύματος παρατηρούνται έντονες διαφοροποιήσεις, όπως για παράδειγμα οι εσωτερικοί μετανάστες που ήρθαν από τελείως διαφορετικά μέρη της χώρας ή παλιότερα οι μικρασιάτες πρόσφυγες που είχαν διαφορετικές κοινωνικές, πολιτισμικές και αξιακές καταβολές, στάσεις, συμπεριφορές. Το ίδιο ισχύει, κατά μείζονα λόγο, με το πρόσφατο μεταναστευτικό ρεύμα που περιλαμβάνει ένα φάσμα εκτεινόμενο από τα βαλκάνια ως το Πακιστάν και τις Φιλιππίνες και από τις παρακαυκάσιες χώρες ως τη Δ.Αφρική, περιλαμβάνοντας δεκάδες χώρες.

Η φυσιογνωμία της Δ.Αθήνας είναι πολύπλευρη. Παρουσιάζει όμως κάποιες συμπεριφορές οι οποίες είναι σταθερές. Η πιο σπουδαία είναι η ικανότητά της να εντάσσει μεγάλες ποσότητες πληθυσμού, σε σύντομο χρονικό διάστημα: τους πρόσφυγες το '22, την εσωτερική μετανάστευση μεταξύ '50 – '80 και την νέα σύνθετη εισροή πληθυσμού από το '90 μέχρι σήμερα, καλούμενη να κερδίσει το στοίχημα της μεγαλύτερης κοινωνικής διεργασίας που συντελέστηκε από το '22, τους οικονομικούς μετανάστες. Μια δεύτερη σταθερά της είναι η κατώτερη και μεσαία κοινωνική της διαστρωμάτωση. Τα τελευταία 100 χρόνια η περιοχή πέρασε από τον πρωτογενή τομέα στον δευτερογενή και εν τέλει στον τριτογενή. Η κοινή της φυσιογνωμία δημιουργήθηκε εκ περιστάσεως και όχι εκ πεποιθήσεως. Το φυσικό της πλεονέκτημα ως το δυτικό όριο του πολεοδομικού συγκροτήματος της πρωτεύουσας, κατασπαταλήθηκε χωρίς φειδώ για την κάλυψη των αναγκών που της επιφύλαται ο πολεοδομικός της ρόλος, της στέγασης και απασχόλησης μεγάλου όγκου πληθυσμού. Ο περιαστικός της χαρακτήρας καταχράστηκε, με εμφανή τα αποτελέσματα. Οπότε τίθεται ως κρίσιμο η ανάγκη καλύτερευσης της ποιότητας ζωής, ιερώνοντας ως πρώτα την προστασία καταρχάς, του Ποικίλου όρους και του Δάσους Χαϊδαρίου, των εναπομείναντων, δηλαδή κύριων χώρων πρασίνου, και την ουσιαστική

ένταξή τους στον αστικό ιστό με τον τρόπο που τους αρμόζει, τη δημιουργία ενοποιημένων ζωνών πράσινου μέσα στον πολεοδομικό ιστό, την διατήρηση και δημιουργία νέων ελεύθερων χώρων απομακρύνοντας καταρχάς τα στρατόπεδα και του σωφρονηστικού ιδρύματος.

Η Δ.Αθήνα διαφοροποιείται από το ευρύτερο σύνολο της πρωτεύουσας, όχι μόνο λόγω των φυσικών και τεχνικών φραγμάτων, αλλά και λόγω των ουσιαστών διαφορών που τη διακρίνουν και είναι συγκριτικά λιγότερο ευνοημένη. Αυτό αντανακλά μια παράδοση συνειδητών επιλογών, από μέρους της κεντρικής εξουσίας, που την προόριζαν ως τόπο εγκατάστασης των φτωχών λαϊκών στρωμάτων (παραδοσιακά ταυτίζεται με το «εργατούπολη»), με άμεση συνέπεια την εγκατάλειψή της. Ενώ έχρηζε, δηλαδή, ειδικότερης και εντονότερης μέριμνας από πλευράς διοίκησης, τελικά η όποια μέριμνα παρουσιάστηκε αποσπασματική, άνευρη, και ετεροχρονισμένη, άρα και μη αποτελεσματική, με συνέπεια τη διεύρυνση του χάσματος με το υπόλοιπο ΠΣΠ. Αυτή η διεύρυνση αντανακλάται σε όλους τους βασικούς δείκτες, βάσει των οποίων μπορούν να συγκριθούν τα δύο σύνολα. Για παράδειγμα, η Δ.Αθήνα εμφανίζεται με χαμηλότερο εισόδημα και επίπεδο μόρφωσης και υψηλότερο δείκτη θνησιμότητας και ασθενειών από την υπόλοιπη πρωτεύουσα.

Στον αντίποδα, όμως, η Δ.Αθήνα πλεονεκτεί στο επίπεδο των αξιακών προϋποθέσεων για το μεγάλο άλμα προς τα εμπρός : είναι μια κοινωνία που γνωρίζει να στέκεται, να επιβιώνει, να βρίσκει λύσεις ή να τις υποδεικνύει και να αναπτύσσεται (θετικά ή αρνητικά) πολλές φορές και σε πείσμα των συνθηκών. Σε αυτές τις συνθήκες διατήρησε εντονότερα το αίσθημα της άτυπης κοινωνικής αλληλεγγύης, ποιοτική παράμετρος που την τοποθετεί σε καλύτερη αφετηριακή θέση από την υπόλοιπη πρωτεύουσα, αφού αμβλύνει ευκολότερα τις αρνητικές κοινωνικές διαστάσεις της μητροπολιτικότητας.

Με τον όρο «μητρόπολη» περιγράφεται μια μεγεθυμένη αστική συγκέντρωση, με ροπή προς τη διεθνοποίησή της, λόγω του κομβικού της ρόλου ή της χωρικής της τοποθέτησης ή συνολικά της κομβικότητά της στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας, στη διακίνηση προϊόντων, υπηρεσιών και ανθρώπων. Η Αθήνα χαρακτηρίζεται ως «μητροπολιτική», την ίδια στιγμή τα στοιχεία που την προσδιορίζουν ως τέτοια, παραμένουν αρκετά ασαφή στα πλαίσια των σχεδιασμών και των ΓΠΣ. Στην σύντομη παρουσίαση της φυσιογνωμίας της Δ.Αθήνας που επιχειρήθηκε συνάγεται το συμπέρασμα ότι αποτελεί ένα κοινωνικό, οικονομικό και πολεοδομικό «εργαστήρι» όπου συντελούνται και εκφράζονται σε υπερθετικό βαθμό τα αποτελέσματα των κεντρικών κοινωνικών και οικονομικών επιλογών της χώρας και της πολεοδομικής τους έκφρασης. Η έκφραση αυτή «αφέθηκε» στο διττό της χαρακτήρα, μεταξύ αιτίου και αποτελέσματος.

Με τον καιρό αρκετά από τα δυναμικά της στοιχεία άρχισαν να περιορίζονται. Σήμερα η Δ.Αθήνα ως πολεοδομικά κορεσμένη, δε μπορεί να απορροφήσει με την ίδια ικανότητα νέους κατοίκους. Ούτε εμφανίζει, πλέον, σε τέτοιο βαθμό την ευνοϊκότερη σύνθεση υπέρ των παραγωγικότερων και νεανικότερων ηλικιακών ομάδων. Κατά τεκμήριο, δηλαδή, η

Δ.Αθήνα εγκαταλείπει το παρελθόν της και συγκλίνει με το υπόλοιπο ΠΣΠ, που σημαίνει και σύγκλιση στα πολλά αρνητικά του. Για παράδειγμα, οι πλούσιες ποσοτικές και ποιοτικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των δήμων της που ενδεικνύουν ζωτικότητα, περιορίζονται με τέτοιο τρόπο, όπου τελικά οδηγούνται στην ομογενοποίησή τους και εν τέλει σε υποβιβασμό τους σε υποβαθμισμένα όμορα προάστια του δήμου της Αθήνας.

Η Δ.Αθήνα, παρά την πληθώρα εγγενών και επίκτητων προβλημάτων, παρουσιάζει μεγάλες δυνατότητες ανάκαμψης σε υψηλότερα επίπεδα ποιότητα ζωής και λειτουργικότητας. Οι οικιστικές περιοχές γύρω από μητροπολιτικούς πόλους ανάπτυξης, οι οποίες σήμερα είναι υποβαθμισμένες ή αδιάφορες, χρήζουν σχεδιασμένης πολεοδομικής οργάνωσης, προκειμένου να επωφεληθούν από τις χωρικές επιδράσεις των μητροπολιτικών χρήσεων και να αναβαθμιστούν ποιοτικά. Επίσης, εντός αστικού ιστού υπάρχουν μεγάλες αδόμητες εκτάσεις που είτε έχουν, υποτυπωδώς, διαμορφωθεί (Πύργος Βασιλίσσης, Μπαρουτάδικο) είτε αποτελούν εν δυνάμει αξιόλογους πόλους μητροπολιτικής χρήσης (ΚΕΒΟΠ-ΚΕΔΒ, 301, Σωφρονιστικό Ίδρυμα Κορυδαλλού). Η ανάγκη ανάδειξης, ενοποίησης και διασύνδεσής τους, είναι επιτακτική για ολόκληρη τη χωροταξική ενότητα, καθώς και η «δραστηριοποίηση» των πλούσιων πολιτιστικών της πόρων μέσα από ένα ενοποιημένο πράσινο, πολιτιστικό δίκτυο προσβάσιμο σε πεζούς, ΑμΕΑ και ποδήλατο. Επισημαίνεται η απουσία ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης που θα δραστηριοποιήσει τους πόλους αυτούς, με συνέργειες και αλληλεπίδραση μεταξύ των, με γνώμονα την αειφορία και την βιωσιμότητα για την ευρύτερη περιοχή και τους κατοίκους της.

Βασική στρατηγική της χωρικής ανάπτυξης στην Δ.Αθήνα, στο πλαίσιο και σε σχέση με τη μητροπολιτική Αθήνα, πρέπει να είναι ο επιταχυνόμενος μετασχηματισμός της σε αυτοτελή και διακεκριμένη χωρική ενότητα. Το βασικό κριτήριο παρακολούθησης της πορείας αυτής της στρατηγικής είναι ο βαθμός «απεξάρτησής» της από το μητροπολιτικό κέντρο, που σήμερα αποτελεί υποενότητά του, στα αμέσως επόμενα χρόνια. Απαιτείται ένα «σοκ» ανάπτυξης, με τέσσερις ισχυρές, αλληλεργείς και ταυτόχρονες δράσεις συνιστώσες: Οικολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και των εναλλακτικών της χώρων, την πράσινη επιχειρηματικότητα, την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της, την πιο εντατική συνεργασία μεταξύ των δήμων της και την διοικητική «ισχυροποίησή» της ως ενότητα. Δε μπορεί να μετατραπεί σε διακεκριμένη χωρική ενότητα αν δεν αναδείξει τα ενδογενή χαρακτηριστικά της, τα οποία τη διαφοροποιούν από το ΠΣΠ. Τα ενδογενή αυτά χαρακτηριστικά δημιουργήθηκαν από επίκτητες αιτίες, παρατηρώντας την ιστορική εξέλιξή της. Ουσιαστικά αποτελούν τις προϋποθέσεις, από τις οποίες δημιουργούνται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που θα την αναδείξουν σε αυτοτελή ενότητα.

Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο δήμος Ιλίου

1. Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η Δ.Αθήνα είναι πρότυπο ενιαίας πόλης εντός μιας μητρόπολης, απαρτιζόμενη από δέκα μικρότερες πόλεις, τους δήμους της. Η διαφορετικότητα και η ιδιομορφία του κάθε δήμου επάγονται σε ενότητα χαρακτηριστικών της Δ.Αθήνας, όπως περιγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Αποτελούν, δηλαδή, τη βάση πάνω στην οποία εδράζονται οι αναγκαίες δράσεις για την ενεργοποίηση όλων εκείνων των δυνατοτήτων της Δ.Αθήνας

που θα δημιουργήσουν συνθήκες αειφορίας και βιωσιμότητας. Η αναγνώριση της παραπάνω «συμβατικής υποχρέωσης» επιτάσσει την αναγωγή οποιασδήποτε τέτοιας δράσης τοπικού χαρακτήρα, σε παρέμβαση με διευρυμένα όρια, πέρα από τα στενά τοπικά, δεδομένης της αλληλεπίδρασης που έχει ή που οφείλει να έχει στην ευρύτερη περιοχή. Με άλλα λόγια κάθε τοπική δράση επηρεάζει ακουσίως ή εκουσίως, θετικά ή αρνητικά, μερικώς ή εν πολλοίς το σύνολο της Δ.Αθήνας, ειδάλως θα στερούνταν νοήματος και θα τίθονταν εν αμφιβόλω η ουσία του ενιαίου χαρακτήρα της Δ.Αθήνας. Η περιγραφείσα αντιμετώπιση δύναται να ανατρέψει την σημερινή, παθητική τοποθέτηση απέναντι στα συσσωρευμένα πολεοδομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα της Δ.Αθήνας και στη μεμψίμοιρη λογική του «μέγα μεγέθους το αναγκαίον, πάσα προσπάθεια ανεπαρκής». Η νέα οπτική παρέχει όραμα, προοπτική, ευελιξία, διάρκεια χρόνου, συνέχεια στους σχεδιασμούς και προστιθέμενη αξία ακόμα και σε περιορισμένης έκτασης δράσεις.

Με γνώμονα αυτή τη λογική επιλέχθηκε η μέθοδος του «πρότυπου δήμου», πάνω στο οποίο θα σχεδιαστούν αναγκαίες πολεοδομικές και περιβαλλοντικές παρεμβάσεις που απαιτούνται εν γένει στη Δ.Αθήνα, για τη μεταστροφή της σε ένα σύγχρονο, βιώσιμο αστικό κέντρο. Οι παρεμβάσεις αυτές δεν αφορούν αποκλειστικά τον πρότυπο δήμο, αλλά με κέντρο αυτόν και προοπτικές σύνδεσης με τους όμορους σε τούτον δήμους.

Ως πρότυπος δήμος επιλέχθηκε ο δήμος Ιλίου διότι:

- Έχει συνολική έκταση 900 Ha που αντιστοιχεί στο 12% της συνολικής έκτασης της Δ.Αθήνας. Από πλευράς εντός σχεδίου έκτασή του είναι 663,01 Ha, δεύτερος δήμος μετά το Περιστερί, με ποσοστό 16% επί του συνόλου των δήμων του ΑΣΔΑ, είναι δηλαδή ένας μεγάλος δήμος
- Είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος σε μόνιμο πληθυσμό δήμος της Δ.Αθήνας με 85.572 κατοίκους, δηλαδή το 15% του συνολικού πληθυσμού αυτής
- Είναι όμορος του δήμου Περιστερίου, του κέντρου δηλαδή της υποενοότητας Χαϊδαρίου-Αγ.Βαρβάρας-Κορυδαλλού-Αιγάλεω-Περιστερίου-Ιλίου- Πετρούπολης - Αγ.Αναργύρων. Αποτελεί και ο ίδιος κέντρο της μικρότερης διαμορφούμενης ενότητας Ιλίου- Πετρούπολης -Αγ.Αναργύρων
- Στα διοικητικά όρια του με τους όμορους δήμους Καματερού και Αγ.Αναργύρων βρίσκεται το Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης 159,51Ha. Αποτελεί έναν ατελώς διαμορφωμένο υπερτοπικό πόλο πράσινου και αναψυχής
- Στα βόρεια όριά του βρίσκεται μια από τις οχτώ πύλες του όρους Αιγάλεω, που ονομάζεται πάρκο του Προφήτη Ηλία και είναι ημιτελώς διαμορφωμένο
- Εντός του πολεοδομικού του ιστού βρίσκονται μεγάλα ανενεργά κελύφη
- Στα ΒΔ του δήμου η αξιοποιήσιμη ΠΕ της Ραδιοφωνίας
- Στα όρια του δήμου Αγ.Αναργύρων το στρατόπεδο 301
- Οι όμοροι δήμοι Καματερού και Αγ.Αναργύρων έχουν πολλές προοπτικές τέτοιας ανάπτυξης και κυρίως στα όριά τους με το δήμο Ιλίου

2.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Το έτος 1848 το κτήμα George Miles, που βρισκόταν στον οικισμό Δραγουμάνο, εντός δήμου Ιλίου, το οποίο είχε περιέλθει στο Δημήτρη Κονταξή, αγοράστηκε από τους πρώτους Βασιλείς της Ελλάδας, οι οποίοι στη συνέχεια αγόρασαν και άλλες εκτάσεις, δημιουργώντας ένα ενιαίο κτήμα 2.500 στρμ.. Το κτήμα αυτό, το οποίο ονομάστηκε «Επτάλοφος», επειδή είχε επτά φυσικούς λοφίσκους, εξελίχθηκε σε ένα πρότυπο κέντρο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας. Το 1854, η βασιλική οικογένεια εγκαινίασε μια νέα έπαυλη στο κτήμα αυτό. Η απασχόληση και διαμονή εκατοντάδων εργατών στο αγρόκτημα, σε συνδυασμό με την διαμονή διαφόρων αξιωματούχων και εύπορων αθηναϊκών οικογενειών κοντά στις βασιλικές εγκαταστάσεις, προκάλεσαν τη διαμόρφωση ενός νέου οικισμού δίπλα στην περιοχή «Επτάλοφος». Έτσι, το Μάρτιο του 1858 ιδρύεται ο οικισμός «Ίλιον Τρώας». Η επιλογή του ονόματος του νέου οικισμού δεν είναι τυχαία. Ελάχιστα χρόνια πριν, ευρωπαίοι χαρτογράφοι τοποθετούσαν εδώ τον αρχαίο Δήμο Τρώων. Το ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού εκπονήθηκε από βουρνούς μηχανικούς του Όθωνα. Στους δρόμους του οικισμού δίνονται ονόματα από την Ιλιάδα και η κεντρική πλατεία του οικισμού ονομάζεται «Πλατεία Οδυσσέως». Από την εποχή αυτή αρχίζει πλέον η ιστορία του σημερινού δήμου Ιλίου. Στην κεντρική πλατεία τοποθετήθηκε μία πέτρινη βρύση «Η βρύση της Αμαλίας», οικοδομήθηκε η εκκλησία «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου» και ιδρύθηκε και Δημοτικό Σχολείο. Ο πρώτος πληθυσμός του μικρού χωριού, που καταγράφηκε το 1861, αριθμούσε 227 κατοίκους. Το 1862, ο Όθωνας και η Αμαλία εκδιώχθηκαν από την Ελλάδα. Η δραστηριότητα στο αγρόκτημα «Επτάλοφος» περιορίστηκε σημαντικά και στη συνέχεια, με το ψήφισμα της Β' Εθνοσυνέλευσης της 3ης Ιουλίου 1863, η διαχείρισή του ανατέθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών. Ο οικισμός «Ίλιον Τρώας» μετονομάστηκε σε «Κάτω Λιόσια», ενώ πολύ συχνά αποκαλείτο «Νέα Λιόσια».

Διοικητικά ο οικισμός «Κάτω Λιόσια» υπαγόταν στο Δήμο Αθηναίων, ο οποίος βεβαρημένος με τα προβλήματα του Κέντρου της Πόλης των Αθηνών, αγνόησε την επίλυση των αναπτυξιακών προβλημάτων της περιοχής. Ο πληθυσμός του οικισμού «Κάτω Λιόσια» μετά το 1861 αυξάνεται με πολύ βραδείς ρυθμούς. Το 1879 αριθμούσε 372 κατοίκους, το 1889 αριθμούσε 471, το 1896 αριθμούσε 666, το 1907 αριθμούσε 801 και το 1920 αριθμούσε 1.121. Τα «Κάτω Λιόσια», παρόλη τη βραχεία ανάπτυξή τους, θα αποτελέσουν μαζί με το Μενίδι τα «Κεφαλοχώρια» της βορειοδυτικής περιοχής των Αθηνών στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα.

Κατά την οκταετία 1920-28, ο πληθυσμός του οικισμού αυξήθηκε εντυπωσιακά, φθάνοντας τους 1.807 κατοίκους. Σταθμό στην ιστορία της εξέλιξης του χωριού αποτέλεσε η ανεξαρτητοποίησή του από το Δήμο Αθηναίων. Με το Π.Δ. της 16ης Φεβρουαρίου 1925, «Περί αναγνώρισεως των κοινοτήτων των συνοικισμών τινών Νομού Αττικής και Βοιωτίας», η περιοχή αποσπάστηκε από το Δήμο Αθηναίων και αποτέλεσε πλέον ανεξάρτητη Κοινότητα, με την επωνυμία «Κοινότητα Νέων Λιοσίων». Στη διοικητική περιφέρεια της νέας Κοινότητας περιλαμβάνονται οι περιοχές Δραγουμάνο, Μιχελή, Άγιος Βασίλειος, Άγιος Γεώργιος, Άσπρα Χώματα, Ρουπάκι, Μπουρνάζο, Γκονέα, Παλιά Εκκλησία, Άγιοι Ανάργυροι, Φλέβα, Ανάκασα, Δερβιγασού, Σκουντούπι και Γεροβουνό. Επρόκειτο για μία τεράστια έκταση, που τότε συμπεριελάμβανε εκτός από

την περιοχή του σημερινού Δήμου Ιλίου και το μισό περίπου Περιστερί, το μεγαλύτερο τμήμα του σημερινού Δήμου Καματερού και ολόκληρους τους σημερινούς Δήμους Αγίων Αναργύρων και Πετρούπολης.

Τα πρώτα χρόνια της κοινότητας ήταν δύσκολα. Τα σωρευμένα προβλήματα της ύδρευσης, της άρδευσης, των υποδομών οδοποιίας, της επέκτασης του σχεδίου πόλης, κ.ά., ήταν αδύνατον να αντιμετωπισθούν λόγω των πενιχρών οικονομικών της Κοινότητας, με τα οποία μετά βίας πληρώνονταν ο Κοινοτικός Γραμματέας, ο γιατρός και ο καρομεταφορέας των σκουπιδιών. Το 1926, εγκρίθηκε η επέκταση του εγκεκριμένου, από την εποχή του Όθωνα, ρυμοτομικού σχεδίου και το έτος 1927, για πρώτη φορά, ηλεκτροδοτούνται τα Νέα Λιόσια από τη μικρή ιδιωτική ηλεκτρική εταιρεία του Διονυσίου Σουρή. Την ίδια εποχή αρχίζει να ζωντανεύει και η ντόπια αγορά. Το 1927, αποσπάσθηκε από την κοινότητα των Νέων Λιοσίων ο οικισμός των Αγίων Αναργύρων και αναγνωρίσθηκε ως ανεξάρτητη Κοινότητα, με αποτέλεσμα την πρώτη συρρίκνωση της περιφέρειάς της και τη δημιουργία προστριβών για πολλές δεκαετίες. Τον Ιούνιο του 1930, εγκαθίσταται στα γραφεία της Κοινότητας το πρώτο κοινόχρηστο μαγνητικό τηλέφωνο που συνέδεε το χωριό με την Αθήνα. Κατά τα επόμενα έτη υλοποιήθηκαν σημαντικά έργα που αφορούσαν τον ηλεκτροφωτισμό της Κοινότητας (1934), την κατασκευή νέου δημοτικού σχολείου, την επέκταση του νέου νεκροταφείου των Αγίων Θεοδώρων, καθώς και την οδοποιία. Η παλιά εκκλησία «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου» γκρεμίστηκε και στη θέση της θεμελιώθηκε νέα. Την ίδια περίοδο δημιουργείται στο χωριό και ο πρώτος Αθλητικός Σύλλογος «Αθλητική Ένωση Νέων Λιοσίων». Την εποχή αυτή η αστυφιλία, που είχε ως αποτέλεσμα την κατακόρυφη αύξηση του πληθυσμού στην Αθήνα και συνεπώς και στην περιοχή του Δήμου Ιλίου, δημιουργεί την ανάγκη για γη και στέγη. Έτσι, η γη παίρνει τεράστια αξία και στην Δυτική Αθήνα. Η Κοινότητα Νέων Λιοσίων, κάτω από την πίεση της οικιστικής ανάπτυξης, αλλά και των επιτήδειων καταπατητών της περιοχής, αναγκάζεται να επεκτείνει το ρυμοτομικό σχέδιο σε διάφορους οικισμούς της κοινότητας (Κηπούπολη, Βέρδη, Μυκονιάτικα, Μιχελή, Φλέβα, Άγιο Φανούριο, Μπουρνάζι, Ανθούπολη, Πύργο, Πετρούπολη). Την ίδια περίοδο, η Κοινότητα Αγίων Αναργύρων περιλαμβάνει στο ρυμοτομικό της σχέδιο τις περιοχές Τσούμπα, Φλέβα και Ανάκασα, που μέχρι τότε ανήκαν στην Κοινότητα Νέων Λιοσίων.

Το 1933, πουλήθηκε από τον Ν. Νώε και τους αδελφούς Τσουκλίδη στον εκδότη της εφημερίδας «Εσπερινή» τεράστια έκταση, που εκτεινόταν από το Άνω Βαθύ Ρεύμα μέχρι το κέντρο της σημερινής Πετρούπολης. Η έκταση αυτή στη συνέχεια ρυμοτομήθηκε και πουλήθηκε σε οικοπέδα των 500 πήχων. Την επόμενη χρονιά, άλλα 400 στρέμματα οικοπεδοποιήθηκαν με τον ίδιο τρόπο. Η οικιστική ανάπτυξη στο νέο αυτό συνοικισμό των Νέων Λιοσίων, που ονομάστηκε «Πετρούπολη», ήταν ραγδαία. Το 1940, ο πληθυσμός της Πετρούπολης ανέρχεται στους 641 κατοίκους. Το 1946, ο συνοικισμός «Πετρούπολη» αποσπάσθηκε από την Κοινότητα Ν. Λιοσίων και αποτέλεσε ανεξάρτητη Κοινότητα.

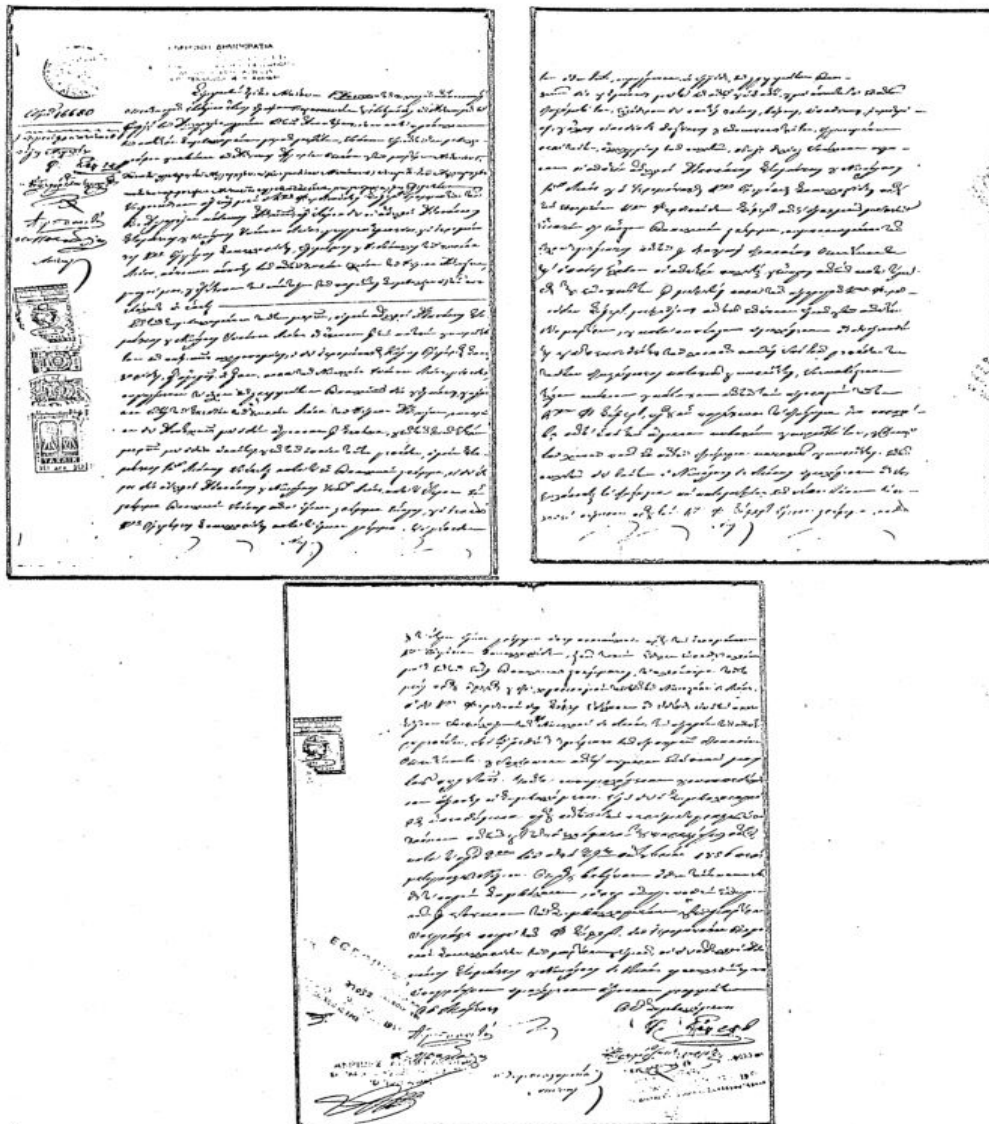
Το 1934, το Περιστερί αποσπάσθηκε από το Δήμο Αθηναίων και συμπεριέλαβε στη διοικητική του επικράτεια τμήματα της Κοινότητας Νέων Λιοσίων. Το 1949 μεγάλα τμήματα και συνοικίες των Νέων Λιοσίων, όπως η Ανθούπολη, ο Άγιος Γεώργιος και ο

Άγιος Ιερόθεος, θα αποσπαθούν από την κοινότητα Νέων Λιοσίων και θα προσαρτηθούν στο Δήμο Περιστερίου. Έτσι, για μία ακόμη φορά, συρρικνώνεται η εδαφική περιφέρεια της Κοινότητας.

Η περίοδος του 1940-1950 δεν επέτρεψε τη συνέχιση των έργων ανάπτυξης στα Νέα Λιόσια που είχαν ξεκινήσει την προηγούμενη δεκαετία. Από τη μία πλευρά οι κατακτητές και η κατοχή και από την άλλη ο εμφύλιος πόλεμος θα αποτελέσουν τροχοπέδη στην ανάπτυξη της περιοχής. Ο πληθυσμός του χωριού κατά το έτος 1949 ανέρχονταν σε 5.000 κατοίκους.

Όμως, την ίδια εποχή αρχίζει η μεγάλη έκρηξη της οικιστικής ανάπτυξης της περιοχής. Η κοινότητα αναγκάζεται να τροποποιήσει και να επεκτείνει το σχέδιο πόλεως σε όλους τους οικισμούς της. Τη δεκαετία 1950- 1961 η πληθυσμιακή έκρηξη στην περιοχή γίνεται η αιτία της σχεδόν πλήρους οικοπεδοποίησης των εναπομεινασών εκτάσεων της Κοινότητας. Ο πληθυσμός, που το 1951 ανέρχονταν σε 5.460 κατοίκους, το έτος 1961 έφτασε τους 31.810 κατοίκους, δηλαδή αυξήθηκε κατά 482%. Σε όλη αυτή την περίοδο, η κοινότητα προσπαθεί, με τα πενιχρά της έσοδα, να κατασκευάσει τα κύρια έργα υποδομής που ήταν απαραίτητα για την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της. Έτσι, ξεκίνησε την κατασκευή δικτύου ύδρευσης, συνδέθηκε με το δίκτυο της ΔΕΗ και αγόρασε κάδους απορριμμάτων, καθώς και απορριμματοφόρο αυτοκίνητο. Το 1959, ιδρύθηκαν πέντε νέα δημοτικά σχολεία και το πρώτο γυμνάσιο Νέων Λιοσίων. Επίσης, ιδρύθηκε αθλητικό σωματείο υπό την επωνυμία «Εκδρομικός και Ποδοσφαιρικός όμιλος, Ολυμπιακός Νέων Λιοσίων». Τον Απρίλιο του 1963, με το Β. Διάταγμα 212, η Κοινότητα Νέων Λιοσίων προάγεται σε «Δήμο Νέων Λιοσίων». Την περίοδο αυτή, ο πραγματικός πληθυσμός ξεπερνά τους 50.000 κατοίκους.

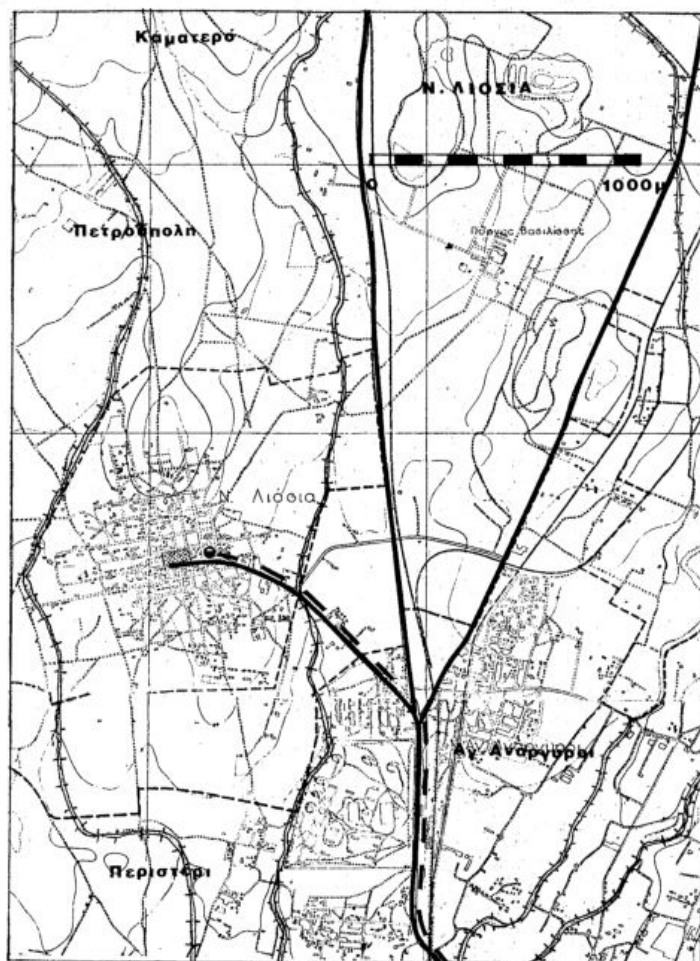
Από εδώ και πέρα η ανάπτυξη της πόλης θα ακολουθήσει την ίδια πορεία με τους άλλους Δήμους του λεκανοπεδίου. Ο πληθυσμός συνέχεια αυξάνεται, γίνεται πλήρης οικοπεδοποίηση των ελεύθερων εκτάσεων και καταβάλλονται προσπάθειες για την κατασκευή έργων υποδομής που θα μπορέσουν να δεχθούν όλο αυτόν τον πληθυσμό. Το 1994, με το Π.Δ.300/94, που κύρωσε την Απόφαση 380/92 του Δημοτικού Συμβουλίου, ο «Δήμος Νέων Λιοσίων» μετονομάστηκε σε «Δήμο Ιλίου».

Εικόνα 1: Το συμβόλαιο υπ' αριθμ. 16680 του συμβολαιογράφου Αθηνών Αργυρίου Πέππα, συνταχθέν την Παρασκευή 3 Μαΐου 1857, στο Βασιλικό Αυλαρχείο. Σύμφωνα με αυτό ο Φερδινάνδος Σίφερτ, γραμματέας του Β.Αυλαρχείου, αγόρασε γεωτεμάχιο έκτασης δύο βασιλικών στρεμμάτων, εντός σχεδίου της κοινότητας Λίοσια. (ΠΗΓΗ : «Η Συγκυριακή ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λίοσια»-Μαρία Μαυρίδου, 1987/ Διδακτορική Διατριβή-Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

Χάρτης 11. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ Ν.ΛΙΟΣΙΩΝ

1945

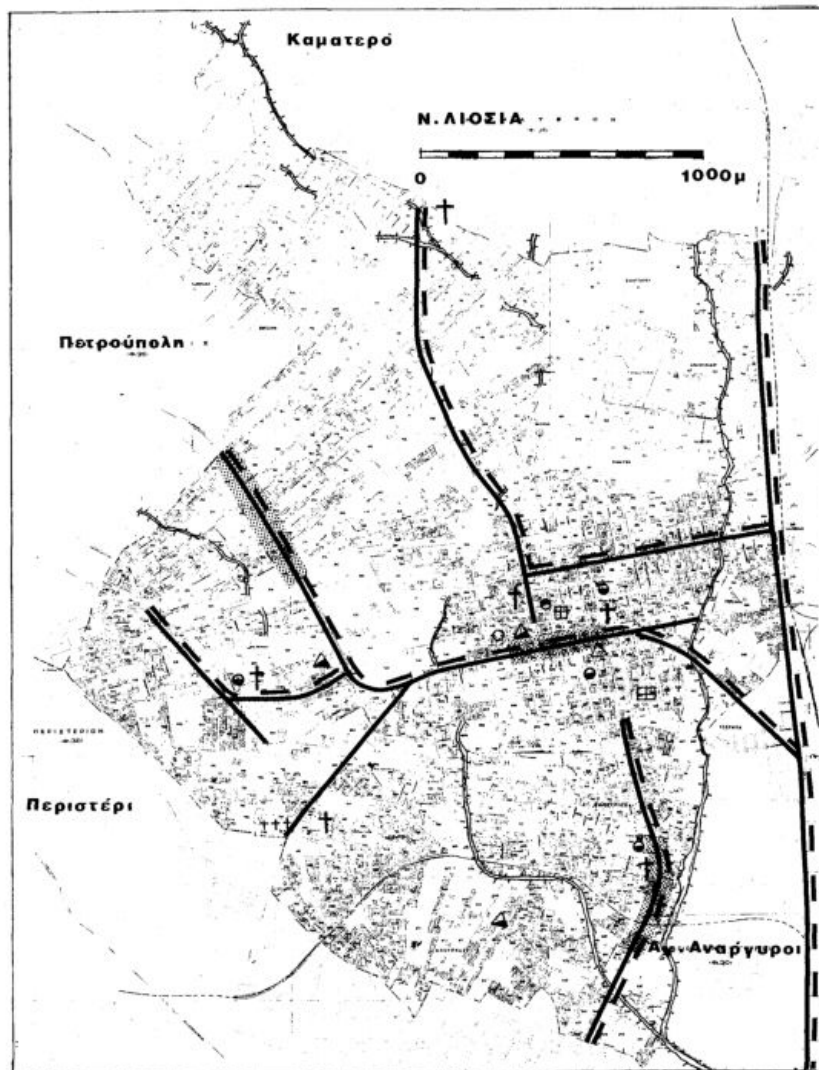

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Δημοτικό Σχολείο
- Εμπορ. Κέντρο
- Άξονες Ασφαλτοστρωμένοι
- - Συγκοινωνία

Πηγή: Δήμος Ν.Λιοσίων. Τοπικός Τίπος, Συνεντεύξεις

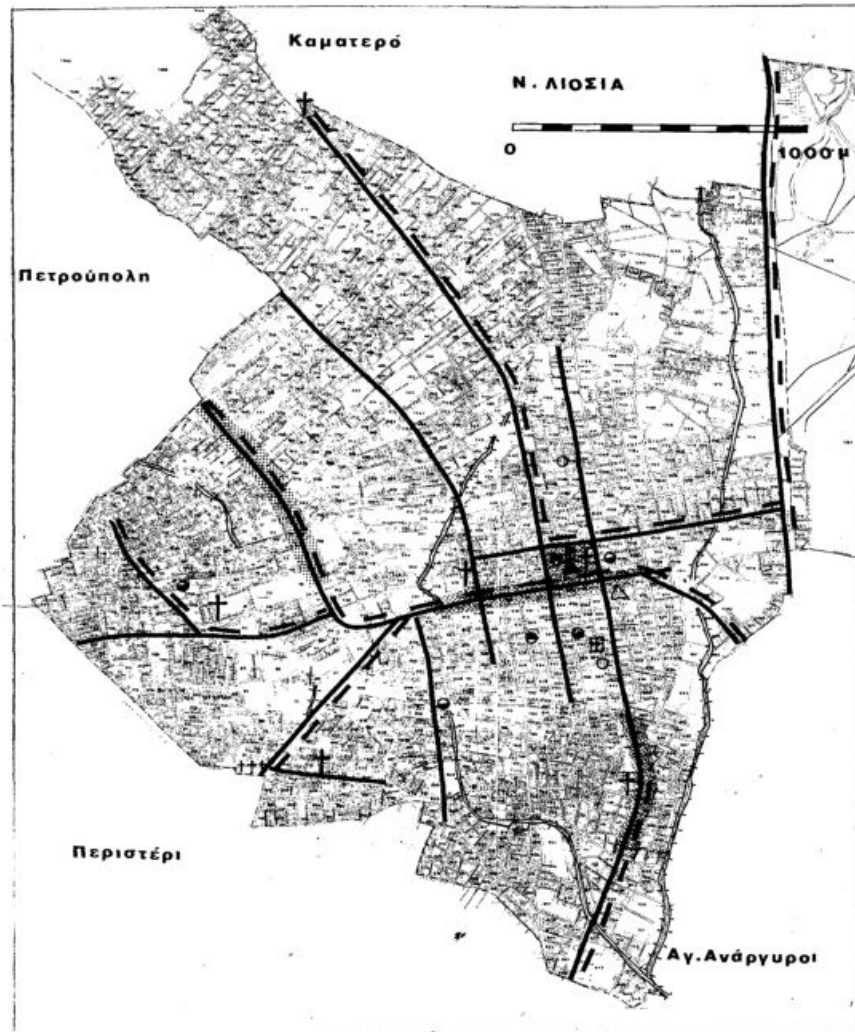
Εικόνα 2 : Ύλιον 1945 (ΠΗΓΗ : «Η Συγκυριακή ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λιόσια»- Μαρία Μανρίδου, 1987/ Διδακτορική Διατριβή-Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

— Αξονες Ασφαλτοστρωμένοι	⊞ Ιατρεία ΙΚ.Α Π.Ι.Κ.Π.Α.
- Συγκοινωνία	Δ Οργαν. Κοινής Ωφέλειας
■ Εμπορ. Κέντρα	+ Εκκλησίες
● Δημοτικά	+++ Νεκροταφείο
▲ Ιδιωτικά Δημοτικά	
● Γυμνάσια	
○ Π. Σταθμοί - Νηπιαγωγεία	
Πηγή: Δήμος Ν.Λιοσίων. Τοπικός Τύπος. Συνεντεύξεις	

Εικόνα 3 : Ύλιον 1965 (ΠΗΓΗ : «Η Συγκοινωνική ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λιόσια»- Μαρία Μανρίδου, 1987/ Διδακτορική Διατριβή-Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

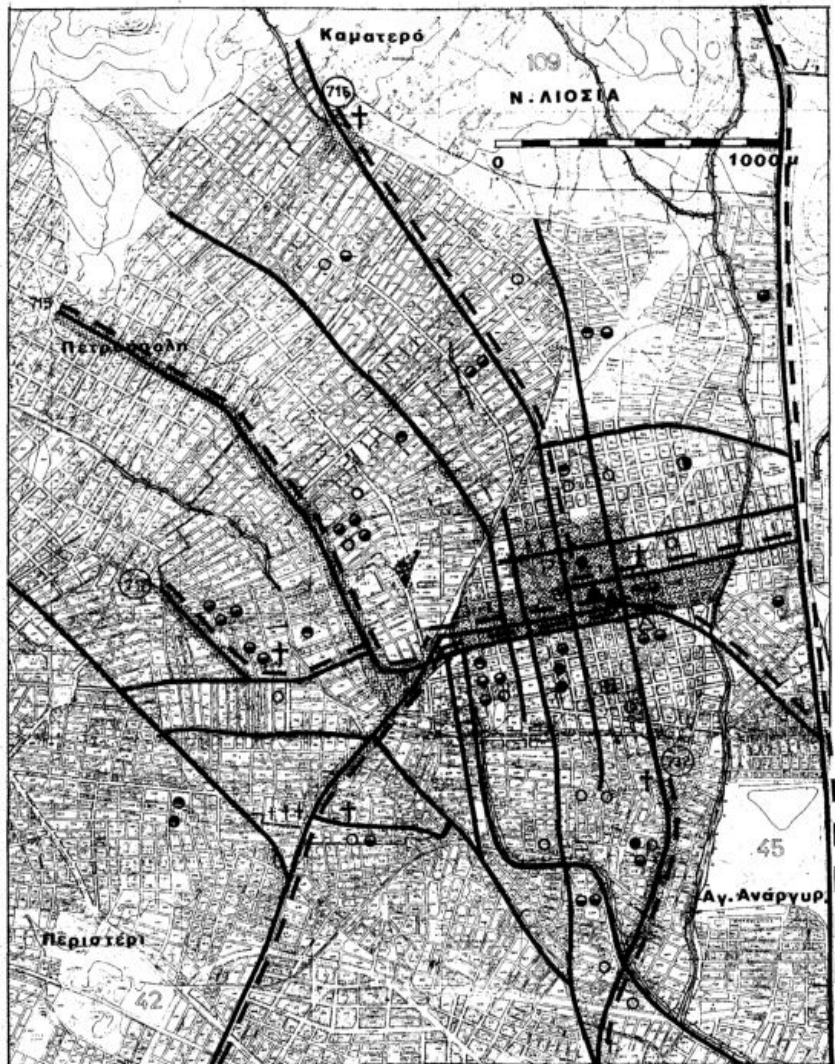

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

— Ασφαλτοστρωμένοι Άξονες	Δ Οργαν. Κοινής Ωφέλειας
- Συγκοινωνία	▲ Τράπεζες
■ Εμπορ. Κέντρα	† Εκκλησίες
○ Παιδικοί Σταθμοί - Νηπιαγωγεία	†† Νεκροταφείο
• Δημοτικά	
● Γυμνάσια	
■ Ιατρεία ΙΚ.Α, Π.Ι.Κ.Π.Α	

Πηγή: Δήμος Ν. Λιοσίων, Τοπικός Τύπος, Συνεντεύξεις

Εικόνα 4 : Ύψιον 1971 (ΠΗΓΗ : «Η Συγκοινωνιακή ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λιόσια»- Μαρία Μαυρίδου, 1987/ Διδακτορική Διατριβή-Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

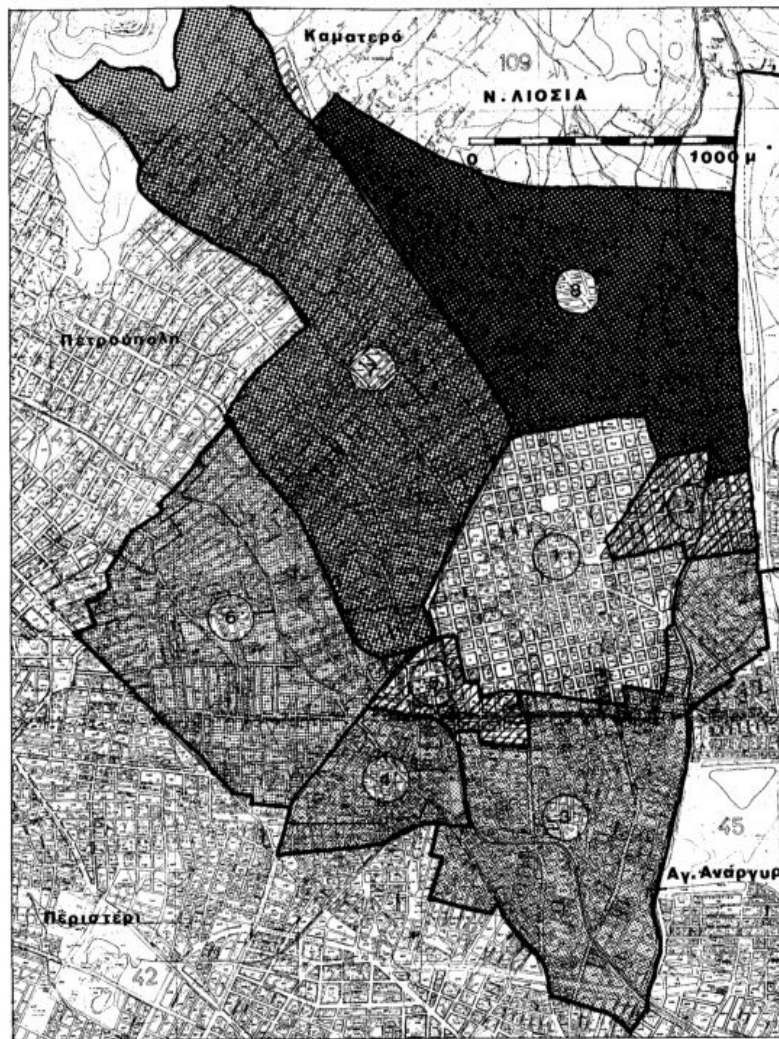

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

— Άξονες Ασφαλτοστρωμένοι	▲ Τράπεζες
- - Συγκοινωνία	■ Εμπορ. Κέντρα
⊙ Τέρμα Λεωφ. Γραμμών	△ Οργαν. Κ. Σφέλειας
○ Παιδικό Σταθμό - Νηπιαγωγεία	Ρ Ταχυδρομείο
● Δημοτικά	⊞ Ιατρεία Ι.Κ.Α Π.Ι.Κ.Π.Α
● Γυμνάσια	+++ Νεκροταφείο
○ Λύκεια	† Εκκλησίες
● Α.Πανεπιστήμιο	

Πηγή: Δήμος Ν.Λιόσιων, Τοπικός Τύπος, Συνεντεύξεις

Εικόνα 5: Ύλιον 1983 (ΠΗΓΗ : «Η Συγκοινωνική ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λιόσια»- Μαρία Μαυρίδου, 1987/ Διδακτορική Διατριβή-Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

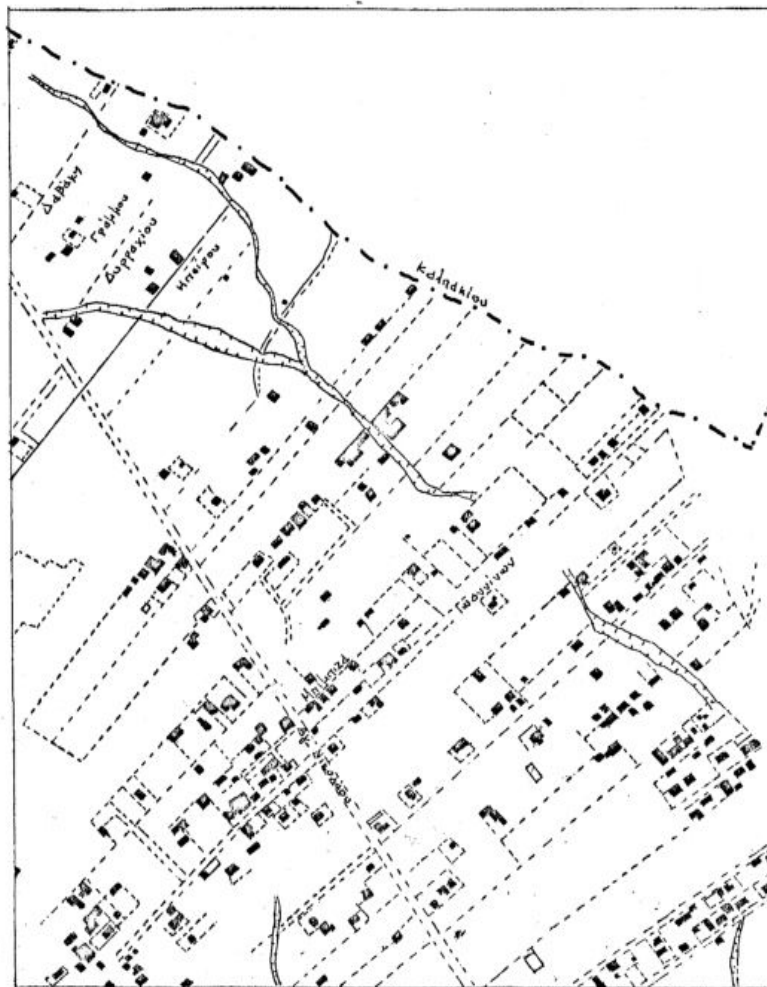

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

	1 Κέντρο 1926, 1946
	2.5 Ρίμινι, Πολύτεκνοι 1957-58
	3, 4, 6 Αγ. Φανούριος, Μπουρνάζι, Παλατιανή 1968
	7. Μιχελή, Αγ. Νικόλαος 1970
	8 Ραδιοφωνία 1978

Πηγή: Διατάγματα, όπως αναφέρονται στον Πίνακα 16.

Εικόνα 6: Εντάξεις στο Σχέδιο Πόλης (ΠΗΓΗ : «Η Συγκυριακή ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λιόσια »-Μαρία Μαυρίδου, 1987/ Διδακτορική Διατριβή - Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

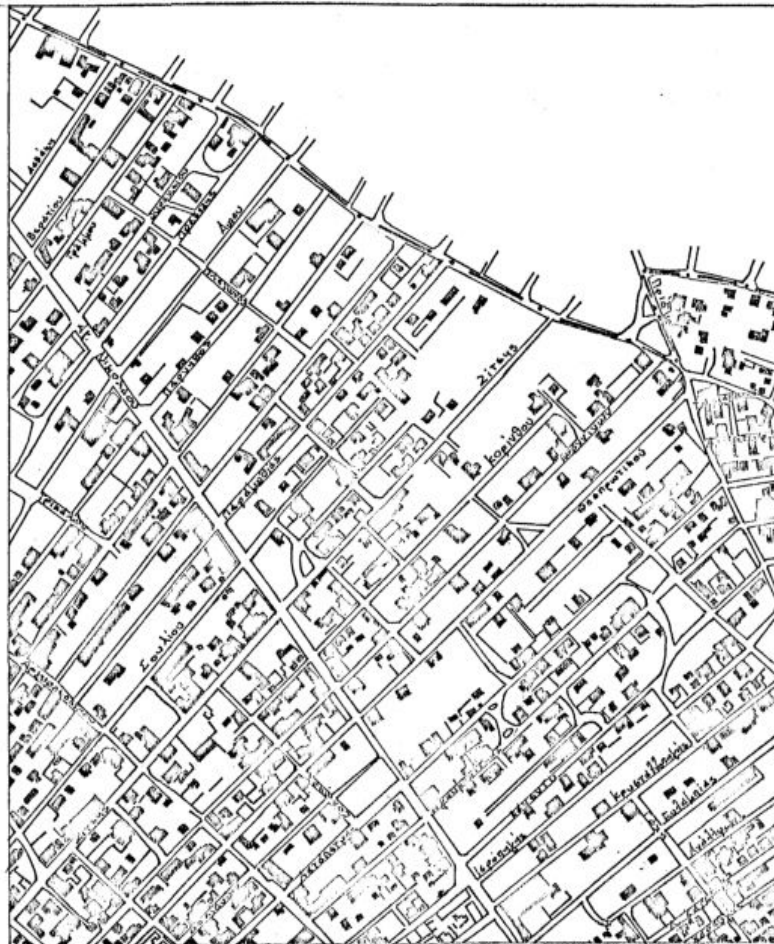
**Χάρτης 17. ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΙΧΕΛΗ - ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
1960**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

	Όρια Δήμου	ΚΛ.: 1:5000
	Αγροτική Οδός	
	Όρια Αγρών	
	Κτίσματα	
	Ρέματα	

Πηγή: Χάρτης Ε.Σ.Υ.Ε για την Απογραφή 1961

Εικόνα 7: Τμήμα περιοχής Μιχελή-Αγ.νικολάου, 1960 (ΠΗΓΗ : «Η Συγκυριακή ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λιόσια » - Μαρία Μανρίδου, 1987 / Διδακτορική Διατριβή-Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

**Χάρτης 19. ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΙΧΕΛΗ-ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ 1982**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

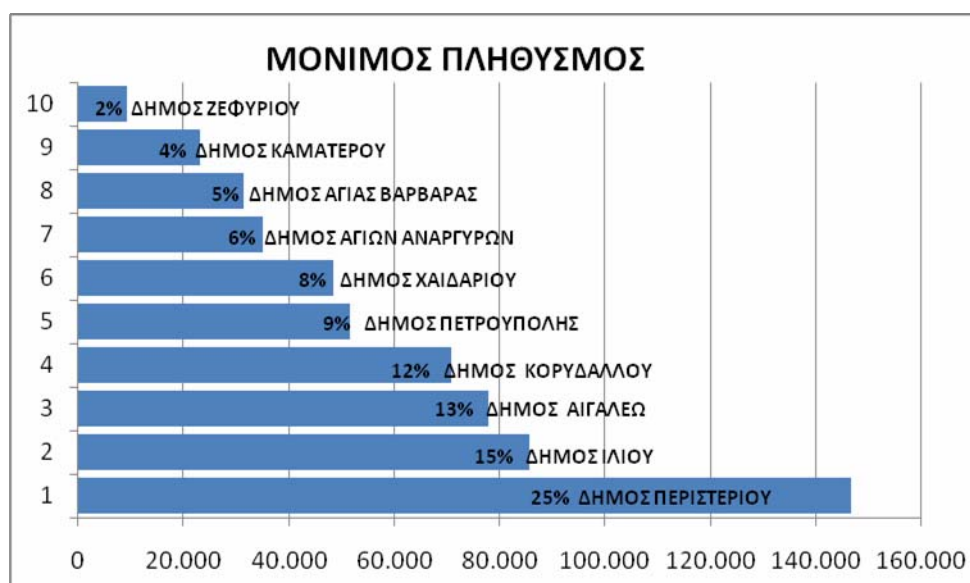
	Όρια Δήμου	
	Διαμορφωμένοι Δρόμοι	ΚΛ:1:5000
	Κτίσματα	

Πηγή: Χάρτης Ε.Σ.Υ.Ε για την Απογράφη 1981

Εικόνα 8: Τμήμα περιοχής Μιχελή-Αγ.Νικολάου, 1981 (ΠΗΓΗ : «Η Συγκοινωνική ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας, Νέα Λιόσια » - Μαρία Μαυρίδου, 1987 / Διδακτορική Διατριβή-Τμήμα Αρχιτεκτόνων-ΕΜΠ)

3. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

3.1 ΜΟΝΙΜΟΣ – ΝΟΜΙΜΟΣ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ / ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Πίνακας 1 (ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ 2001)

Πίνακας 2 (ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ 2001)

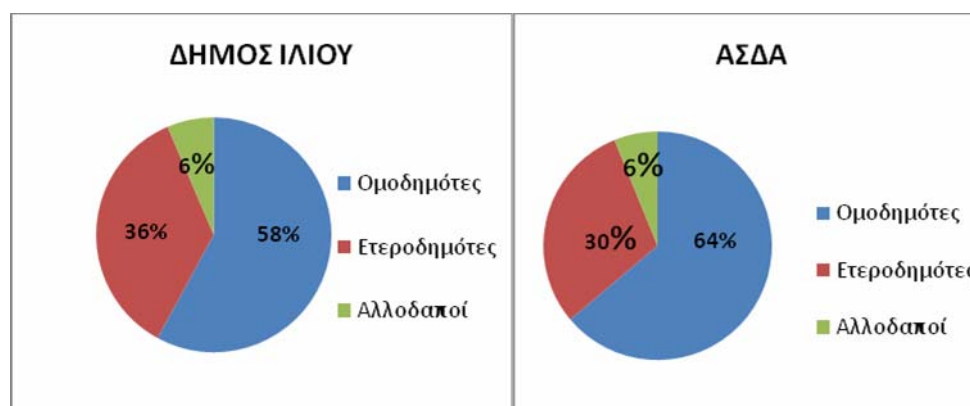
Ο δήμος Ιλίου είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος δήμος της Δ.Αθήνας, με μόνιμο πληθυσμό 85.572 κατοίκους. Ο Πίνακας 2 είναι διαφωτιστικός ως προς την πληθυσμιακή εξέλιξη του δήμου Ιλίου : Στη δεκαετία '71/'81 η πληθυσμιακή αύξηση αγγίζει το 40% , ποσοστό σαφώς μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Δ.Αθήνας την ίδια περίοδο. Την επόμενη δεκαετία '81/'91, τα ποσοστά συγκλίνουν, ενώ την δεκαετία '91/'01 παρατηρείται ότι η

Δ.Αθήνα αυξάνει τον πληθυσμό της με μεγαλύτερο ρυθμό από το Ίλιον. Η τάση ταύτισης με το πληθυσμό της Δ.Αθήνας γίνεται και σε επίπεδο ηλικιακών ομάδων, του δείκτη γήρανσης το δείκτη αποκατάστασης και το δείκτη κοινωνικών βαρών, διατηρώντας όμως το προβάδισμα της νεανικής δυναμικής του.

Ο Πίνακας 3 δίνει μεγάλο το ποσοστό ετεροδημοτών και μικρότερο εκείνο των μεταναστών στο δήμο Ιλίου, συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα της Δ.Αθήνας. Σήμερα, αυτά τα ποσοστά μπορούν να αμφισβητηθούν δεδομένου ότι :

- Σύμφωνα με στοιχεία του ΑΣΔΑ, του ΟΑΕΔ και του Δήμου το ποσοστό των μεταναστών εκτιμάται στο 10%, αύξηση περίπου 67%. Υπήρξε, δηλαδή, μια μεγάλη μεταναστευτική συσσώρευση, αιτιαζόμενη, πέρα από την συνολική αύξηση σε επίπεδο χώρας, στην εκτόνωση μέσω της διασποράς στην περιφέρεια του σημειακώς επιφορτισμένου μεταναστευτικά μητροπολιτικού κέντρου της πρωτεύουσας.
- Η έτσι και αλλιώς θετική τάση, που καταγράφεται από τη δεκαετία του '80, της μεταφοράς οικογενειακών μερίδων στο Δήμο και κυρίως των πολιτών των νεότερων ηλικιακών ομάδων. Σε αυτό καθοριστικό ρόλο συντέλεσαν και οι ευνοϊκές νομοθετικές ρυθμίσεις που ευνόησαν τη μεταδημότευση. Η απόφαση μεταδημότευσης λαμβάνεται πιο σύντομα απ' ότι παλιότερα και διαρκεί χρονικά μια πενταετία, μόνιμης διαμονής στο δήμο.

Ο περιορισμός της ετεροδημότευσης προς όφελος της μεταδημότευσης τονώνει τη σχέση μεταξύ πολίτη και δήμου, με αποτέλεσμα να αντισταθμίζεται η τάση της κοινωνικής αλλοτρίωσης που οδηγεί στον περιορισμό της «γειτονιάς» ως κοινωνικού χώρου. Αυτή η τόνωση της σχέσης πολίτη-δήμου παρατηρείται και στους μετανάστες με την αύξηση της γραφειοκρατικής εξάρτησής τους από τη δημοτική αρχή και τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες (ΟΑΕΔ, ΚΕΠ). Σήμερα, μεγάλο μερίδιο μεταναστών ενώ δε θεωρούνται δημότες δεν απέχουν εντελώς του αυτοδιοικητικού θεσμικού πλαισίου, βρίσκονται δηλαδή σε καθεστώς ημιδημότευσης, όρου αδόκιμου αλλά αρκούτως περιγραφικού.

Πίνακας 3(ΕΣΥΕ 2001)

Το μέγεθος των νοικοκυριών έχει την ίδια κατανομή με εκείνη του συνόλου της Δ.Αθήνας. Σε σχέση με τη νομαρχία της Αθήνας τα μεγέθη αλλάζουν. Το Ίλιον, ως αντιπροσωπευτικό παράδειγμα της Δ.Αθήνας, συγκεντρώνει μεγάλα νοικοκυριά (4+ μέλη) σε ποσοστό 35% ενώ η νομαρχία σε ποσοστό 28% και παράλληλα συγκεντρώνει λιγότερα νοικοκυριά μικρού μεγέθους (1-2 μέλη) σε ποσοστό 42% σε αντιδιαστολή με το 52% της νομαρχίας.

3.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η νεανικότητα του πληθυσμού του δήμου Ιλίου σκιαγραφείται και στο βραχύ αλλά θετικό ισοζύγιο που παρουσιάζει το ποσοστό του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού σε σχέση με εκείνο του μη ενεργού. Βέβαια, η διαχρονική τάση και εδώ είναι αρνητική και συγκλίνουσα με το επίπεδο της νομαρχίας. Γεγονός αποτελεί ότι το ισοζύγιο του δήμου υπολείπεται εκείνου του συνόλου της Δ.Αθήνας. Όμως, αυτή η δυναμική επισκιάζεται από το 11% της ανεργίας, ποσοστό υψηλότερο από της νομαρχίας και ισοδύναμο του συνόλου της Δ.Αθήνας, λόγω της αποβιομηχάνισης και γενικότερα της παρατεταμένης κρίσης που διέρχεται ο δευτερογενής τομέας στην περιοχή. Ο δήμος Ιλίου από την ένατη θέση που κατείχε στα ποσοστά ανεργίας το 1991 μεταξύ των δήμων της Δ.Αθήνας, το 2001 σκαρφάλωσε στην πέμπτη θέση. Η ανεργία πλήττει περισσότερο τις γυναίκες, για λόγους ταυτόσημους με εκείνους που αναλύθηκαν παραπάνω στην περιγραφή της Δ.Αθήνας, στο προηγούμενο κεφάλαιο (σ. 15-16).

Διαπιστώνεται ότι στην περίοδο 1991-2001 επήλθε μια σημαντική συρρίκνωση τόσο του αριθμού των αυτοαπασχολουμένων στην περιοχή, όσο και του ποσοστού της συμμετοχής της κατηγορίας αυτής στο σύνολο των απασχολουμένων. Πράγματι, το απόλυτο μέγεθος των αυτοαπασχολουμένων συρρικνώθηκε κατά 34,28%, γεγονός που οδήγησε στην απομείωση του ποσοστού συμμετοχής τους στο σύνολο των απασχολουμένων από 16,84% σε 9,25%, δηλαδή η μεταβολή στο δείκτη της ποσοστιαίας σύνθεσης είναι της τάξης του -45,08%. Δεύτερον, ο αριθμός των μισθωτών παρουσίασε για την περίοδο αυτή μια αύξηση της τάξης του 33,78%, γεγονός που ερμηνεύει την αύξηση του ποσοστού της συμμετοχής τους στο σύνολο των απασχολουμένων από 67,15% σε 75,07%, δηλαδή η μεταβολή του δείκτη της ποσοστιαίας σύνθεσης είναι της τάξης του +11,80%.

Στους τομείς απασχόλησης ο τριτογενής τομέας κυριαρχεί, αλλά υπολείπεται τόσο του ποσοστού του νομού Αττικής όσο και αυτού της Δ.Αθήνας. Το μεγάλο ποσοστό του δευτερογενούς είναι ενδεικτικός της ισχυρής μεταποιητικής δραστηριότητας, παρά την κατάσταση κρίσης της. Η κατηγορία (4) του Πίνακα 4 παραθέτει τα ποσοστά αυτών που δε δήλωσαν οικονομική δραστηριότητα και αναφέρεται στους εργαζόμενους που δεν έχουν σταθερό τομέα απασχόλησης. Το υψηλό ποσοστό της στο δήμο Ιλίου αποτελεί ένδειξη της εργασιακής ανασφάλειας που δημιούργησε η αποβιομηχάνιση.

	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B (1)	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F (2)	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q (3)	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (4)
ΑΤΤΙΚΗΣ	20.939 (<1%)	362.994 (23%)	1.100.586 (70%)	94.670 (6%)
Δ.ΑΘΗΝΑ	1.044 (<1%)	62.883 (28%)	151.956 (66%)	12.632 (5%)
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	157 (<1%)	9.869 (28%)	21.946 (63%)	2.788 (8%)

Πίνακας 4(ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ 2001)

Η οικονομική και κοινωνική σύσταση της Δ.Αθήνας σκιαγραφείται και από την κατανομή των ποσοστών της κατηγορίας «θέσης στο επάγγελμα», όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο στον Πίνακα 10(σελ. 17). Ο Πίνακας 5 δίνει τις διαφοροποιήσεις του Ιλίου από το σύνολο της Δ.Αθήνας : υπερέχει στις κατηγορίες (7) και (12), υστερεί στις (1), (2), (5) και (9) και ταυτίζεται στις υπόλοιπες. Συγκρίνοντας τον Πίνακα 4 με τον Πίνακα 5 μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα της απόκλισης της Δ.Αθήνας από τα ποσοστά της νομαρχίας και του νομού στα, οικονομικώς και ποιοτικώς, καλύτερα επαγγέλματα και στην περίπτωση του Ιλίου η απόκλιση αυτή οξύνεται.

	ΙΛΙΟΝ	Δ.ΑΘΗΝΑ
Μέλη των βουλευομένων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (1)	6%	8%
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα (2)	8%	9%
Τεχνολόγοι τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (3)	8%	8%
Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (4)	13%	13%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές (5)	15%	16%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς (6)	1%	1%

Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα (7)	21%	19%
Χειριστές μηχανημάτων σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων και συναρμολογητές (8)	10%	10%
Ανειδίκευτοι εργάτες χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες (9)	7%	8%
Δήλωσαν ανεπαρκώς ή ασαφώς το επάγγελμά τους (10)	2%	2%
Νέοι (11)	5%	5%
Δε δήλωσαν επάγγελμα (καμία από τις παραπάνω) (12)	4%	2%

Πίνακας 5(ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ 2001)

Σε συνέχεια με τα προηγούμενα ο Πίνακας 6 πληροφορεί για το μορφωτικό επίπεδο στο Δήμο Ιλίου ,σύμφωνα με τον οποίον υστερεί στις κατηγορίες (2), (3) και (4) ενώ υπερέχει στις (5), (6) και (7) σε σχέση με τη Δ.Αθήνα. Δηλαδή, η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου τη δεκαετία του '91-'01 δεν ήταν αρκετή να καλύψει ούτε τα ποσοστά της Δ.Αθήνας και προφανώς ούτε τα ποσοστά του ΠΣΠ. Παρ' όλα ταύτα οι αποκλίσεις που παρουσιάζονται μεταξύ του δήμου και της Δ.Αθήνας είναι μικρές, με αποτέλεσμα να μπορεί να χαρακτηριστεί ως αντιπροσωπευτικός δήμος της Δ.Αθήνας ως προς το μορφωτικό επίπεδο.

2001	Μεταπτυχιακοί τίτλοι	Απόφοιτοι ΑΕΙ	Απόφοιτοι ΤΕΙ	Πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολών	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	Απόφοιτοι 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης	Απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης	Μη ολοκλήρωση στοιχειώδους εκπαίδευσης	Αμέτοχοι στοιχειώδους εκπαίδευσης
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
Ίλιον	0,4%	6,1%	2,7%	4,3%	31,8%	13,9%	30,9%	7,6%	2,4%

	(5)	(5)	(4)	(6)	(5)	(2)	(6)	(6)	(8)
Δ.Αθήνα	0,4%	6,3%	2,9%	4,9%	31,4%	13,2%	30,4%	7,6%	2,8%
ΠΣΠ	1,5%	11,4%	3,4%	6,4%	33,2%	11,6%	24,4%	6,1%	2,1%

Πίνακας 6(ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ 2001)

Μια σημαντική μεταβλητή είναι η σχέση περιοχή κατοικίας-περιοχή εργασίας που παρατίθεται στον Πίνακα 7 είναι σημαντική γιατί δίνει ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες , όπως το βαθμό εξάρτησης και μετακίνησης των κατοίκων προς άλλους δήμους αλλά και την ποιοτική σχέση πολίτη-δήμου. Σε πρώτη ανάγνωση συνάγονται αντιφατικές διαπιστώσεις, οι οποίες παρατίθενται παρακάτω :

- Στην κατηγορία (α) το Ίλιον φαίνεται να υπολείπεται ελαφρώς της Δ.Αθήνας την ίδια στιγμή που καταλαμβάνει την τρίτη θέση (3) στην κατάταξη που αναφέρεται στην εργασία εντός δήμου.
- Το υψηλό ποσοστό 59,3% της κατηγορίας (δ) με τη χαμηλή αντίστοιχη κατάταξη, που αναφέρεται στην εργασία εκτός Δ.Αθήνας και καταλαμβάνει την (7) θέση.
- Το χαμηλό ποσοστό της κατηγορίας (γ) με την υψηλή θέση (4) στην κατάταξη μεταξύ των δήμων της Δ.Αθήνας.

*Εντός () η σειρά κατάταξης ως προς το σύνολο των δήμων της Δ.Αθήνας	Εντός δήμου	Σε έτερο δήμο της Δ.Αθήνας	Σύνολο δήμων Δ.Αθήνας	Σε δήμους εκτός Δ.Αθήνας	Μη μόνιμος τόπος εργασίας
	(α)	(β)	(γ)=(α)+(β)	(δ)	(ε)
Ίλιον	27,2% (3*)	9,3% (5)	36,5% (4)	59,3% (7)	4,3% (4)
Δ.Αθήνα	27,9%	13,5%	41,4%	54,4%	4,2%

Πίνακας 7(ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ 2001)

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Από στοιχεία ICAP του Ολοκληρωμένου Αναπτυξιακού Επιχειρησιακού Σχεδίου της Νομαρχίας Αθηνών (2006) συνάγονται τα εξής:

- Οι επιχειρήσεις του Δήμου Ιλίου αντιπροσωπεύουν, ως προς το Σύνολο του Ενεργητικού τους, το 4,05% του Συνόλου του Ενεργητικού των επιχειρήσεων του Δυτικού Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών (Δ.Αθήνας) και μόνο το 0,07% του Συνόλου του Ενεργητικού των επιχειρήσεων όλης της Νομαρχίας Αθηνών. Όσον αφορά την κατανομή της δραστηριότητας στους διάφορους τομείς και κλάδους, διαπιστώνουμε ότι οι επιχειρήσεις της περιοχής του Δήμου Ιλίου συμμετέχουν με υψηλότερο ποσοστό στον κλάδο των κατασκευών (21,79%), στον κλάδο της μεταποίησης

(5,56%) και στο Σύνολο του Δευτερογενούς Τομέα (6,26%). Αντίστοιχες συγκρίσεις με τους δείκτες που προκύπτουν για τον όμορο Δήμο των Αγίων Αναργύρων αποκαλύπτουν το βαθμό της χωρικής διαφοροποίησης των οικονομικών επιδόσεων στη συγκεκριμένη περιοχή.

- Οι επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες και δραστηριοποιούνται στην περιοχή του δήμου Ιλίου αντιπροσωπεύουν το 2,94% του Κύκλου Εργασιών των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες και δραστηριοποιούνται στο Δυτικό Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών και το 0,23% του Κύκλου Εργασιών των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο Σύνολο της Νομαρχίας Αθηνών. Τα σχετικά μεγέθη για τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες και δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Δήμου Αγίων Αναργύρων είναι 1,77% και 0,14%, αντίστοιχα. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις του Δήμου Ιλίου, διαπιστώνεται ότι ο κλάδος των κατασκευών αντιστοιχεί στο 24,36% του Κύκλου Εργασιών των επιχειρήσεων του Δυτικού Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών, ο κλάδος της μεταποίησης στο 5,81% και το Σύνολο του Δευτερογενούς Τομέα στο 6,80%, αντίστοιχα.

Από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων προκύπτει ότι ο Δήμος Ιλίου συγκροτεί ένα δυναμικό οικονομικό πεδίο, το οποίο τείνει να αναδείξει την περιοχή σ' έναν σημαντικό πόλο οικονομικής δραστηριότητας και ανάπτυξης του Δυτικού Τομέα της Αθήνας.

Ένα πρόσθετο στοιχείο, που αφορά το οικονομικό προφίλ της περιοχής, είναι η διαμόρφωση και κατανομή του Μέσου Φορολογούμενου Εισοδήματος της περιοχής, σύμφωνα με τα στοιχεία της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. της περιοχής. Τα στοιχεία παρέδωσε η αρμόδια Δ.Ο.Υ. στο Δήμο το 2007 και αφορά τα μεγέθη του Φορολογούμενου Εισοδήματος του έτους 2003. Παρατίθεται η κατανομή του Μέσου Φορολογητέου Εισοδήματος της περιοχής, ανά Κλιμάκιο Εισοδήματος και ανά Ταχυδρομικό Κώδικα (όπως δηλώθηκε ότι τηρούνται τα στοιχεία στη συγκεκριμένη Δ.Ο.Υ.) και σύμφωνα με αυτά διαπιστώνεται ότι το Μέσο Φορολογούμενο Εισόδημα της συγκεκριμένης χρονιάς, στη συγκεκριμένη περιοχή, ανήλθε σε 13.105 €. Σημειώνεται ότι το ποσό αυτό προκύπτει, τηρείται και παρακολουθείται από τη Δ.Ο.Υ., ανά Φορολογική Δήλωση και όχι ανά άτομο, που περιλαμβάνεται στις Φορολογικές Δηλώσεις.

5. ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

5.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ/ ΑΞΙΕΣ ΓΗΣ & ΌΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

Με βάση το εκπονηθέν Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) του 1987, που εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 226Δ/8.5.1991, στο πλαίσιο εφαρμογής του οικιστικού Νόμου 1337/83, η δημοτική επικράτεια επιμερίστηκε σε 7 συνοικίες και 19 πολεοδομικές ενότητες - γειτονιές. Όμως, η οικιστική εξέλιξη και η υφιστάμενη πραγματικότητα, στη δημοτική επικράτεια μέχρι σήμερα, ο επιμερισμός αυτός δεν είναι πλέον δόκιμος και επομένως, σε

επίπεδο σχεδιασμού από το Δήμο Ιλίου ακολουθείται ο επιμερισμός της δημοτικής επικράτειας σε 8 συνοικίες και 18 πολεοδομικές ενότητες – γειτονίες. Οι πολεοδομικές ενότητες χαρακτηρίζονται ως περιοχές γενικής κατοικίας. Στη δημοτική επικράτεια δεν υφίστανται κύριες υποδομές της δημόσιας διοίκησης.

	ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (Ha)	ΙΣΧΥΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ
1	Κέντρο	83,6	1,2 & 1,6
2	Ρίμινι	12,6	1,2
3	Βερακέικα	12,0	1,6 & 1,8
4	Πολύτεκνοι	16,4	1,2 & 1,6
5	Άγιος Φανούριος	111,0	1,6
6	Παλατιανή	126,0	1,6
7	Μιχελή	125,1	1,6
8	Ραδιοφωνία	124,0	1,2 & 0,8

Πίνακας 8(ΠΗΓΗ :)

Η ισχύουσα κάλυψη είναι 40-70%, με αυξημένο ποσοστό πληρότητας του συντελεστή δόμησης(σ.δ.) και με σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ κέντρου και συνοικιών. Ο μέσος θεσμοθετημένος συντελεστής δόμησης είναι 1,4, με σημαντικές διαφοροποιήσεις και πάλι μεταξύ συνοικιών. Κυρίαρχο στοιχείο στις νότιες συνοικίες του δήμου είναι η μικρή ιδιοκτησία. Η κατάσταση των κτηριακών υποδομών κατοικίας συμβαδίζει με αυτή των υπολοίπων δήμων της Δυτικής Αττικής, κρινόμενη μέτρια έως επαρκής.

5.2 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΗΣ

Οι αποσπασματικές επεκτάσεις του Σχεδίου Πόλης που έγιναν από το 1957 μέχρι το 1978, αποτελούν δείγμα μιας «εκ των υστέρων» προσπάθειας νομιμοποίησης της ήδη δημιουργηθείσας τοπικής αστικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης.

Την περίοδο 2008-2010, ο Δήμος Ιλίου προγραμματίζει απαλλοτριώσεις για την απόκτηση δημοτικής γης, συνολικού κόστους € 2 εκ., οι οποίες και θα προσφέρουν περισσότερους αναγκαίους ελεύθερους χώρους.

Από τον Μάρτιο 2007, ο Δήμος Ιλίου έχει κηρυχθεί «υπό κτηματογράφηση», με προοπτική περαίωσης του έργου μέχρι το 2010. Παράλληλα, ο Δήμος έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα «Δημιουργία Ψηφιακών Βάσεων Δεδομένων των «ενεργών τίτλων» των υποθηκοφυλακείων των αστικών περιοχών», το οποίο θα περαιωθεί μέχρι τέλους 2008 και αφορά τη δημιουργία και τήρηση ψηφιακής βάσης δεδομένων «ενεργών τίτλων», με παράλληλη προσφορά ηλεκτρονικών βεβαιώσεων στον πολίτη. Αυτή θα προκύψει έπειτα

από τη συλλογή, κωδικοποίηση και καταχώριση των δηλώσεων των πολιτών για τα δικαιώματα ιδιοκτησίας που έχουν σε ακίνητα της περιοχής που καλύπτει γεωγραφικά η μελέτη.

5.3 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΡΙΩΝ

5.3.1 ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Η κατοικία αποτελεί την κύρια χρήση στο δήμο Ιλίου όπως άλλωστε και στο μεγαλύτερο μέρος της Δ.Αθήνας. Συγκεκριμένα, ως κατοικία αποκλειστικώς χρησιμοποιείται το 76% των κτηρίων, ενώ αν συνυπολογιστούν και τα κτήρια μεικτής χρήσης, όπου κυριαρχεί όμως η κατοικία, το ποσοστό είναι 94%. Με άλλα λόγια, η κατοικία αφορά την συντριπτική πλειοψηφία των κτηρίων και αυτό το χαρακτηριστικό κατατάσσει το Ίλιον στην πρώτη θέση μεταξύ των δήμων της Δ.Αθήνας. Κύριο χαρακτηριστικό της είναι το μικρό εμβαδόν της που κυμαίνεται στα 80 τ.μ..

Μέχρι το 2001 οι μονοκατοικίες αποτελούσαν το 31% του συνόλου των κατοικιών, με συνήθη χρόνο κατασκευής προ του 1985. Καταστροφές από το μεγάλο σεισμό του 1999 προκλήθηκαν κατά κύριο λόγο σε αυτά τα κτήρια. Αυτό το γεγονός αποτέλεσε και τη μεγάλη ευκαιρία της ανθούσας αντιπαροχής της περιόδου που σε συνδυασμό με τον υψηλό σ.δ. της περιοχής διαμόρφωσαν το νέο οικιστικό περιβάλλον. Πολλοί ιδιοκτήτες πληγέντων, λόγω ουσιαστικής απουσίας της κρατικής αρωγής, εξαναγκάστηκαν εκ περιστάσεως να λύσουν το οικιστικό τους πρόβλημα μέσω της αντιπαροχής. Ως εκ τούτου υπάρχει κάθε δικαίωμα να αμφισβητείται πλέον αυτό το υψηλό ποσοστό της μονοκατοικίας που καθιστούσε τη γειτονιά ως κοινωνικό επίκεντρο, λόγω της αύξησης της πληθυσμιακής πυκνότητας και την τάση μετατροπής του δήμου σε κλασική «τσιμεντούπολη».

Από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ προκύπτει ότι μέσα σε 10 χρόνια ο αριθμός των κανονικών κατοικιών της περιοχής του Ιλίου, από 29.991 το 1991 ανήλθε το 2001 σε 35.370, καταγράφοντας μια αύξηση της τάξης του 17,94%. Η διαπίστωση αυτή επαληθεύεται και από τη διαχρονική εξέλιξη του αριθμού των κατοικιών ανά κατηγορία διαθεσίμων δωματίων σε όλη την περίοδο 1991-2001. Πράγματι, διαπιστώνεται αύξηση σε μια δεκαετία των κατοικιών που διαθέτουν τέσσερα δωμάτια (+34,54%) ή πέντε και άνω δωμάτια (+42,0%), ενώ αντίστοιχα καταγράφεται μια σημαντική μείωση των κανονικών κατοικιών με ένα δωμάτιο (-25,05%) ή δύο δωμάτια (-25,08%). Ο αριθμός δωματίων ανά κανονική κατοικία ανέρχεται σε 3,8 δωμάτια/κατοικία, ο οποίος συμβαδίζει με τη γενική νόρμα για τους δήμους του δυτικού τομέα της Νομ. Αθηνών-Πειραιώς. Είναι γεγονός ότι οι εξελίξεις αυτές της στεγαστικής πρακτικής διαμορφώθηκαν σε συνδυασμό με την καθ' ύψος δόμηση της πόλης ένα μοντέλο αστικής μεγέθυνσης που προσομοιάζει πολύ με εκείνα των όμορων αστικών κέντρων.

Άλλη τάση που παρατηρείται είναι η σταδιακή απομάκρυνση της κατοικίας από το κέντρο του δήμου, προς όφελος εμπορικών λειτουργιών και κοινωνικών εξυπηρετήσεων, δεδομένης της διαχρονικής τάσης ανάπτυξής του. Η κατοικία μεταφέρεται στην

περιφέρεια του δήμου, εκεί άλλωστε όπου έχει δημιουργηθεί το σύνολο των νέων κατοικιών.

5.3.2 ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι υπηρεσίες του δήμου στο σύνολό τους είναι συγκεντρωμένες στο κέντρο, με προσπάθεια αποκέντρωσής τους όπως για παράδειγμα το Ε.Π.Κ. ΕΥΔΑΠ που βρίσκεται στο νέο τμήμα της Λ.Θηβών ή παλιότερα το τμήμα του Υπ.Μεταφ. Η πιο μεγάλη συγκέντρωση εμπορίου εμφανίζεται στο κέντρο του δήμου και στους δρόμους γύρω από αυτό, με τάση ενοποίησή του με το αντίστοιχο κέντρο των Αγ.Αναργύρων, μέσω των οδών Ιλίου και Κύπρου που συνδέουν τα κέντρα των δύο δήμων.

Η οικονομική εμπορική δραστηριότητα αναπτύσσεται κατά μήκος των κύριων κυκλοφοριακών αξόνων που διασχίζουν τη δημοτική επικράτεια, από βορρά προς νότο και από ανατολή προς δύση. Σημαντικές συγκεντρώσεις με υπερτοπικό χαρακτήρα συναντώνται στους βασικούς οδικούς άξονες στα όρια του δήμου όπως στη Λ.Θηβών και στη Λ.Χασιάς. Δευτερεύουσες συγκεντρώσεις που εξυπηρετούν τοπικές ανάγκες αναπτύσσονται παροδίως στους δευτερεύοντες συλλεκτήριους άξονες : Πριάμου, Πολυτέκνων, Ελαιών, Ηρακλείτου, Νυμφαίου και Αγ.Νικολάου. Ο τελευταίος αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς και ουσιαστικά αποκτά το ρόλο δεύτερου κέντρου του δήμου, δεδομένης και της προοπτικής επέκτασης της Λ.Θηβών.

Λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη γεωγραφική διασπορά και το επίπεδο αστικής πυκνότητας, το ζήτημα της ενθάρρυνσης μιας ελεγχόμενης τοπικής / συνοικιακής πολυκεντρικής ανάπτυξης χρήζει σοβαρής μελέτης στο υπό αναθεώρηση ΓΠΣ του Δήμου. Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι στη δημοτική επικράτεια λειτουργούν μη καταγεγραμμένες, άρα μη παρακολουθούμενες, χρήσεις που είναι ασύμβατες με την κατοικία και αφορούν μικρού μεγέθους επαγγελματικά εργαστήρια, αποθήκες κ.ά. Οι μονάδες αυτές αδειοδοτούνται από την οικεία Νομαρχία. Όσον αφορά τις μονάδες αυτές, η τήρηση των περιβαλλοντικών όρων αποτελεί θέμα αμέσου ενδιαφέροντος του Δήμου, κατά τον ισχύοντα Δημοτικό Κώδικα, ως προς την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους στη λειτουργία της πόλης. Εκτός αυτού του μείζονος ζητήματος διαχείρισης του περιβάλλοντος στη δημοτική επικράτεια, απαιτείται και η προσαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας χωροθέτησης, αδειοδότησης εγκατάστασης και λειτουργίας και καθορισμού των περιβαλλοντικών όρων στο ισχύον ΓΠΣ του Δήμου.

5.3.3 ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ – ΠΡΟΝΟΙΑ

Ο Δήμος Ιλίου στερείται ολοκληρωμένης δημόσιας νοσοκομειακής μονάδας, οποιασδήποτε διαβάθμισης. Οι νοσηλευτικές υπηρεσίες παρέχονται στους κατοίκους της περιοχής είτε από δημόσιες νοσοκομειακές μονάδες που λειτουργούν σε σχετικά κοντινή απόσταση από το κέντρο της πόλης, είτε από ιδιωτικές νοσοκομειακές μονάδες που είναι

διάσπαρτες στο κέντρο και στο βόρειο τμήμα της πόλης των Αθηνών, είτε τέλος, από μονάδες υγείας που λειτουργούν στην περιοχή του Δήμου Ιλίου.

Οι καταγεγραμμένες μονάδες υγείας, που λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του Ιλίου, είναι οι ακόλουθες :

- ΙΚΑ Αγ. Αναργύρων, επί της οδού Μπίμπιζα 18.
- ΙΚΑ Ιλίου, επί των οδών Αχαΐας & Καλαβρύτων.
- Δημοτικά Ιατρεία, επί των οδών Ζίτσης & Ολύνθου.
- Ίδρυμα Θεοτόκος, επί της οδού Κοιμήσεως Θεοτόκου 2.
- Κέντρο βρεφών “Μητέρα”, επί της οδού Δημοκρατίας 65.
- Ιατρεία ΙΚΑ Ανθούπολης, επί της οδού Κωνσταντινουπόλεως 55.
- Ιατρεία ΙΚΑ Αγ. Ιερόθεου, επί της οδού Αινείου 12.
- Διαγνωστικό Κέντρο “Κόμβος Ιλίου”, επί της οδού Ιλίου 11.
- Μονάδα Αιμοκάθαρσης, επί της οδού Ανδρ. Παπανδρέου 72.

Δεδομένων των αναγκών της περιοχής, όπως αυτές έχουν ενταθεί τα τελευταία 30 χρόνια από την αύξηση του πληθυσμού, τη μεταβολή της σύνθεσής του και την ανάδειξη των σύγχρονων προβλημάτων που αντιμετωπίζει, οι παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας οφείλουν να προσαρμοστούν στις πραγματικές ανάγκες και απαιτήσεις του συνόλου του πραγματικού πληθυσμού της πόλης του Ιλίου. Το θέμα αυτό συνιστά βασική παράμετρο για το σχεδιασμό των επιχειρησιακών δράσεων που πρόκειται να αναλάβει ο Δήμος Ιλίου.

5.3.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στο Ίλιον λειτουργούν :

- 7 βρεφονηπιακοί σταθμοί
- 27 νηπιαγωγεία, το σύνολο των οποίων είναι διαθέσιμα
- 28 δημοτικά σχολεία, εκ των οποίων τα 2 ειδικά. Το σύνολο τους είναι δωδεκαθέσιο
- 13 γυμνάσια εκ των οποίων ένα μουσικό □ όλα λειτουργούν πρωί
- 7 γενικά λύκεια όπου λειτουργούν πρωί
- 1 ειδικό γυμνάσιο-λύκειο
- 1 ιδιωτικό γυμνάσιο λύκειο
- 1 μουσικό λύκειο
- 2 ΕΠΑ.Λ.
- 1 ΕΠΑ.Σ. , όπου λειτουργεί απόγευμα
- 1 ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής
- 1 ΣΕΚ, όπου λειτουργεί πρωί και απόγευμα
- 1 ΚΕΚ

Σε γενικές γραμμές υπάρχει επάρκεια στα εκπαιδευτικά κτήρια, με μόνη εξαίρεση τους βρεφονηπιακούς σταθμούς όπου η έλλειψη είναι εμφανής συγκρίνοντάς τους με την αμέσως επόμενη βαθμίδα των νηπιαγωγείων. Οι κτηριακές εγκαταστάσεις κρίνονται

κατασκευαστικώς μέτριες με πολλές ελλείψεις σε εξοπλισμό και ελεύθερους χώρους, καθώς και με επικινδυνότητα πρόσβασης. Οι ακτίνες εξυπηρέτησης παρουσιάζονται επαρκείς και πιο συγκεκριμένα είναι :

- Για τα νηπιαγωγεία κυμαίνονται μεταξύ 250μ.-400μ. (max προβλεπόμενη ακτίνα 400μ.)
- Για τα δημοτικά κυμαίνονται μεταξύ 250-450μ. (max προβλεπόμενη ακτίνα 800μ.)
- Για τα γυμνάσια κυμαίνονται μεταξύ 400-700μ. (max προβλεπόμενη ακτίνα 1500μ.)
- Για τα λύκεια κυμαίνονται μεταξύ 300μ.-900μ. (max προβλεπόμενη ακτίνα 1500μ.)

Το κοινό συμπέρασμα που συνάγεται είναι ότι πέρα από τη σχετικώς επαρκή εξυπηρέτηση, στις βορειότερες περιοχές οι ακτίνες αυξάνονται, ενώ νοτιότερα μειώνονται λόγω της πυκνότερης κατανομής. Δηλαδή, στις βορειότερες περιοχές ή καλύτερα στις περιοχές βορείως της Λ.Θηβών παρουσιάζονται οι όποιες ελλείψεις σε υποδομές. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι υποδομές της τεχνικής εκπαίδευσης(ΕΠΑ.Λ., ΕΠΑ.Σ., ΤΕΕ, ΣΕΚ) βρίσκονται συγκεντρωμένα στα ανατολικά του δήμου και πιο συγκεκριμένα στη Λ.Χασιάς, δηλαδή σε έναν βασικό άξονα, δεδομένου ότι έχουν υπερτοπικό χαρακτήρα και εξυπηρετούν και όμορους δήμους.

5.3.5 ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι μονάδες αθλητισμού που λειτουργούν στην περιοχή του Δήμου Ιλίου είναι οι ακόλουθες:

- Δημοτικό Στάδιο Ιλίου (πάρκο Αντώνης Τρίτσης)
- Αθλητικό Κέντρο Αλαμάνας
- Αθλητικό Κέντρο Παλατιανής
- Αθλητικό Κέντρο Πετροπούλεως & Μεσολογγίου
- Αθλητικό Πολυκέντρο Ραδιοφωνίας
- Δημοτικό Γυμναστήριο Ο.Τ. 506
- Γήπεδο 5x5 Λεωφ. Χασιάς
- Αίθουσα Γυμναστικής οδού Δαβάκη (περιοχή Αγ. Νικολάου)
- Αίθουσα Γυμναστικής οδών Αγίου Γεωργίου & Θεοφίλου (περιοχή Παλατιανής)
- Αίθουσα Γυμναστικής οδών Σίνα & Ιωαννίνων (περιοχή Μιχελή)
- Κολυμβητήριο Ε.Ι.Α.Α.
- 1ο Κλειστό Γυμναστήριο (Πεταλούδα)
- 2ο Κλειστό Γυμναστήριο (Γ. Κακούρης)
- Γήπεδο Μπάσκετ οδών Βεροίας & Καβάλας (περιοχή Ραδιοφωνίας)
- Γήπεδο Μπάσκετ οδών Γαλερίου & Πλήθωνος (περιοχή Παλατιανής)
- Γήπεδο Μπάσκετ Ο.Τ. 50 (Θέτιδος)
- Αθλητικός Χώρος 2ου Δημοτικού Ιλίου (υλοποίηση προγραμμάτων αθλητισμού)
- Αθλητικός Χώρος 4ου Δημοτικού Ιλίου (υλοποίηση προγραμμάτων αθλητισμού)
- Αθλητικός Χώρος 7ου Δημοτικού Ιλίου (υλοποίηση προγραμμάτων αθλητισμού)

- Αθλητικός Χώρος 10ου Δημοτικού Ιλίου (υλοποίηση προγραμμάτων αθλητισμού)
- Αθλητικός Χώρος 11ου Δημοτικού Ιλίου (υλοποίηση προγραμμάτων αθλητισμού)
- Αθλητικός Χώρος 12ου Δημοτικού Ιλίου (υλοποίηση προγραμμάτων αθλητισμού)

Πλέον των ανωτέρω αθλητικών χώρων, στην περιοχή του Δήμου Ιλίου λειτουργούν επίσης, η Αίθουσα Σκάκι στην περιοχή του Αγ. Φανουρίου, καθώς επίσης οι σχετικοί χώροι εκγύμνασης και άθλησης στα Α', Β', Γ', Δ', Ε' & Στ' ΚΑΠΗ Ιλίου.

Επίσης στο Δήμο μας δραστηριοποιούνται χρόνια οι παρακάτω Αθλητικοί Σύλλογοι :

- ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ :

-«ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΛΙΟΣΙΩΝ». Αγωνίζεται στη Δ' Εθνική κατηγορία και διατηρεί τμήμα υποδομών και ανδρική ομάδα.

-«Α.Ο. ΙΛΙΟΥ». Αγωνίζεται στη Β' κατηγορία Αθηνών και διατηρεί τμήμα υποδομών και ανδρική ομάδα.

-«Α.Ο. ΙΑΣΩΝ». Αγωνίζεται στην Α' κατηγορία Αθηνών και διατηρεί τμήμα υποδομών και ανδρική ομάδα.

-«Α.Ε. ΙΛΙΟΥ». Αγωνίζεται στη Β' κατηγορία Αθηνών και διατηρεί τμήμα υποδομών και ανδρική ομάδα.

-«ΠΑΛΑΙΜΑΧΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΛΙΟΣΙΩΝ». Σύλλογος με ενεργό παρουσία στο χώρο του ποδοσφαίρου.

-«ΠΑΛΑΙΜΑΧΟΙ ΙΑΣΩΝΑ». Σύλλογος με ενεργό παρουσία στο χώρο του ποδοσφαίρου.

- ΜΠΑΣΚΕΤ – ΒΟΛΕΪ :

-«Α.Ο. ΕΝΩΣΗ ΙΛΙΟΥ»:

α) Ανδρικό τμήμα μπάσκετ - αγωνίζεται στην Α' κατηγορία της Ε.Σ.Κ.Α.

β) Ανδρικό τμήμα βόλεϊ - αγωνίζεται στη Β' κατηγορία της Ε.Σ.Π.Ε.Δ.Α.

γ) Γυναικείο τμήμα βόλεϊ - αγωνίζεται στην Α' κατηγορία Ε.Σ.Π.Ε.Δ.Α.

-«Α.Ο. ΝΕΟΙ ΠΑΛΑΤΙΑΝΗΣ». Έχει τμήματα υποδομών μπάσκετ:

α) Ανδρικό τμήμα - αγωνίζεται στη Β' κατηγορία Ε.Σ.Κ.Α.

β) Γυναικείο τμήμα - αγωνίζεται στη Γ' κατηγορία Ε.Σ.Κ.Α.

-«Μ.Ε.Ν. ΙΛΙΟΥ»:

Γυναικείο τμήμα - αγωνίζεται στη Γ' κατηγορία Ε.Σ.Κ.Α.

- ΣΤΙΒΟΣ:

-«ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Ν. ΛΙΟΣΙΩΝ». Έχει στο δυναμικό του 50 αθλητές, ανάμεσα στους οποίους, πρωταθλητές Ελλάδας στο αγώνισμά τους (100μ., 200μ., 10.000μ.) και με σημαντικές Ευρωπαϊκές διακρίσεις.

- TENIS – ΜΠΑΝΤΜΙΝΤΟΝ:

-«Α.Λ. ΑΙΟΛΟΣ» :

α) Το ανδρικό τμήμα τένις αγωνίζεται στη Γ' Εθνική.

β) Το γυναικείο τμήμα τένις αγωνίζεται στη Β' Εθνική.

γ) Το ανδρικό και το γυναικείο τμήμα στο μπάντμιντον αγωνίζεται στην Α' Εθνική.

- ΣΚΑΚΙ:

«ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΙΛΙΟΥ»

Διαθέτει αρκετά τμήματα εκμάθησης σκάκι και το αγωνιστικό του τμήμα συμμετέχει στο πρωτάθλημα της Β' Εθνικής.

- ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ:

«ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΙΛΙΟΥ»

Συμμετέχει στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα της Κολυμβητικής Ομοσπονδίας Ελλάδος, με αξιόλογες επιδόσεις και διακρίσεις των αθλητών του.

- ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ:

-«Α.Ο. ΙΛΙΟΥ» - ΤΖΟΥΝΤΟ:

Συμμετέχει σε Πανελλήνιους και Πανευρωπαϊκούς αγώνες με πάρα πολλές διακρίσεις (χρυσά, αργυρά, χάλκινα μετάλλια και 4η, 5η, 6η θέση).

-«Α.Σ. ΝΙΚΗ» - ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ:

Συμμετέχει σε Πανελλήνιους αγώνες, με διακρίσεις των αθλητών του.

-«ΑΜΙΛΛΑ» - ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ:

Αθλητικός Σύλλογος με διακρίσεις των αθλητών του.

- ΠΑΛΗ:

-«Α.Ο. ΑΘΛΕΣΗ ΙΛΙΟΥ»:

Νέος Σύλλογος, ο οποίος προσπαθεί να αναπτύξει το άθλημα της πάλης στο δήμο.

- ΧΟΚΕΪ ΕΠΙ ΧΟΡΤΟΥ:

«ΑΡΗΣ ΙΛΙΟΥ»

Συμμετέχει στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα .Ο σύλλογος διατηρεί και τμήμα καράτε.

Σύμφωνα με τον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό του Δήμου Ιλίου, προβλέπονται Δράσεις, αφενός μεν επέκτασης των πιο πάνω υποδομών, αφετέρου δε αναβάθμισης αυτών. Ιδιαίτερη σημασία δίδεται στο σχεδιαζόμενο Πολυκέντρο Αθλητισμού και Πολιτισμού στην περιοχή του πρώην εργοστασίου της ΒΙΟΦΙΑΛ, όπως και στην επέκταση των γηπέδων 5x5 και των υποδομών κολύμβησης. Τέλος, σημειώνεται ο

σχεδιασμός διαφόρων προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού που διενεργείται από το ΔΑΟ Ιλίου για συγκεκριμένες ομάδες και κατηγορίες του πληθυσμού.

5.3.6 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι καταγεγραμμένες μονάδες πολιτιστικής δραστηριότητας της περιοχής είναι οι ακόλουθες :

- Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Ιλίου (Ν.Π.Δ.Δ.), στο οποίο φιλοξενούνται η «Βιβλιοθήκη του Αγίου Φανουρίου», το Κινηματοθέατρο «Μελίνα Μερκούρη» και το «Καλλιτεχνικό Καφενείο». Επίσης, στο πλαίσιο της δραστηριοποίησης του Πολιτιστικού Κέντρου εντάσσεται και η λειτουργία δύο Βιβλιοθηκών, της Φιλαρμονικής, του Δημοτικού Ωδείου, του Κέντρου Γυναικών και του Λαογραφικού Μουσείου & της Πινακοθήκης. Τέλος, με την υποστήριξη του Πολιτιστικού Κέντρου έχουν δημιουργηθεί τα ακόλουθα πολιτιστικά επιμορφωτικά τμήματα :Ζωγραφικής, Αγιογραφίας, Κοπτικής-ραπτικής, Αγγειοπλαστικής, Χειροτεχνίας, Διακόσμησης, Παραδοσιακού και μοντέρνου χορού, Χορωδίας, Θεάτρου, Χοροθεάτρου, Χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, Φωτογραφίας και Παιδικού θεατρικού εργαστηρίου, τα περισσότερα εκ των οποίων υπολειτουργούν λόγω υποχρηματοδότησης με αποτέλεσμα την έλλειψη χώρων, υλικοτεχνικών υποδομών και προσωπικού
- Εγκαταστάσεις Κινηματογράφων STER (Ιδιωτική Επιχείρηση).
- Εγκατάσταση Θερινού Κινηματογράφου «Αστέρι» (Ιδιωτική Επιχείρηση)
- Πολιτιστικοί Σύλλογοι διαφόρων δραστηριοτήτων, όπως :
 - Εκπολιτιστικός & Εξωραϊστικός Σύλλογος «Ο Μέρμηγκας».
 - Ένωση Λιοσωτών “Η Ευαγγελίστρια”
 - Εξωραϊστικός & Πολιτιστικός Σύλλογος Νέων Λιοσίων “Η Εθνική Εστία”
 - Ελληνικός Παραδοσιακός Χορευτικός Όμιλος
 - Σύλλογος Φίλων Λαογραφικού Μουσείου
 - Χορευτικός Σύλλογος «Φλόγα».
 - Σύλλογος Ποντίων Ιλίου- Πετρούπολης- Καματερού
 - Σωματείο Ελληνικών χορών και λαογραφικών ερευνών “Ελληνική Παράδοση”
 - Λογοτεχνικός Όμιλος «Ξάστερον».
 - Σύλλογος προς Διάσωση & Διάδοση Ελληνικών Χορών & Εθίμων.
 - Πολιτιστικός Σύλλογος Αρκάδων Ιλίου «Προσέληνοι».
 - Σύλλογος Φίλων Φιλαρμονίας
 - Ένωση Κρητών Ιλίου.
 - Ένωση Ηπειρωτών Ιλίου.
 - Σύλλογοι και Ενώσεις λοιπών δραστηριοτήτων, όπως :
 - Εμπορικός Σύλλογος Ιλίου.
 - Ένωση Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης
 - Ένωση Γονέων
 - Ένωση συνταξιούχων ΙΚΑ-ΟΓΑ
 - Συνδικάτο Οικοδόμων
 - Σωματείο Εργαζομένων Δήμου Ιλίου

- Πρόσκοποι

5.3.7 ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

Όπως αναφέρθηκε στο δήμο Ιλίου η μεταποιητική δραστηριότητα είναι ανεπτυγμένη, αλλά σε κρίσιμη κατάσταση και με μεγάλη διασπορά εντός του αστικού ιστού. Οργανωμένοι χώροι υποδοχής δεν υπάρχουν. Για τις οχλούσες δραστηριότητες το ΓΣΠ προτείνει τη μετεγκατάστασή τους στα ΒΙΟΠΑ του δήμου Περιστερίου με τη σύμφωνη γνώμη και των δύο δήμων. Προτείνει επίσης τον καθορισμό ΒΙΠΑ στην ΠΕ 3, με επιτρεπόμενες δραστηριότητες αυτές που αναφέρονται στο Άρθρο 5 του ΠΔ 23.2.87 και πιο συγκεκριμένα στο Άρθρο 2 του ΠΔ 84/84, όπου αναφέρει ως βασική προϋπόθεση εγκατάστασης τη μη υπέρβαση των 15HP ισχύ και τον έλεγχο από την ΕΠΑΕ.

5.3.8 ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ – ΠΛΑΤΕΙΕΣ – ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ – ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Με βάση το κριτήριο της ύπαρξης ελεύθερων χώρων, η ποιότητα του αστικού ιστού κατοικίας παρατηρείται αναβαθμισμένη στις περιοχές που ορίζονται από τους οδικούς άξονες Αγίου Νικολάου – Ερμιόνης – Καπετάν Βέρρα, από βορειοδυτικά προς βορειοανατολικά. Οι πυκνοδομημένες περιοχές των νοτίων συνοικιών υπολείπονται των βορείων.

Ελεύθεροι Χώροι – Πράσινο – Γειτονιές.

Ενδεικτικά παρατίθενται στοιχεία πρασίνου που παρείχε ο Δήμος Ιλίου ανά συνοικία, εκ των οποίων έγιναν οι παρακάτω εκτιμήσεις:

	ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (Ha)	ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΑΘΑΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (Ha)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ (%)
1	Κέντρο	83,6	1,40	1,67
2	Ρίμινι	12,6	0,20	2,08
3	Βερακεία	12,0	0,15	5,00
4	Πολύτεκνοι	16,4	0,30	2,68
5	Άγιος Φανούριος	111,0	2,10	12,80
6	Παλατιανή	126,0	3,20	2,93
7	Μιχελή	125,1	2,20	1,76
8	Ραδιοφωνία	124,0	3,10	2,48
	ΣΥΝΟΛΟ	610,07	12,65	2,08

Πίνακας 9()

Στις παραπάνω εκτάσεις καθαρού πρασίνου δεν συμπεριλαμβάνονται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Δήμου Ιλίου, το πράσινο κατά μήκος των οδών, οι δενδροστοιχίες και οι νησίδες των οδικών αξόνων. Το εμβαδόν πρασίνου στις νησίδες υπολογίζεται σε 14 ha. Λαμβάνοντας υπόψη την κοινή παραδοχή ενός αποδεκτού ορίου 10 τ.μ. αναγκαίου πρασίνου ανά κάτοικο, η εικόνα της μέσης αναλογίας πρασίνου ανά κάτοικο στο Δήμο Ιλίου, που ανέρχεται σε 3,11τ.μ. πρασίνου/κάτοικο καταδεικνύει, αφενός το σημαντικότερο έλλειμμα και αφετέρου, την ανάγκη ανάληψης ουσιαστικών παρεμβάσεων. Εδώ πρέπει να παρατηρηθεί η ουσιαστική διαφοροποίηση μεταξύ των βορείων και νοτίων συνοικιών της δημοτικής επικράτειας. Περαιτέρω ανάλυση είναι στην παρούσα φάση αδύνατη, λαμβανομένης υπόψη της αδυναμίας εκτίμησης πληθυσμού ανά συνοικία και πολεοδομική ενότητα.

ΠΑΡΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης Πύργου Βασιλίσσης «Αντώνης Τρίτσης» βρίσκεται στο βορειοανατολικό όριο της δημοτικής επικράτειας και έχει εμβαδόν 94,3 ha (943 στρέμματα) και βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Ιλίου. Είναι 6 φορές μεγαλύτερο από τον Εθνικό Κήπο, συνορεύει με όμορους δήμους και αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς πνεύμονες πρασίνου, με σημαντική χλωρίδα και πανίδα, εντός του δομημένου αστικού περιβάλλοντος της Δυτικής Αθήνας. Από το 1987, ο Οργανισμός Αθήνας εκπόνησε τις πρώτες μελέτες και κατοχυρώθηκε ο ενιαίος χαρακτήρας της έκτασης. Από τότε μέχρι σήμερα, τα έργα συνολικής αναβάθμισης αυτού προχώρησαν με αργούς ρυθμούς, χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί ακόμα, ενώ η συντήρηση του Πάρκου είναι ανεπαρκής, με ανοικτά ακόμη ζητήματα φύλαξης, διαχείρισης και προστασίας. Συνέπεια αυτών είναι η μείωση της οικολογικής του αξίας και η αδυναμία ουσιαστικής συνεισφοράς του στην αναψυχή, την άθληση και την περιβαλλοντική επιμόρφωση των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής. Τα αιτήματα των κατοίκων και οι προτάσεις των φορέων και των όμορων δήμων για την προστασία του γίνονται ολοένα και πιο πειστικά, με αμφίβολη προοπτική ουσιαστικής αντιμετώπισης.

Με τον καθορισμό ΖΟΕ (Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου) στο Οικολογικό Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης στο χώρο του Πύργου Βασιλίσσης καθορίζονται σε τρεις περιοχές :

- Περιοχή Α: Δημόσια έκταση με χρήση οργανωμένου και ελεύθερου πρασίνου
- Περιοχή Β: Περιλαμβάνει τα ιστορικά κτήρια, τα οποία έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέα, με τα παραρτήματά τους, τον περιβάλλοντα χώρο τους και τις εισόδους προσπελάσεώς τους
- Περιοχή Γ : Πάρκο βιολογικής Γεωργίας

ΑΝΕΝΕΡΓΑ ΚΕΛΥΦΗ

- Το παλιό εργοστάσιο της ΒΙΟΦΥΑΛ στο ΟΤ 1152 στην ΠΕ 5. Περικλείεται από τις οδούς Πλουτάρχου, Φιλιάτων και Ηροδότου. Είναι παλιό εργοστάσιο υαλοουργίας και κατά καιρούς έχουν γίνει προτάσεις επανάχρησης, από διάφορους φορείς. Το κέλυφος είναι διώροφο και έχει εμβαδό 2537 τ.μ.
- Κτήριο δύο ορόφων (Βίλλα) στην περιοχή της Ραδιοφωνίας, το οποίο ανεγέρθηκε το 1928 ιδιοκτησίας του Δήμου. Ο δήμος Ιλίου απέκτησε το 2001 με το υπ' αριθμ. 13315 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Ιλίου Μαρίας Παπαζαχαρίου οικοπέδο επί των οδών Γαλαξιδίου – Ερμουπόλεως, στο οποίο περιλαμβάνεται διώροφη κατοικία και είναι γνωστό ως κτήριο «Κωνσταντινίδη».

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Έκταση 77στρμ στην περιοχή Ραδιοφωνίας (ΠΕ 8), ιδιοκτησίας ΕΡΤ . Πρόθεση του ΑΣΔΑ η δημιουργία Μουσείου Ραδιοφωνίας αξιοποιώντας τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις, οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέες και τον περιβάλλοντα χώρο. Στην περί αυτού περιοχή της ΠΕ 8 βρίσκονται οι περισσότερες αδόμητες εκτάσεις του δήμου. Ο χώρος έχει μακρά προϊστορία, η οποία συνοψίζεται στα εξής:

Ο χώρος αποκτήθηκε από την ΕΡΤ Α.Ε. (με αγορά) το 1938. Το 1978 η περιοχή της Ραδιοφωνίας εντάχθηκε στο σχέδιο πόλεως με το από 7-10-1978 διάταγμα (ΦΕΚ 542Δ/20-10-1978), με το οποίο το Ο.Τ. 2138Α χαρακτηρίστηκε ΧΩΡΟΣ ΕΡΤ. Ο χώρος των ραδιοφωνικών εγκαταστάσεων αποτελεί το μεγαλύτερο τμήμα του Ο.Τ. και εκτείνεται και πέραν αυτού (δηλαδή έχει ρυμοτομούμενα τμήματα). Οι όροι δόμησης που προβλέφθηκαν με το παραπάνω διάταγμα είναι: αρτιότητα 200 (κατά παρέκκλιση 110), πρόσωπο 10 (κατά παρέκκλιση 6), κάλυψη 60%, ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος 7μ, σ.δ. 0,80. Βάσει του συγκεκριμένου διατάγματος αφέθηκε εκτός σχεδίου ζώνη κατά μήκος της προβλεπόμενης Λ.Θηβών (για να μελετηθεί η προσφορότερη χάραξή της). Το Ο.Τ. 2138Α συνόρευε ΒΔ με την παραπάνω εκτός σχεδίου ζώνη, με εγκεκριμένη όμως Ρ.Γ. (ήταν δηλαδή πλήρως ενταγμένο στο σχέδιο πόλεως).

Στη συνέχεια: Με το από 1-6-1981 διάταγμα (ΦΕΚ 331Δ/23-06-1981) καθορίστηκε ο συντελεστής δόμησης στην περιοχή Ραδιοφωνίας σε 1,20. Με το από 19-5-1986 διάταγμα (ΦΕΚ 668Δ/13-08-1986) έγινε εφαρμογή του σχεδίου σε όλη την περιοχή της Ραδιοφωνίας. Με το από 12-03-1991 διάταγμα (ΦΕΚ 226Δ/08-05-1991) εγκρίθηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) του Δήμου Ιλίου (στο οποίο προβλέπεται και η διάνοιξη της Λ. Θηβών).

Μετά την ένταξη της περιοχής Ραδιοφωνίας στο σχέδιο πόλεως (1978) και την εφαρμογή του σχεδίου της (1986) κατέστη αναγκαία η αντιμετώπιση του προβλήματος των εγκαταστάσεων της ΕΡΤ, δεδομένου ότι βρίσκονταν, πλέον, σε οικοδομήσιμη περιοχή και δημιουργούσαν προβλήματα στη δόμηση των γύρω ιδιοκτησιών. Έτσι, από το

1987 περίπου, ο Δήμος κινητοποιήθηκε για την απομάκρυνση των ραδιοφωνικών εγκαταστάσεων, με πολλές παραστάσεις του προς τους αρμόδιους φορείς. Κατά τη διάρκεια των ραδιοφωνικών εγκαταστάσεων, με πολλές παραστάσεις του προς τους αρμόδιους φορείς. Κατά τη διάρκεια των ετών 1987 – 1999 έγιναν συνεχείς ανεπιτυχείς προσπάθειες για την εύρεση κατάλληλης θέσης για την μετεγκατάσταση του Ραδιοφωνικού Σταθμού, με μεγάλη αλληλογραφία των εμπλεκόμενων φορέων.

Σημειώνεται ότι για την παραπάνω μετεγκατάσταση η ΕΡΤ ζήτησε να της καταβληθεί η σχετική δαπάνη, την οποία υπολόγισε το 1997 σε 500.000.000 δρχ. Πάντως, από το 1993 είχε εκφραστεί η πρόθεση της ΕΡΤ για την μετατροπή του χώρου σε «Ραδιοτηλεοπτικό Πάρκο».

- Ο λόφος του προφήτη Ηλία στην ΠΕ19, στο βόρειο τμήμα του δήμου. Αποτελεί μια από τις πύλες εισόδου στο Ποικίλο όρος, έχει πανοραμική θέα, και βρίσκεται σε ημιδιαμορφωμένη κατάσταση. Αποτελεί το περιαστικό τμήμα του δήμου και επικοινωνεί με την ορεινή απόληξη του όρους στην Πετρούπολη, στην περιοχή του Αγ.Δημητρίου.

6. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Ο Δήμος Ιλίου διασυνδέει τους υπόλοιπους βορειοδυτικούς δήμους της Δυτικής Αττικής με την Αθήνα, μέσω των αξόνων της Λ. Χασιάς, της Λ.Θηβών και των καθέτων αυτής (Ανδρέα Παπανδρέου, Αγίου Νικολάου, Ερμιόνης – Καπετάν Βέρρα). Η γεωγραφική του θέση τον καθιστά αποδέκτη αυξημένου κυκλοφοριακού φόρτου από Βορρά προς Νότο αλλά και από Ανατολή προς Δύση και αντίστροφα, ο οποίος εξυπηρετείται μέσω των προαναφερθέντων οδικών αξόνων, αλλά και διαμέσου των δευτερευόντων οδικών αξόνων, οι οποίοι διατρέχουν περιοχές γενικής κατοικίας. Ο κυκλοφοριακός αυτός φόρτος εμφανίζεται εντονότερος στο νότιο τμήμα της δημοτικής επικράτειας, με ουσιαστική αδυναμία εκτόνωσης.

6.1 ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ/ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Οι βασικοί άξονες στο δήμο Ιλίου που έχουν την πρωτοκαθεδρία στο πρωτεύον δίκτυο είναι :

- Η Λ.Θηβών διασχίζει εγκάρσια όλο το μήκος του δήμου με κατεύθυνση νοτιοανατολικά-βορειοδυτικά. Η διάνοιξή της, δηλαδή η επέκτασή της έως τη Λ.Φυλής, θα αναβαθμίσει περαιτέρω το ρόλο της, αφού θα συνδέει το Περιστέρι με το Καματερό και κατ' επέκταση με όλους τους βορειοδυτικούς δήμους. Η Λ.Θηβών ενώ διαιρεί το δήμο σε δύο μέρη την ίδια στιγμή «ενεργοποιεί» δευτερεύοντα κέντρα, με χαρακτηριστικό παράδειγμα εκείνο του Αγ.Νικολάου.
- Η Λ.Χασιάς (Φυλής), αποτελεί το βορειοανατολικό όριο του δήμου. Έχει κατεύθυνση από βορρά προς νότο και συνδέει το δήμο τόσο με τους βορειοδυτικούς δήμους της Αττικής όσο και με το κέντρο της Αθήνας, μέσω του κέντρου των

Αγ.Αναργύρων όπου καταλήγει και εν συνεχεία μέσω της οδού Λιοσίων. Αποτελεί το μοναδικό άξονα μέσω του οποίου ο δήμος δύναται να συνδεθεί με την Ελευσίνας- αεροδρόμιο (έξοδος 6), καθώς και τεχνικό φράγμα που αποκόπτει το Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης με τον υπόλοιπο δήμο.

Το πρωτεύον δίκτυο συμπληρώνουν :

- Η οδός Α.Παπανδρέου που διασχίζει και αυτή εγκάρσια το δήμο από νοτιοανατολικά προς δυτικά και συνδέει τις νότιες περιοχές των Αγ.Αναργύρων αλλά και νοτιοανατολικές περιοχές του Περιστερίου με την Πετρούπολη. Ακόμα, αποτελεί βασικό άξονα σύνδεσης της απομονωμένης συνοικίας της Παλατιανής με τον υπόλοιπο δήμο. Εντελώς σχηματικά αν ο δήμος Ιλίου παρασταθεί με σχήμα τραπεζίου, η οδός Α.Παπανδρέου και η Λ.Θηβών είναι οι διαγώνιοί του.
- Η οδός Πετροπόλεως με κατεύθυνση βορειοδυτικά-νοτιοανατολικά η οποία μετεξελισσόμενη σε 25^{ης} Μαρτίου συνδέει τη Λ.Θηβών με την κεντρική πλατεία Πετρούπολης. Γύρω από αυτόν τον άξονα αναπτύχθηκε ο δήμος της Πετρούπολης και αποτελεί βασική συλλεκτήρια οδός του, η οποία διέρχεται και τελικά καταλήγει στη Λ.Θηβών εντός του δήμου Ιλίου. Αποτελεί βασικό άξονα σύνδεσης της Παλατιανής με τον υπόλοιπο δήμο.
- Ο άξονας Ερμιόνης – Κ.Βέρρα με κατεύθυνση ανατολή-δύση, στα βορειοανατολικά του δήμου. Επί της ουσίας υποκαθιστά την επέκταση της Λ.Θηβών, δηλαδή συνδέει τη Λ.Θηβών με τη Λ.Χασιάς.

Το δευτερεύον δίκτυο, με τους βασικούς συλλεκτήριους άξονες, αποτελείται από:

- Τον συνεχόμενο άξονα Αγ.Φανουρίου-Πριάμου με κατεύθυνση νότος- βορράς, που συνδέει το Περιστερι με το Καματερού. Αποτελεί τη δεύτερη πιο σημαντική πύλη, μετά τη Λ.Χασιάς, προς το κέντρο της Αθήνας, μέσω της Λ.Κωνσταντινουπόλεως. Μέσω της τελευταίας καθίσταται κύρια πύλη προς την Εθνική οδό Αθηνών-Λαμίας και τη Λ.Κηφισού, και εξυπηρετεί την πρόσβαση από τις νότιες περιοχές του δήμου προς την Ελευσίνας-αεροδρόμιο(έξοδος 8) μέσω της προαναφερθείσας εθνικής οδού. Τέμνει κάθετα την οδό Α.Παπανδρέου στα νότια του δήμου, διέρχεται παραπλεύρως από το κέντρο του και μελλοντικά θα τέμνει κάθετα τη Λ.Θηβών στα βόρεια του δήμου.
- Ο βρόγχος Λ.Θηβών-Ιδομενέως- Ιλίου-Πρωτεσιλάου- Αγ.Βαρβάρας(τμήμα της)-Λ.Θηβών με κατεύθυνση εντός του δήμου ανατολικά - δυτικά και συνδέει το Περιστερι και την Πετρούπολη με τους Αγ.Ανάργυρους μέσω του κέντρου του δήμου Ιλίου. Κανονικά αποτελούν δυο άξονες: τον άξονα Λ.Θηβών-Ιδομενέως-Ιλίου και τον άξονα Ιλίου-Πρωτεσιλάου- Αγ.Βαρβάρας(τμήμα της)-Λ.Θηβών. παρατίθενται ως βρόγχος, λόγω της μονής κατεύθυνσης της οδού Ιδομενέως και της αντίρροπής της οδού Πρωτεσιλάου, η πρώτη με κατεύθυνση προς την Ιλίου ο δεύτερος με κατεύθυνση από την Ιλίου. Ο βρόγχος αυτός αποτελεί την αιτία της ενοποιητικής τάσης μεταξύ των δημοτικών κέντρων Ιλίου και Αγ.Αναργύρων. Τέλος τέμνει κάθετα την Πριάμου και διέρχεται από τον σημαντικό κόμβο της Πλατείας Ιλίου.

- Η οδός Αγ.Νικολάου με κατεύθυνση βόρεια-νοτιοανατολικά και μέχρι την κάθετη τομής της στη Λ.Θηβών. Συνδέει τις βόρειες περιοχές του δήμου με τις ανατολικές του Καματερού και επί της ουσίας το Καματερό με τη Λ.Θηβών. Η σημαντικότητα της οδού πέρα από πρωτεύουσα συλλεκτήρια έγκειται στην τάση ανάπτυξης της περιοχής ως δευτερεύον κέντρο του δήμου Ιλίου, τάση η οποία αναμένεται να επιταχυνθεί με τη διάνοιξη της Λ.Θηβών.
- Η οδός Μπίμπιζα με συνδετικό ρόλο του κόμβου της πλατείας Ιλίου με τη Λ.Χασιάς και εν συνεχεία με τη Λ.Δημοκρατίας. Αποτελεί τη μοναδική οδό εντός Ιλίου που συνδέεται απευθείας με τη Λ.Δημοκρατίας, τέμνοντας κάθετα το νότιο άκρο των εκτάσεων του Πάρκου
- Η οδός Ελαιών με κατεύθυνση βορειοδυτικά-νοτιοανατολικά. Βρίσκεται ενδιάμεσα των πρωτευόντων Πετρούπολεως και Αγ.Νικολάου και παράλληλη αυτών. Συνδέει τις βορειοδυτικές περιοχές του Ιλίου με τη Λ.Θηβών.
- Οι οδοί Πάριδος, Αλαμάνας και Πολυτέκνων με κατεύθυνση βορράς-νότος. Συνδέουν το κέντρο του δήμου με τις νότιες περιοχές

Το δίκτυο των τοπικών συλλεκτήριων οδών αποτελείται :

- Οι οδοί Πατρόκλου, Φιλοκτήτου, Έκτορος, Αχιλλέως και Ανδρομάχης με κατεύθυνση ανατολή-δύση. Διέρχονται από το κέντρο του δήμου, είναι μονόδρομοι και συνδέουν τη Λ.Θηβών με τη Λ.Χασιάς είτε με κατεύθυνση προς την τελευταία είτε με κατεύθυνση από αυτήν. Τέμνουν κάθετα την Πριάμου.
- Ο άξονας Καλπακίου-Σπερχειού με κατεύθυνση βορειοδυτικά-νοτιοανατολικά. Αποτελεί βόρειο όριο του δήμου. Συνδέει τις βόρειες περιοχές και την Αγ.Νικολάου, προς το παρόν με τη Λ.Χασιάς και μελλοντικά με την επέκταση της Λ.Θηβών. Τέμνει κάθετα την Πριάμου.
- Η οδός Ραδιοφωνίας με κατεύθυνση ανατολή-δύση, στα βορειοανατολικά του δήμου. Ουσιαστικά συνδέει την Αγ.Νικολάου με τη Λ.Χασιάς και τέμνει την Πριάμου.
- Η οδός Κ.Βιτιβίλιας με κατεύθυνση βορράς-νότος, νοτιοανατολικά του δήμου Συνδέει την Πριάμου με τον κόμβο της Πλατείας Ιλίου
- Η οδός Φλέβας με κατεύθυνση βορράς-νότος και συνδέει τον κόμβο Ιλίου με την Α.Παπανδρέου.
- Ο άξονας Διονυσίου-Χίου με κατεύθυνση ανατολή-δύση, τμήμα του οποίου αποτελεί και νότιο όριο του δήμου. Η Χίου ενώνει την Α.Παπανδρέου με τη Λ.Θηβών και η Διονυσίου την Α.Παπανδρέου με τη Φλέβας. Ο άξονας συνδέει το νότιο τμήμα των Αγ.Αναργύρων, διερχόμενος από τη νότια πλευρά του Ιλίου, με το Περιστέρι
- Ο άξονας Σολωμού-Σύρου μέρος του οποίου αποτελεί νότιο όριο του δήμου. Μέσω της Ρ.Φεραίου με κατεύθυνση νοτιοανατολικά-βορειοδυτικά συνδέει την Αγ.Φανουρίου με τη Λ.Θηβών και μέσω της Πολυτέκνων με κατεύθυνση νοτιοανατολικά-βόρεια συνδέει την Αγ.Φανουρίου με την Α.Παπανδρέου
- Οι οδοί Καππαδοκίας και Αγ.Γεωργίου με κατεύθυνση ανατολή-δύση. Συνδέουν την οδό Κωνσταντινουπόλεως(δυτικό όριο δήμου) με την Α.Παπανδρέου

- Ο άξονας Κωνσταντινουπόλεως –Αγ.Γεωργίου με κατεύθυνση βορειοδυτικά-νοτιοανατολικά, που αποτελεί και το δυτικό όριο του δήμου. είναι συλλεκτήριος άξονας της Λ.Θηβών και εξυπηρετεί την Παλατιανή και το δήμο Πετρούπολης.
- Οι οδοί Κύπρου και Κωνσταντινουπόλεως βόρεια-βορειοδυτικά όρια του δήμου με την Πετρούπολη. Συνδέουν κάθετα τους δύο δήμους και την Παλατιανή με τον υπόλοιπο Ίλιον. Τέμνουν κάθετα την οδό Πετρούπολεως, στην οποία είναι και συλλεκτήριες οδοί.
- Οι οδοί Β.Ηλείου, Δαβάκη κ Πρεβέζης με κατεύθυνση νοτιοδυτικά – βορειοδυτικά, στα βόρεια του δήμου, και συνδέουν την οδό Ελαιών με τη Λ.Αγ.Νικολάου και τη Σπερχειού
- Οι οδοί Μακαρίου και Αετόπετρας με κατεύθυνση νοτιοδυτικά – βορειοδυτικά και συνδέουν τη Λ.Πετρούπολεως με τη Λ.Θηβών, με εγκάρσιες τομές στην οδό Ελαιών και τη Λ.Αγ.Νικολάου

6.2 Κόμβοι

Αδιαμφισβήτητα ο σημαντικότερος κόμβος του δήμου είναι εκείνος της πλατείας Ιλίου. Αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ του Ιλίου και των Αγ.Αναργύρων και μέσω του οποίου συνδέονται τα κέντρα αυτών. Η άμεση σύνδεσή του με το κέντρο, με τη Λ.Χασιάς και τη Φλέβας δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε περιοχές προς όλες τις διευθύνσεις (βορράς, νότος, ανατολή, δύση).

Οι υπόλοιποι σημαντικοί κόμβοι συναντώνται κυρίως πάνω στη Λ.Θηβών, γεγονός που αποδεικνύει και το σημαντικό της ρόλο στο δήμο :

α) στη συμβολή με την οδό Α.Παπανδρέου, συνδέει τις δυτικές περιοχές του δήμου αλλά και την Πετρούπολη με το κέντρο καθώς και με τις νότιες περιοχές

β) στη συμβολή με τις οδούς Πετρούπολεως και Βρισηίδος, συνδέει το κέντρο της Πετρούπολης με το κέντρο του Ιλίου καθώς και με τον κόμβο της πλατείας Ιλίου

γ) στη συμβολή με την οδό Ιδομενέως, η οποία είναι διερχόμενη από το κέντρο του δήμου καταλήγει στον κόμβο της πλατείας Ιλίου

δ) στη συμβολή με τις οδούς Ελαιών και Αχιλλέως, που συνδέει την περιοχή Μιχαήλ με το κέντρο του δήμου καθώς και με τη Λ.Χασιάς

ε) στη συμβολή με τις οδούς Αγ.Νικολάου και Ερμιόνης, που συνδέει τις βόρειες περιοχές του δήμου με το κέντρο και με τη Λ.Χασιάς. μελλοντικά είναι ο άξονας που θα συνδέει τα δύο κέντρα του δήμου.

Οι υπόλοιποι κόμβοι βρίσκονται διάσπαρτοι στο πρωτεύον δίκτυο :

α) στη διασταύρωση της Αν.Παπανδρέου με την Κύπρου, που συνδέει οριζόντια την Πετρούπολη με το Ίλιον και συλλέγει το φόρτο προς/από τη Λ.Θηβών

β) στη συμβολή των οδών Α.Παπανδρέου και Αγ.Γεωργίου, εξυπηρετώντας την περιοχή της Παλατιανής δημιουργώντας προσπελασιμότητα προς τη Λ.Θηβών και το κέντρο του δήμου

γ) στη διασταύρωση των οδών Έκτορος και Κλυταιμνήστρα, που συνδέει τη Λ.Χασιάς με το κέντρο, καθώς και με τον κόμβο της πλατείας Ιλίου και βόρειες περιοχές του δήμου

δ) στη διασταύρωση Πρωτεσιλάου και Πριάμου που συνδέει τη Λ.Θηβών με τον κόμβο της πλατείας Ιλίου καθώς και κάθετη πρόσβαση με κατεύθυνση βορράς-νότος

ε) στη διασταύρωση των οδών Α.Παπανδρέου και Χίου, που συνδέει τη Λ.Θηβών και την Πετρούπολη με τις νοτιοανατολικές περιοχές του δήμου, καθώς και με τις βόρειες

στ) στη διασταύρωση των οδών Αγ.Φανουρίου και Α.Παπανδρέου, που συνδέει τις νοτιοδυτικές περιοχές με τη Λ.Θηβών και την Πετρούπολη, καθώς και με τις βόρειες

ζ) στη συμβολή των οδών Σύρου, Χίου, Πολυτέκνων, Ρ.Φεραίου και Ηρακλέους που συνδέει τις νότιες περιοχές με τους κόμβους Α.Παπανδρέου-Λ.Θηβών και Βρισηίδος-Πετρούπολεως- Λ.Θηβών καθώς και με το δήμο Περιστερίου

η) στη συμβολή των οδών Αγ.Φανουρίου με την Κ.Βιτιβίλιας, που εξυπηρετεί τη σύνδεση της πρώτης με τον κόμβο της πλατείας Ιλίου

6.3 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ

Η κατάσταση του οδοστρώματος συνολικά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από μέτρια έως κακή. Εξαίρεση αποτελούν το νέο τμήμα της Λ.Θηβών, οι άξονες γύρω από το κέντρο και οι οδοί γύρω από το ολυμπιακό κέντρο πυγμαχίας, στα όρια με το δήμο Περιστερίου, χρηματοδοτούμενοι από τα Ολυμπιακά Προγράμματα. Το πρόβλημα εντείνεται μέσα στις γειτονιές.

6.4 ΣΗΜΑΝΣΗ/ ΜΟΝΟΔΡΟΜΗΣΕΙΣ

Η σήμανση στο δήμο γενικώς κρίνεται ανεπαρκής. Στο πρωτεύον δίκτυο φωτεινοί σηματοδότες υπάρχουν στα κύρια σημεία, πολλοί από αυτούς απενεργοποιημένοι τις νυκτερινές ώρες. Σχεδόν απουσιάζουν διαβάσεις πεζών ρυθμιζόμενοι από τέτοιους. Στις μη ιεραρχημένες οδούς υπάρχει έλλειψη στοιχειώδους σήμανσης. Συνολικά κρίνεται ανεπαρκής και η σήμανση γενικής πληροφορίας.

Η στενότητα των οδών και η ιπποδάμεια διάρθρωση του πολεοδομικού ιστού σε μεγάλο μέρος του δήμου, έδωσε τη δυνατότητα της ενίσχυσης της πολιτικής των

μονοδρομήσεων. Η μεγάλη πλειοψηφία των μη ιεραρχημένων οδών, το σύνολο του δευτερεύοντος δικτύου καθώς και μέρος του πρωτεύοντος υπάγονται σε αυτό το καθεστώς, χωρίς να έχουν προκύψει ιδιαίτερα προβλήματα. Αντιθέτως, η τέτοια οδική πολιτική κρίνεται επιτυχής και η επέκτασή της απαραίτητη.

6.5 ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΕΙΣ

Οι πεζόδρομοι στο δήμο Ιλίου κατανέμονται ουσιαστικά σε τρεις κατηγορίες :

- Του εμπορικού κέντρου, που έχουν μια συνέχεια μεταξύ τους, κυριαρχούν του οδικού δικτύου, δημιούργησαν καλύτερες εμπορικές συνθήκες, εντάχθηκαν άμεσα στη λειτουργία του κέντρου και σίγουρα αύξησε τους δείκτες της ποιότητας ζωής και έχουν υπερτοπικό χαρακτήρα
- Οι συναρτώμενοι με σχολεία ή πλατείες, που επιδιώκουν την ασφαλή μετακίνηση και τον περιορισμό της όχλησης από την κίνηση των τροχοφόρων.
- Οι διάσπαρτοι και ασυνεχείς σε στενές οδούς, συνήθως σε ήπιων, από πλευράς κίνησης περιοχές που εξυπηρετούν τις κείμενες παρόδιες χρήσεις.

Το βασικό πρόβλημα στους πεζόδρομους εντοπίζεται στην έλλειψη ενός σχεδιασμένου δικτύου σύνδεσης των τοπικών πολεοδομικών κέντρων με τους κοινωφελείς και κοινόχρηστους χώρους, καθώς και η έλλειψη σύνδεσης μεταξύ των υπάρχοντων πεζόδρομων, που αποδυναμώνει την πραγματική τους προσφορά.

Οι κυριότεροι εξ' ολοκλήρου ή μερικώς πεζοδρομημένοι οδοί είναι οι : Νέστορος, Αίαντος, Ατρέως, Πηλέως, Ευλαμπίας, Γεωργίου Πλήθωνος, Πάριδος, Μελέτη Βασιλείου, Πολυγύρου, Ποντικοκρητών, 3ης Νοεμβρίου, Ισιδώρας, Μανουήλ, Ηρέας, Κυλλήνης, Γρηγορίου Ε', Αγ. Νεκταρίου, Σερίφου, Θεμιστοκλέους, Φρίξου, Μελίκης, Μεσσηνίας, Πριγκήπων.

6.6 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΣ ΦΟΡΤΟΣ

Έντονος κυκλοφοριακός φόρτος παρουσιάζεται τις πρωινές και τις μεσημβρινές ώρες σε όλους τους βασικούς άξονες : Λ.Θηβών και Λ.Χασιάς. Οι βασικοί συλλεκτήριοι αντιμετωπίζουν και αυτοί πρόβλημα και κυρίως όσοι βρίσκονται γύρω από το κέντρο του δήμου : Πρωτεσιλάου, Ιδομενέως, Μενελάου, Ιλίου. Η φόρτιση δηλαδή αφορά κυρίως τους άξονες όπου εμφανίζεται έντονη εμπορική δραστηριότητα και εκείνους που συνδέουν το Ίλιον με τους βορειοδυτικούς δήμους. Κατά τις ώρες αιχμής, η κυκλοφορία πλήττεται με μεγάλες χρονικές υστερήσεις, κατά τις οποίες καθίσταται αδύνατη η εναλλακτική διόδευση της κυκλοφορίας. Στο έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα συγκαταλέγεται και η διέλευση βαρέων ή μεγάλου μεγέθους οχημάτων.

6.7 ΚΙΝΗΣΗ ΠΕΖΩΝ

Η κίνηση των πεζών είναι προβληματική σε όλο το δήμο, εκτός από το πεζοδρομημένο κέντρο. Τα πεζοδρόμια είναι στενά και βρίσκονται σε κακή κατάσταση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η κίνηση σε πολλές πρωτεύουσες συλλεκτήριες οδούς η μετακίνηση των πεζών να καθίσταται επικίνδυνη, όπως για παράδειγμα σε όλο το μήκος της οδού Ελαιών. Στο εσωτερικό των γειτονιών επί της ουσίας δεν υφίσταται δίκτυο πεζοδρομίων δεδομένης και της παράνομης στάθμευσης. Η κίνηση των πεζών μέσα στις γειτονιές γίνεται τελικά εντός των οδών. Η στάθμη εξυπηρέτησης είναι επιπέδου C-D που σημαίνει ότι δεν υπάρχει ελευθερία κινήσεων και η ταχύτητα των πεζών είναι μη επιθυμητή. Οι προδιαγραφές των πεζοδρομίων απέχουν παρασάγγας των ελάχιστων προβλεπόμενων προδιαγραφών : πεζοδρόμια κατοικίας 1,5μ., άλλων οδών 3μ. και εμπορικών οδών 4μ. και ύψος κράσπεδου 6-12cm ενώ συναντώνται πεζοδρόμια 75 cm και με ύψος χαμηλότερο από 6 cm. Για τα ΑμΕΑ μπορεί να έχουν προβλεφθεί ράμπες στα πεζοδρόμια γύρω από το κέντρο, αλλά το πρόβλημα που συναντούν είναι το τραγικά μικρό πλάτος τους που δε ξεπερνά τα 75cm , οπότε καθίστανται απρόσιτα.

Ιδιαίτερο πρόβλημα προσπελασιμότητας για πεζούς και ΑμΕΑ εντοπίζεται στις βασικές αρτηρίες, Λ.Θηβών και Λ.Χασιάς. οι διαβάσεις πεζών και ΑμΕΑ είτε δεν υπάρχουν είτε απέχουν πολύ μεταξύ τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι στο τμήμα της Λ.Θηβών μεταξύ Ιδομενέως και Αγ.Νικολάου, που διανοίχθηκε σχετικά πρόσφατα, το οποίο έχει μήκος περίπου 950μ., όπου απουσιάζουν παντελώς διαβάσεις, με τους πεζούς να υποχρεούνται κυριολεκτικά να σκαρφαλώσουν στο διάζωμα μισού μέτρου, για να καταφέρουν να διασχίσουν και τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας. Προφανώς, κρίνεται απαγορευτικό και στερεί το δικαίωμα στη πρόσβαση σε παιδιά ηλικιωμένους και ΑμΕΑ.

6.8 ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ

Ο πληθυσμιακός κορεσμός, οι σχετικώς στενοί δρόμοι σε όλη την έκταση του δήμου καθώς και η ραγδαία αύξηση των τροχοφόρων την τελευταία 15ετία έχουν δημιουργήσει πρόβλημα στάθμευσης στο δήμο Ιλίου, πρόβλημα το οποίο δεν αντιμετώπιζε τα προηγούμενα χρόνια. Η απουσία μελετών αντιμετώπισης του προβλήματος λόγω του πρόσφατου της εμφάνισής του, δυσχεραίνει την κατάσταση με την πάροδο του χρόνου.

Η παράλληλη διάταξη στάθμευσης υπερέχει συντριπτικά, με εξαίρεση κάποιες οδούς στο κέντρο του δήμου όπου υπάρχει λοξή διάταξη των 60° . Οι χώροι στάθμευσης για ΑμΕΑ απουσιάζουν ή ανταποκρίνονται κάτι λιγότερο από το τυπικό.

Απουσιάζουν οι οργανωμένοι χώροι στάθμευσης και το πρόβλημα «αυτορυθμίζεται» με τους κλασικούς τρόπους : την παράνομη κατάληψη πεζοδρομίων, πεζοδρομίων και ελεύθερων γεωτεμαχίων, συνήθως μικρής έκτασης, που μετατρέπονται σε χώρους στάθμευσης και βρίσκονται διάσπαρτα σε όλο τον πολεοδομικό ιστό.

Καθίσταται άμεσα αναγκαία η δημιουργία δημοτικών χώρων στάθμευσης, ιδιαίτερα στο κέντρο της πόλης, όπως επίσης και ο έλεγχος των ανεξέλεγκτων σταθμεύσεων κατά τη διάρκεια των εργασιμών ωρών. Η κατάσταση της στάθμευσης, ιδιαίτερος στις νότιες γειτονίες της δημοτικής επικράτειας, αποτελεί πειστικό πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζεται εκ των ενόντων, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό τη δυνατότητα κυκλοφοριακών ελιγμών (λόγω του μικρού πλάτους των οδών), αλλά και την απρόσκοπτη χρήση των υπαρχόντων πεζοδρομίων. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος της στάθμευσης, ιδιαίτερος στο κέντρο της πόλης, ο Δήμος Ιλίου βρίσκεται σε επικοινωνία με το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. για τη δημιουργία τριών χώρων στάθμευσης με τη μέθοδο της υπογειοποίησης πλατειών.

6.9 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Από το δήμο διέρχονται 23 γραμμές λεωφορείων και δύο γραμμές τρόλεϋ. Οι γραμμές αυτές δεν εξυπηρετούν το δήμο Ιλίου καθεαυτόν , αλλά εμμέσως, αφού μέσω αυτού εξυπηρετούνται άλλοι δήμοι όπως το Καματερό, οι Αχαρνές, το Ζεφύρι, η Πετρούπολη.

Ο Δήμος εξυπηρετείται από συγκοινωνιακές γραμμές του ΟΑΣΑ που τον συνδέουν με διάφορους προορισμούς του λεκανοπεδίου: 732, 719, 720, 731, 735, 701, 704, A12, B12, Γ12, E12, X12, 730, 420, 703, 700, 747, A10, A11, B10, B11, 714.

Από τον Ιούνιο του 1999 λειτουργεί διαδημοτική συγκοινωνία με δύο βασικές λεωφορειακές γραμμές: τη γραμμή 892, που συνδέει την Αγ.Βαρβάρα με τους Αγ. Αναργύρους μέσω των Δήμων Αιγάλεω, Χαϊδαρίου, Περιστερίου, Ιλίου και τη γραμμή 891, που συνδέει το Αιγάλεω με το Σταθμό Αττικής μέσω Μπουρναζίου. Σύντομα θα προστεθεί και τρίτη γραμμή, που θα συνδέσει τους Δήμους Περιστερίου, Πετρούπολης, Καματερού, Ζεφυρίου και θα έχει ανταπόκριση στην Πλατεία Μπουρναζίου με τις άλλες δύο Γραμμές. Το έργο της διαδημοτικής συγκοινωνίας χρηματοδοτείται από το Αστικό Πιλοτικό Πρόγραμμα SWANS.

6.10 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

Η προσβασιμότητα μέσω του οδικού δικτύου, πρέπει να αποτελεί διαχρονικό μέλημα της τοπικής αυτοδιοίκησης, κυρίως λόγω των ζητημάτων ρύπανσης και ασφάλειας. Ειδικότερα για την επικράτεια του βεβαρυσμένου, λόγω θέσης, Δήμου Ιλίου, το ζήτημα της προσβασιμότητας μέσα στα όρια του Δήμου, έχει τρεις διακριτές συνιστώσες:

- την κάλυψη των αναγκών των πεζών,
- την κάλυψη των αναγκών των κατοίκων, μέσα από το πρωτεύον και δευτερεύον οδικό δίκτυο,

- τη μετακίνηση των διερχομένων οχημάτων διαμέσου του δήμου προς άλλους προορισμούς της δυτικής Αθήνας (προς δυτικά, βόρεια και νότια) και προς το κέντρο της Αθήνας (προς ανατολή), γρήγορα και με ασφάλεια.

Για τους παραπάνω λόγους, καθίσταται επιτακτική η αξιολόγηση της προγραμματισμένης προς εκπόνηση ολοκληρωμένης κυκλοφοριακής – συγκοινωνιολογικής μελέτης από το Δήμο Ιλίου, συνολικού προϋπολογισμού € 100.000.

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Προηγούμενη εμπειρία

- Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Αττικής 2000-2006 από το οποίο εγκρίθηκαν :
 - ο Παρεμβάσεις αποκατάστασης του πολεοδομικού ιστού και συντήρηση ασφαλτοταπής που επλήγησαν από το σεισμό του '99 και προϋπολογισμό 638.432,67 €
 - ο Επισκευές- αποκαταστάσεις ανοιχτών αθλητικών χώρων που υπέστησαν βλάβες από το σεισμό του '99 και προϋπολογισμό 385.826,31 €
 - ο Προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού των κατασκευασμένων βρεφονηπιακών σταθμών και προϋπολογισμό 396.179,51 €
 - ο Καθαρισμός και απομάκρυνση των υλικών από καταρρεύσεις , λόγω του σεισμού του '99, από κοινόχρηστους χώρους και οδούς, με προϋπολογισμό 586.940,57 €
 - ο Ανακατασκευή πεζοδρομίων οδών που καταστράφηκαν από καταρρεύσαντα κτήρια ή τμήματα αυτών, με προϋπολογισμό 676. 780,95€
- Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Θησέας από το οποίο εγκρίθηκαν :
 - ο Συντήρηση οδοστρωμάτων σε διάφορες οδούς του δήμου, με προϋπολογισμό 564.000€
 - ο Κατασκευή τριών γηπέδων ποδοσφαίρου (μίνι) στο αθλητικό κέντρο επί των οδών Πριάμου – Ραδιοφωνίας – Πρέσπας-Ναυσικάς και διαμόρφωση βοηθητικού γηπέδου ποδοσφαίρου στο Δημοτικό Στάδιο Ιλίου, με προϋπολογισμό 681.000,00 €
 - ο Κατασκευή αγωγών όμβριων υδάτων, με προϋπολογισμό 388.245,00 €
- Προγράμματα Ολυμπιακής Προετοιμασίας (ΑΘΗΝΑ 2004) από όπου εγκρίθηκαν τα κάτωθι :
 - ο Προμήθεια 200 μεταλλικών κάδων απορριμμάτων, χωρητικότητας 1.200 lt έκαστος στα πλαίσια της ολυμπιακής προετοιμασίας, με προϋπολογισμό 65.000€
 - ο Παρεμβάσεις στις Ολυμπιακές Διαδρομές, με προϋπολογισμό 400.000€

8. ΡΥΠΟΓΟΝΕΣ ΠΗΓΕΣ

Στη δημοτική επικράτεια, όπου η κατοικία αποτελεί την κύρια χρήση, με την παράλληλη

λειτουργία μικρού μεγέθους μη καταγεγραμμένων επαγγελματικών χρήσεων, οι ρυπογόνες πηγές είναι δύσκολο να αποτυπωθούν στην παρούσα φάση, εκτός βεβαίως αυτών που είναι προφανείς:

- Θόρυβος και υψηλά ατμοσφαιρικά φορτία από τη διέλευση οχημάτων, κυρίως μέσω των κυρίων οδικών αξόνων της δημοτικής επικράτειας.
- Αστικά απορρίμματα και απόβλητα επαγγελματικών χρήσεων.

Ηχορύπανση - Ακτινοβολία.

Ο κύριος φόρτος παραγωγής θορύβου στην πόλη προέρχεται από τη διέλευση των οχημάτων, όχι μόνο κατά μήκος των κυρίων οδικών αξόνων αλλά και κατά μήκος των δευτερευόντων, μέσα από περιοχές κατοικίας, καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.

Αναφορικά με το ζήτημα της παρακολούθησης της εκπεμπόμενης ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας από τις διατάξεις των κεραιών αναμετάδοσης κινητής τηλεφωνίας που βρίσκονται τοποθετημένες σε διάφορες θέσεις εντός του Δήμου Ιλίου, ύστερα από αίτημα του δήμου, πραγματοποιήθηκε σειρά μετρήσεων που αφορούσαν τις εντάσεις του ηλεκτρικού πεδίου, του μαγνητικού πεδίου και την πυκνότητα ισχύος, από το Γραφείο Μη Ιοντιζουσών Ακτινοβολιών της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας την περίοδο 15/5/07 – 26/7/07. Τα συμπεράσματα της έκθεσης ελέγχου καταλήγουν ότι δεν παρουσιάζεται υπέρβαση των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού σε εκπομπές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, στα σημεία όπου πραγματοποιήθηκαν μετρήσεις. Αυτό σε καμία περίπτωση δεν εξηγεί γιατί οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας εξακολουθούν να «κρύβουν» τις κεραιές σε διάφορα σημεία της πόλης δημιουργώντας πολλές κοινωνικές αντιδράσεις κατά καιρούς και τη χαρακτηριστική ουδετερότητα των δημοτικών αρχών. Στην επιλογή των σημείων προς μέτρηση της παραπάνω μελέτης θα αποκτούσε πιο αντικειμενική βάση αν περιλαμβάνονταν και τα υποδειχθέντα από τις επιτροπές κατοίκων σημεία.

Ρέματα – Πλημμύρες

Η διαχείριση του ρέματος Φλέβας Ρουβίκωνος (Εσχατιάς), το οποίο ξεκινάει από την Πάρνηθα και παροχετεύει όμβρια νερά, μέσω των Δήμων Αχαρνών, Ζεφυρίου, Καματερού, Ιλίου και Αγ.Αναργύρων, αποτελεί έργο που διαχειρίζεται η Διεύθυνση Δ10/ΥΠΕΧΩΔΕ. Το έργο αυτό αποτελεί ένα δύσκολο αλλά αναγκαίο εγχείρημα, που απαιτεί τον κατά τόπους ανασχεδιασμό του πρωτεύοντος και δευτερευόντος δικτύου απορροής των ομβρίων. Επισημαίνεται ότι η διαχείριση των ρεμάτων υπάγεται στην ενεργό προστασία σειράς νομοθετημάτων, τα οποία απορρέουν από το Άρθρο 24 του Συντάγματος και εξειδικεύονται με σειρά νόμων, όπως π.χ. ο Ν. 1650/86 (αρ. 1 παρ. 3). Η διευθέτηση του ρέματος Μιχελή είναι ήδη περαιωμένη στη Λεωφ. Θηβών. Επίσης, στα βόρεια όρια του Δήμου διασχίζει παράρεμα, από την οδό Ζέρβα μέχρι τη συμβολή του με το �έμα Εσχατιάς, μήκους περίπου 180 μ..

Όσον αφορά το θέμα των πλημμυρών, οι παράγοντες που διαμορφώνουν την ένταση του φαινομένου αυτού είναι αφενός μεν το πεδινό της περιοχής της δημοτικής επικράτειας, αφετέρου δε οι άστοχες και πρόχειρες μελέτες. Χαρακτηριστική δικαιολογία των αρμόδιων αρχών είναι η λάθος εκτίμηση του κλίματος της Δ.Αθήνας, πάνω στο οποίο εδράζονται όλες οι μελέτες.

Η αναμενόμενη αύξησης των πλημμυρικών φαινομένων τα προσεχή χρόνια απαιτεί την ανάληψη αναγκαίων πρωτοβουλιών και δράσεων, με σκοπό την ενίσχυση της αντιπλημμυρικής προστασίας και την αντιμετώπιση των υπερχειλίσεων σε ολοκληρωμένη βάση και με σκοπό τη θωράκιση της δημοτικής επικράτειας από τέτοια φαινόμενα. Σημειώνεται ότι το Ίλιον έχει πληγεί επανειλημμένα από τέτοια φαινόμενα στο παρελθόν (1949, 1961, 1972, 1977, 1988, 1994, 1996, 2002).

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται η ιδιαιτερότητα του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, το οποίο στερεί τη δυνατότητα παρέμβασης της τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν τη διαχείριση - διεύθυνση των ρεμάτων και των ζωνών απορροής αυτών. Οι όποιες παρεμβάσεις στην περιοχή του Δήμου Ιλίου ανάγονται στην ευρύτερη περιοχή της επικράτειας του. Οι παρεμβάσεις αυτές μπορούν να γίνουν με τη συμμετοχή και συνεργασία όλων των συναρμόδιων δήμων και φορέων (π.χ. ΕΥΔΑΠ, ΑΣΔΑ, Οργανισμός Αθήνας), τηρώντας αυστηρά το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των υδατορεμάτων (ενδεικτικά αναφέρεται η Υ.Α. 9173/1642/93 «Χαρακτηρισμός ως διατηρητέου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος ρεμάτων, χειμάρρων και ρυακίων του Νομού Αττικής» ΦΕΚ 281 Δ/23-3-1993 και ο Ν. 2576/98 ΦΕΚ 25/Α/98).

Απορρίματα.

Η αποκομιδή των οικιακών απορριμμάτων (9 απορριμματοφόρα οχήματα) και των ογκωδών αντικειμένων γίνεται από τις υπηρεσίες του Δήμου με τελική απόθεσή τους στον ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων. Η συλλογή των ανακυκλώσιμων γίνεται από 3 απορριμματοφόρα οχήματα ανακύκλωσης. Ο μέσος όρος παραγωγής οικιακών απορριμμάτων υπολογίζεται ότι κυμαίνεται στο μέσο όρο των παραγόμενων στην Αττική, μεταξύ 1,15 και 1,25 (kg/κάτοικο)/ημέρα. Σε κομβικά σημεία της πόλης υπάρχουν ήδη εγκατεστημένοι κάδοι ανακύκλωσης της ΕΕΑΑ. Η επέκταση του δικτύου κάδων ανακύκλωσης οφείλει να είναι μια από τις προτεραιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα στοιχεία, ως προς τον όγκο και τον τύπο των παραγόμενων τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων από τις εκτελούμενες παραγωγικές αλλά και νοσηλευτικές διαδικασίες στη δημοτική επικράτεια.

- Δίκτυο Ύδρευσης: Το δίκτυο ύδρευσης είναι επαρκές και καλύπτει τις ανάγκες των πολιτών.
- Δίκτυο Αποχέτευσης Ακαθάρτων – Δίκτυο Απορροής Ομβρίων : Το δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων καλύπτει στην πληρότητά της την έκταση του Δήμου. Σε μεγάλο ποσοστό έχει κατασκευαστεί το δίκτυο απορροής ομβρίων στην επικράτεια του Δήμου, με σημαντικά όμως τοπικά προβλήματα υπερχειλίσεων. Ήδη, για την περαιτέρω αντιμετώπιση των προβλημάτων συλλογής ομβρίων στη δημοτική επικράτεια, εκτελούνται και τα παρακάτω έργα :

Έργο	Φορέας Χρηματοδότησης	Προϋπολογισμός (€)	Ποσό Σύμβασης(€)
«Κατασκευή αγωγών ομβρίων σε διάφορα σημεία του Δήμου» (περαιώθηκε τον Απρίλιο 2008). Φορέας εκτέλεσης: Δ. Ιλίου	Π.Ε.Π. Αττικής 2000-2006	286.854,00	179.961,00
«Κατασκευή αγωγών ομβρίων υδάτων» Έργο Γ3/07 (περαιώνεται τον Ιούνιο 2008). Φορέας εκτέλεσης: Δ. Ιλίου	Πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ	388.245,00	277.613,00
«Κατασκευή αγωγών ομβρίων στις οδούς Ελαιών – Δαβάκη – Κλεισούρας στο Δήμο Ιλίου». Φορέας εκτέλεσης: Νομαρχία Αθηνών	Νομαρχία Αθηνών	1.071.225,00	*καθορίζεται από τη Νομαρχία

Πίνακας 10()

- Δίκτυο φυσικού αερίου :

Η επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου είναι πλέον εφικτή για μεγάλο μέρος της έκτασης του Δήμου και πρέπει να αναδειχθεί ως προτεραιότητα, η οποία θα συμβάλει στην εξοικονόμηση των οικιακών δαπανών, αλλά και στη χρήση ενός ποιοτικού και περισσότερο φιλικού προς το περιβάλλον ενεργειακού πόρου.

- Δίκτυο ηλεκτροδότησης :

Ανάγκη υπογειοποίησής του δικτύου και απομάκρυνσης των υποσταθμών από τον πολεοδομικό ιστό.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Από την εξέταση των στοιχείων της οικονομικής διαχείρισης της δημοτικής αρχής η εξέλιξη των Εσόδων και κυρίως των Εισπραχθέντων Εσόδων του 2007, προκύπτει ότι τα Έσοδα του Προϋπολογισμού του Δήμου Ιλίου εξαρτώνται, σε ποσοστό που υπερβαίνει το 50%, από Επιχορηγήσεις είτε της κεντρικής διοίκησης, είτε άλλων φορέων του δημόσιου

τομέα για τη χρηματοδοτική κάλυψη Λειτουργικών και Επενδυτικών Δαπανών του Δήμου. Πράγματι, επί συνόλου Εισπραχθέντων Εσόδων το 2007 ύψους 32,638 εκατ. Ευρώ, οι πάσης φύσεως Εισπραχθείσες Επιχορηγήσεις ανήλθαν σε 16,953 εκατ. Ευρώ (51,94%). Οι Επιχορηγήσεις αυτές αφορούσαν Τακτικές Επιχορηγήσεις (12,939 εκατ. Ευρώ ή 39,6%), Έκτακτες Επιχορηγήσεις για Λειτουργικές Δαπάνες (1,111 εκατ. Ευρώ ή 3,4%) και Έκτακτες Επιχορηγήσεις για Επενδυτικές Δαπάνες (2.904 εκατ. Ευρώ ή 8,9%). Η συνολική οικονομική κατάσταση του δήμου δεν αποκλίνει από την αρνητική κατάσταση των α'βάθμιων ΟΤΑ, που γιγαντώθηκε με τον «Καποδίστρια Α'».

Η ανάγκη αύξησης των Ιδίων Πόρων είναι σαφής, σε καμία περίπτωση όμως δε μπορεί να διορθωθεί από την επιβολή νέων ή αύξηση των υπαρχόντων δημοτικών τελών, αλλά από την πίεση στην κεντρική εξουσία και από την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του δήμου με στόχο όχι την μετατροπή του σε «δήμο-εταιρία» με γνώμονα το κέρδος, αλλά για την πραγματική και ουσιαστική αειφορία και βιωσιμότητα, που ανταποδίδεται στους πολίτες με τη συνεχή καλυτέρευση της ποιότητας ζωής τους.

Γ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ (SWOT)

Η μελέτη, ανάλυση και διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Ιλίου, όπως αυτή καταγράφηκε μέχρι τώρα, βοηθάει στην υιοθέτηση μιας μεθόδου με βάση την οποία θα γίνει ευχερέστερη η συνολική αξιολόγηση του δήμου Ιλίου. Βάσει αυτής τελικά σκιαγραφούνται τα προβλήματα της περιοχής, προσδιορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες αλλά και οι δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν στα πλαίσια της προτεινόμενης προοπτικής του δήμου. Ως μέθοδος αξιολόγησης επιλέγεται η μέθοδος S.W.O.T., της οποίας η ονομασία προκύπτει από τα αρχικά των λέξεων Strength (Δύναμη), Weakness (Αδυναμία), Opportunity (Ευκαιρία), Threat (Απειλή). Κατά συνέπεια, στα πλαίσια του Κεφαλαίου αυτού επιχειρείται η συνοπτική ανάδειξη των δυνατών και αδύνατων σημείων της περιοχής, με βάση τα οποία ο δήμος Ιλίου θα αξιοποιεί τις ευκαιρίες και θα αντιμετωπίζει τις ενδεχόμενες απειλές.

1.Strengths	2.Weaknesses	3.Opportunities	4.Threats
Η μεγάλη έκταση του δήμου και η καλή τοπογραφία του (απουσία μεγάλων κλίσεων) 1.1	Η συγκυριακή πολεοδομική ανάπτυξη του δήμου-ύπαρξη τετελεσμένων 2.1	Υπερτοπικό κέντρο αναψυχής 3.1	Ταύτιση με την κακή πολεοδομική εικόνα της Δ.Αθήνας 4.1
Η υποδάμεια πολεοδομική συγκρότηση του δήμου 1.2	Η παρουσία ασύμβατων χρήσεων εντός πολεοδομικού ιστού 2.2	Πύλη εισόδου στη Δ.Αττική 3.2	Ένταση του κυκλοφοριακού προβλήματος 4.2
Η παρουσία στα βόρεια του δήμου της πύλης εισόδου του όρους Αιγάλεω, έκταση	Η μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα	Αναμόρφωση του πολεοδομικού ιστού του δήμου	Συσσώρευση φτώχειας και γκετοποίηση

<p>διαμορφωμένη ως πάρκο «Προφήτης Ηλίας» 1.3</p>	2.3	3.3	4.3
<p>Η θέση του «Προφήτη Ηλία» , μεταξύ των διαμορφωμένων χώρων πάνω στο όρος : από την πλευρά της Πετρούπολης του Αθλητικού κέντρου, του Θέατρου Πέτρας και της ορεινής απόληξης στην περιοχή του Αγ.Δημητρίου και από την πλευρά του Καματερού η πύλη εισόδου στο όρος με διαμορφωμένο αθλητικό κέντρο, καθώς και το Πάρκο Ειρήνης 1.4</p>	<p>Η κακή ποιότητα του οδικού δικτύου 2.4</p>	<p>Ανάδειξη της πολυεθνικής διάστασης 3.4</p>	<p>Ανισόμετρα ανάπτυξη μεταξύ των γειτονιών 4.4</p>
<p>Η δυνατότητες αξιοποίησης που παρέχει η περιοχή της Ραδιοφωνίας 1.5</p>	<p>Η κακή κατάσταση του δικτύου πεζών και η απουσία σχεδιασμού για ΑμΕΑ και παιδιά 2.5</p>	<p>Πρότυπη αειφόρα ανάπτυξη δυνάμενη να ενεργοποιήσει και τους όμορους δήμους 3.5</p>	<p>Περιορισμός ελεύθερων χώρων και χώρων πρασίνου 4.5</p>
<p>Η παρουσία στα ανατολικά όρια του δήμου του προς απομάκρυνση στρατοπέδου «301» 1.6</p>	<p>Η ακαμψία του ιδιοκτησιακού καθεστώτος 2.6</p>	<p>Υπερτοπική αντιμετώπιση των προβλημάτων 3.6</p>	<p>Μεγέθυνση του φαινομένου «γειτονιά σε κρίση» 4.6</p>
<p>Τα εγκαταλειμμένα κελύφη των εγκαταστάσεων της ΒΙΟΦΥΛ και του κτήματος Κωνσταντινίδη 1.7</p>	<p>Οι ανισότητες μεταξύ των Π.Ε. και η μη ορθολογικοποιημένη οριοθέτησή τους 2.7</p>	<p>Ευκαιρία ισόμετρας ανάπτυξης μεταξύ των γειτονιών και των όμορων δήμων 3.7</p>	<p>Διοικητική απομόνωση - «Δήμος-φρούριο» 4.7</p>

<p>Η κομβικότητα του δήμου, ως πύλη του ΠΣΠ στη Δ.Αττική και ως πύλη των βορειοανατολικών δήμων της Δ.Αθήνας (Καματερό, Ζεφύρι) με τους υπόλοιπους δήμους αυτής</p> <p>1.8</p>	<p>Δυσχερής προσβασιμότητα στα σχολικά κτήρια και στις αθλητικές εγκαταστάσεις</p> <p>2.8</p>	<p>Δημιουργία νέων συνθηκών ανάπτυξης του ορεινού όγκου και πραγματική ένταξή του ως περιαστικός χώρος στη λειτουργία του δήμου</p> <p>3.8</p>	
<p>Το μικρό μέγεθος των μεταποιητικών εγκαταστάσεων</p> <p>1.9</p>	<p>Οι αποσπασματικές πεζοδρομήσεις και η διαρρέουσα προστιθέμενη αξία τους</p> <p>2.9</p>	<p>Απόκτηση νέας περιβαλλοντικής ταυτότητας</p> <p>3.9</p>	
<p>Η εγγύτητα του δήμου στον προς άμεση λειτουργία ΣΚΑ και του σταθμού των Αγ.Αναργύρων</p> <p>1.10</p>	<p>Η έλλειψη σχεδιασμού για το παρκάρισμα</p> <p>2.10</p>	<p>«Ανάκτηση» εγκαταλειμμένων και υποβαθμισμένων περιοχών και κτηρίων</p> <p>3.10</p>	
<p>Η παρουσία πολλών σχολικών εγκαταστάσεων καθώς και η υπερτοπικότητα των ειδικών σχολείων, των μουσικών και των συγκεντρωμένης β'βάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης</p> <p>1.11</p>	<p>Η κυκλοφοριακή φόρτιση στους βασικούς άξονες</p> <p>2.11</p>	<p>Βιοκλιματικές προοπτικές κτηρίων</p> <p>3.11</p>	
<p>Ο δήμος αποτελεί κέντρο της διαμορφούμενης ενότητας Ιλίου-Πετρούπολης - Αγ.Αναργύρων</p> <p>1.12</p>	<p>Η έλλειψη αιεφόρας πολιτικής απέναντι στο Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης και το Πάρκο «Προφήτη Ηλία»</p> <p>2.12</p>	<p>Δημιουργία προϋποθέσεων για ΑΠΕ</p> <p>3.12</p>	
<p>Η κατανομή των αθλητικών εγκαταστάσεων</p> <p>1.13</p>	<p>Η κακή πολεοδομική «επιρροή» που ασκεί ο δήμος του Περιστερίου</p> <p>2.13</p>	<p>Η δυνατότητα ενσωμάτωσης των κοινωνικών και οικονομικών μεταλλαγών</p> <p>3.13</p>	

<p>Η υφιστάμενη πεζοδρόμηση του κέντρου του δήμου</p> <p>1.14</p>	<p>Η έλλειψη αλληλεργίας μεταξύ των ελεύθερων χώρων και χώρων πρασίνου</p> <p>2.14</p>	<p>Απεξάρτηση από το κέντρο του ΠΣΠ</p> <p>3.14</p>	
<p>Η σχετική νεανικότητα του πληθυσμού και η σχετική άνοδος του μορφωτικού επιπέδου, άρα και καλύτερη σχέση με την καινοτομία</p> <p>1.15</p>	<p>Η διοικητική και οικονομική εξάρτηση από το μητροπολιτικό κέντρο</p> <p>2.15</p>		
<p>Η διατηρημένη κοινωνικότητα της «γειτονιάς»</p> <p>1.16</p>	<p>Οι συνθήκες εγκατάλειψης που επικρατούν στο σύνολο των ελεύθερων χώρων, των εγκαταλειμμένων κελυφών και των χώρων πρασίνου</p> <p>2.16</p>		
<p>Η δυνατότητα ενσωμάτωσης των κοινωνικών και οικονομικών μεταλλαγών</p> <p>1.17</p>	<p>Η έλλειψη βιοκλιματικής πολιτικής για τα κτήρια</p> <p>2.17</p>		
<p>Η παρουσία πολλών πολιτιστικών και αθλητικών ομάδων</p> <p>1.18</p>	<p>Υψηλοί συντελεστές δόμησης</p> <p>2.18</p>		
<p>Η παρουσία στα βορειοανατολικά όρια του δήμου το Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης</p> <p>1.19</p>	<p>Αποτελεί κέντρο της διαμορφούμενης ενότητας Ιλίου-Πετρούπολης - Αγ.Αναργύρων</p> <p>1.19</p>		

2.ΠΡΟΒΛΕΨΗ/ΠΡΟΒΟΛΗ

Η πρόβλεψη αποτελεί το συνδυαστικό κρίκο μεταξύ της πληροφορίας που παρέχει η υφιστάμενη κατάσταση και της στοχοθέτησης, είναι δηλαδή το μέσο μέσω του οποίου σκιαγραφείται ο στόχος. Η προβολή, ως τύπος πρόβλεψης, αποτελεί ουσιαστικά την προέκταση των υπάρχουσών σχέσεων και τάσεων στο μέλλον. Το αποτέλεσμα της προβολής είναι ένα θεωρητικό μοντέλο που προκύπτει από τη γραμμική συνέχεια του παρόντος προς το μεσοβραχυπρόθεσμο μέλλον. Από τη διαδικασία αφαιρείται η

δυνατότητα επιρροής των απρόβλεπτων μεταβολών που δύνανται να διαρρήξουν την προαναφερθείσα συνέχεια θετικώς ή αρνητικώς. Αποτελεί περισσότερο ένα εργαλείο πρόβλεψης της μελλοντικής εξέλιξης των κυρίαρχων τάσεων και την ορθώς ιεραρχημένη τοποθέτηση αυτών στα πλαίσια του σχεδιασμού. Ακολουθώντας την προαναφερθείσα λογική δίνεται παρακάτω επιγραμματικώς η προβολή των κυρίαρχων τάσεων του δήμου Ιλίου.

A. ΤΑΥΤΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΚΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ

Η τάση ταύτισης της πολεοδομικής εικόνας του δήμου με εκείνη της Δ.Αθήνας είναι η σημαντικότερη συντελούμενη αρνητική διαδικασία. Οι περιοχές όπου εμφανίζεται σήμερα το πρόβλημα είναι οι νότιες-νοτιοδυτικές συνοικίες του δήμου, οι όμορες δηλαδή με το δήμο Περιστερίου. Η κακή πολεοδομική τους εικόνα, που σημαίνει πυκνή δόμηση, υψηλοί συντελεστές δόμησης και κάλυψης, ανεπαρκείς διατομές οδών, άναρχη και αντιαισθητική δόμηση συνάδουν περισσότερο με τα χαρακτηριστικά του Περιστερίου παρά με τη γενική εικόνα του δήμου, με αποτέλεσμα να θεωρούνται ουσιαστικά και όχι διοικητικά ως μέρος του πρώτου. Η κύρια συνιστώσα της τάσης αυτής- που γλαφυρά μπορεί να περιγράψει ο όρος «περιστεροποίηση»- κινείται προς τα δυτικά και προς το εσωτερικό του δήμου με γοργούς ρυθμούς, σε βαθμό όπου στο άμεσο μέλλον η κακή κατάσταση να χαρακτηρίζεται ως μη αντιστρέψιμη.

B. ΎΝΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Οι συνεχείς αυξητικές τάσεις των ιδιωτικών οχημάτων με βεβαιότητα οδηγεί σε ασφυξία τον ήδη επιβαρυσμένο δήμο. Το πρόβλημα μεγεθύνεται αν συνυπολογιστούν η παντελής απουσία σχεδιασμού για το παρκάρισμα, η πλημμελής ιεράρχηση και εκτίμηση της δυναμικότητας του υφιστάμενου οδικού δικτύου, αλλά και το ανεπαρκές δίκτυο πεζοδρομίων. Η επιθετικότητα του αυτοκινήτου σαφώς κινείται εις βάρος των πεζών και των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, δυσχεραίνει συνολικά την προσπελασιμότητα / προσβασιμότητα και γενικά τα επίπεδα εξυπηρέτησης, περιορίζει το στοιχείο του ανθρώπινου προς όφελος του μηχανοκίνητου, με άλλα λόγια τονώνει την αποξένωση και την ανασφάλεια του πολίτη ως προς το ζωτικό του χώρο, την ίδια του την πόλη.

Τα φαινόμενα αυτά θα ενταθούν το επόμενο διάστημα κυρίως στο πρωτεύον οδικό δίκτυο και ιδιαίτερα στους κύριους άξονες της Λ.Χασιάς και της Λ.Θηβών που αποτελούν πύλες εισόδου-εξόδου του δήμου προς τη Δ.Αθήνα, τη Δ.Αττική και το κέντρο του ΠΣΠ. Η τέτοια εξέλιξη, πέρα από τα προαναφερθέντα γενικά προβλήματα, δημιουργεί τον κίνδυνο απενεργοποίησης του Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης, το αλλοτριώνει από τον υπόλοιπο πολεοδομικό ιστό και τελικά εντείνει την απαξίωση και υποβάθμισή του, αφού αισθητικά και μόνο η πόλη ξεκινά στο πέρασ της διατομής της Λ.Χασιάς.

Οξύ κυκλοφοριακό πρόβλημα αντιμετωπίζουν ήδη τα περί τω κέντρω τμήματα των πρωτεύοντων αξόνων, αιτιαζόμενο κυρίως στην ανάπτυξη του εμπορικού και διοικητικού κέντρου του δήμου. Οι οδοί Πρωτεσιλάου και Ιδομενέως, ως μετέχοντες στο σημαντικό για την ευρύτερη περιοχή άξονα Λ.Ιλίου-Πρωτεσιλάου- Ιδομενέως- Λ.Ιλίου, φορτίζονται

επιπροσθέτως λόγω του διαδημοτικού ρόλου τους. Οι απομακρυσμένοι από το κέντρο πρωτεύοντες άξονες ακολουθούν πιο γραμμική ένταση, όπως και το σύνολο του δευτερεύοντος δικτύου με χαρακτηριστικά σημειακών φορτίσεων, κυρίως στις συμβολές ή στις διασταυρώσεις με τους πρωτεύοντες άξονες, με τάσεις εξάπλωσης στο μήκος της ροής κίνησης.

Το υπόλοιπο δίκτυο το πρόβλημα που κυρίως αντιμετωπίζει είναι η κατάληψη του οδοστρώματος από σταθμευμένα αυτοκίνητα, δημιουργώντας δυσκολίες στη ροή οχημάτων και πεζών, κατάσταση που στα επόμενα χρόνια φαίνεται να σταθεροποιείται σε αυτό το κακό επίπεδο, δεδομένου του οικοδομικού κορεσμού.

Γ. ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΚΕΤΟΠΟΙΗΣΗ

Όπως προαναφέρθηκε, ιστορικά η Δ.Αθήνα αποτελεί χώρο υποδοχής μεταναστευτικών και προσφυγικών ρευμάτων, μια κοινωνική διεργασία άρρηκτα συνυφασμένη με τη φτώχεια. Την τελευταία εικοσαετία η συρροή μεγάλων μεταναστευτικών ρευμάτων από την Ασία, τα Βαλκάνια και την πρώην ΕΣΣΔ συντέλεσε καθοριστικά στη νέα κοινωνική πραγματικότητα της Δ.Αθήνας. Η πολυπολιτισμικότητα, τα διαφορετικά μεταναστευτικά κίνητρα, καθώς και η ασταθής σχέση μεταξύ μεταναστών-πόλης είναι τα νέα στοιχεία που καλούνται οι περιοχές υποδοχής να διαχειριστούν. Οι προσπάθειες που γίνονται προς αυτή την κατεύθυνση είναι αποσπασματικές, απουσία συγκεκριμένου σχεδιασμού με αποτέλεσμα αυτή η μεγάλη κοινωνική διεργασία επί της ουσίας να αυτορυθμίζεται. Η έκφραση αυτής της αυτορρύθμισης στο χώρο είναι η χωρική συγκέντρωση αυτού του πληθυσμού σε «θύλακες», συνήθως στις πιο υποβαθμισμένες γειτονιές. Στα επόμενα στάδια η οριοθέτηση αυτών των «θυλάκων» γίνεται πιο συγκεκριμένη και σαφώς πιο αντιληπτή, με περαιτέρω τάσεις υποβάθμισης, δηλαδή τα βασικά στοιχεία προσδιορισμού στο χώρο του φαινομένου της γκετοποίησης.

Ο δήμος Ιλίου ως αναπόσπαστο κομμάτι της Δ.Αθήνας δε θα μπορούσε να ξεφύγει από τις παραπάνω τάσεις γκετοποίησης. Οι γειτονιές που κινδυνεύουν από γκετοποίηση, βρίσκονται περιμετρικά του δήμου με κίνδυνο εξάπλωσης και εσωτερικά του δήμου, όπως συμβαίνει σήμερα σε γειτονιές του Αγ.Φανουρίου.

Δ. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Οι υφιστάμενοι ελεύθεροι χώροι και οι χώροι πρασίνου χάνουν τη δυναμική τους, αφού δεν είναι ικανοί να καλύψουν τις ραγδαίως αυξανόμενες ανάγκες για τέτοιους, δεδομένης και της τυπικής, αλλά όχι ουσιαστικής, αντιμετώπισης της δημοτικής αρχής για τη δημιουργία νέων. Το προδιαγεγραμμένο αποτέλεσμα είναι το σύνολο των υφιστάμενων και των νέων τέτοιων χώρων να μην έχουν την δυνατότητα αλληλέργιας και την ευκαιρία να αποτελέσουν πολεοδομικό συνεχές, εγκλωβίζοντας αυτούς και την αξία τους στον κορεσμένο πολεοδομικό ιστό.

Ε. ΑΝΙΣΟΜΕΤΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Σήμερα οι πολεοδομικές ενότητες δε μπορούν να εκφράσουν τις πραγματικές πολεοδομικές ανάγκες του δήμου, αφού αποτελούν προϊόν διοικητικού μερισμού και είναι υποβιβασμένες σε ρόλο γεωγραφικού προσδιορισμού. Σήμερα παρατηρούνται φαινόμενα ανισόμετρης ανάπτυξης ακόμα και εντός των πολεοδομικών ενοτήτων. Για παράδειγμα η δυτική πλευρά της Παλατιανής είναι πιο υποβαθμισμένη από την ανατολική, όπως και γειτονίες εντός του κέντρου ή του Αγ.Φανουρίου. Αυτές οι αντιθέσεις στο «μικρο»-χώρο έχουν δημιουργηθεί από την τετελεσμένη πολεοδομική κατάσταση, από τη διαφορετική οικονομική δυνατότητα των ιδιοκτητών, από την αποσπασματική παρέμβαση της δημοτικής αρχής, αλλά και από την κατάσταση των όμορων περιοχών. Σε γενικές γραμμές μπορούν να διακριθούν τέσσερις καταστάσεις εντός του δήμου :

Α) Οι νότιες, νοτιοανατολικές και δυτικές περιοχές με κορεσμένο πολεοδομικό ιστό, έντονη κυκλοφοριακή φόρτιση και περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης, αποτελούν το πιο υποβαθμισμένο κομμάτι του δήμου.

Β) Οι βόρειες και βορειοανατολικές περιοχές όπου σήμερα εμφανίζεται μια αναπτυξιακή δραστηριότητα με την παρουσία και ανάπτυξη του δεύτερου εμπορικού κέντρου του δήμου στον Αγ.Νικόλαο αλλά και με έντονη οικοδομική δραστηριότητα. Οι τέτοιες εξελικτικές τάσεις θα οδηγήσουν στο επόμενο στάδιο την ταύτιση με τις περιοχές Α).

Γ) Οι ανατολικές περιοχές μεταξύ των γειτονιών του Ρίμινι, της Ραδιοφωνίας και του Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης, παρόλη την οικοδομική δραστηριότητα, οι πολεοδομικές συνθήκες και όροι δόμησης βοηθούν στην πιο ήπια ανάπτυξη και στη διαχρονική ανάδειξή της σε περιοχή με καλύτερους δείκτες ποιότητας ζωής.

Δ) Το κέντρο του δήμου και η διαμόρφωσή του ως υπερτοπικό κέντρο, θα επιβαρυνθεί κυκλοφοριακά, οι δείκτες της ποιότητας ζωής θα δυσχερανθούν, την ίδια στιγμή που η συγκέντρωση υπερτοπικού εμπορίου και λειτουργιών θα αυξήσει τις αξίες γης.

ΣΤ. ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ «ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΣΕ ΚΡΙΣΗ»

Ο όρος «γειτονιά» στη παρούσα παράγραφο εκφράζει κοινωνική και όχι πολεοδομική ενότητα. Αναφέρεται καταρχάς στην αποξένωση μεταξύ των πολιτών που οφείλεται πέρα από τους ταχείς ρυθμούς της πόλης, στην εναλλαγή του τόπου διαμονής. Κατά δεύτερο λόγο η σημερινή διάρθρωση της πόλης δε δημιουργεί συνθήκες κοινωνικότητας λόγω της έλλειψης τέτοιων χώρων και της πυκνοκατοίκησης που αυξάνει την αίσθηση της ανασφάλειας. Η «γειτονιά σε κρίση» ως ποιοτικό φαινόμενο, φαίνεται να οξύνεται στα επόμενα χρόνια. Οι επιπτώσεις αυτού, πέρα από την τελική ανατροπή της παραδοσιακής για τη Δ.Αθήνα γειτονιάς και την περαιτέρω αλλοτρίωση, ανάγεται σε σημαντικό εμπόδιο σε ένα βασικό πυλώνα του σύγχρονου πολεοδομικού σχεδιασμού, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων. Ο πολίτης που διαμένει περιστασιακά σε μια πόλη, σε ένα

αφιλόξενο πολεοδομικό περιβάλλον με απουσία κοινωνικών χώρων και ανάμεσα σε συμπολίτες και συνένοικους χωρίς κοινές καταβολές, ήθη και συνήθειες ευλόγως δεν αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ως μέρος ενός συνόλου (γειτονιά ή πόλη) με κοινά προβλήματα. Η διαχρονικώς συνεχής απομάκρυνση του πολίτη από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων αποδυναμώνει την ισχύ του σχεδιασμού, δεδομένου ότι αποτελεί το αίτιό του και είναι ο τελικός αποδέκτης αυτού.

Z. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ - «ΔΗΜΟΣ-ΦΡΟΥΡΙΟ»

Η δυσχερής υφιστάμενη κατάσταση του ΠΣΠ, τα αδιέξοδα των αποσπασματικών και βραχυπρόθεσμων σχεδιασμών, η κακή οικονομική κατάσταση των α'βάθμιων ΟΤΑ που εντάθηκαν μετά την πρώτη αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση (Καποδίστριας 1), καθώς και η τοπικίστικη αντίληψη των δημοτικών αρχών δημιουργούν συνθήκες διοικητικής εσωστρέφειας και απομόνωσης. Η ένταση των πολεοδομικών και οικονομικών προβλημάτων πλέον ξεπερνούν τα όρια των δήμων και παράλληλα την τοπική αντιμετώπιση. Η καθυστέρηση αναγνώρισης της υπερτοπικότητας των προβλημάτων-άρα και των επιλύσεών τους- απενεργοποιεί τους αναγκαίους περιβαλλοντικούς, πολεοδομικούς και κυκλοφοριακούς σχεδιασμούς, αποφορτίζει τη σημασία της αειφορίας και της βιωσιμότητας και εν τέλει τα μετακυλύει στο μέλλον. Ο δήμος Ιλίου ενώ έχει βασικό ρόλο στη Δ.Αθήνα χωροταξικά, αλλά κυρίως με τις περιβαλλοντικές του δυνατότητες αντί να είναι μέρος της λύσης, αντιμετωπίζεται μονιστικά ως μέρος του προβλήματος. Αποτέλεσμα της τέτοιας λογικής είναι η μη ανάδειξη του πραγματικού του ρόλου, ο οποίος πέρα από την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών του, μπορεί να δημιουργήσει αειφόρες συνθήκες και προοπτική για το σύνολο της Δ.Αθήνας.

3. ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Αποτελούν τους βασικούς άξονες που η μελέτη καλείται να συγκεκριμενοποιηθεί πάνω σε αυτούς, με σκοπό των προσδιορισμό των γενικών και ειδικών στόχων. Στη συγκεκριμένη εργασία ως άξονες προτεραιότητας τίθενται :

- A) Πολεοδομική αναμόρφωση-επανασχεδιασμός
- B) Περιβαλλοντική πολιτική-αξιοποίηση χώρων πρασίνου
- Γ) Αναμόρφωση κυκλοφοριακής πολιτικής

Οι άξονες αυτοί αλληλεξαρτώνται και αξιολογούνται ως ισοδύναμοι και ισοβαρείς. Η πολεοδομική αναμόρφωση σήμερα δε μπορεί να μην περιέχει δράσεις για το περιβάλλον και με αποτέλεσμα στην προσβασιμότητα για τους πεζούς και την ορθολογικοποίηση των οδικών αξόνων. Κάλλιστα θα μπορούσε να τεθεί και ένας τέταρτος άξονας με τίτλο «Δημόσια διαβούλευση-συμμετοχή του κοινού», κρίθηκε όμως αναγκαία η «διάχυσή» του στους υπόλοιπους τρεις, θεωρώντας τον ως κρίσιμο κριτήριο για την επιτυχία των γενικών και ειδικών στόχων που προκύπτουν από αυτούς. Επιπροσθέτως, αποτελεί το συνδεδετικό

κρίκο μεταξύ των, μέσω του οποίου οι άξονες προτεραιότητας επικοινωνούν και συνδιαμορφώνονται.

4. ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι άξονες προτεραιότητας εδράζονται σε γενικές αλλά και ειδικές αρχές του σύγχρονου πολεοδομικού σχεδιασμού. Κρίνεται απαραίτητη η παράθεσή τους για τον προσδιορισμό της μορφής των προς απόφαση Δράσεων του επόμενου Κεφαλαίου. Ολοκληρωμένη, βιώσιμη αστική ανάπτυξη δεν θεωρείται το άθροισμα πολλών σημειακών βελτιώσεων, αλλά προκύπτει ως προϊόν ολοκληρωμένου σχεδιασμού, με ρυθμιστικά σχέδια στηριγμένα στις αρχές της βιωσιμότητας, που διαπερνούν όλους τους επιμέρους τομείς του σχεδιασμού και τους καθορισμένους άξονες προτεραιότητας:

A) Αστικός χώρος και βιοκλιματικές συνθήκες :

Η ύπαρξη ανοικτών υπαίθριων χώρων εντός του αστικού ιστού έχει ως αποτέλεσμα την ευχερέστερη κίνηση των αερίων μαζών, γεγονός που συνεπάγεται την ανανέωση του αέρα της ευρύτερης περιοχής. Η προσπάθεια ενοποίησης των ανοικτών υπαίθριων χώρων και ο εμπλουτισμός τους με βλάστηση επιδρά θετικά στο μικροπεριβάλλον, καθώς λειτουργεί ως ρυθμιστικός παράγοντας αύξησης της θερμικής άνεσης μέσω της σκίασης και του φαινομένου της εξατμισοδιαπνοής. Η ενοποίηση και ο σχεδιασμός των μικρών αστικών τοπίων και ο εμπλουτισμός τους με πράσινο δε βελτιώνει μόνο το μικροκλίμα αλλά δημιουργεί και ένα ιδιαίτερο οικοσύστημα μέσα στις πόλεις το οποίο μπορεί να ενοποιηθεί με το φυσικό οικοσύστημα που υπάρχει στην ευρύτερη περιοχή των πόλεων.

Σε μια αειφόρο πόλη, οι ελεύθεροι δημόσιοι χώροι θα πρέπει να αποτελούν ένα ακόμη δίκτυο σύνδεσης και όχι αποκοπής του αστικού ιστού. Πρέπει δηλαδή η διάταξη τους να επιτρέπει την πεζή μετάβαση από τους μεγάλους χώρους περιαστικού πρασίνου στις πρασιές και τις εσωτερικές αυλές των οικοδομικών τετραγώνων, συνδέοντας τα πάρκα, με τις πλατείες και τους πεζοδρόμους. Η επέμβαση του ανθρώπου στο τοπίο πρέπει να ενθαρρύνει την σοφή και την ορθολογική διαχείριση-εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, προσαρμοσμένη στην ιδιαιτερότητα της εντατικής αστικοποίησης και ανάπτυξης. Όσον αφορά στο σχεδιασμό, οι περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις τα τελευταία τριάντα χρόνια έχουν υιοθετήσει έναν οικολογικό σχεδιασμό, σύμφωνα με τον οποίο ενθαρρύνεται η διείσδυση των φυσικών στοιχείων στο αστικό τοπίο, επιδιώκοντας την ενοποίηση του πρασίνου των πόλεων, με το περιαστικό πράσινο αλλά και με το περιβάλλον φυσικό οικοσύστημα. Ως ένα οργανωμένο δίκτυο εξασφαλίζοντας στην βιοποικιλότητα μέσα στις πόλεις (χλωρίδα, πανίδα) φιλόξενα περιβάλλοντα και όχι λειτουργικώς αποκομμένα και τμηματικά.

B) Πράσινο δίκτυο

Η δημιουργία δικτύων πρασίνου συνοπτικά μπορεί να προσφέρει: α) σύνδεση των διαφορετικών λειτουργιών των πόλεων, β) ευκαιρίες αναψυχής, γ) δυνατότητα σχεδιασμού περιπατητικών διαδρομών και προτροπή των κατοίκων να μετακινηθούν πεζοί και (δ) βελτίωση της θερμικής άνεσης και του αστικού μικροκλίματος, ε) δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών προσπελασιμότητας σε μεγάλους οδικούς άξονες. Η κύρια και σημαντική συνεισφορά της βλάστησης είναι η βελτίωση των μικροκλιματικών συνθηκών της πόλης και κατ' επέκταση η βελτίωση του κλίματος. Μετρήσεις τις θερμοκρασίας έχουν δείξει μέχρι και 2,8° C διαφορά μεταξύ του δομημένου κέντρου και υπαίθριου χώρου.

Ειδικότερα η βλάστηση βελτιώνει το αστικό κλίμα ως εξής:

- Με την διαπνοή τα φυτά δημιουργούν αυξημένες συνθήκες υγρασίας στην ατμόσφαιρα που ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες μπορεί να φτάσει το 5-8 % δημιουργώντας ένα ευχάριστο δροσερό περιβάλλον.
- Λόγω της διάχυσης της ηλιακής ακτινοβολίας από το φύλλωμα των δένδρων έχουμε βελτίωση του φωτεινού καθεστώτος της περιοχής.
- Ανανεώνει συνεχώς το οξυγόνο της ατμόσφαιρας.
- Προστατεύει από τον άνεμο και μειώνει τους κινδύνους παγετού σε μια περιοχή. Τα φυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εμποδίσουν, να φιλτράρουν και να οδηγήσουν τη ροή του αέρα επηρεάζοντας έτσι τον αερισμό.
- Έχει χαμηλή θερμοχωρητικότητα και θερμική αγωγιμότητα και απορροφά πολύ μικρότερη θερμότητα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών .
- Με την σκίαση αυξάνει την θερμική άνεση μέσα στις πόλεις.
- Περιορίζει την ηχητική ρύπανση

Γ) Βιοκλιματικά κτήρια

Εφαρμογή της Οδηγία 2002/91/EK για την «ενεργειακή απόδοση των κτιρίων» η οποία αναφέρεται : α) στην παροχή οικονομικών κινήτρων για χρήση βιοκλιματικό μεθόδων κατασκευής κτηρίων και β) στη χρήση ήπιων μορφών ενέργειας για την κάλυψη των (ενεργειακών) αναγκών για φωτισμό, ψύξη, θέρμανση και αερισμό. Μεγάλη σημασία έχει και η ενσωμάτωση του πρασίνου στα κτήρια και κυρίως με τη μορφή της «πράσινης ταράτσας» όπου μπορεί να συνεισφέρει στη βιοκλιματική απόδοση των κτηρίων, εκτός από την αύξηση της παρουσίας πρασίνου.

Πέρα από την οικολογική διάσταση του ζητήματος δεδομένης της αυξανόμενης ζήτησης σε ηλεκτρική ενέργεια, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την αύξηση των κλιματιστικών την τελευταία εικοσαετία κατά 800%, υπάρχει και η κοινωνικοοικονομική διάσταση απαγκιστρωμένη από κάθε οικολογική ιδιότητα. Τοποθετώντας κλιματιστικό σε ένα κτήριο χαμηλού εισοδήματος ουσιαστικά εξαιτίας της ακαταλληλότητας του κτηρίου -ελλιπής μόνωση, απουσία διπλών τζαμιών -, το κόστος κατά μέση τιμή είναι περίπου 1,2 €/m². Το αντίστοιχο κόστος στα μέσα εισοδήματα είναι 0,6 €/ m². Οπότε, κάθε οικογένεια χαμηλού εισοδήματος λόγω της ακαταλληλότητας των κτηρίων,

πληρώνει 100% για να αγοράσει κλιματισμό, όταν μπορεί. Ταυτόχρονα πληρώνει 132% περισσότερο ανά m², για να αγοράσει θέρμανση. Αντικειμενικά, λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων, αλλά και κοινωνικής πολιτικής, η αδυναμία των χαμηλών εισοδημάτων για τέτοιου είδους δράσεις, τα καθιστά το πρώτο θύμα της κλιματικής μεταβολής, λόγω αδυναμίας αντίδρασης σε αυτήν.

Δ) Το ποδήλατο

Το ποδήλατο, ένα μέσο ιδιαίτερα δημοφιλές σε πολλές αναπτυγμένες χώρες, μπορεί να συμβάλλει ως συμπληρωματικό μέσο μεταφοράς στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Είναι αναμφισβήτητα τα πλεονεκτήματά του σε σχέση με τη βελτίωση του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ενέργειας, τη μείωση της ρύπανσης (ατμοσφαιρικής, ηχητικής, αισθητικής), τη φυσική άσκηση, την ευελιξία της λειτουργίας του για μικρές αποστάσεις, (της τάξης των 5 χλμ) και τέλος την συμβατότητα της χρήσης του πριν και μετά από άλλα μεταφορικά μέσα, όσον αφορά μεγαλύτερες αποστάσεις. Το ποδήλατο μπορεί να εξυπηρετήσει μια μεγάλη ποικιλία μετακινήσεων για εργασία, αγορές, υπηρεσίες (υγείας, εκπαίδευσης), αναψυχή και άθληση. Αξιοποιούνται οι πεζόδρομοι (υπάρχοντες και προτεινόμενοι) και οι πλατείες οδοί, με στόχο τη σύνδεση των χώρων κατοικίας με τα κέντρα γένεσης μετακινήσεων, όπως συγκοινωνιακοί κόμβοι, εμπορικά κέντρα, υπηρεσίες (υγείας, εκπαίδευσης κλπ), χώροι πολιτισμού, άθλησης και ψυχαγωγίας. Επιδιώκεται η σύνδεση πεζοδρόμων με πλατείες, σχολεία, αθλητικούς χώρους και τα δύο άρκα η οποία προσφέρει την ευκαιρία μιας περιβαλλοντικής ανάπλασης στα εν λόγω σημεία και προστασία της λειτουργικότητάς τους. Απαιτείται μια πολύ προσεκτική προσέγγιση για μια σταδιακή ανάπτυξη των ήπιων μεταφορών (ποδήλατο, πεζή) με βάση έναν στρατηγικό σχεδιασμό, που θα συνδυάσει το ποδήλατο με τα άλλα MMM και θα στηριχθεί κυρίως σε εκείνες τις κοινωνικές ομάδες που είναι σε θέση να το οικειοποιηθούν και να το προωθήσουν.

Πολλές ευρωπαϊκές πόλεις έχουν προσθέσει ήδη το ποδήλατο στο δίκτυο δημόσιας συγκοινωνίας. Προσφάτως, εμφανίστηκαν οι πρώτοι σταθμοί Bicing στη Βαρκελώνη. Αν και στην αρχή υπήρχε κάποιος σκεπτικισμός για το αν θα λειτουργήσει η ιδέα (αν θα υπάρχουν αρκετοί σταθμοί, αν θα ανταποκριθεί ο κόσμος, αν θα επιζήσουν τα ποδήλατα από κλοπές – η Βαρκελώνη έχει μεγάλο πρόβλημα κλοπής ποδηλάτων), δυο μήνες αργότερα φαίνεται πως η ανταπόκριση ήταν τεράστια .

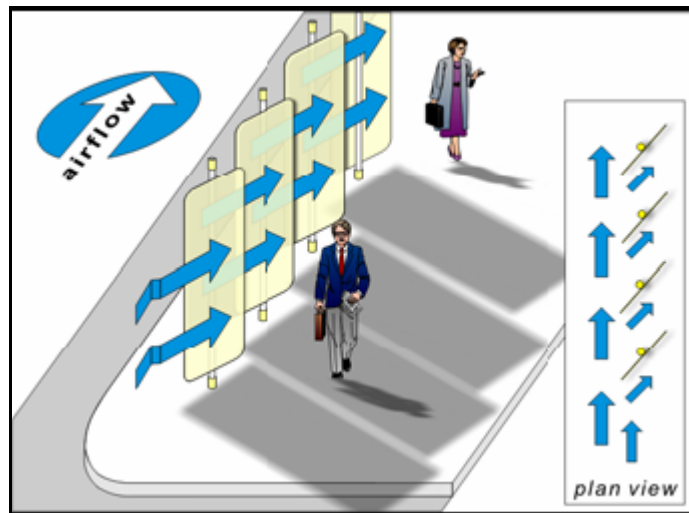
5. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Η ανάπλαση ενός υφιστάμενου ανοιχτού χώρου ή ο σχεδιασμός ενός νέου εξασφαλίζουν την ευκαιρία για βελτίωση των συνθηκών άνεσης στον υπαίθριο χώρο. Οι πιθανές λύσεις στα συγκεκριμένα προβλήματα που επιδέχεται ένας τέτοιος χώρος είναι απεριόριστες, ανάλογα με την τοπική μορφολογία, το κλίμα και την αισθητική φύση της σχεδιαστικής πρότασης. Ανεξάρτητα από την ποικιλία των λύσεων, υπάρχουν συγκεκριμένα θέματα τα οποία ο μελετητής θα πρέπει να λάβει υπόψη του ώστε να επιτύχει στην παροχή ενός ελκυστικού και άνετου περιβάλλοντος.

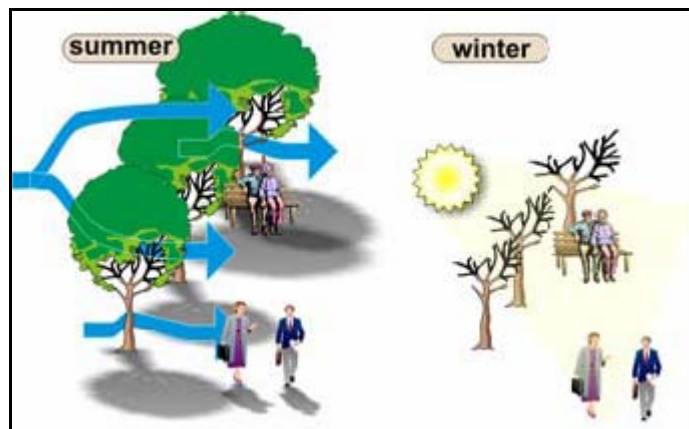
Το πρώτο θέμα που προκύπτει στη διαδικασία σχεδιασμού είναι το προφίλ της εποχιακής χρήσης του ανοιχτού χώρου. Με εξαίρεση την ακουστική άνεση, η οποία δεν επηρεάζεται από την εποχή του χρόνου, η οπτική και κυρίως η θερμική άνεση, απαιτούν διαφορετικές προσεγγίσεις, ώστε να επιτευχθεί ένα ήπιο και ευχάριστο περιβάλλον, σε σχέση με τις επικρατούσες περιβαλλοντικές συνθήκες.

Όσον αφορά στη θερινή περίοδο, για την επίτευξη της άνεσης είναι απαραίτητος ο έλεγχος της θερμοκρασίας. Ιδιαίτερα σε αστικούς ιστούς όπως το ΠΣΠ, η σκίαση είναι ο πιο καθοριστικός παράγοντας για τον έλεγχο της θερμοκρασίας και σημαντική παράμετρος οπτικής άνεσης. Για το λόγο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποικιλία σκιάστρων ή τύπων βλάστησης, για την επιθυμητή μορφή σκιάς. Κατακόρυφα ή κεκλιμένα στοιχεία σκίασης όπως τοίχοι, πετάσματα ή θάμνοι είναι προτιμότερο να τοποθετούνται στη δυτική πλευρά του οικοπέδου, παίρνοντας υπόψη πιθανούς περιορισμούς που μια τέτοια κατασκευή μπορεί να δημιουργήσει στον αερισμό του υπαίθριου χώρου (Σχήμα 1). Μια παρόμοια μορφή σκίασης μπορεί να επιτευχθεί με δέντρα, με το πλεονέκτημα του δροσισμού του αέρα, χωρίς να εμποδίζει την έκθεση στο

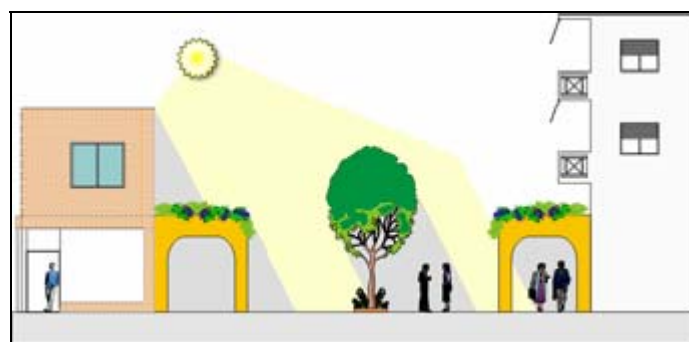
χειμερινό ήλιο (Σχήμα 2). Οριζόντια σκιάστρα, όπως πέργκολες, μπορούν να παρέχουν σκιά για περισσότερες ώρες την ημέρα και είναι χρήσιμα για τη σκίαση μονοπατιών και εν γένει, χώρων με επιμήκη διάταξη όπως πεζόδρομοι (Σχήμα 3). Θα πρέπει όμως να κατασκευάζονται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο εγκλωβισμός θερμού αέρα κάτω από την επιφάνεια του σκιάστρου.

Σχήμα 1: Για τη σκίαση και τη διαχείτευση ανέμου κατά το καλοκαίρι ή για εμπόδιση του ανέμου το χειμώνα μπορούν να χρησιμοποιηθούν πετάσματα.

Σχήμα 2: Φυλλοβόλα δέντρα προσφέρουν σκιά το καλοκαίρι και, αν επιλεγούν κατάλληλα μπορούν να ενισχύσουν το δροσισμό με εξατμισοδιαπνοή. Το χειμώνα επιτρέπουν τον ηλιασμό του χώρου.

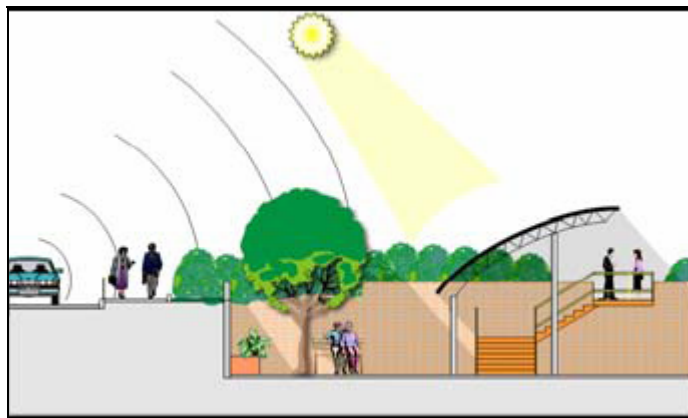

Σχήμα 3: Στοές κατά μήκος πεζοδρόμων παρέχουν σκιά και προστασία από τη βροχή

Η κατεύθυνση των ανέμων (Wind channelling) το καλοκαίρι προς τον χώρο είναι σημαντική για την απαγωγή της θερμότητας από τον ανοιχτό χώρο. Για την ανακατεύθυνση του αέρα προς ορισμένες περιοχές του ανοιχτού χώρου μπορεί να χρησιμοποιηθούν κατακόρυφα πετάσματα ή βλάστηση. Επί πλέον, επιφάνειες νερού όπως λεπτά στρώματα τρεχούμενου νερού, καταρράκτες, λίμνες ή σιντριβάνια μπορούν να συνεισφέρουν στο δροσισμό του αέρα, σε συνδυασμό με τις τεχνικές αερισμού.

Τα υλικά των επιφανειών αποτελούν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει τόσο το θερμικό όσο και το οπτικό περιβάλλον. Ανοιχτά χρώματα και ανακλαστικές επιφάνειες μπορεί να αποτρέψουν την υπερθέρμανση των επιφανειών, αλλά μπορεί να δημιουργήσουν θάμβωση και ανάκλαση της θερμότητας προς τους χρήστες του χώρου και τις επιφάνειες των γύρω κτιρίων. Αντιθέτως, σκουρόχρωμες επιφάνειες μπορεί να υπερθερμανθούν, όταν εκτεθούν στην ηλιακή ακτινοβολία. Η επικάλυψη επιφανειών με βλάστηση όχι μόνο εμποδίζει τις ανακλάσεις, αλλά και συνεισφέρει στο δροσισμό του αέρα μέσω εξατμισοδιαπνοής.

Το χειμώνα, ο βασικός στόχος του σχεδιασμού είναι η προστασία του ανοιχτού χώρου από τον κρύο αέρα και τη βροχή και η δυνατότητα έκθεσής του στον ήλιο. Ένα ενδιαφέρον παράδειγμα είναι αυτό των «βυθισμένων» υπαίθριων χώρων (Σχήμα 4). Σε συνδυασμό με άλλα μέτρα, μπορεί να είναι πολύ αποτελεσματικοί για την ανεμοπροστασία, καθώς αφήνουν τον άνεμο να περνάει από πάνω τους. Οι βυθισμένοι ανοιχτοί χώροι είναι επίσης αποτελεσματικοί στη μείωση του θορύβου. Φυλλοβόλα δέντρα επιτρέπουν την έκθεση στον ήλιο, αλλά τα αειθαλή είναι αποδοτικά ως ανεμοφράκτες (Σχήμα 5). Οι κοινωνικές επιπτώσεις όμως μιας τέτοιας λύσης θα πρέπει να εξετάζονται προσεχτικά.

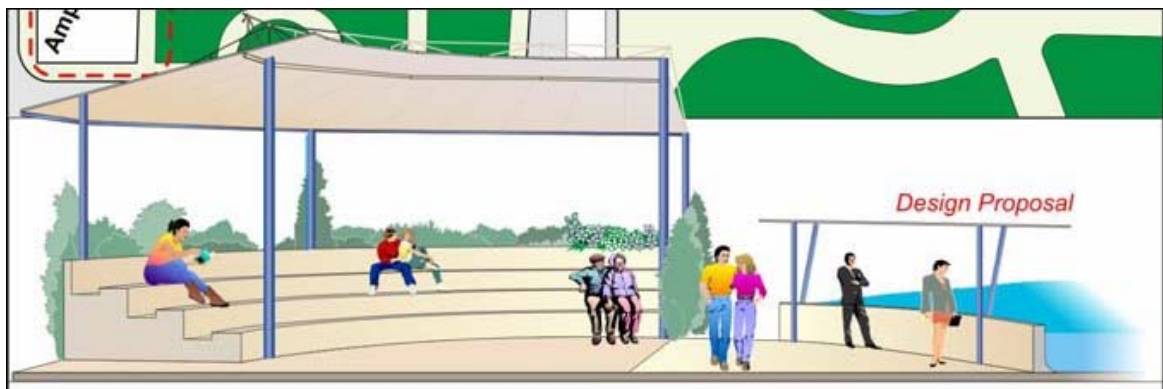

Σχήμα 4: «Βυθισμένοι» ανοιχτοί χώροι είναι ενδιαφέρουσα λύση για την προστασία από το θόρυβο και από τον άνεμο. Ψηλά συστήματα σκιασμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς να διακόπτουν τη θέα πέρα από αυτά.

Σχήμα 5: Δέντρα με πυκνά φυλλώματα μπορούν να λειτουργήσουν ως ανεμοφράγματα το χειμώνα όταν τοποθετούνται στην πλευρά του επικρατούντος ανέμου.

Η πιο αποδοτική τεχνική για την προστασία από την υψηλή θερμοκρασία είναι η σκίαση η οποία μπορεί να επιτευχθεί με οριζόντια σκίαστρα, όπως πέργκολες, στις οποίες μπορεί να αναρριχώνται κληματαριές που θα συμβάλουν στη θερινή σκίαση, αφήνοντας την ηλιακή ακτινοβολία να περνάει το χειμώνα (Σχήμα 6). Η συνεισφορά τους στη θερμική άνεση είναι επίσης σημαντική, μειώνοντας τη θάμβωση που προκαλείται από τον ουρανό, από τις όψεις των κτιρίων και από το έδαφος.

Σχήμα 6: Σχεδιαστική πρόταση

Επιφάνειες νερού στη μορφή σιντριβανιού, μικρού ρυακιού και καταρράκτη μπορεί να συνεισφέρουν περαιτέρω στη βελτίωση του μικροκλίματος με ψύξη του αέρα. Η μείωση του θορύβου μπορεί να επιτευχθεί με την κατασκευή ενός φράγματος ήχου στην άκρη του δρόμου υψηλής κυκλοφορίας, όπου εντοπίζεται η πηγή το θορύβου. Ένας πρόβολος στην εσωτερική πλευρά παρέχει σκίαση για τους ανθρώπους που διασχίζουν τον υπαίθριο χώρο. Η ύπαρξη του καταρράκτη πέρα από το δροσισμό, συνεισφέρει και σε ένα πιο ευχάριστο ακουστικό περιβάλλον, καλύπτοντας το θόρυβο της κυκλοφορίας.

Η διαδικασία σχεδιασμού πρέπει να είναι σύμφωνη με διάφορους περιορισμούς που δεν υπάρχουν σε πάρκα και πλατείες, όπως είναι η αλλαγή χρήσης ενός δρόμου κυκλοφορίας σε πεζόδρομο. Σε αυτήν την περίπτωση, μια σειρά παραμέτρων περιπλέκουν

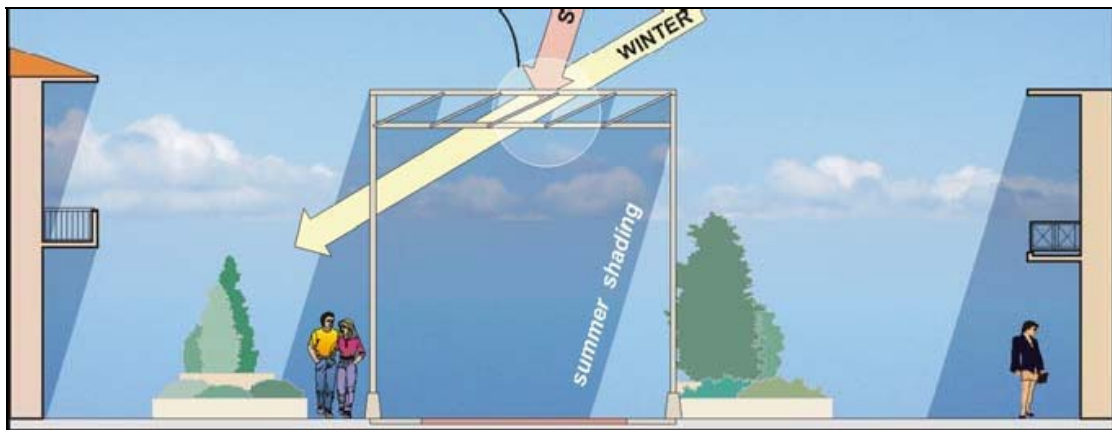
τη λύση στο πρόβλημα αυτό και καθορίζουν κατά πόσο πρέπει να υιοθετηθούν συμβατικές ή μη συμβατικές λύσεις. Οι πιο σημαντικοί περιορισμοί είναι η ανάγκη για παροχή επαρκών διόδων πρόσβασης των οχημάτων για την τροφοδοσία των καταστημάτων σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας, συνήθως νωρίς το πρωί, καθώς και το περιορισμένο πλάτος του ανοιχτού χώρου, όπως και δίοδοι για οχήματα έκτακτης ανάγκης (ασθενοφόρα, πυροσβεστικά). Επιπλέον, υπάρχουν περιορισμοί που αφορούν στη χρήση και ιδιοκτησία των κτηρίων και του χώρου γύρω από αυτά, όπως η δυνατότητα στάθμευσης μεταξύ των κτηρίων και την πιθανότητα μελλοντικής αλλαγής ιδιοκτησίας και κατασκευής νέων κτηρίων, είναι θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη από τον μελετητή καθώς επηρεάζουν τις δυνατότητες σχεδιασμού.

Τα τεχνικά χαρακτηριστικά μιας τέτοιας σχεδιαστικής πρότασης είναι:

- Μια στοά τοποθετημένη στη μέση του πεζόδρομου, η οποία συντίθεται από όμοια κυβικά στοιχεία με διαστάσεις για παράδειγμα 6 x 6 x 6 μ., είναι ένα σημαντικό στοιχείο του σχεδιασμού, με χρήση κυρίως ως πεζόδρομος και δευτερευόντως ως δρόμος ήπιας κυκλοφορίας (Σχήμα 7). Το δάπεδο, το οποίο αποτελείται από κόκκινο ασφαλικό υλικό, έχει πλάτος 4 μ (μικρότερο από το πλάτος της στοάς, ώστε να περιορίζεται η κυκλοφορία). Η οροφή περιλαμβάνει σκίαστρα τα οποία έχουν νότιο προσανατολισμό και είναι τοποθετημένα σε κανονικές αποστάσεις, ώστε να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία του αέρα μεταξύ τους εμποδίζοντας την υπερθέρμανση. Η κλίση των σκιάστρων επιτρέπει τη δίοδο της ηλιακής ακτινοβολίας το χειμώνα, ενώ παρέχει πλήρη σκίαση το καλοκαίρι (Σχήμα 8).
- Το υλικό των σκιάστρων αποτελεί μια ακόμα δυσκολία κατά τη διαδικασία σχεδιασμού. Η ανάγκη για κατάλληλες συνθήκες φωτισμού, ευκολία στη συντήρηση, αντοχή στην πίεση του αέρα και άλλα περιβαλλοντικά θέματα οδηγούν στην επιλογή πολυκαρβονικών φύλλων με ανακλαστική επικάλυψη στην πάνω πλευρά τους, ώστε να αποφεύγεται η υπερθέρμανση.
- Ο πεζόδρομος διακόπτεται σε κανονικά διαστήματα από μικρά τετράγωνα σκεπασμένα με κυβικά στοιχεία που μπαίνουν στη στοά ώστε να σπάσουν τη συνέχεια του δρόμου (Σχήμα 7). Μέσα σε αυτά υπάρχουν σημεία ξεκούρασης, στοιχεία νερού, χαμηλή βλάστηση και δέντρα, ώστε να ενισχύεται ο φυσικός δροσισμός. Προτείνεται όλα αυτά τα στοιχεία να σχεδιαστούν από δημότες καλλιτέχνες, ώστε ο χώρος να γίνει στοά καλλιτεχνικής έκφρασης και, μετά από συμπληρωματικά μέτρα, μέρος του «χάρτη καλλιτεχνικών χώρων» που μπορούν να εφαρμοστούν σε όλους τους πεζόδρομους.

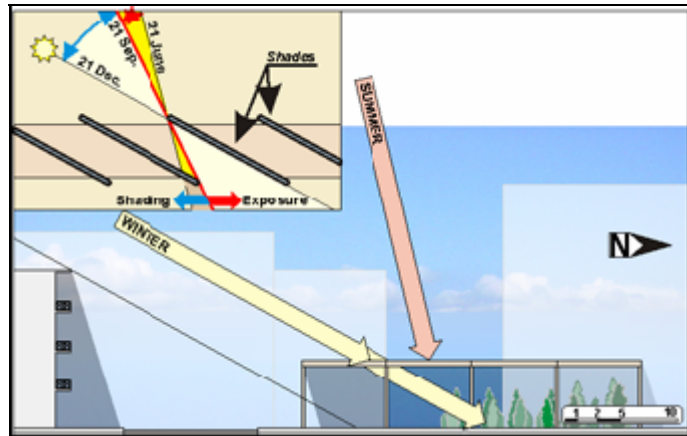

Σχήμα 7: Προοπτική άποψη της σχεδιαστικής πρότασης

Σχήμα 8: Τομή κατά πλάτος του δρόμου

Τα σκίαστρα στην κορυφή της στοάς προτείνεται να είναι από διάτρητο αλουμίνιο και οι διαστάσεις και η κλίση τους έχουν υπολογιστεί έτσι ώστε να μεγιστοποιούνται τα ηλιακά κέρδη το χειμώνα και η σκίαση το καλοκαίρι (Σχήμα 9). Η σκίαση καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας κάτω από τις στοές και ένα μέρος του ακάλυπτου τμήματος της πλατείας, ανάλογα με την εποχή του χρόνου και την ώρα της ημέρας, δίνοντας στους χρήστες του χώρου την ευκαιρία να προστατευθούν από την ηλιακή ακτινοβολία και να έχουν ευχάριστη παραμονή στο χώρο.

Σχήμα 9: Τομή κατά μήκος Βορρά-Νότου

Περιοχές χαμηλής βλάστησης γύρω από τον ανοιχτό χώρο δημιουργούν ένα φυσικό περιβάλλον, προστατεύοντας ταυτόχρονα το παιχνίδι των παιδιών. Το κατώτερο σημείο των φυλλωμάτων των δέντρων είναι πάνω από το μέσο ανθρώπινο ύψος, ώστε να υπάρχει άμεση οπτική επικοινωνία με το γύρω περιβάλλον.

Συνοψίζοντας, δεν υπάρχουν μονοσήμαντα μέτρα, καθώς κάθε λύση προς μια κατεύθυνση επηρεάζει άλλες παραμέτρους άνεσης. Ο υπαίθριος χώρος μπορεί να ταυτιστεί με το περιβάλλον του χωρίς να διακρίνεται από τη γύρω ή την ευρύτερη αστική περιοχή. Εξαρτάται από την εμβέλεια του μέσα στην πόλη, από τις γεωμορφολογικές συνθήκες της περιοχής, από την κοινωνική οργάνωση και δομή όπως αποτυπώνεται με τα διοικητικά όρια, από τις τοπικές κλιματικές συνθήκες. Η σχεδιαστική πρόταση θα πρέπει να έχει μια συνδυαστική ολοκληρωμένη μορφή λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους άνεσης και τα ειδικά μορφολογικά και κλιματικά χαρακτηριστικά της τοποθεσίας.

Κοινό απεύθυνσης

Ένας υπαίθριος χώρος είναι σύνθετος κόμβος κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων της τοπικής κοινότητας. Συνιστά λόγο σύχνασης στην περιοχή, συμβάλλει στην τοπική οικονομική και οικιστική ανάπτυξη. Κοινωνικοπολιτιστικές δραστηριότητες που μπορούν να γίνουν εντός του υπαίθριου χώρου είναι ενδεικτικές για την λειτουργία στο πλαίσιο της κοινότητας (minimal social structural unit of some kind).

Είναι φανερό ότι για τη χρήση ενός αστικού ανοιχτού δημόσιου χώρου, η κοινωνική οργάνωση και δομή, οι πολιτισμικές και οικονομικές εκφάνσεις, συσχετίζονται με βασικές ανθρώπινες λειτουργίες επικοινωνίας, κίνησης και άνεσης. Είναι επίσης αυτονόητο, ότι ο χώρος και οι φυσικές συνθήκες καθορίζουν τις δραστηριότητες των ανθρώπων μέσα στον αστικό υπαίθριο χώρο.

Παρατηρώντας την καθημερινή ζωή ενός υπαίθριου χώρου ξεχωρίζουν διαφορετικές ομάδες χρηστών, διαφορετικές δραστηριότητες, διαφορετικές συχνότητες χρήσης. Οι

χρήσεις απορρέουν από τις αλληλεπιδράσεις παραγόντων σχετικών με την ανθρώπινη ψυχο-φυσιολογία, με το χώρο και την κοινωνία (συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, πολιτικών, πολιτιστικών, ιστορικών, εθνολογικών εκφάνσεων). Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι αυτές οι αλληλεπιδράσεις που καθορίζουν τη δημόσια χρήση ενός ανοιχτού χώρου σχετίζονται έντονα με την καθημερινή ζωή των πολιτών. Ποικίλουν δε από άνθρωπο σε άνθρωπο και από πληθυσμιακή ομάδα σε άλλη.

Η πρώτη ουσιαστική προσέγγιση του κοινού απεύθυνσης καθίσταται δυνατή με την εξής κατάταξη:

A) Κατά κύριο λόγο στους δημότες του. Οποιαδήποτε δράση επηρεάζει καταρχάς θετικά ή αρνητικά, μέρος ή το σύνολο της τοπικής κοινωνίας. Στόχος είναι ή χωρίς αποκλεισμούς καθολική και ισόμετρη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής όλων των δημοτών απουσία οικονομικών, φυλετικών, ηλικιακών διακρίσεων.

B) Στους δημότες των όμορων δήμων και στους δημότες της Δ.Αθήνας, καθώς και στους επισκέπτες από το υπόλοιπο ΠΣΠ απρόσκοπτα και καθολικά με την απουσία των προαναφερθεισών διακρίσεων.

Γ) Σε ΑμΕΑ. Άρα ο σχεδιασμός αναφέρεται σε πρότυπο προσβασιμότητας-προσπελασιμότητας. Οποιοσδήποτε σύγχρονος σχεδιασμός που δεν παρέχει ίσα δικαιώματα στις ευπαθείς ομάδες θεωρείται εξ' αρχής αποτυχημένος.

Οι χρήσεις ενός υπαίθριου χώρου δημιουργούνται από τους ανθρώπους κάθε στιγμή. Δεν ισχύει το ίδιο για το δομημένο χώρο που ενώ παράγεται στη βάση σύνθετων ενεργειών σε πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και τεχνικό επίπεδο, μπορεί να παραμείνει δυσμετάβλητο για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Μέσω εμπειρίας μπορεί να αποδειχτεί επαρκώς πως ο αστικός υπαίθριος χώρος ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό με την ατομικώς προσανατολισμένη χρήση –προσωποπαγείς δραστηριότητες και λειτουργίες του χρήστη– όπως φυσικές/σωματικές δραστηριότητες (περπάτημα, άθληση), ψυχοφυσιολογικές λειτουργίες (που δεν ορίζονται ή δεν ταυτίζονται με συγκεκριμένες δραστηριότητες) και τις κοινωνικές και οικονομικές λειτουργίες και δραστηριότητες του ατόμου.

Ταυτότητα/ Κοινωνικά Χαρακτηριστικά	Κατηγορίες/Ιδιότητες χρηστών
Ηλικία	Ανεξαρτήτως
Κατοικία	1.Εντός δήμου , 2.Εκτός δήμου
	Ανεξαρτήτως

Κύρια ασχολία	
Προέλευση	1.Δημότες Ιλίου, 2.Δημότες όμορων δήμων, 3. Δημότες Δ.Αθήνας,4. Δημότες από το ΠΣΠ
Νοικοκυριό	1.Ένα άτομο, 2.Συγκατοίκηση, 3.οικογένεια χωρίς παιδιά, 4.Οικογένεια με παιδιά
Φύλο	Ανεξαρτήτως
Επίπεδο εκπαίδευσης	Ανεξαρτήτως
Μη-προσωποποιημένες σχέσεις στο αστικό περιβάλλον	1.Ευρύ κοινό, 2. Αδέσποτα ζώα
Προσωποποιημένες σχέσεις στο αστικό περιβάλλον	1.Ομάδες οικογενειακού τύπου ,2.Ομάδες άλλων διαπροσωπικών σχέσεων
Λόγος σημερινής / τωρινής χρήσης	1.συνοδεία προσώπου,2.συνάντηση, 3.διέλευση, 4.περπάτημα, 5.κατανάλωση ποτού / φαγητού, 6.χαλάρωση / ηρεμία, 7.κυκλοφορία με κάποιο μέσο, 8.αναψυχή, 9.ψώνια, 10.διάλειμμα από εργασία, 11.ο φυσικός χώρος, 12.εργασία, 13.η πολεοδομική / αρχιτεκτονική / ιστορική σημασία του χώρου, 14.άθληση, 15.να περάσει η ώρα, 16.πλεονεκτήματα του χώρου, 17.συγκεκριμένο πολιτιστικό γεγονός, 18. προσωπική δουλειά, 19.ψυχαγωγία, 20.υπηρεσίες στο χώρο, 21.πολιτισμός-παιδιά, 22.συνοδεία ατόμου (εκτός παιδιού), 23.κοινωνικότητα, 24.συμμετοχή σε μαζική εκδήλωση, 25. συνοδεία κατοικίδιου
Χώρος ή δραστηριότητα πριν τη χρήση	1.στο σπίτι, 2.στα ψώνια, 3.στην εργασία, 4.σε μάθημα, 5.σε κοινωνική δραστηριότητα, 6.σε προσωπική δουλειά, 7.στο δρόμο, 8.σε καλλιτεχνική / πολιτιστική εκδήλωση
Χρόνος χρήσης	Κατά τη διάρκεια της ημέρας (πρωί, μεσημέρι, απόγευμα, βράδυ, νύχτα), Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας (καθημερινές, αργίες), Κατά εποχές του χρόνου (καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας, άνοιξη)
Συχνότητα χρήσης	1.Τακτικός χρήστης (1.κάθε μέρα, 2.κάθε εβδομάδα, 3.κάθε μήνα), 2.Ευκαιριακός χρήστης (1.κάθε χρόνο,2.σπανίως, 3.πρώτη φορά), 3.Εν δυνάμει χρήστης (σήμερα μη χρήστης)
Οργανωμένες συλλογικές εκδηλώσεις	1. Πολιτιστικές, 2. Σχολικές, 3. Αθλητικές, 4. Εορταστικές τελετές, 5. Εμπορικές, 6. Πολιτικές, 7. Θρησκευτικές 8. Λαϊκές συνελεύσεις
Αυθόρμητες εκδηλώσεις	1. Εκδηλώσεις από πλανόδιους καλλιτέχνες, 2. Εορταστικά έθιμα

Ειδικές χρήσεις	1.Περιπτώσεις σεισμών ή άλλων φυσικών καταστροφών
Ευαίσθητες ομάδες	1.ΑμΕΑ, 2. Άστεγοι, 3. Μετανάστες

Πίνακας 1: Πινακοποίηση του κοινού απεύθυνσης

Δ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Σχεδιαστική πρόταση

1. ΣΤΟΧΟΣ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Ο στόχος-προοπτική αποτελεί το επιστέγασμα, την αιτία του σχεδιασμού. Ο σύγχρονος πολεοδομικός σχεδιασμός βασίζεται σε τρεις πυλώνες : τον περιβαλλοντικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό. Αναγκαστικά αυτές οι τρεις διαστάσεις αλληλεπιδρούν και αλληλοεξαρτώνται. Βέβαια δεν υπάρχει κάποιο μοντέλο που να παρέχει τα ποσοστά συμμετοχής της καθεμιάς στο σχεδιασμό, που θα απλοποιούσε τη διαδικασία, χωρίς να σημαίνει ότι θα γινόταν και αποτελεσματικότερη. Αυτή η ελαστική σχέση τους

δημιουργεί μεγάλο εύρος σε προτεινόμενες λύσεις στα προς επίλυση προβλήματα, παρόλη τη συνήθη διαστρεβλωμένη χρήση της. Αντικείμενο της συγκεκριμένης μελέτης είναι η ανάλυση του περιβαλλοντικού πυλώνα, μιας και αυτός είναι που έτσι κι αλλιώς απαντάει σε μεγάλο βαθμό στα συσσωρευμένα προβλήματα της Δ.Αθήνας.

Ο όρος «πρόβλημα» περιέχει εντός του την άρνηση. Δηλαδή καταρχήν απαντάει στην ερώτηση «*τι δεν είναι επιθυμητό;*». Στο γ' κεφάλαιο παρατέθηκαν αρκετά «μη επιθυμητά». Ως μέθοδος η αναζήτηση που εκκινεί από το μη επιθυμητό για να καταλήξει σε κάτι «επιθυμητό» δίνει σωστές κατευθύνσεις. Κι αυτό γιατί μέσα από το μη επιθυμητό λαμβάνει μορφή και το επιθυμητό. Το πρόβλημα της μεθόδου όμως ή καλύτερα το πρόβλημα της χρήσης της μεθόδου και όχι η μέθοδος καθεαυτή έγκειται στη μερική χρήση της. Συνήθως δηλαδή οι σχεδιασμοί σταματούν στην επίλυση του «μη επιθυμητού», ενώ έχουν να διανύσουν και το «άλλο μισό του δρόμου», εκείνο του σχεδιασμού του «επιθυμητού». Όσο παραμένει εκεί πάντα έπεται των προβλημάτων και εγκλωβίζεται στο φαύλο κύκλο «*ανάκυψη προβλημάτων-επίλυση-ανάκυψη προβλημάτων*» που οδηγεί τελικά στη συσσώρευση των χρόνιων προβλημάτων, με αποτέλεσμα τον περιορισμό του χρόνου δράσης και αποδοχή ανεπιθύμητων τετελεσμένων. Η πραγματική ολοκλήρωση της μεθόδου έρχεται τελικά με την ταυτόχρονη δράση της επίλυσης των προβλημάτων και της δοθείσας αιτιολογίας και βιώσιμης προοπτικής σε κάθε περίπτωση. Η προοπτική άλλωστε είναι εκείνη που με την παρουσία της και μόνο σπάει αυτόν το φαύλο κύκλο και ανασυντίθεται στην ακολουθία «*ανάκυψη προβλημάτων-επίλυση και αιτιολογία, βιώσιμη προοπτική-ανάκυψη νέων προβλημάτων- νέα επίλυση και αιτιολογία, βιώσιμη προοπτική*» με βασική ιδιότητα τη διαρκή επέκταση του χρόνου δράσης μεταξύ των στοιχείων της ακολουθίας. Αυτό αποτελεί άλλωστε την πεμπτουσία της αιτιολογίας και της βιωσιμότητας πάνω στην οποία εδράζεται η προοπτική. Άρα το ποιας φύσης και έκτασης παρεμβάσεις θα προταθούν φιλτράρονται από την απάντηση στο «*τι είδους δήμος είναι επιθυμητός;*», κάτι που προκύπτει από τη συνέργεια των δυνατοτήτων του δήμου, το όραμα για αυτόν και τις συντελούμενες επιδράσεις των προβλημάτων.

Το επιθυμητό για το δήμο είναι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, η ορθή ένταξη και χρήση των χώρων πρασίνου, των ελεύθερων χώρων και των ανενεργών κελυφών. Η κοινή συνισταμένη των παραπάνω καλείται να δημιουργήσει συνθήκες αιτιολογίας και βιωσιμότητας στο δήμο, άμβλυνση των εσωτερικών αντιθέσεων, δημιουργία προσβασιμότητας σε όλους τους χώρους και χρήσης αυτών από όλους τους δημότες χωρίς αποκλεισμούς, διατηρώντας και ενισχύοντας το κοινωνικό καθεστώς της γειτονιάς. Βέβαια, η τέτοια προοπτική για το δήμο είναι ανεπαρκής αν παραλλήλως δε δημιουργηθούν συνθήκες «εξαγωγής» της καταρχάς στους όμορους δήμους και κατ' επέκταση στην ευρύτερη περιοχή της Δ.Αθήνας και της Δ.Αττικής. Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο ποιότητας της ζωής των κατοίκων του δήμου, το οποίο πρέπει να αποτελέσει πρόκληση είναι αυτό της διατήρησης και προστασίας της γειτονιάς (όχι της μορφής, αλλά της ουσίας), μέσω της οποίας διατηρείται και καλλιεργείται η συνεκτικότητα των κατοίκων και το ζητούμενο της «ανθρώπινης πόλης». Τα γεωγραφικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της δημοτικής επικράτειας επικουρούν προς μια τέτοια κατεύθυνση.

Εξ' αρχής το ζητούμενο τέθηκε πέρα από τα στενά διοικητικά όρια του δήμου ή ορθότερα κατέληξε στα στενά όρια του δήμου. Η σύντομη επισκόπηση στη Δ.Αθήνα, πέρα από την ανάδειξη του περιβαλλοντικού προβλήματος της περιοχής και τη δυσμενή φορά της ποιότητας ζωής, αποκάλυψε και τον ενιαίο χαρακτήρα αυτής, πέρα από τα στενά δημοτικά όρια. Αποτέλεσμα αυτού του ιδιαίτερου χαρακτήρα της είναι η σύγχρονη απαίτηση της τοπικής δράσης με γνώμονα την προστιθέμενη αξία στην ενότητα(Δ.Αθήνα), δημιουργώντας ευκαιρίες και προϋποθέσεις στην ευρύτερη περιοχή πέρα από τα διοικητικά όρια και ασχέτως της τελικής αξιοποίησής τους. Εντελώς σχηματικά η σύγχρονη στρατηγική για τη Δ.Αθήνα νομοτελειακά συμπληρώνει το σχήμα «δέκα δήμοι που αποτελούν τη Δ.Αθήνα» με το σχήμα «η Δ.Αθήνα που αποτελείται από δέκα δήμους». Η σύγχρονη αυτή στρατηγική δίνει και το διττό χαρακτήρα της προοπτικής. Αν είναι σημαντική γι'αυτήν η απάντηση στο «τι είδους δήμος είναι επιθυμητός», εξίσου σημαντική και πεπλεγμένη με αυτήν είναι και η απάντηση στο «με ποιο ρόλο εντός της Δ.Αθήνας».

Σταχυολογώντας τον προσδοκώμενο ρόλο του δήμου Ιλίου επισημαίνονται :

- Η γεωγραφική τοποθέτηση του δήμου Ιλίου τον καθιστά πύλη εισόδου της Δ.Αθήνας και του μητροπολιτικού κέντρου του ΠΣΠ στους βορειοδυτικούς δήμους της Δ.Αττικής. Η δημιουργία του ΣΚΑ και της επαναλειτουργίας του σιδηροδρομικού σταθμού των Αγ.Αναργύρων ενισχύει περισσότερο αυτόν το ρόλο του, που σήμερα ενυπάρχει με τη μορφή σύνδεσης μέσω ΜΜΜ μεταβλητής τροχιάς βάσει της Λ.Χασιάς.
- Η κεντρικότητά του στην υποενότητα Ίλιον-Αγ.Ανάργυροι-Πετρούπολη και η ένταση αυτής με την τάση ενοποίησης των διοικητικών και εμπορικών κέντρων τους μέσω του άξονα Λ.Ιλίου-Πρωτεσιλάου-Λ.Πετρούπολεως-Ιδομενέως-Λ.Ιλίου.
- Η παρουσία του Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης στα βορειοανατολικά όρια του δήμου και το πάρκο του Προφήτη Ηλία στα βόρεια του δήμου και πάνω στον ορεινό όγκο του όρους Αιγάλεω. Οι χώροι αυτοί δύνανται να αποκτήσουν υπερτοπικό χαρακτήρα ως χώροι αναψυχής και άθλησης εντασσόμενοι πιο ενεργά στις λειτουργίες και τον πολεοδομικό ιστό των δήμων.
- Οι δυνατότητες που παρέχουν οι όμοροι δήμοι με πιο σημαντικές το στρατόπεδο «301» των Αγ.Αναργύρων, στα ανατολικά όρια του δήμου, το πάρκο «Ειρήνης» του Καματερού, καθώς και το θέατρο Πέτρας και οι διαμορφωμένες απολήξεις του όρους στην Πετρούπολη. Η προοπτική αλλαγής χρήσης του στρατοπέδου και η δημιουργία του διαδημοτικού «πράσινου δικτύου» Π.Π.Ε.- Πάρκο Ειρήνης-Πάρκο προφήτη Ηλίας-Θέατρο Πέτρας-«301» θέτει νέους όρους στο περιβάλλον τοπικά αλλά και στο σύνολο της Δ.Αθήνας.

2. ΔΥΟ ΕΝ ΕΞΕΛΙΞΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Καθοριστικής σημασία εξέλιξη για το δήμο είναι δύο προς υλοποίηση έργα :

α) η διάνοιξη της Λ.Θηβών : Το έργο προβλέπει την επέκταση της Λ.Θηβών έως τη Λ.Χασιάς. Εδώ και μια δεκαετία έχει παραδοθεί στην κυκλοφορία το τμήμα έως τη Λ.Αγ.Νικολάου, στην καρδιά του δήμου. Για το υπόλοιπο τμήμα ενώ έχουν γίνει οι αναγκαίες μελέτες, σε εκκρεμότητα βρίσκεται η Πράξη Εφαρμογής.

β) οι επεκτάσεις του μετρό : Με τους σταθμούς « Περιστέρι» – «Ανθούπολη», που σύντομα θα λειτουργήσουν, και τους σταθμούς «Πετρούπολη» - «Ίλιον» που βρίσκονται σε πρώιμα στάδια μελέτης (επεκτάσεις μετά το 2013) και αναζήτησης των κατάλληλων σημείων χωροθέτησης.

Οι αλλαγές που θα επιφέρουν στο μεσομακροπρόθεσμο μέλλον είναι σημαντικές, θα επηρεάσουν σε όλα τα επίπεδα το δήμο, αρνητικά και θετικά. Ακριβώς και λόγω της σπουδαιότητάς τους αποκτούν πιο αντικειμενικό χαρακτήρα, με την έννοια της αντιμετώπισής τους ως αντικειμενικές εξελίξεις, πάνω στις οποίες θα κληθούν να απαντήσουν τα σενάρια στις συνέπειες που θα επιφέρουν.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1. Η Λ.Θηβών αναβαθμίζει το ρόλο της εντός της Δ.Αθήνας διερχόμενη πλέον από όλους τους δήμους της. Επιπροσθέτως, δημιουργεί ένα σαφή άξονα (Λ.Θηβών-Λ.Χασιάς) σύνδεσης με την Αττική Οδό μέσω του Κόμβου 6 (έξοδος «Λ.Φυλής»). Αποτέλεσμα των παραπάνω -και δεδομένου ότι το σύνολο της διάνοιξης αφορά το δήμο Ιλίου – είναι η αύξηση του κυκλοφοριακού φόρτου, που παραλλήλως με τη μεγάλη διατομή του άξονα δημιουργεί συνθήκες περιβαλλοντικής και αισθητικής υποβάθμισης. Η τέτοια εξέλιξη αυξάνει το υπάρχον πρόβλημα προσπελασιμότητας της λεωφόρου δεδομένου ότι αυτό θα «μεταφερθεί» παραλλήλως με την περαιτέρω διάνοιξή της. Βασική και ουσιαστική συνέπεια είναι η διχοτόμηση του δήμου με τεχνητό όριο τη λεωφόρο, αποκόπτοντας το «βόρειο» τμήμα από το διοικητικό και εμπορικό κέντρο του δήμου.
2. Ο υφιστάμενος σταθμός μετρό του «Αγ.Αντωνίου» αποφόρτισε τις ροές προς τους σταθμούς «Αττική» και «Σεπολίων». Παρολαυτά η πρόσβαση στο μετρό για το δήμο αποτελεί πρόβλημα λόγω της μη εγγύτητάς του σε κάποιον από τους σταθμούς. Γεγονός είναι ότι ο προς λειτουργία σταθμός της «Ανθούπολης» φέρνει πιο κοντά το μετρό στο Ίλιον, εξυπηρετώντας κυρίως τις νοτιοδυτικές περιοχές. Ο δήμος θα αλλάξει πρόσωπο με τη δημιουργία των σταθμών «Πετρούπολη» - «Ίλιον», αποκτώντας άμεση προσβασιμότητα στο μετρό, ανεξαρτώντας, ως προς τις μετακινήσεις, το δήμο από το κέντρο του ΠΣΠ.

3. ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

3.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Διατήρηση της διοικητικής συνοχής του δήμου

Οι δύο αντικειμενικές εξελίξεις, η διάνοιξη της Θηβών και η δημιουργία των νέων σταθμών του μετρό, θέτουν σε κίνδυνο τη λειτουργική συνοχή του δήμου. Πιο συγκεκριμένα η Λ.Θηβών διχοτομεί το δήμο σε βόρειο και νότιο τμήμα. Αποτέλεσμα τούτου είναι η αποκοπή του βόρειου τμήματος από το λειτουργικό και εμπορικό κέντρο του δήμου, που βρίσκεται στο νότιο τμήμα. Από την άλλη πλευρά, οι νέοι σταθμοί του μετρό (Περιστέρι, Ανθούπολη, Πετρούπολη) μετατρέπονται σε ισχυρούς πόλους έλξης για τις δυτικές, βορειοδυτικές και νότιες περιοχές του δήμου. Αυτή η εξέλιξη είναι ικανή να αποκόψει ουσιαστικά τις περιοχές αυτές από το εμπορικό και λειτουργικό κέντρο του δήμου και να εξαρτηθούν ουσιαστικά είτε με την Πετρούπολη είτε με το Περιστέρι. Οι Δράσεις που προτείνονται παρακάτω έχουν ως σκοπό την αποτροπή της αυτής κατάτμησης, η οποία ελλοχεύει τον κίνδυνο της μετατροπής των συγκεκριμένων περιοχών σε γκριζες ζώνες οι οποίες ανήκουν διοικητικά στο Ίλιον αλλά εξυπηρετούνται από όμορους δήμους.

2. Ευέλικτες σχέσεις εξυπηρέτησης με τους όμορους δήμους

Ο συγκεκριμένος στόχος είναι άμεσα εξαρτημένος από τον πρώτο ή μάλλον η οδός για την επίτευξή του. Η επιβάρυνση των όμορων δήμων δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί ως αρνητική εξέλιξη, αλλά ως συμβατική υποχρέωση μεταξύ δήμων της Δ.Αθήνας, με ανταποδοτικό όφελος. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο δήμος Ιλίου μπορεί να συνεισφέρει με την υπερτοπικούς πόλους εμπορίου και πράσινου.

3. Συνθήκες ανάπτυξης της πολυκεντρικότητας

Ο περιορισμός του κυκλοφοριακού φόρτου, η διατήρηση της συνοχής του δήμου, η ορθή κατανομή των εμπορικών περιοχών εντός του δήμου, η τόνωση του χαρακτήρα και της λειτουργίας της γειτονιάς επιβάλλουν την εμπορική και λειτουργική ανάπτυξη του πολυκεντρισμού. Η στρατηγική αυτή συνεισφέρει στην ποιότητα ζωής, μεταφέρει την ανάπτυξη στην περιφέρεια του δήμου και τελικά επανασυνδέει τον πολίτη με το δήμο.

4. Δημιουργία «εστιών» αειφορίας εντός του πολεοδομικού ιστού

Στις γειτονιές του δήμου υπάρχει έλλειψη πράσινου και ελεύθερων χώρων. Την ίδια στιγμή υπάρχουν με καλή κατανομή σχολικές εγκαταστάσεις, εκκλησίες και ανοιχτοί αθλητικοί χώροι οι οποίοι αν αντιμετωπιστούν ως μέρη ενιαίου συνόλου και όχι με την καθεαυτή χρήση τους, αυτομάτως αυξάνουν τους δημόσιους χώρους, όπου με ορθή χρήση τους μπορούν να μετατραπούν σε εστίες αειφορίας. Εντάσσοντας στη λογική αυτή τους πολιτιστικούς χώρους και τα πάσης φύσης δημόσια κτήρια, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία αειφόρων δικτύων σε επίπεδο γειτονιάς.

5. Ισχυροποίηση του δήμου στην υποενοότητα Ίλιον-Αγ.Ανάργυροι-Πετρούπολη

Η συγκεκριμένη υποενοότητα είναι από τις πιο ισχυρές στη Δ.Αθήνα. Αποτελεί ένα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της περιοχής, δεδομένης της τάσης ενοποίησης των κέντρων των τριών δήμων, με σημαντικό ρόλο του Ιλίου. Η συγκυριακή αυτή τάση ενοποίησής τους, πρέπει να οδηγηθεί στην ορθολογικοποιημένη προοπτική του

υπερτοπικού κέντρου εμπορίου με κέντρο το Ίλιον. Έτσι, δημιουργείται μια σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ των τριών δήμων με πεπλεγμένες λειτουργίες εμπορίου και συγκοινωνιών.

6. Ανάδειξη του δήμου σε πύλη εισόδου στους βορειοδυτικούς δήμους του ΠΣΠ

Η διάνοιξη της Θηβών, η περειαίρω επέκταση και χρήση του προαστιακού σιδηρόδρομου, κυρίως με τη λειτουργία του σταθμού των Αγ.Αναργύρων, καθώς και η απόληξη του μετρό στο Ίλιον, ισχυροποιούν καταρχάς το ρόλο της υποεπένδυσης Αγ.Αναργύροι-Ίλιον-Πετρούπολη. Η τέτοια εξέλιξη είναι ικανή να συμπαρασύρει στην ουσιαστική συνεργασία και αλληλεπίδραση της υποεπένδυσης Καματερό-Ζεφύρι-Αχαρναί, ανοίγοντας μια νέα σελίδα στην ευρύτερη περιοχή. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αυτήν την υποεπένδυση έχει αποφασιστεί η δημιουργία του μεγαλύτερου σιδηροδρομικού κόμβου της Ελλάδας, ο ΣΚΑ (Αχαρναί) και βρίσκονται σε λειτουργία οι δύο έξοδοι της Αττικής Οδού «Λ.Φυλής» (έξοδος 6) και «Λ.Δημοκρατίας»(έξοδος 7).

7. Ενδυνάμωση του κοινωνικού, οικονομικού ρόλου της γειτονιάς

Βασικός στόχος είναι η αναζωογόνηση της γειτονιάς, απαραίτητη προϋπόθεση για την συνολική, όσο πιο οριζοντιοποιημένη μεταβολή της ποιότητας ζωής στο δήμο. Η βιωσιμότητα των κεντρικών παρεμβάσεων εξαρτάται από την ικανότητα συμπίεσης των γειτονιών, όπου πέρα από τις σημειακές πολεοδομικές, περιβαλλοντικές και κυκλοφοριακές παρεμβάσεις, για να αποκτήσουν τη μέγιστη δυνατή πολεοδομική αξία, απαιτείται η προστασία και η τόνωση της τοπικής οικονομίας. Παράπλευρη εξέλιξη των παραπάνω είναι και η αναγέννηση της γειτονιάς, η επιστροφή και η εμπιστοσύνη του δημότη στο δήμο, η συνέχιση της ιστορικής κοινωνικής «ικανότητας» της Δ.Αθήνας.

3.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Ανάδειξη του δήμου σε υπερτοπικού «πράσινου» πόλου

Ο δήμος Ιλίου έχει την τύχη εντός των ορίων του να βρίσκεται το ΠΠΕ, ενός από του μεγαλύτερους πνεύμονες πράσινου εντός του ΠΣΠ. Η περιβαλλοντική αναβάθμισή του και η αρμονική-λειτουργική ένταξή του στον πολεοδομικό ιστό εφιστά δυνατό τον υπερτοπικό του ρόλο, όχι μόνο για την Δ.Αθήνα, αλλά και για το ΠΣΠ. Ο δεύτερος ιδιαίτερος περιβαλλοντικός πόρος είναι ο λόφος του Προφήτη Ηλία και των περί αυτόν απολήξεων του Ποικίλου όρους, που αποτελούν και τα βόρεια φυσικά όρια του δήμου. Στόχο αποτελεί και εδώ η λειτουργική ένταξη στον πολεοδομικό ιστό, με περιστασιακό χαρακτήρα, αλλά παραλλήλως και ένας πράσινος διάυλος περιστασιακής επικοινωνίας μεταξύ των δήμων Πετρούπολης-Ιλίου-Καματερού, δημιουργώντας τις απαραίτητες εκείνες προϋποθέσεις για μια πράσινη υποεπένδυση.

2. Αύξηση της παρουσίας πράσινου στις γειτονιές

Η αύξηση του πράσινου στις γειτονιές είναι μια κρίσιμη παράμετρος για την καλυτέρευση της ποιότητας ζωής δημιουργώντας ευνοϊκότερες συνθήκες για το μικροκλίμα και για την προστασία από την ατμοσφαιρική ρύπανση και την ηχορύπανση. Ο συγκεκριμένος στόχος για να ξεφύγει από την καθιερωμένη πρακτική οφείλει να καινοτομίσει προωθώντας ουσιαστικά την πολιτική των «πράσινων ταρατσών».

3. Δημιουργία συνεχών, πράσινων διαδρομών εντός του δήμου

Στη λογική των σχεδιαζόμενων πράσινων διαδρομών του ΑΣΔΑ, στόχος είναι η δημιουργία δικτύων, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μήκος, που μπορούν να συνδέουν τους περιβαλλοντικούς πόρους του δήμου με τα τοπικά του κέντρα. Στα δίκτυα αυτά στόχος είναι και η ένταξη των πλατειών, των δημόσιων κτιρίων, των αθλητικών χώρων και των αθλητικών εγκαταστάσεων.

4. Αλλαγή ενεργειακής πολιτικής – συνέργεια ΑΠΕ

Στόχος είναι η εφαρμογή της βιοκλιματικής πολιτικής για τα κτήρια, αρχής γενημένης από τα δημόσια κτήρια. Στον ορεινό όγκο του Ποικίλου όρους, καθώς και για το ΠΠΕ στόχος είναι η ενεργειακή απεξάρτηση, μέσω της εγκατάστασης ΑΠΕ για τις λειτουργικές τους ανάγκες.

5. Ανάπτυξη μέσω της πράσινης επιχειρηματικότητας εκ μέρους του δήμου

Ο χώρος και οι εγκαταστάσεις του ΠΠΕ μπορούν να μετατραπούν σε πρότυπο χώρο φιλοξενίας πράσινης επιχειρηματικότητας, με σκοπό την οικολογική ανάδειξη ενός δήμου της Δ.Αθήνας.

3.3 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Προετοιμασία του δήμου για την ομαλή ένταξη του δήμου στις δύο αντικειμενικές εξελίξεις (διάνοιξη Θηβών, νέοι σταθμοί μετρό)

Οι δύο αντικειμενικές εξελίξεις θα αλλάξουν ριζικά το πρόσωπο του δήμου. Στόχος είναι η όσο το δυνατόν ομαλότερη ένταξη των εξελίξεων αυτών στη λειτουργία του δήμου, με τέτοιον τρόπο που να μην αντιβαίνουν στην προοπτική για έναν ανθρώπινο δήμο, με ποιότητα ζωής. Η μεθόδευση για την ένταξη είναι αναγκαία για τη θωράκιση του δήμου από τις αρνητικές συνέπειες που εμφανίζονται με τη λειτουργία τέτοιας τάξης έργων.

2. Εξασφάλιση σταθερών συνθηκών ήπιας κυκλοφορίας στις γειτονιές

Στόχος είναι η αποφυγή του κλασικού φαινομένου της μετακύλησης των προβλημάτων από τα προς ανάπλαση-αναμόρφωση σημεία προς τις γειτονιές. Η επιτυχία του σχεδιασμού, κρίνεται και από την καλυτέρευση των συνθηκών μέσα στις γειτονιές, δημιουργώντας τους καλύτερους δυνατούς τρόπους εξυπηρέτησης, αντιμετωπίζοντας κάθε μια από αυτές ως ιδιαίτερο τμήμα της πόλης, όπου αμβλύνοντας τα ιδιαίτερα προβλήματά του αποφορτίζει συνολικά το δήμο. Οι

συνθήκες ήπιας κυκλοφορίας αυτομάτως τονώνει την ποιότητα ζωής, δημιουργεί συνθήκες εύκολης προσβασιμότητας, αλλά σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να δυσκολεύει τη ζωή των κατοίκων. Για παράδειγμα, η λογική δεν πρέπει να είναι η απαγόρευση του αυτοκινήτου, αλλά η πιο ορθολογικοποιημένη χρήση του, μεταξύ των επιλογών μετακίνησης που του παρέχεται.

3. Ορθολογικοποίηση και σωστότερη εκμετάλλευση του οδικού δυναμικού

Η ιδιαιτερότητα του Ιλίου είναι η ανορθόδοξη εκμετάλλευση του οδικού του δικτύου. Ενώ η υποδομή πολυεπίπεδη διάρθρωση μπορεί να δώσει πολλές εναλλακτικές λύσεις, οι επιλογές περιορίζονται σε συγκεκριμένους οδικούς άξονες με αποτέλεσμα την κακή χρήση και εκμετάλλευση του οδικού δυναμικού, φορτίζοντας συγκεκριμένους άξονες .

4. Η προώθηση τρόπων μετακίνησης φιλικών στην κλίμακα και στο περιβάλλον της πόλης – απεξάρτηση από το αυτοκίνητο

Στόχος είναι η δημιουργία πολλαπλών επιλογών που μπορούν να δοθούν στον πολίτη για τις μετακινήσεις του. Η απεξάρτηση από το αυτοκίνητο σε καμία περίπτωση δε σημαίνει την απαγόρευσή του. Πολλαπλές επιλογές σημαίνει ΜΜΜ, ποδήλατο, πεζή διέλευση. Όμως, οι επιλογές οφείλουν να προσφέρουν χρηστικότητα, καλό σχεδιασμό, ικανές να εξυπηρετήσουν όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες και περιοχές, όσο το δυνατόν πιο γρήγορα και όσο το δυνατόν πιο φτηνά, για να μπορούν να ανταγωνιστούν ουσιαστικά το αυτοκίνητο.

5. Απελευθέρωση του κέντρου από τις οχλήσεις του αυτοκινήτου

Το κέντρο του δήμου είναι η καρδιά της εμπορικής και διοικητικής λειτουργίας. Αποτελεί καθημερινό πόλο έλξης, με επιβαρυνμένη κυκλοφορία και με δυσκολία προσβασιμότητας. Η θωράκισή του αποτελεί μέτρο ενίσχυσης της προσπελασιμότητας και την ενίσχυση της κινητικότητας των πολιτών, με απώτερο σκοπό την να αποτελέσει ιδιαίτερο ελκυστικό πόλο για τον επισκέπτη, για αγορές, για αναψυχή και για τις πάσης φύσης συναλλαγές με υπηρεσίες. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να θιγεί η προσπέλαση για τροφοδοσία, κάτι που αντιβαίνει στη συγκεκριμένη στοχοθέτηση. Η θωράκιση του κέντρου δύναται να συμπαρασύρει σε αυτή τη στρατηγική τους άξονες σύνδεσης με τα δύο κέντρα της υποενοτήτας.

6. Απρόσκοπτη πρόσβαση και προσπελασιμότητα για τις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες

Άμεσα συνδεδεμένος στόχος με αυτό που χαρακτηριστικά ονομάζεται «ανθρώπινη και φιλόξενη πόλη». Η πόλη ανήκει σε όλους ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, χώρας προέλευσης, ειδικών αναγκών. Κάθε σύγχρονος σχεδιασμός που δε λαμβάνει υπόψη την απρόσκοπτη πρόσβαση και προσπελασιμότητα όλων των πολιτών είναι καταδικασμένος σε αποτυχία και βαθειά ρατσιστικός.

4.ΜΕΘΟΔΕΥΣΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Η πληροφορία που συγκεντρώθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια είναι η βάση προσανατολισμού για την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων. Ο σχεδιασμός εδράζεται στους άξονες προτεραιότητας που έχουν τεθεί, δηλαδή στην *Πολεοδομική αναμόρφωση-επανασχεδιασμό*, στην *Περιβαλλοντική πολιτική-αξιοποίηση χώρων πρασίνου* και στην *Αναμόρφωση της κυκλοφοριακής πολιτικής* και έχει ως γνώμονα την περιγραφείσα προοπτική για το δήμο. Σε αυτό το σημείο δραστηριοποιείται η μελέτη SWOT του προηγούμενου κεφαλαίου, πάνω στην οποία μεθοδεύεται.

Ένας πρότυπος σχεδιασμός από τη φύση του εμπεριέχει το ευρύ μέγεθος της αλλαγής και το βάθος χρόνου που απαιτεί. Μια άλλη παράλληλη διάστασή του είναι η δεδομένη ανασφάλεια που δημιουργεί στους πολίτες μιας τέτοιας φύσης και τάξης αλλαγής, παρόλη τη συναίνεση ως προς το τελικό αποτέλεσμα και σκοπό. Ο παρόντας σχεδιασμός συνυπολογίζοντας και το μέγεθος της αλλαγής που θα επιφέρει και το 15ετές χρονοδιάγραμμα που χρειάζεται αλλά και την ευρεία συναίνεση του κοινού που απαιτείται, τριχοτομείται σε τρία ισοχρονικά, ισοβαρή, αλληλεργή και διαδοχικά στάδια.

4.1 ΣΤΑΔΙΟ 1

Το στάδιο αυτό επί της ουσίας αποτελεί την περίοδο προετοιμασίας του δήμου για την είσοδό του στη νέα προοπτική. Αυτό δε σημαίνει ότι έχει μικρότερη σημασία ως στάδιο. Αντιθέτως, όσο καλύτερη η προετοιμασία, δημιουργούνται σταθερότερες αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες, πάνω στις οποίες θα γίνει η ομαλή διαδοχή στα επόμενα στάδια. Έχει τον βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα της 5ετίας και στηρίζεται κυρίως στα προς υλοποίηση έργα βασικό χαρακτηριστικό του είναι η έναρξη εκστρατείας ενημέρωσης και δραστηριοποίησης του κοινού. Σημαντικό μέλημα του παρόντος σχεδίου είναι η δημιουργία γραμμών ανάσχεσης στους κινδύνους που περιγράφηκαν στην πρόβλεψη/προβολή.

A. Περιβαλλοντική πολιτική-αξιοποίηση χώρων πρασίνου

A.1 Δράση : ανάπλαση των υφιστάμενων πλατειών

Οι υφιστάμενες πλατείες, χρήζουν ουσιαστικής ανάπλασης σύμφωνα με γενικές και ειδικές σχεδιαστικές αρχές, όπως αυτές αναφέρθηκαν στο Γ' κεφάλαιο. Αντικειμενικός στόχος είναι η μετατροπή της πλατείας από έναν ακαλαίσθητο, αφιλόξενο και «τσιμεντένιο» χώρο σε έναν περιβαλλοντικό πόρο, με την κατάλληλη για τα αθηναϊκά δεδομένα φύτευση, περιορίζοντας το υδροβόρο γκαζόν, ικανό να φιλοξενήσει στους χώρους του δημότες, ανεξαρτήτως ηλικίας, από την άνοιξη έως το φθινόπωρο, όλες τις ώρες της ημέρας. Αναγκαία η εφαρμογή των αποφασισμένων απαλλοτριώσεων και διαμόρφωσή τους σε πλατείες ή χώρων πρασίνου σε μέρος των ΟΤ 960, 2019α, 2026α, 2029α, 2030α, 1091, 2054α, 2057α, 2214, 2214α, 2218, 2219, 2092α, 2089α, 2210, 2202β, 2207, 2130α, 2118β, 2117α, 2202β, 2204, 2125α, 2129α, 2141α, 2149α, 1088α, 1208, 1221, 1171α, 252α, 222α, 1182α, 1176α, 1253γ, 1188α, 1201, 164, 91, 92, 1α, 310, 322, 344, 388α, 449, 491, 492α, 502, 524, 667 και 770.

A.2 Δράση : εφαρμογή του πράσινου δικτύου Δήμου-ΑΣΔΑ

Τόσο ο Δήμος όσο και ο ΑΣΔΑ έχουν προτείνει τη δημιουργία πράσινου δικτύου. Μάλιστα, η πρόταση του δήμου είναι εγκεκριμένη και επιχειρεί να συνδέσει το ΠΠΕ με το εμπορικό και διοικητικό κέντρο του δήμου, μέσω της διαδρομής Έκτορος-Α.Παναγούλη - Φιλοκτήτου - Αίαντος. Η πρόταση του ΑΣΔΑ αποτελεί ένα πιο ολοκληρωμένο δίκτυο, κομμάτι του δικτύου ολόκληρης της Δ.Αθήνας. Περιλαμβάνει τις διαδρομές : Ελαιών - Πίνδου - Αγ.Νικολάου - Ευλαμπίας - Σαμουήλ - Φιλιατών - Πλουτάρχου - Χ.Τρικούπη - Κωλέττη - Ε.Λιόση - Π.Μελά - Κοιμ.Θεοτόκου - Μανουήλ - Αγ.Γεωργίου - Περικλέους - Καππαδοκίας - Ανθεμίου - Αγ.Γεωργίου, Σημ.Εκ.Γιαλοψού - Ελένης - Νέστορος - Γρηγορίου Ε΄ - Αγ.Φανουρίου - Άστρους, Ευλαμπίας - Σπερχειού - Πολυγύρου - Δραγουμάνου - Δωδεκανήσου.

A.3 Δράση : δημιουργία πράσινων διαζωμάτων σε βασικούς άξονες

Τα πράσινα διαζώματα αποτελούν συστατικά μέρη του σχεδιαζόμενου πράσινου δικτύου. Αναγκαία η δημιουργία τους σε όλους τους πρωτεύοντες άξονες, καθώς και σε τμήματα των βασικών συλλεκτήριων οδών Πριάμου και Αγ.Νικολάου. Η αναγκαιότητά τους έγκειται και στο γεγονός, γιατί πάνω σε αυτά τα διαζώματα, θα δημιουργηθούν και οι διαβάσεις πεζών και ΑμΕΑ. Στα υφιστάμενα διαζώματα των Λ.Χασιάς, Λ.Θηβών και Λ.Α.Παπανδρέου απαιτείται άμεση ανάπλαση κυρίως σε σχέση με την προσβασιμότητα των πεζών, των ΑμΕΑ και των ποδηλάτων.

A.4 Δράση : βιοκλιματικά κτήρια

- Άμεση εφαρμογή της Οδηγία 2002/91/ΕΚ καταρχάς στα δημόσια κτήρια και εγκαταστάσεις σκοπός της οποίας «...είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων εντός της Κοινότητας λαμβάνοντας υπόψη τις εξωτερικές κλιματολογικές και τις τοπικές συνθήκες, καθώς και τις κλιματικές απαιτήσεις των εσωτερικών χώρων και τη σχέση κόστους/οφέλους».
- Εγκατάσταση σε όλα τα δημόσια κτήρια και εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών κυψελών για τη μερική ή πλήρη κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών.
- Διαμόρφωση σε όλα τα δημόσια κτήρια «πράσινων ταρατσών», συμβάλλοντας στην καλύτερη κατάσταση του μικροκλίματος.
- Ενημέρωση για όλες τις παραπάνω εφαρμογές των πολιτών και παροχή κινήτρων από πλευράς δημοτικής αρχής και πολιτείας, για την επέκτασή τους και πέρα από τα δημόσια κτήρια και εγκαταστάσεις.

A.5 Δράση : περιορισμός και έλεγχος των κεραιών κινητής τηλεφωνίας

Ο δήμος Ιλίου είναι από τις περιοχές που έχει διαχρονικό πρόβλημα από την αόρατη ηλεκτρομαγνητική ρύπανση. Την προηγούμενη δεκαετία με την απενεργοποίηση των εγκαταστάσεων της ραδιοφωνίας στην ομώνυμη περιοχή, φάνηκε ότι μετά από δεκαετίες ολόκληρος ο δήμος γυρίζει σελίδα, κυρίως στο επίπεδο της υγείας των πολιτών. Οι προσδοκίες όμως διαψεύστηκαν με την άναρχη, παράνομη και με μεγάλη διασπορά τοποθέτηση κεραιών κινητής τηλεφωνίας. Επανειλημμένως παρουσιάζονται κινήσεις

πολιτών που καταγγέλλουν αυτήν τη κατάσταση, πράγμα που ενδεικνύει τη μεγάλη διάσταση του προβλήματος. Ως άμεση δράση είναι η καταγραφή, η χαρτογράφηση των τοποθετημένων κεραιών, πράγμα αρκετά δύσκολο δεδομένης της απαράδεκτης πρακτικής που ακολουθούν οι εταιρίες με το καμουφλάρισμά τους. Επόμενο βήμα η εφαρμογή της ευρωπαϊκής οδηγίας 1999/05 σχετικά «με το ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών». Η συγκεκριμένη οδηγία κρίνεται σήμερα ανεπαρκή και αναχρονιστική δεδομένων των νέων μελετών, με αποκαλυπτικά στοιχεία για την επικινδυνότητα των κεραιών, όπου πάρα πολλές ευρωπαϊκές πόλεις τις έχουν υιοθετήσει, ξεπερνώντας την οδηγία.

A.6 Δράση : ανάδειξη Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης

Η αντιμετώπιση του ΠΠΕ ως ζωτικό και αναπόσπαστο μέρος της ευρύτερης περιοχής και του δήμου είναι η νέα οπτική που πρέπει να ευοδωθεί. Το ΠΠΕ όσο παραμένει εκτός των λειτουργιών της πόλης, ξένο και ασυνεχές προς αυτήν, οι όποιες προσπάθειες ανάπλασης κοστίζουν τόσο σε χρηματικό κεφάλαιο όσο και στο προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Αυτή η αδυναμία ένταξης του στο λειτουργικό και πολεοδομικό ιστό υποβιβάζει το ΠΠΕ από σημαντικό κεφάλαιο ολόκληρης της μητρόπολης σε ζημιογόνο και επισφαλές βάρος κάτι που με μαθηματική ακρίβεια οδηγεί στην «σπατάλη» του είτε με την εγκατάλειψή του είτε με αντιπεριβαλλοντικές, άρα και αντιπολεοδομικές, λύσεις όπως η ιδιωτικοποίηση μέρος του την προηγούμενη δεκαετία. Η εγκατάλειψη ως αποτέλεσμα οδηγεί στη συνήθη πρακτική της ιδιωτικοποίησης, με τη λογική του «μη χείρον βέλτιστον» παραβλέποντας τις βραχυπρόθεσμες περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Η πρώτη αίσθηση του ιδιωτικοποιημένου τμήματος του ΠΠΕ είναι αδιάψευστη : Μεγάλα κελύφη ασύμβατα με το υπόλοιπο πάρκο, αποκομμένα από αυτό με τρόπο που να μη μαρτυρείται η προηγούμενη σχέση των χώρων. Από την άλλη η βασική κοινωνική επίπτωση είναι η αφαίρεση τμήματος ενός κοινού περιβαλλοντικού αγαθού από τους πολίτες της περιοχής αλλά και ολόκληρου του λεκανοπεδίου. Αρα η εξάρτηση από το πράσινο δίκτυο κρίνεται αναγκαία ως μέτρο περιορισμού της πολεοδομικής ασυνέχειας και της λειτουργικής του ένταξη στην πόλη.

Σύμφωνα με το σχεδιασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ προβλέπεται :

1. Βασικά έργα διαμόρφωσης του χώρου:

- ο Αξιοποίηση του υγρού στοιχείου με την δημιουργία τεχνητών λιμνών (που λειτουργούν σαν ταμιευτήρες νερού) και συστήματος ανακύκλωσης του νερού μέσω καναλιών και βιολογικού καθαρισμού.
- ο Χάραξη δικτύου εσωτερικής κυκλοφορίας οχημάτων και πεζών, στο οποίο περιλαμβάνεται η μετακίνηση του κοινού μέσω μικρού ατμοκίνητου τρένου. Εκτεταμένες φυτεύσεις τοπικής αττικής χλωρίδας και αναβάθμιση των υφισταμένων.

2. Την χωροθέτηση των βασικών του λειτουργιών κατά πυρήνες:

- Τον πυρήνα των διατηρητέων παλαιών κτισμάτων των υποστατικών του Όθωνα, που αποκαθίστανται για να στεγάσουν δραστηριότητες σχετικές με την περιβαλλοντική παιδεία.
- Τον πυρήνα των αθλητικών εγκαταστάσεων στο νότιο άκρο του πάρκου
- Τον πυρήνα των εστιατορίων, αναψυκτηρίων κλπ. καθώς και των κτιρίων διοίκησης του πάρκου.
- Την απόδοση μεγάλου μέρους της έκτασης (50 στρέμματα) στο κεντρικό τμήμα του πάρκου σε οργανικές καλλιέργειες, τα προϊόντα των οποίων θα πωλούνται στο ίδιο το πάρκο, ενισχύοντας την οικονομική του αυτοτέλεια και την ελκτικότητα του.
- Την κατασκευή πρότυπων εγκαταστάσεων ήπιων μορφών ενέργειας (αιολικής, ηλιακής), που πλην του εκπαιδευτικού τους χαρακτήρα θα συμβάλουν θετικά στο ενεργειακό ισοζύγιο του πάρκου.
- Την οργάνωση του υπαίθριου χώρου, ώστε να μπορεί να φιλοξενήσει μεγάλης κλίμακας εκθέσεις για τον φυσικό κόσμο και το περιβάλλον,
- Την διαμόρφωση, προσβάσεις, φύτευση, δίκτυα υποδομής και εξοπλισμό της παραπάνω έκτασης με υπαίθριο μουσείο αττικής χλωρίδας.
- Το σύστημα των λιμνών και του καναλιού, συνολικής επιφάνειας 55 στρεμμάτων.
- Περίφραξη της συνολικής έκτασης του πάρκου και διαμόρφωση της δυτικής εισόδου με τους αναγκαίους χώρους στάθμευσης.
- Τα κτίρια υποστήριξης και διοίκησης του Πάρκου
- Εστιατόριο, αναψυκτήρια και κτίρια πληροφόρησης, ενημέρωσης και εξυπηρέτησης των επισκεπτών του Πάρκου.
- Αποκατάσταση του συγκροτήματος των υποστατικών του Όθωνα και δημιουργία εκεί κέντρου επιστημόνων περιβάλλοντος, με χώρους εκθέσεων, σεμιναρίων, εργαστηρίων, βιβλιοθήκης κλπ.
- Παράλληλα εκπονείται ερευνητικό πρόγραμμα δημιουργίας «Πρότυπου Αποδεικτικού Αγρού Οργανικής Καλλιέργειας από τον Σύλλογο Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδος που στοχεύει στην αξιοποίηση της υπάρχουσας εκτεταμένης φυτείας φυσιολογικού με οργανικές καλλιέργειες που θα παράγουν και οργανικά κηπευτικά προϊόντα
- Την κατασκευή και λειτουργία του τρένου.
- Τον πυρήνα αθλητικών εγκαταστάσεων.
- Την αποκατάσταση ενός άλλου διατηρητέου κτίσματος για την στέγαση λειτουργιών του πάρκου (παιδικό παιχνίδι, ιατρείο, κλπ).
- Την κατασκευή κτιρίων παραδοσιακών λειτουργιών (Ελαιοτριβείο).
- Την κατασκευή του βιολογικού καθαρισμού
- Την κατασκευή του πάρκου ήπιων μορφών ενέργειας.

Οι ποιοτικές παράμετροι ένταξης και ανάδειξης της κοινωνικής διάστασης του ΠΠΕ περιγράφονται από τις δράσεις :

A) Πόλος έλξης για τους περιπάτους και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις των σχολικών μονάδων. Μετατροπή του σε «επέκταση» των σχολικών εγκαταστάσεων

B) Ευνοϊκότερες συνθήκες και εκπόνηση ετήσιου προγραμματισμού δραστηριοτήτων από την πληθώρα πολιτιστικών, πολιτισμικών, καλλιτεχνικών, κοινωνικών ομίλων, συλλόγων και ομάδων.

Γ) Στα πλαίσια του προαναφερθέντος προγραμματισμού ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στις κοινότητες των μεταναστών με τρόπο που να συνάδει και να αναδεικνύει το μητροπολιτικό χαρακτήρα της Δ.Αθήνας

Δ) Ενίσχυση της λειτουργίας της έκθεσης βιολογικών προϊόντων στους χώρους του ΠΠΕ και επέκτασή της σε πρότυπο κέντρο ενημέρωσης για την «πράσινη» επιχειρηματικότητα. Εκπόνηση και εφαρμογή Προγράμματος για Δημοτικό Φυτόριο.

Ε) Μετατροπή του σε πόλο διαβούλευσης. Ακολουθώντας τις σύγχρονες διαδικασίες λήψης αποφάσεων και δεδομένης της απουσίας χώρων διαβούλευσης ο φυσικός χώρος του ΠΠΕ δύναται να καλύψει το κενό αυτό.

Βασική ώθηση για την υλοποίηση του προγράμματος αποτέλεσε η ένταξη του έργου στα πρότυπα αστικά προγράμματα (URBAN) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η εξασφάλιση της χρηματοδότησής του (κατά 75%) από ευρωπαϊκά κονδύλια που αφορούν τον στόχο πραγματοποίησης πιλοτικών εφαρμογών για την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος (υπό την εποπτεία της Γενικής Δ/σης Περιφερειακής Πολιτικής - XVI). Το υπόλοιπο 25% χρηματοδοτείται μέσω του ΥΠΕΧΩΔΕ. Στην ενεργοποίηση των λειτουργιών του πάρκου έχει αποφασισθεί ότι θα συμβάλλουν μια σειρά από δημόσιους φορείς όπως ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων (ΟΣΕ), το Υπουργείο Νέας Γενιάς, η Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ), ο Οργανισμός Αποχετεύσεων (ΕΥΔΑΠ), η Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ). Ο ρόλος τέλος, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Θα είναι καθοριστικός στην λειτουργία και διαχείριση του πάρκου.

B. Πολεοδομική αναμόρφωση-επανασχεδιασμός

B.1 Δράση : ανάπλαση των εγκαταλειμμένων κελυφών ΒΙΟΦΥΛΛ

Η επανάχρηση των εγκαταστάσεων της ΒΙΟΦΙΑΛ, στο ΟΤ 1152, ταλανίζει τις αρχές για αρκετές δεκαετίες. Στόχος είναι να μετατραπεί από χώρο πλήρους εγκατάλειψης, σε χώρο δράσης, δημιουργίας, έκφρασης και επικοινωνίας των δημοτών. Η θέση του στο κέντρο του δήμου, του δίνει τη δυνατότητα να μετατραπεί σε δημοτικό πόλο έλξης, αλλά και συνδεδετικό κρίκο μεταξύ του εμπορικού - διοικητικού κέντρου και του δευτερεύοντος κέντρου της Λ.Πετροπούλεως και κατ' επέκταση και εκείνου της Παλατιανής. Από τις πολλές προτάσεις που κατά καιρούς έχουν παρουσιαστεί από διάφορους φορείς, εκείνη που ταιριάζει περισσότερο στη φιλοσοφία και τις αρχές του συγκεκριμένου σχεδιασμού, βρίσκεται στη διπλωματική εργασία των Μ.Κρατημένου- Ε.Σμπρίνη με τίτλο «Επανάχρηση παλιού υαλουργείου στο Γλιον-ένα κέντρο για τη νεολαία, τις γυναίκες και τη

γειτονιά», που εκπονήθηκε το 2008. Σύμφωνα με το οποίο, πέρα από την ανάπλαση του περιβάλλοντα χώρου και την αναμόρφωση των κτηριακών εγκαταστάσεων, προβλέπεται η δημιουργία χώρων ήπιας παρασκευής γυαλιού ως δημιουργική δραστηριότητα για τους δημότες, εκθεσιακός χώρος, χώρος εγκατάστασης της «Ένωσης Γυναϊκών», δημιουργία αμφιθεάτρου, αναψυκτηρίου, αίθουσας συνεστιάσεων, μουσικά στούντιο, αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, χώροι διοίκησης του συγκροτήματος, διαμόρφωση ανοιχτού χώρου συναυλιών, χώροι καταστημάτων, χώρος δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών. Αξίζει να σημειωθεί ότι η διαχείριση, η ιδιοκτησία και η εκμετάλλευση ανήκουν αποκλειστικώς στο δήμο.

B.2 Δράση : απαλλοτρίωση των μικρών γεωτεμαχίων και η καταρχάς χρήση τους ως δημοτικούς χώρους στάθμευσης

Το πρόβλημα στάθμευσης εμφανίζεται κυρίως στα τοπικά κέντρα του δήμου. Στις γειτονιές δεν παρατηρείται τόσο έντονο το πρόβλημα της στάθμευσης, όσο το πρόβλημα των σταθμευμένων αυτοκινήτων με αποτέλεσμα τη δυσχερή προσπελασιμότητα των πεζών και την κατάληψη των ήδη στενών αξόνων εμποδίζοντας τη ροή των τροχοφόρων. Η κατάσταση μπορεί να εξομαλυνθεί με την απαλλοτρίωση μικρών γεωτεμαχίων για τη χρήση τους ως δημοτικούς χώρους στάθμευσης. Η καταγραφή αυτών των γεωτεμαχίων θα είναι πιο εύκαιρη, έχοντας ως βάση την ολοκληρωμένη μορφή του κτηματολογίου. Ως σχεδιαζόμενοι και προς άμεση υλοποίηση χώροι στάθμευσης είναι στα ΟΤ 118, 2145, 925, 2205 και 2215. Παράλληλη δράση, είναι η μηνιαία ρύθμιση της στάθμευσης(μονοί μήνες-ζυγοί μήνες).

B.3 Δράση : απομάκρυνση του νεκροταφείου κ μεταφορά του σε χώρο του Ποικίλου

Το νεκροταφείο Ιλίου βρίσκεται στη νότια πλευρά του δήμου με πρόσβαση επί της Λ.Θηβών. Η ευρύτερη περιοχή είναι η πιο επιβαρυνόμενη πολεοδομικά, χαρακτηριστικό παράδειγμα της «περιστεροποίησης». Η απομάκρυνσή του και η μετατροπή του σε χώρο πρασίνου μπορεί να αποφορτίσει την επιβαρυνόμενη περιοχή. Η περιοχή που προτείνεται από τους εμπλεκόμενους φορείς, να φιλοξενήσει το νεκροταφείο είναι οι προβλεπόμενοι χώροι στο Ποικίλο Όρος.

B.4 Δράση : Στρατηγική Πεζοδρομήσεων

Υλοποίηση των εγκεκριμένων πεζοδρομήσεων κυρίως στην ΠΕ της Ραδιοφωνίας. Στρατηγικής σημασίας για την αναβάθμιση του δήμου θεωρείται η δημιουργία ενός δικτύου πεζοδρόμησης, με βασικό πυρήνα το εμπορικό και διοικητικό κέντρο του δήμου και προσβάσεις μέσω αυτών στο ΠΠΕ και το Πάρκο του Προφήτη Ηλία. Ο βασικός σκελετός στηρίζεται στην εξ' ολοκλήρου πεζοδρόμηση των δύο κάθετα διασταυρούμενων αξόνων Κλεισούρας - Αργυροκάστρου - Πολυφήμου και της οδού Έκτορος. Αναγκαία κρίνεται η πεζοδρόμηση του εμπορικού κέντρου της Παλατιανής, δεδομένης της πίεσης που θα δεχτεί με τη δημιουργία του νέου σταθμού του μετρό στην Ανθούπολη.

Γ. Αναμόρφωση της κυκλοφοριακής πολιτικής

Γ.1 Δράση : Εφαρμογή της Διάνοιξης της Λ.Θηβών

Η διάνοιξη της Λ.Θηβών είναι από τα έργα που θα αλλάξουν ριζικά την εικόνα του δήμου. Οποιοσδήποτε σχεδιασμός δε μπορεί να μη λαμβάνει υπόψη τα νέα δεδομένα που θα επιφέρει.

Γ.2 Δράση : Αναμόρφωση πεζοδρομίων - εγκάρσιων διαβάσεων πεζών στους οδικούς άξονες

Επιβεβλημένη κρίνεται η αναμόρφωση των πεζοδρομίων και των διαβάσεων, για να μπορεί να τεθεί σε λειτουργία ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό δίκτυο πεζών. Πέρα από την αύξηση της φέρουσας ικανότητάς τους απαιτείται πλέον και η ανάληψη εκείνων των απαραίτητων παρεμβάσεων για την απρόσκοπτη μετακίνηση των ΑμΕΑ. Διατυπώνοντας την παραπάνω πρόταση ορθότερα απαιτείται καταρχήν ο σχεδιασμός με βάση τις ανάγκες προσβασιμότητας/προσπελασιμότητας των ΑμΕΑ, οι οποίοι εκτίθενται στους πολλαπλούς κινδύνους που ελλοχεύει η κίνησή τους στο οδόστρωμα σε όλη την έκταση του δήμου. Το πρόβλημα στις γειτονιές του δήμου μπορεί να περιοριστεί αν ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των δικτύων πεζόδρομων και στην πολιτική για το παρκάρισμα. Στα κεντρικά σημεία του δήμου και στα τοπικά κέντρα του όπου η προσβασιμότητα είναι από δυσχερή έως αδύνατη απαιτείται η επαναχάραξη των πεζοδρομίων, πέρα από την υφιστάμενη προσπάθεια για κατασκευή ραμπών σε αυτά, σύμφωνα με τα πρότυπα του Φ.285/04, σύμφωνα με το οποίο απαιτείται σε αυτούς τους άξονες πεζοδρόμια με ελάχιστο μήκος 3m για την παράλληλη κίνηση ΑμΕΑ και πεζών. Σημαντικό πρόβλημα προς επίλυση είναι και η απείθεια διαβάσεων πεζών και ΑμΕΑ στους μεγάλους οδικούς άξονες όπως η Λ.Χασιάς, η Λ.Θηβών, η Αγ.Νικολάου, η Αγ.Φανουρίου και Α.Παπανδρέου.

Γ.3 Δράση: χάραξη ποδηλατοδρόμων

Η χάραξη ποδηλατοδρόμων στο δήμο Ιλίου αντιμετωπίζει ένα μεγάλο πρόβλημα: Δεδομένης της απουσίας οδικών αξόνων με μεγάλες διατομές που θα μπορούσαν να δώσουν ένα μέρος τους για τη χάραξη ποδηλατοδρόμων, καθώς και η απαιτούμενη Δράση Γ.2, για την οποία παραχωρούνται τμήματα των οδών, ο σχεδιασμός προβλέπει τη μεγαλύτερη δυνατή εκμετάλλευση των δικτύων πεζόδρομων και των οδών ήπιας κυκλοφορίας για την κίνηση των ποδηλάτων εντός τους.

Γ.4 Δράση: αναβάθμιση ΜΜΜ

Από το δήμο Ιλίου διέρχονται αρκετές γραμμές της ΕΘΕΛ, που εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο τη μετάβαση στο μητροπολιτικό κέντρο και στους σταθμούς του μετρό των Σεπολίων, της Αττικής και του Αγ.Αντωνίου. Εντός του χρονοδιαγράμματος του Σταδίου 1 αναμένεται και η λειτουργία των σταθμών του Περιστερίου και της Ανθούπολης, επεκτάσεις από τον Αγ.Αντώνιο. Αυτή η αλλαγή δημιουργεί νέες ανάγκες στις συγκοινωνίες. Προτείνεται καταρχάς η πύκνωση των υφιστάμενων δρομολογίων που είναι το βασικό πρόβλημα των ΜΜΜ και κυρίως εκείνων που καταλήγουν στους σταθμούς μετρό του Αγ.Αντωνίου (25,892). Με τη διάνοιξη της Λ.Θηβών η δημιουργία μιας νέας τοπικής, κυκλικής γραμμής από τη Λ.Χασιάς έως το σταθμό του μετρό στην Ανθούπολη

κρίνεται απαραίτητη. Η νέα γραμμή κατά δεύτερο λόγο μπορεί να συνεισφέρει στη συνοχή του δήμου που κινδυνεύει από τη διάνοιξη της Λ.Θηβών.

4.2 ΣΤΑΔΙΟ 2

A. Περιβαλλοντική πολιτική-αξιοποίηση χώρων πρασίνου

A.1 Δράση : ανάδειξη του Πάρκου «Προφήτης Ηλίας» - σύνδεση με Πάρκο Αγ.Δημητρίου- σύνδεση με θέατρο Πέτρας-σύνδεση με πράσινο δίκτυο

Άμεση σύνδεσή του με το πράσινο δίκτυο αλλά και περιαστικά με το πάρκο του Αγ.Δημητρίου και του Θεάτρου Πέτρας της Πετρούπολης, αλλά και με το Πάρκο Ειρήνης στο Καματερό. Με άλλα λόγια η μετατροπή του σε κόμβο σύνδεσης του πολεοδομικού ιστού με το Ποικίλο Όρος και τους εκεί διαμορφωμένους χώρους. Η εγγύτητά του στον πολεοδομικό ιστό, αλλά και στο σημαντικότερο πολιτιστικό χώρο της Δ.Αθήνας, σε συνδυασμό με την πανοραμική θέα καθιστά αυτό το δίκτυο αναγκαίο και καθοριστικό χώρο για την αλλαγή της εικόνας στην ευρύτερη περιοχή αλλά και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Στον ημιτελώς διαμορφωμένο χώρο του Πάρκου πρέπει να δημιουργηθούν όλες εκείνες οι συνθήκες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επισκεπτών (μονοπάτια, περίπτερα, αναψυκτήριο, χώρους ξεκούρασης), χωρίς να αλλοιώνεται η φυσιογνωμία του τοπίου. Η ένταξή του στη περιβαλλοντική λειτουργία της πόλης κρίνεται απαραίτητη και αυτό μπορεί να συμβεί χρησιμοποιώντας το δημιουργηθέντα πεζόδρομο του προηγούμενου σταδίου Κλεισούρας - Αργυροκάστρου - Πολυφήμου.

A.2 Δράση : πράσινη διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς

Η καλή τοπογραφία γύρω από το ρέμα (χωρίς μεγάλες κλίσεις) , η παράλληλη με τη Λ.Χασιάς διεύθυνσή του και η εγγύτητα σε αυτή, καθώς και η ανάγκη διευθέτησής του για να πάψει να αποτελεί φυσικό εμπόδιο εντός του δήμου καθιστά αναγκαία την «πράσινη» διευθέτησή του. Η σύνδεσή του με το πράσινο δίκτυο καθώς και η κάθετη διέλευσή του από τα βορειοανατολικά όρια του δήμου ως το κέντρο του, το καθιστά σημαντική περιβαλλοντική συνιστώσα.

A. 3 Δράση : κάλυψη αναγκών σε άρδευση

Με στόχο την, κατά το δυνατό, μείωση της χρησιμοποιούμενης ποσότητας του νερού άρδευσης των κοινόχρηστων χώρων πρασίνου, καθώς και οι μεγάλες ανάγκες που προκύπτουν για τη διατήρηση των δύο πάρκων ο Δήμος Ιλίου θα μπορούσε, σε συνεργασία με το ΠΓΜΕ, να εκπονήσει μελέτη – πρόγραμμα καταγραφής των δυνατοτήτων χρήσης νερού από γεωτρήσεις και υφιστάμενα πηγάδια.

A.4 Δράση : Συνεργασία με τους όμορους δήμους

Η Συνεννόηση - Συνεργασία μεταξύ των δήμων όπως αναφέρθηκε είναι ο αναγκαίος όρος για την πλήρη επιτυχία αυτού του σχεδιασμού. Με αυτήν την έννοια παρουσιάζονται κάποιες περιπτώσεις διεκδίκησης χώρων που δεν ανήκουν στο δήμο Ιλίου αλλά στους όμορούς του και η σαφής ιδιοτελή στάση που πρέπει να λάβει ο δήμος σε σχέση με αυτές :

1. Ο χώρος του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) και του Υπουργείου Γεωργίας στους Αγίους Αναργύρους είναι μία έκταση που διεκδικεί ο Δήμος. Βρίσκεται πολύ κοντά στο Δημαρχείο της πόλης και συγκεκριμένα μεταξύ της λεωφόρου Δημοκρατίας, της οδού Μπίμπιζα και των παλαιών σιδηροδρομικών γραμμών Αθηνών – Πελοποννήσου. Η κύρια πρόσβαση στο χώρο πραγματοποιείται από τη λεωφόρο Δημοκρατίας. Καταλαμβάνει έκταση περίπου 60 στρεμμάτων. Από αυτά 20 στρέμματα έχουν ήδη παραχωρηθεί στον Δήμο, ο οποίος διεκδικεί και την παραχώρηση της υπόλοιπης έκτασης.
2. Το Ο.Τ. 779 με έκταση 34 στρεμμάτων ανήκει στους χώρους που επιθυμεί ο Δήμος Καματερού να μετατρέψει σε χώρο πρασίνου και αθλητισμού. Φέρει τον χαρακτηρισμό «Αθλητικές Εγκαταστάσεις» (ΦΕΚ 1178Δ' / 86). Η πράξη εφαρμογής έχει συνταχθεί και απαιτείται διόρθωση και νέα ανάρτηση πριν από την κύρωσή της. Ο χώρος κινδυνεύει να αποχαρακτηρισθεί λόγω έλλειψης χρηματοδότησης από τον αρμόδιο φορέα και οικονομικής αδυναμίας του Δήμου.
3. Το Ο.Τ. 577 ανήκει στους χώρους που επιθυμεί ο Δήμος Καματερού να μετατρέψει σε χώρο πρασίνου. Φέρει τον χαρακτηρισμό «Άλσος». Εκκρεμεί η πράξη εφαρμογής και η απαλλοτρίωση του χώρου. Έχουν εκδοθεί αποφάσεις δικαστηρίων για άρσεις απαλλοτριώσεων και κινδυνεύει άμεσα να αποχαρακτηρισθεί. Ο χώρος βρίσκεται στη γειτονιά 3- 4 του Δήμου Καματερού, πολύ κοντά στο χώρο «Δημαρχείου» και περικλείεται από τις οδούς Ζέρβα και Μαβίλη (αδιάνοιχτη) και εφάπτεται του ρέματος Εσχατιάς.
4. Το Ο.Τ. 473 με έκταση 23 στρεμμάτων ανήκει στους χώρους που επιθυμεί ο Δήμος Καματερού να μετατρέψει σε χώρο πρασίνου και αθλητισμού. Φέρει τον χαρακτηρισμό «Πυρήνας Α' - Αθλητισμός» (ΦΕΚ 956Δ' / 86). Εκκρεμεί η πράξη εφαρμογής και η απαλλοτρίωση του χώρου. Έχουν εκδοθεί αποφάσεις δικαστηρίων για άρσεις απαλλοτριώσεων και κινδυνεύει άμεσα να αποχαρακτηρισθεί. Ο χώρος βρίσκεται στη γειτονιά 3- 4 του Δήμου Καματερού και περικλείεται από τις οδούς Μαβίλη, Αργυροκάστρου (αδιάνοιχτη), Ικτίνου (αδιάνοιχτη) και Δροσίνη.

B. Πολεοδομική αναμόρφωση-επανασχεδιασμό

B.1 Δράση : Στρατηγική Πεζοδρομήσεων

Η στρατηγική των πεζοδρομήσεων-οδών ήπιας κυκλοφορίας πρέπει να ενταθεί με ένα συγκεκριμένο σχέδιο : α) σύνδεση με το ΠΠΕ και το Πάρκο Προφήτη Ηλία, β) σύνδεση

με θρησκευτικούς, σχολικούς, αθλητικούς, πολιτισμικούς και ανοιχτούς χώρους, γ) αναβάθμιση των τοπικών κέντρων, δ) σύνδεση με το πράσινο δίκτυο, ε) επανασύνδεση των τμημάτων του δήμου που τέμνει η διανοιγμένη Λ.Θηβών στ) σύνδεση με τους νέους σταθμούς του μετρό.

B.2 Δράση : απομάκρυνση των μεγάλων βιοτεχνικών-βιομηχανικών μονάδων

Όπως αναφέρθηκε στο δήμο Ιλίου η μεταποιητική δραστηριότητα είναι ανεπτυγμένη, αλλά σε κρισιακή κατάσταση και με μεγάλη διασπορά εντός του αστικού ιστού. Οργανωμένοι χώροι υποδοχής δεν υπάρχουν. Για τις οχλούσες δραστηριότητες το ΓΣΠ προτείνει τη μετεγκατάστασή τους στα ΒΠΑ του δήμου Περιστερίου με τη σύμφωνη γνώμη και των δύο δήμων. Τον καθορισμό βιοτεχνικού Πάρκου στην πολεοδομική ενότητα 3, στο χώρο που περικλείεται από την οδό Βυτιβίλια, το ρέμα και τον υποσταθμό της ΔΕΗ με επιτρεπόμενη χωροθέτηση δραστηριοτήτων όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 5 του τ.δ. 23.2.87 π. δ/τος (Δ' 166) και ειδικότερα αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 2 του π. δ/τος 34/84 με την προϋπόθεση ότι η συνολική ισχύς κάθε εγκατάστασης δεν υπερβαίνει τους 15 HP (ίππους) και τον έλεγχο από την ΕΠΑΕ.

B.3 Δράση : ρυθμίσεις στους όρους δόμησης

Αφορά κυρίως τις περιοχές της Ραδιοφωνία, όπου λόγω της παρελθούσης λειτουργίας των κεραιών εκπομπής μέχρι την προηγούμενη δεκαετία, οι όροι δόμησης παραμένουν αρκετά ευνοϊκοί για τον πολεοδομικό ιστό. Αυτό το καθεστώς πρέπει να διατηρηθεί παρά τις μεγάλες πιέσεις που πρόκειται να δεχθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες και μάλιστα πιο έντονα με την επικείμενη διάνοιξη -επέκταση της Λ.Θηβών.

Οι περίξ της Ραδιοφωνίας ΠΕ 2,8,7 είναι οι πιο αραιοδομημένες-αραιοκατοικημένες περιοχές με άμεση εγγύτητα στο ΠΠΕ. Αποτελούν «ζώνη μετάβασης» προς το κορεσμένο πολεοδομικό περιβάλλον του υπόλοιπου δήμου. Αυτές οι περιοχές πρέπει να «προστατευτούν» και να διατηρήσουν τη «μεταβατικότητα» τους. Ως άμεσο μέτρο είναι ο περιορισμός του υψηλού σ.δ. κατά 0,2 μονάδες για τις ιδιοκτησίες μέχρι 250μ² (που είναι και η πλειοψηφία), κατά 0,3 στις ιδιοκτησίες έως 400μ² και στις > 400μ² κατά 0,4 μονάδες με περιορισμό και στον συντελεστή κάλυψης κατά 15%.

B.4 Δράση : αλλαγές χρήσεων

Το Ίλιον αποτελεί κλασσικό παράδειγμα διασποράς εντός του πολεοδομικού του ιστού διαφόρων επαγγελματικών χρήσεων. Παρατηρείται έντονα το φαινόμενο τα ισόγεια πολλών κτηρίων- κυρίως τα κατασκευασθέντα προ του '90- να έχουν προϋποθέσεις για επαγγελματικούς χώρους. Η κρίση της μεταποίησης, όμως, έχει αφήσει ανενεργούς πολλούς από αυτούς. Η επανάχρησή τους κρίνεται αναγκαία για δυο βασικούς λόγους: α) ως τόνωση της τοπικής οικονομίας, της οικονομίας της γειτονιάς και β) διότι οι μεικτές, αλλά όχι ασύμβατες χρήσεις, αναζωογονούν την ποιοτική διάσταση της γειτονιάς. Ο ρόλος της δημοτικής αρχής μπορεί να είναι καθοριστικός : απλοποίηση των διαδικασιών έκδοσης αδειών, κίνητρα κατά κύριο λόγο στους δημότες, δημιουργία δημοτικής εταιρίας ανακαίνιση/ανακατασκευής των χώρων. Η σημαντική αυτή Δράση δίνει την ευκαιρία

αύξηση του δείκτη τύπος εργασίας/τύπος διαμονής για τους δημότες Ιλίου και συνεισφέρει ουσιαστικά στον περιορισμό των μετακινήσεων και άρα στην κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση, που είναι και διαχρονικό ζητούμενο.

B.5 Δράση : Ανάπλαση Κωνσταντινίδη

Κτήριο στην περιοχή της Ραδιοφωνίας, το οποίο ανεγέρθηκε το 1928 ιδιοκτησίας του Δήμου και με πρόταση δημιουργίας λαογραφικού Μουσείου. Ο δήμος Ιλίου απέκτησε το 2001 με το υπ' αριθμ. 13315 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Ιλίου Μαρίας Παπαζαχαρίου οικοπέδο επί των οδών Γαλαξιδίου – Ερμουπόλεως, στο οποίο περιλαμβάνεται διώροφη κατοικία και είναι γνωστό ως κτήριο «Κωνσταντινίδη». Αποκτήθηκε από το Δήμο αφού θεωρείται ιστορικό κτήριο. Κατασκευάστηκε τη δεκαετία του 1920 και αποτέλεσε τμήμα των εγκαταστάσεων γεωργικής-κτηνοτροφικής εταιρίας από το 1932 έως την έναρξη του Β'ΠΠ και περιελάμβανε λειτουργίες κονικλοτροφείου, πτηνοτροφείου και κτηνοτροφείου. Υπέστη σοβαρές ζημιές από το σεισμό του '99, χωρίς να χαρακτηριστεί ως ακατάλληλο. Το οικοπέδο βρίσκεται στην περιοχή της Ραδιοφωνίας και συγκεκριμένα στο ΟΤ 2111 το οποίο περικλείεται από τις οδούς Γαλαξιδίου – Ερμουπόλεως- Ιτέας-Κορώνης. Η συνολική επιφάνεια του οικοπέδου είναι 775,52τ.μ.. Επί του οικοπέδου βρίσκεται διώροφο κτήριο, με τρίτο επίπεδο σε τμήμα της κάτοψής του, συνολικής επιφάνειας 354,10 τ.μ.. Αναλυτικότερα, αποτελείται από ισόγειο 162,50 τ.μ. , Α' όροφο επιφάνειας 159,10 τ.μ. και δώμα 32,50 τ.μ.. Το κτήριο διαθέτει ιδιαίτερη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία που συνδυάζει ελληνικά και κεντροευρωπαϊκά στοιχεία. Είναι οικοδομημένο με λιθοδομή 50-70cm, με έντονα επικλινείς ξύλινες στέγες. Εσωτερικά τα δάπεδα είναι κατασκευασμένα από τσιμεντένια πλακίδια με διάφορα διακοσμητικά σχέδια και στο ισόγειο υπάρχει εσωτερική στέρνα. Οι δύο βασικές προσβάσεις στο κτήριο βρίσκονται επί της οδού Γαλαξιδίου. Πρόσβαση στον Α' όροφο υπάρχει μέσω δύο εξωτερικών και ενός εσωτερικού κλιμακοστασίων. Με άλλα λόγια είναι κτήριο που πληροί όλες τις προϋποθέσεις για τη μετατροπή του σε υπερτοπικό κέντρο, που μπορεί να φιλοξενήσει καλλιτεχνικές/ πολιτισμικές εκθέσεις, με τις ανάλογες παρεμβάσεις για τη δυνατότητα φιλοξενίας. Το ισόγειο μπορεί να μετατραπεί σε δημοτικό αναψυκτήριο και εστιατόριο και ο όροφος στον καθεαυτό χώρο.

Γ. Αναμόρφωση της κυκλοφοριακής πολιτικής

Γ.1 Δράση : Μεθόδευση της χρήσης ποδηλάτου

Η εισαγωγή ενός μέσου όπως το ποδήλατο στη ζωή των δημοτών πέρα από τη δημιουργία των αντικειμενικών προϋποθέσεων, όπως η χάραξη των ποδηλατοδρόμων, χρειάζεται και η αναγωγή του από δυνατότητα σε πραγματική εναλλακτική λύση για το μεγάλο πρόβλημα των μετακινήσεων. Το ποδήλατο έχει το πλεονέκτημα της ευελιξίας και ταιριάζει και στα μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της Αθήνας. Δεν πρέπει να θεωρείται πολυτέλεια, αλλά αντιθέτως μια φτηνή λύση σε μεγάλα προβλήματα. Οι δημοτικές αρχές οφείλουν καταρχάς να ενημερώσουν ουσιαστικά τους πολίτες για τη χρήση του, αλλά οφείλει και να πειραματιστεί πάνω σε νέες πρακτικές, οι οποίες έφεραν εντυπωσιακά αποτελέσματα όπου εφαρμόστηκαν. Για παράδειγμα η δημιουργία δημοτικών σταθμών

Bicing στα τοπικά κέντρα του δήμου, στο αναπλασμένο νεκροταφείο, εντός του ΠΠΕ και του Πάρκου του Προφήτη Ηλία. Αυτή η προοπτική μπορεί όντως να δώσει μια πραγματικά εναλλακτική και «πράσινη» μορφή στις μετακινήσεις εντός του δήμου, δίνοντας την ευκαιρία στους δημότες να αφήσουν το όχημά τους.

Γ.2 Δράση : Τα νέα δεδομένα του προαστιακού σιδηρόδρομου

Το 2013 αναμένεται η ολοκλήρωση των τεσσάρων γραμμών του προαστιακού σιδηρόδρομου και ο βασικός τους κόμβος ΣΚΑ. Το προσδοκώμενο της λειτουργίας του είναι η ανάδειξή του σε πρωτεύον δίκτυο εξυπηρέτησης. Αρκεί να παρατηρήσεις κανείς τις συνδέσεις : Κιάτο/ Κόρινθος - Αεροδρόμιο/Ραφήνα/Λαύριο, Κιάτο/ Κόρινθος - Χαλκίδα/Θήβα, Κιάτο/ Κόρινθος - Πειραιάς, Πειραιάς - Αεροδρόμιο/Ραφήνα/Λαύριο, Πειραιάς - Χαλκίδα/Θήβα, Αεροδρόμιο/Ραφήνα/Λαύριο - Χαλκίδα/Θήβα. Η γραμμή που επηρεάζει πιο άμεσα το Ίλιον είναι η Πειραιάς/ ΣΚΑ, η διαδρομή της οποίας έχει τη μοναδικότητα να βρίσκεται εξ' ολοκλήρου εντός του πολεοδομικού ιστού, κυρίως οι σταθμοί «Πύργος Βασιλίσσης» και «Αγ.Ανάργυροι». Οι δύο σταθμοί συνδέουν άμεσα την περιοχή με το μητροπολιτικό κέντρο, με ιδιαίτερη σημασία σταθμό «Αθήνα» (Σταθμός Λαρίσης), όπου ήδη λειτουργεί και σταθμός του μετρό. Η τέτοια εξέλιξη οδηγεί στην λήψη δράσεων για την ανταπόκριση του δήμου με τους σταθμούς. Αυτό σημαίνει τη δημιουργία μιας γραμμής δημοτικής συγκοινωνίας, κυκλικής μορφής, που να μπορεί να εξυπηρετήσει το ανατολικό τμήμα του δήμου, σε σχέση με τους σταθμούς.

Γ.3 Δράση : Σύνδεση με το κέντρο του ΠΣΠ μέσω Μέσων Σταθερής Τροχιάς

Η αναμενόμενη επέκταση του μετρό στους σταθμούς «Περιστερί» και «Ανθούπολη» και η δημιουργία του σταθμού του προαστιακού σιδηρόδρομου στους Αγ.Ανάργυρους καθώς και η λειτουργία του ΣΚΑ δημιουργεί ένα νέο συγκοινωνιακό περιβάλλον στην περιοχή. Καταρχάς ανατρέπεται εκ των πραγμάτων όλη η συγκοινωνιακή σύνδεση με το μητροπολιτικό κέντρο «αποδυναμώνοντας» καθοριστικά την πρωτοκαθεδρία των λεωφορείων. Κατά δεύτερο λόγο αποφορτίζεται σημαντικά ο σταθμός του ηλεκτρικού και του μετρό της «Αττικής» που αποτελεί το σημαντικότερο αποδέκτη των συγκοινωνιών από τους δήμους Ιλίου, Αγ.Αναργύρων, Καματερού, Αχαρνών και Ζεφυρίου προς το μητροπολιτικό κέντρο. Αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών είναι η κατάτμηση της κοινής συνισταμένης της εξυπηρέτησης των προαναφερθέντων δήμων προς το μητροπολιτικό κέντρο μέσω της «Αττικής», στις συνιστώσες εξυπηρέτησης των σταθμών «Αγ.Αντώνιος-Περιστερί-Ανθούπολη- Πύργος Βασιλίσσης- Αγ.Ανάργυροι-ΣΚΑ» με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό την εντοπιότητά τους σε σχέση με τη Δ.Αθήνα.

Η τέτοια συγκοινωνιακή αναπροσαρμογή μέλλεται να ενδυναμωθεί με την περαιτέρω επέκταση του μετρό μετά το 2013 με τους σταθμούς «Πετρούπολη» και «Ίλιον». Στην περίπτωση του Ιλίου οι προτεινόμενοι χώροι για την κατασκευή του σταθμού είναι δύο : α) στην κεντρική πλατεία και β) στο ΠΠΕ. Η διαβούλευση βρίσκεται ακόμα σε πρώιμα στάδια, αλλά ο δήμος πρέπει να προετοιμαστεί καταλλήλως δημιουργώντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την καλλίτερη δυνατή χωροθέτηση του σταθμού.

Τηρώντας το πνεύμα της προοπτικής του δήμου για «ανθρώπινη πόλη» προτείνεται η κατασκευή του σταθμού στη νότια πλευρά του ΠΠΕ διότι :

- Συμφωνεί με τις αρχές της Δράσης για το ΠΠΕ, σύμφωνα με την οποία η διάσωση του πάρκου φιλτράρεται από την ένταξη του στον πολεοδομικό ιστό και στις λειτουργίες της πόλης, διαδικασίες που με την τοποθέτηση του σταθμού αυτομάτως ενεργοποιούνται.
- Δίνει προστιθέμενη αξία στους σχεδιαζόμενους πεζόδρομους με κατεύθυνση προς το ΠΠΕ, στους ποδηλατόδρομους και στους δημοτικούς σταθμούς Bicing.
- Εξυπηρετεί το σύνολο των βορειοδυτικών δήμων του ΠΣΠ, τονώνει το ρόλο του δήμου ως πύλη εισόδου, δε διαταράσσει του ρόλους της Λ.Χασιάς και της Λ.Δημοκρατίας, οι οποίες ήταν οι κύριοι άξονες επικοινωνίας με το κέντρο του ΠΣΠ, διαμέσου του κοντινότερου σταθμού μετρό, της «Αττικής».
- Το ΠΠΕ έχει τη στοιχειώδη διαμόρφωση για σταθμευμένα οχήματα, τη μεγαλύτερη υφιστάμενη στο δήμο με εγγύτητα στον προτεινόμενο σταθμό.
- Η τοποθέτηση στο κέντρο, θα δημιουργήσει πλήγμα στις πέριξ αυτού μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της τοπικής οικονομίας, έλκοντας μεγάλες εταιρίες που συνήθως τις συνθλίβουν. Η τοπική σχέση εργασίας-κατοικίας αποτελεί ένα μεγάλο πλεονέκτημα για την κυκλοφοριακή πολιτική, αφού περιορίζει τις ανάγκες μετακίνησης με ιδιωτικά αλλά και με δημόσια μέσα μεταφοράς.
- Απομακρύνει τον κίνδυνο μετατροπής του δημοτικού κέντρου κυκλοφοριακώς ασύμφορο, δεδομένου ότι η εξυπηρέτηση των δημοτών κατανέμεται πιο ισομερώς σε όλους τους σταθμούς της ευρύτερης περιοχής. Αντιθέτως, η κατασκευή του σταθμού στο δημοτικό κέντρο δημιουργεί μονομέρεια με αποτέλεσμα την κατεύθυνση όλων των ροών προς αυτό.
- Διατηρείται ο τοπικός χαρακτήρας του κέντρου, η γειτονιά, κάτι που με την εκεί τοποθέτηση του σταθμού θα εντείνει το φαινόμενο «γειτονιά σε κρίση», αποκτώντας έναν τυπικό απρόσωπο κοινωνικό περιβάλλον.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την τοποθέτηση του σταθμού στο ΠΠΕ, είναι πέρα από την προφανή περιφρούρηση του φυσικού περιβάλλοντος, η κατηγορηματική άρνηση περαιτέρω αλλαγών χρήσεων, που θα επιδιωχθούν από ιδιωτικά κυρίως αλλά και κρατικά συμφέροντα. Οι χρήσεις οριοθετούνται αυστηρά σύμφωνα με τι υπάρχουν, αλλά και με εκείνες που προβλέπονται από τη Δράση ανάπλασης του ΠΠΕ.

Αυτή η αντικειμενική εξέλιξη των συγκοινωνιών σταθερής τροχιάς καθιστά το δήμο Ιλίου πύλη εισόδου στην ευρύτερη περιοχή. Αναγκαστικά για να καλυφθούν οι νέες ανάγκες απαιτείται η αναπροσαρμογή των γραμμών λεωφορείων και τρόλεϊ στις νέες συνθήκες. Η πλήρης διεκπεραίωση όλων των σχετιζόμενων με την αναμόρφωση της κυκλοφοριακής πολιτικής Δράσεων, αναμένεται να οδηγήσει σε μικρότερους, πιο ευέλικτους και τελικά οικονομικότερους στόλους λεωφορείων και τρόλεϊ και σίγουρα θα συμβάλει στην κυκλοφοριακή αποφόρτιση.

Γ.4 Δράση : Διάνοιξη της Λ.Φλέβας

Η Λ.Φλέβας είναι η λεωφόρος από την πλατεία Ιλίου έως τη Λ.Α.Παπανδρέου και αποτελεί τα νοτιοανατολικά όρια του δήμου. Επί της ουσίας αποτελεί το διευθετημένο τμήμα του ρέματος Ρουβίκωνα. Η τέτοια διευθέτηση δεν έχει ολοκληρωθεί, διότι υπολείπονται τα τελευταία 200μ. μέχρι τη Λ.Α.Παπανδρέου. Η τελική διάνοιξη μετατρέπει τη λεωφόρο από τοπικό σε βασικό συλλεκτήριο άξονα, αποφορτίζοντας σημαντικά τους Αγ.Αναργύρους στις ροές προς το μητροπολιτικό κέντρο.

4.3 ΣΤΑΔΙΟ 3

A. Περιβαλλοντική πολιτική-αξιοποίηση χώρων πρασίνου

A.1 Δράση: απομάκρυνση του στρατοπέδου 301 χρήση τμήματός του ως Περιβαλλοντικό Παρατηρητήριο για Πάρνηθα και εγκατάσταση μετεωρολογικού σταθμού

Ο Ν. 2745/99 για τη «σύσταση προσωρινής υπηρεσίας για αξιοποίηση και μετεγκατάσταση στρατοπέδων» προβλέπει την κατά τουλάχιστον 50% παραχώρηση των χώρων των στρατοπέδων που απελευθερώνονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον καθορισμό χρήσεων γης ανεξαρτήτως των ισχυουσών ή προβλεπομένων χρήσεων και όρων δόμησης της κάθε περιοχής, δίνοντας την ευκαιρία για δημιουργία νέων χώρων αστικού πρασίνου. Επιπλέον, σύμφωνα με τον ίδιο Νόμο, για να προχωρήσει η αξιοποίηση των στρατοπέδων απαιτείται όχι μόνο η συνεννόηση αλλά και η σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΧΩΔΕ, των ΟΤΑ και του ΥΕΘΑ.

Οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Στρατοπέδου πυροβολικού 301, έκτασης 26,06 Ha, αποτελεί ένα από τα προς απομάκρυνση στρατόπεδα. Παρότι διοικητικά ανήκει στο δήμο Αγ.Αναργύρων, επηρεάζει σημαντικά τις λειτουργίες και παράλληλα συμβάλει στην υποβάθμιση των γειτονικών περιοχών του δήμου Ιλίου. Άρα η απομάκρυνση του στρατοπέδου δεν είναι μόνο πρόβλημα των Αγ.Αναργύρων, αλλά έχει διαδημοτικό χαρακτήρα, όπου είτε με την παρουσία του είτε με την απομάκρυνσή του επηρεάζει σημαντικά την ευρύτερη περιοχή. Η αναμενόμενη απομάκρυνση πρέπει να βρει έτοιμους τους δήμους προτείνοντας :

- Το παραχωρηθέν 50% στον ΟΤΑ, να διαμορφωθεί σε έναν ανοιχτό χώρο για πολιτιστικές εκδηλώσεις, με καθορισμένους χώρους πρασίνου και με ικανότητα φιλοξενίας πολιτών σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, μέτρο που μπορεί να κλείσει την πληγή του σεισμού του 1999, όπου ο κρατικός μηχανισμός και η δημοτική αρχή βρέθηκαν απροετοίμαστοι.

- Στο υπόλοιπο 50% της έκτασης, πρόταση δημιουργίας Περιβαλλοντικού Παρατηρητηρίου. Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις μπορούν να φιλοξενήσουν εξοπλισμό και οχήματα για την προστασία της Πάρνηθας, μετά την οικολογική καταστροφή που υπέστη από την πυρκαγιά του 2007. Στον ίδιο χώρο προτείνεται και η εγκατάσταση μετρητικού σταθμού ενταγμένου στο δίκτυο ΕΑΡΘ/ΥΠΕΧΩΔΕ για τη διαχρονική μελέτη βασικών ατμοσφαιρικών (όζον, διοξείδιο του αζώτου, διοξείδιο του θείου, μονοξείδιο του άνθρακα, καπνός, αιωρούμενα σωματίδια PM-10 και θόρυβος), καθώς και αυτογραφικός μετεωρολογικός σταθμός, αλληλοσχετίζοντας έτσι των επικρατουσών κλιματολογικών συνθηκών με την ποιότητα της ατμόσφαιρας.

Με την απομάκρυνση του στρατοπέδου, πρέπει να ληφθούν όλα εκείνα τα πολεοδομικά μέτρα, έτσι ώστε η ευρύτερη περιοχή να μην λάβει μια κακώς νοούμενη ανάπτυξη, αλλά αντιθέτως να αναπλαστεί, διατηρώντας το χαρακτήρα της, της μικρής γειτονιάς, να πεζοδρομηθεί και να επιτραπεί η αδειοδότηση σε μικρά κέντρα διασκέδασης.

A.2 Δράση : κάθετες συνδέσεις με το πάρκο Πευκώνα

Άρρηκτα συνδεδεμένη Δράση με την Α.1. Ο Πευκώνας βρίσκεται παράλληλα με το στρατόπεδο με παρεμβολή της Λ.Δημοκρατίας. Οι κάθετες συνδέσεις, ως πρώτες επεκτάσεις του πράσινου δικτύου μετά την απομάκρυνση του στρατοπέδου, δημιουργούν τις απαραίτητες συνθήκες για την ευρύτερη ανάπλαση της περιοχής, η οποία παρουσιάζει ιδιαίτερο πολεοδομικό ενδιαφέρον με την παρουσία τυπικών , «κλασσικών» γειτονιών της Δ.Αθήνας όπου μπορούν να αναδειχθούν.

A.3 Δράση : Διερεύνηση εγκατάστασης ΑΠΕ στον ορεινό όγκο

Εκπόνηση μελέτης για τη διερεύνηση δυνατότητας εγκατάστασης ΑΠΕ στον ορεινό όγκο του Ποικίλου Όρους, συνοδευόμενη από μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Ως ΑΠΕ προκρίνονται μια μικρή μονάδα παραγωγής αιολικής ενέργειας και μικρής έκτασης φωτοβολταϊκών τόξων για την κάλυψη καταρχάς των αναγκών που προκύπτουν από τη νέα προοπτική που δίνεται στο πάρκο του Προφήτη Ηλία, σε συνεργασία με το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.)

B. Πολεοδομική αναμόρφωση-επανασχεδιασμό

B.1 Δράση : ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής της Ραδιοφωνίας με την επικείμενη ίδρυση του Μουσείου ΜΜΕ

Άμεση προώθηση των προθέσεων του ΑΣΔΑ για τη δημιουργία Μουσείου Ραδιοφωνίας στην 77στρμ έκταση στην περιοχή Ραδιοφωνίας, ιδιοκτησίας ΕΡΤ ΑΕ. Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέες. Η προώθηση αυτού του

σχεδιασμού θα συνεισφέρει, στην πολιτισμική αναβάθμιση της περιοχής και η σύνδεση με τα δίκτυα των υπόλοιπων Δράσεων τον καθιστά σημαντικό τους κόμβο.

Ο χώρος της ΕΡΤ Α.Ε. καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα του Ο.Τ. 2138Α της περιοχής Ραδιοφωνίας του Δήμου Ιλίου και φιλοξενεί τις εγκαταστάσεις του Ραδιοφωνικού Σταθμού Μεσαίων Κυμάτων, που έχει παύσει να λειτουργεί. Με την ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/46781/22587/11-5-1999 απόφαση του Υπ. Πολιτισμού (ΦΕΚ 991Β/1999) χαρακτηρίστηκαν ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία ορισμένα κτήρια των εγκαταστάσεων της ΕΡΤ και ορίστηκε «ως ζώνη προστασίας ο περιβάλλων χώρος στα όρια του οικοπέδου της ΕΡΤ στα Ν. Λιόσια». Με την 153/99 ο (Α.Σ.Δ.Α.) ενέκρινε την εκπόνηση της μελέτης «Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου εγκατάστασης Ραδιοφωνίας και ανάδειξη αυτού σε Ραδιοφωνικό Μουσείο». Η σύμβαση για την ανάθεση της παραπάνω μελέτης υπογράφηκε τον Ιούνιο του 2000 και η Α' Φάση της εγκρίθηκε με την 92/2002 απόφαση της Ε.Ε. του Α.Σ.Δ.Α. Με την 991/19-8-2002 απόφαση της ΕΡΤ Α.Ε. έπαυσε η εκπομπή του Ραδιοφωνικού Σταθμού.

Με το από 12-3-2003 ΦΕΚ 446Δ/12-05-2003 εγκρίθηκε η επέκταση του σχεδίου πόλεως στη ζώνη που είχε αφαιρεθεί εκτός σχεδίου με το από 7-10-78 διάταγμα ένταξης. Βάσει του παραπάνω ΦΕΚ το Ο.Τ. 2138Α άλλαξε σχήμα (με τον ίδιο πάντα χαρακτηρισμό: ΧΩΡΟΣ ΕΡΤ), δεδομένου ότι η Ρ.Γ. επί της νέας Λ. Θηβών μετακινήθηκε ανατολικότερα και παρεβλήθη μεταξύ αυτού και της νέας Λ.Θηβών πεζόδρομος και λωρίδα κοινοχρήστου πρασίνου. Η παραπάνω επέκταση έγινε με τους εξής όρους δόμησης: αρτιότητα 200, πρόσωπο 10, κάλυψη 60%, ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος 7,5μ, σ.δ. 0,80.

Κατόπιν της επέκτασης του σχεδίου με το ΦΕΚ 446Δ/2003 ο Δήμος Ιλίου προχώρησε στη σύνταξη της απαιτούμενης Πράξης Εφαρμογής, η οποία βρίσκεται κοντά στην ολοκλήρωσή της. Ήδη, με το με αριθ. πρωτ. οικ 14249/1064/13-7-2007 έγγραφο της αρμόδιας Πολεοδομίας εγκρίθηκε το Διάγραμμα Εφαρμογής της ενταχθείσης περιοχής. Επομένως, το Ο.Τ. 2138Α είναι σήμερα πολεοδομικά απολύτως καθορισμένο και εφαρμόσιμο.

Τον Απρίλιο του 2005 ο Δήμος Ιλίου υπέβαλλε στην Πολεοδομία φάκελο (με αριθ. πρωτ. Πολεοδομίας 6333/13-4-05) για τη σύνταξη πράξης αναλογισμού στις οδούς Λευκίμμης, Ραδιοφωνίας και Πιερίας με σκοπό τη διάνοιξη της οδού Λευκίμμης σε μήκος 220μ., την απαλλοτρίωση του Ο.Τ. 2141Α (ΧΩΡΟΥ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ) και την τακτοποίηση 7 ιδιοκτησιών στα Ο.Τ. 2134 και 2132. Η παραπάνω απαλλοτρίωση, στην οποία συμμετέχει ως παρόδια η ιδιοκτησία της ΕΡΤ Α.Ε. (η οδός ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ ρυμοτομεί λωρίδα στην ανατολική πλευρά της ιδιοκτησίας, η οποία ιδιοκτησία εισέρχεται και στα παρόδια Ο.Τ. 2141Α , 2134 και 2132), δεν προχώρησε, λόγω της παραπάνω εμπλοκής.

Σήμερα έχει προκληθεί «πολεοδομικό έμφραγμα» στην περιοχή με τα εξής χαρακτηριστικά:

- αδυναμία διάνοιξης της οδού Λευκίμμης σε μήκος 220μ
- ομηρία επτά ιδιοκτητών, που αναμένουν την τακτοποίηση των ιδιοκτησιών τους με την εφαρμογή του ισχύοντος σχεδίου πόλεως
- αδυναμία απαλλοτρίωσης της παιδικής χαράς του Ο.Τ. 2141Α και τον άμεσο κίνδυνο άρσης απαλλοτρίωσης σε αυτό (ήδη την προωθούν οι ιδιοκτήτες του)

Η εφαρμογή των παραπάνω αποφάσεων κρίνεται αναγκαία για την επίλυση των προβλημάτων, αλλά κυρίως δίνει τη δυνατότητα να αλλάξει άρδην η φυσιογνωμία της περιοχής, η οποία απειλείται έτσι κι αλλιώς με τη διάνοιξη της Λ.Θηβών.

B.2 Δράση : ενοποίηση αθλητικών εγκαταστάσεων-θρησκευτικών χώρων- σχολικών χώρων με το πράσινο δίκτυο της Α.1

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις, οι θρησκευτικοί και οι σχολικοί χώροι εκ των πραγμάτων αποτελούν ελεύθεροι χώροι, που συνήθως «εξαντλούνται» αποκλειστικώς στην ιδιαίτερη χρήση τους. Η σύγχρονη πολεοδομία-καθώς καλείται, μεταξύ άλλων, να αμβλύνει την οξύτητα του υπερκορεσμένου πολεοδομικού περιβάλλοντος- αντιμετωπίζει τις προαναφερθείσες λειτουργίες με πιο ευέλικτο τρόπο. Η ευελιξία αυτή συνίσταται στην εκμετάλλευση πέρα από την καθεαυτή λειτουργία, όπως για παράδειγμα η παράταση χρήσης των σχολικών προαύλιων χώρων και μετά τη λήξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η τέτοια αντιμετώπιση αυτών των χώρων αυξάνει τους ελεύθερους χώρους, χωρίς μεγάλο κόστος και τους ανάγει σε αποληκτικούς κόμβους του πράσινου δικτύου. Βέβαια, κρίνεται απαραίτητη η αναβάθμισή τους με στόχο την ικανότητα πλήρωσης των αναγκών του κοινού.

B.3 Δράση : ενοποίηση των τοπικών και δημοτικών κέντρων

Τα τοπικά κέντρα αποτελούν τον πυρήνα της οικονομικής και εμπορικής ζωής του δήμου. Η ενοποίησή τους δημιουργεί πέρα από την αίσθηση συνέχειας των εμπορικών και κοινωνικών λειτουργιών, συντελεί και στον περιορισμό της ανισόμετρης ανάπτυξης. Σε αυτό συμβάλει και η κατανομή των τοπικών κέντρων εντός του δήμου. Βασικά εργαλεία για την υλοποίηση είναι ο συνδεδετικός ρόλος που πρέπει να επιτελέσουν τα δίκτυα των προαναφερθέντων Δράσεων.

Παραλλήλως, η υφιστάμενη τάση ενοποίησης των εμπορικών κέντρων των δήμων Ιλίου-Πετρούπολης-Αγ.Αναργύρων, με κεντρικό ρόλο του δήμου Ιλίου, πρέπει να εκμεταλλευτεί, να ενισχυθεί και να μεθοδευτεί στη συγκεκριμένη Δράση, δημιουργώντας τις συνθήκες ανάδειξης της συγκεκριμένης διαδημοτικής υποενοότητας. Η επαγωγική ενοποίηση τοπικών και δημοτικών κέντρων, χρησιμοποιώντας όλα τα προς υλοποίηση δίκτυα που προαναφέρθηκαν, μπορεί να δώσει μια νέα πνοή στο εμπόριο, στη διαδημοτική κινητικότητα, στην ποιότητα ζωής, στην αίσθηση της διαδημοτικής ενότητας

άρα και στην κοινή αντιμετώπιση των προβλημάτων και τη χάραξη ενιαίας στρατηγικής, στη «μετάδοση» αυτής της λογικής σε διπλανούς δήμους της Δ.Αθήνας, όπως στο δήμο Καματερού.

Γ. Αναμόρφωση της κυκλοφοριακής πολιτικής

Γ.1 Δράση : Σύνδεση με το κέντρο του ΠΣΠ μέσω Μέσων Σταθερής Τροχιάς

Η αναμενόμενη επέκταση του μετρό στους σταθμούς «Περιστέρι» και «Ανθούπολη» και η δημιουργία του σταθμού του προαστιακού σιδηρόδρομου στους Αγ.Ανάργυρους καθώς και η λειτουργία του ΣΚΑ δημιουργεί ένα νέο συγκοινωνιακό περιβάλλον στην περιοχή. Καταρχάς ανατρέπεται εκ των πραγμάτων όλη η συγκοινωνιακή σύνδεση με το μητροπολιτικό κέντρο «αποδυναμώνοντας» καθοριστικά την πρωτοκαθεδρία των λεωφορείων και των τρόλεϋ. Κατά δεύτερο λόγο αποφορτίζεται σημαντικά ο σταθμός του ηλεκτρικού και του μετρό της «Αττικής» που αποτελεί το σημαντικότερο αποδέκτη των συγκοινωνιών από τους δήμους Ιλίου, Αγ.Αναργύρων, Καματερού, Αχαρνών και Ζεφυρίου προς το μητροπολιτικό κέντρο. Αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών είναι η κατάτμηση της κοινής συνισταμένης της εξυπηρέτησης των προαναφερθέντων δήμων προς το μητροπολιτικό κέντρο μέσω της «Αττικής», στις συνιστώσες εξυπηρέτησης των σταθμών «Αγ.Αντώνιος-Περιστέρι- Ανθούπολη-Αγ.Ανάργυροι-ΣΚΑ» με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό την εντοπιότητά τους σε σχέση με τη Δ.Αθήνα. Η τέτοια συγκοινωνιακή αναπροσαρμογή μέλλεται να ενδυναμωθεί με την περαιτέρω επέκταση του μετρό μετά το 2013 με τους σταθμούς «Πετρούπολη» και «Ίλιον».

Αυτή η αντικειμενική εξέλιξη των συγκοινωνιών σταθερής τροχιάς καθιστά το δήμο Ιλίου πύλη εισόδου στην ευρύτερη περιοχή. Αναγκαστικά για να καλυφθούν οι νέες ανάγκες απαιτείται η αναπροσαρμογή των γραμμών λεωφορείων και τρόλεϋ στις νέες συνθήκες. Η πλήρης διεκπεραίωση όλων των σχετιζόμενων με την αναμόρφωση της κυκλοφοριακής πολιτικής Δράσεων, αναμένεται να οδηγήσει σε μικρότερους, πιο ευέλικτους και τελικά οικονομικότερους στόλους λεωφορείων και τρόλεϋ και σίγουρα θα συμβάλει στην κυκλοφοριακή αποφόρτιση.

Γ.2 Δράση: Επικαιροποίηση των ΜΜΜ

Βασικός στόχος είναι η απεξάρτηση των λεωφορειακών γραμμών από το μητροπολιτικό κέντρο. Το νέο συγκοινωνιακό περιβάλλον με τους σταθμούς του μετρό Ανθούπολη, Πετρούπολη, Ίλιον και του προαστιακού με τους σταθμούς Πύργος Βασιλίσσης, Αγ.Ανάργυροι είναι επαρκείς για την πρόσβαση στο μητροπολιτικό κέντρο. Η δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας προκύπτει ως απαραίτητη ανάγκη για την εξυπηρέτηση των δημοτών προς τα μέσα σταθερής τροχιάς.

Γ.3 Δράση: Επανιεράρχηση δικτύου-αναμόρφωσή του

Η πρόταση επανιεράρχησης του οδικού δικτύου βασίζεται:

- Στο ΓΠΣ
- Στα προταθέντα δίκτυα των Δράσεων
- Στην αναμόρφωση στις συγκοινωνίες
- Στην ενοποίηση των τοπικών κέντρων
- Στην εφαρμογή της διάνοιξης της Λ.Θηβών

Σκοπός της επανιεράρχησης είναι αφενός η προσαρμογή στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται από την υλοποίηση του συνόλου των Δράσεων, αφετέρου στον περιορισμό της χρήσης αυτοκινήτου από τους δημότες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραβαντινός Α. - «πολεοδομικός σχεδιασμός - ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ» - εκδόσεις ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ, Αθήνα 1997
- Α.Σ.Δ.Α. - « ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ » - Α.Σ.Δ.Α. , Αθήνα 2007
- Γιαουτζή Μ. - Στρατηγέα Α. - «Ζητήματα Σχεδιασμού του Χώρου» - ΕΜΠ, Αθήνα 2003
- Γιαουτζή Μ. - Στρατηγέα Α. - «ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ» - ΕΜΠ, Αθήνα 2005
- Δήμος Ιλίου - «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΙΛΙΟΥ» - Δήμος Ιλίου, Ίλιον 2008
- Κ.Α.Π.Ε. - «Σχεδιασμός Υπαίθριων Αστικών Χώρων με Βιοκλιματικά Κριτήρια» - Κ.Α.Π.Ε. , Αθήνα 2004
- Μαυρίδου Μ. - «Η ΣΥΓΚΥΡΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ» - ΕΜΠ, Αθήνα 1987
- Σαρηγιάννης Γ. - « ΑΘΗΝΑ 1830 - 2000. ΕΞΕΛΙΞΗ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ» - εκδόσεις ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ, Αθήνα 2000
- Σιόλας Ά.- Βλαστός Θ. - «ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ. Η ΔΥΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ» - ΕΜΠ, Αθήνα 1994

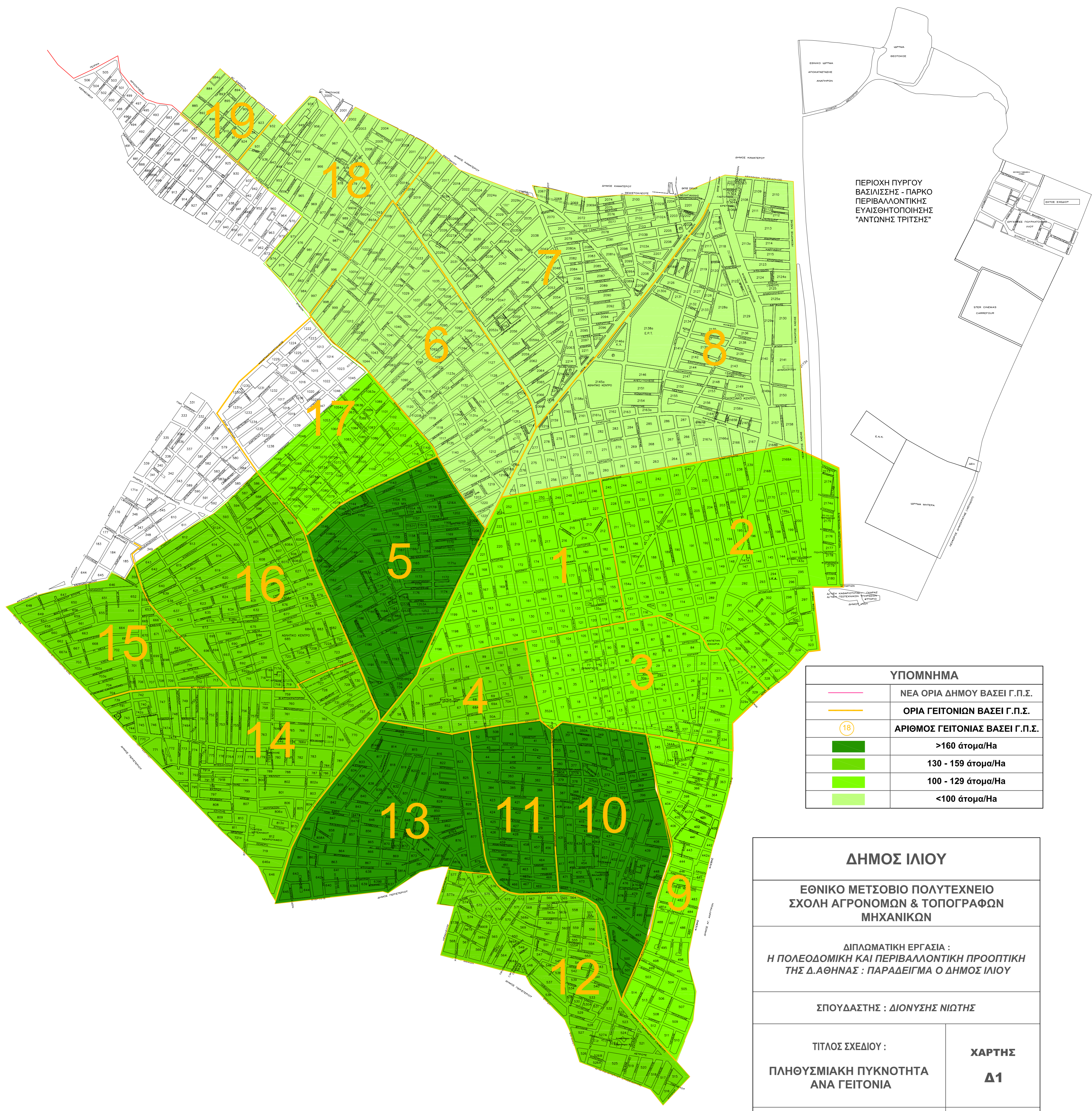
ΠΗΓΕΣ

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ :

- ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε. - www.ametro.gr
- Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας - www.statistics.gr
- Δήμος Ιλίου - www.ilion.gr
- Νομαρχία Αθηνών - www.nom-athinas.gov.gr
- Περιοδικό Ευτοπία - www.eutopia.gr
- ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ - www.proastiakos.gr

- Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας - www.e-tee.org.gr
- Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων - www.minenv.gr

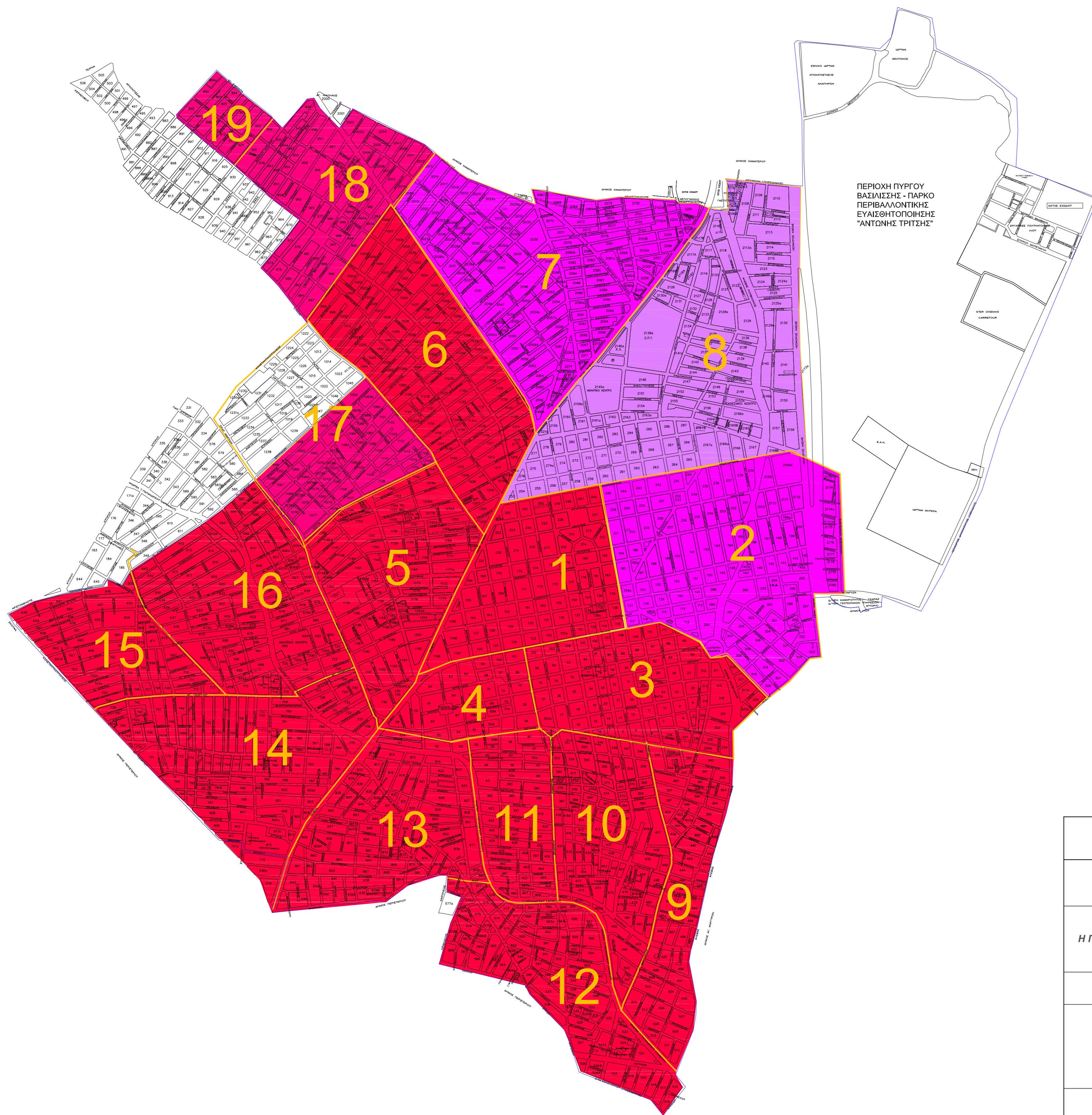
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΥΡΓΟΥ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ - ΠΑΡΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ "ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ"

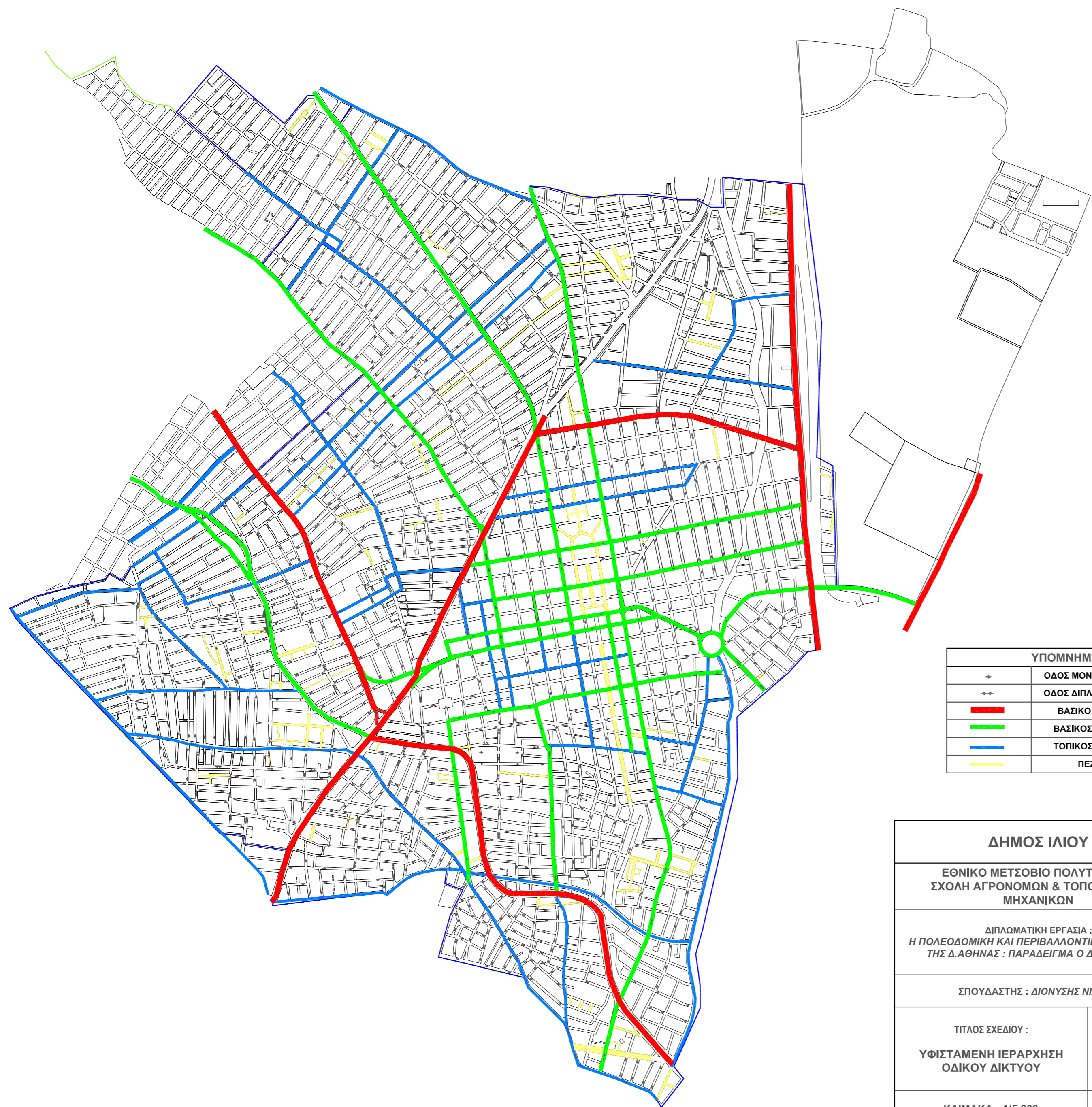
ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	ΝΕΑ ΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΒΑΣΕΙ Γ.Π.Σ.
	ΟΡΙΑ ΓΕΙΤΟΝΙΩΝ ΒΑΣΕΙ Γ.Π.Σ.
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΒΑΣΕΙ Γ.Π.Σ.
	>160 άτομα/Ha
	130 - 159 άτομα/Ha
	100 - 129 άτομα/Ha
	<100 άτομα/Ha

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : <i>Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ</i>	
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΙΩΤΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑ	ΧΑΡΤΗΣ Δ1
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1/5.000	ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

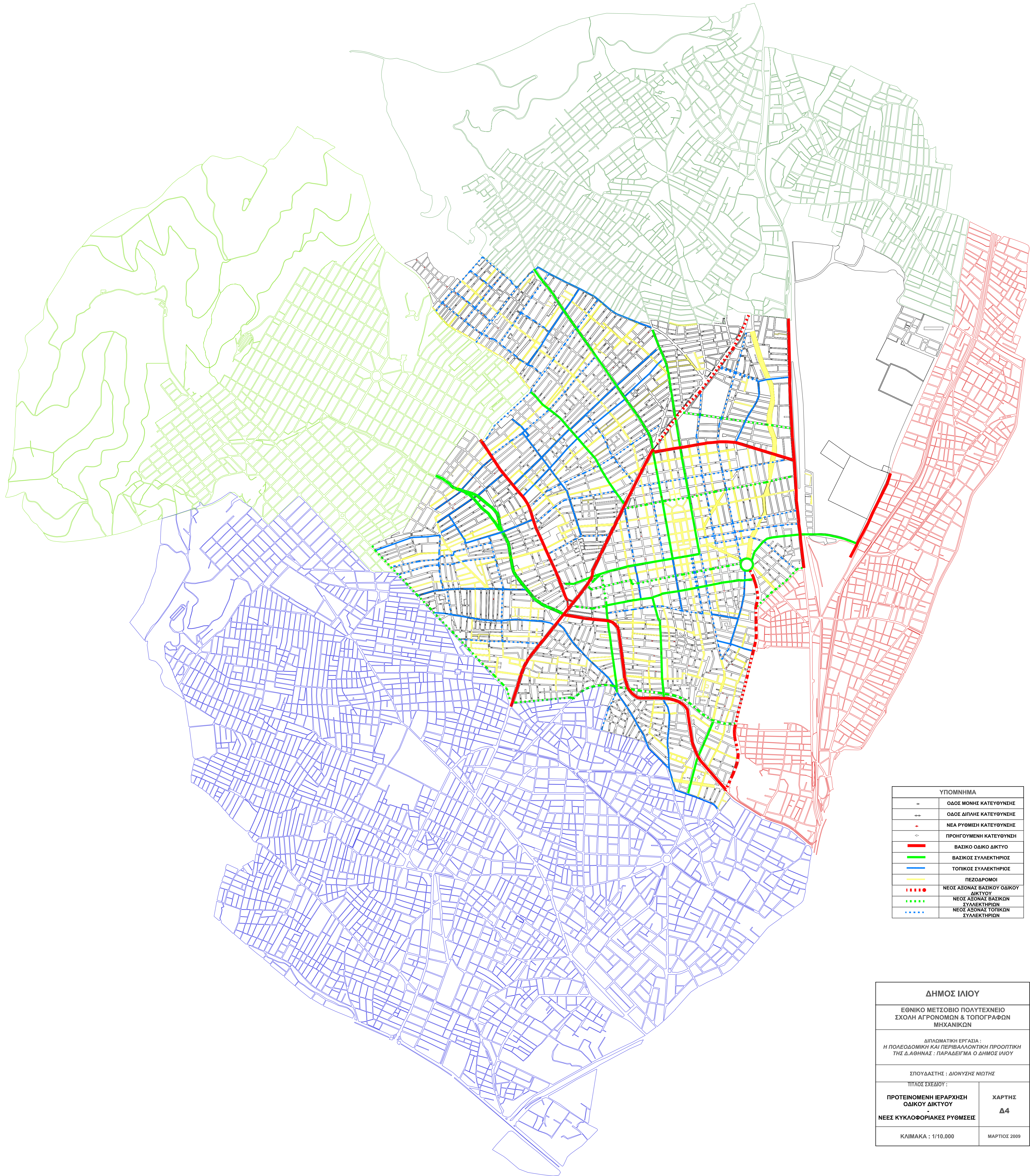
ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	ΝΕΑ ΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΒΑΣΕΙ Γ.Π.Σ.
	ΟΡΙΑ ΓΕΙΤΟΝΙΩΝ ΒΑΣΕΙ Γ.Π.Σ.
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΒΑΣΕΙ Γ.Π.Σ.
	ΜΕΣΟΣ σ.δ. = 1,6 ΒΑΣΕΙ ΓΠΣ
	ΜΕΣΟΣ σ.δ. = 1,5 ΒΑΣΕΙ ΓΠΣ
	ΜΕΣΟΣ σ.δ. = 1,2 ΒΑΣΕΙ ΓΠΣ
	ΜΕΣΟΣ σ.δ. = 0,8 ΒΑΣΕΙ ΓΠΣ

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΙΩΤΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΧΑΡΤΗΣ Δ2
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1/5.000	ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

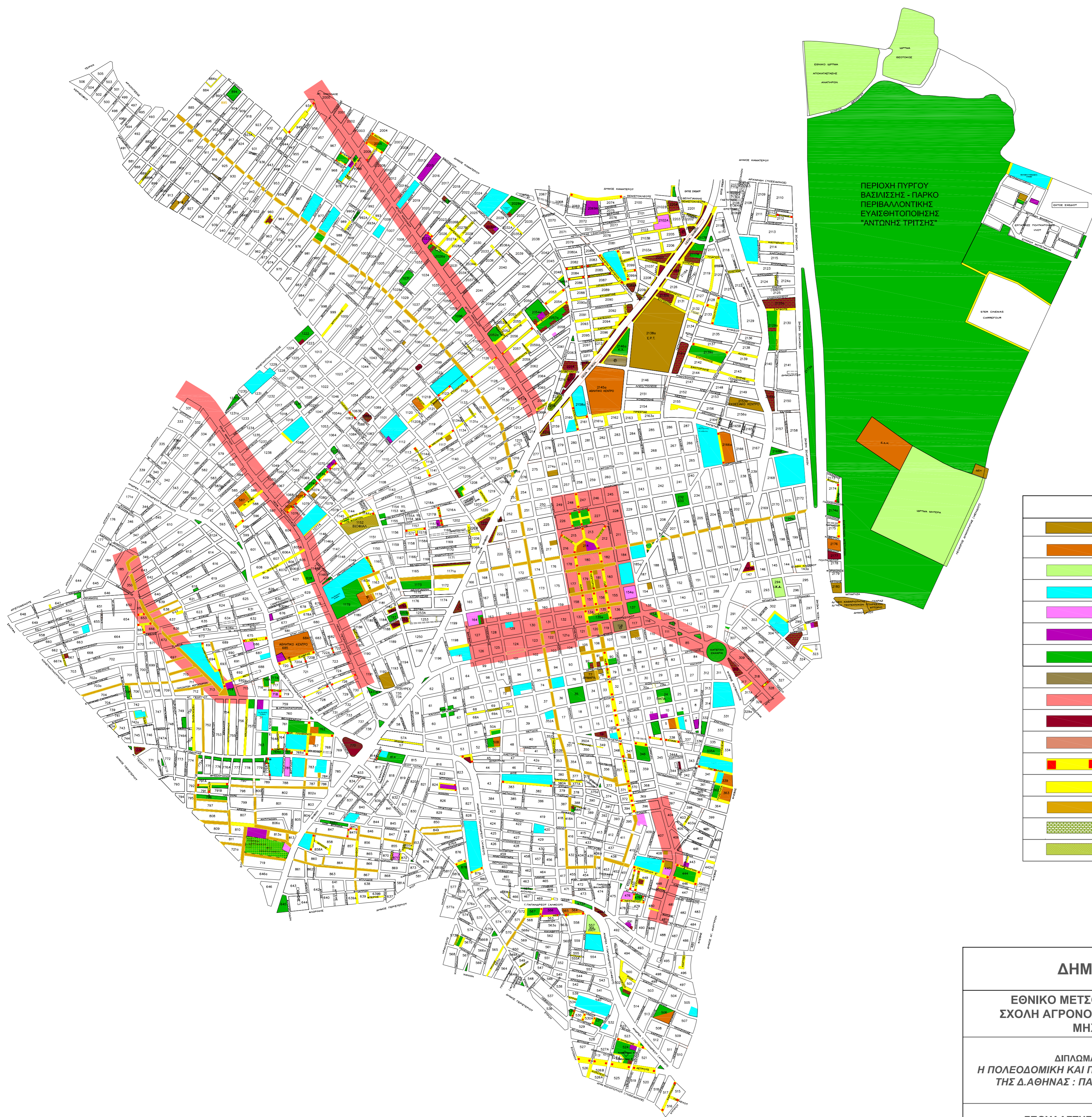
ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
→	ΟΔΟΣ ΜΟΝΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
⇔	ΟΔΟΣ ΔΙΠΛΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
—	ΒΑΣΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
—	ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΟΣ
—	ΤΟΠΙΚΟΣ ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΟΣ
- - -	ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ Δ. ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΙΩΤΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΧΑΡΤΗΣ Δ3
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1/5.000	ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

ΥΠΟΜΗΗΜΑ	
-	ΟΔΟΣ ΜΟΝΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
↔	ΟΔΟΣ ΔΙΠΛΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
-	ΝΕΑ ΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
-	ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
—	ΒΑΣΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
—	ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΟΣ
—	ΤΟΠΙΚΟΣ ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΟΣ
—	ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ
—	ΝΕΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΒΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
—	ΝΕΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΩΝ
—	ΝΕΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΙΩΤΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΧΑΡΤΗΣ Δ4
ΝΕΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1/10.000	ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΗΡΙΑ-ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
	ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
	ΚΤΗΡΙΑ ΥΓΕΙΑΣ
	ΣΧΟΛΕΙΑ - ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ
	ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
	ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ
	ΠΡΑΣΙΝΟ - ΠΛΑΤΕΙΕΣ
	ΠΑΡΚΙΝΓΚ (ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ)
	ΤΟΠΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ
	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΟΣ ΑΠΑΛΟΤΡΙΩΣΗ
	ΟΔΟΙ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΙΞΗ
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΕΓΚΕΚΡΙΜΜΕΝΟΙ)
	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ
	ΝΕΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΒΙΟΦΙΛΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :
Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ
ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΙΩΤΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :

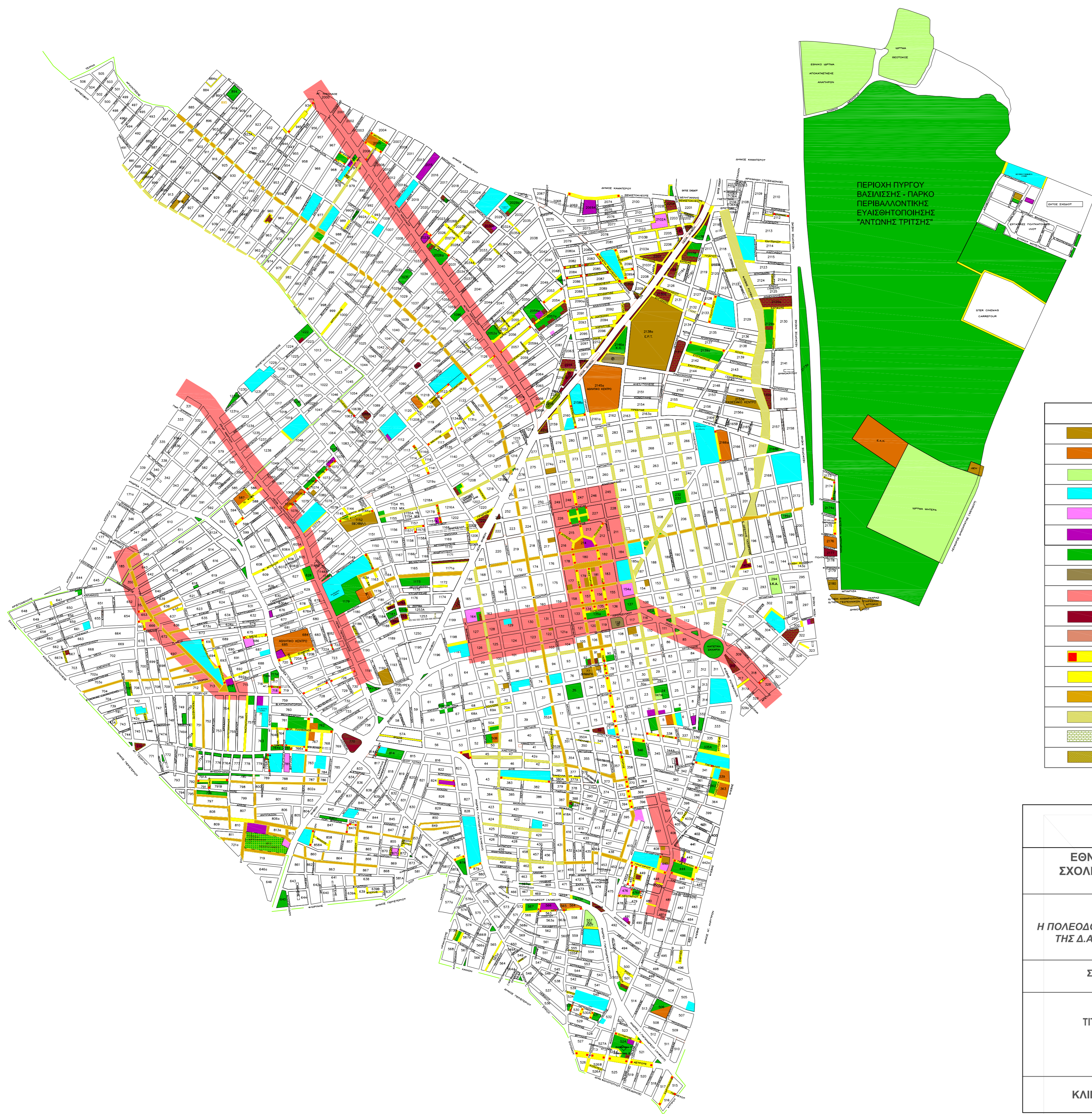
ΧΑΡΤΗΣ

ΣΤΑΔΙΟ 1

Δ5

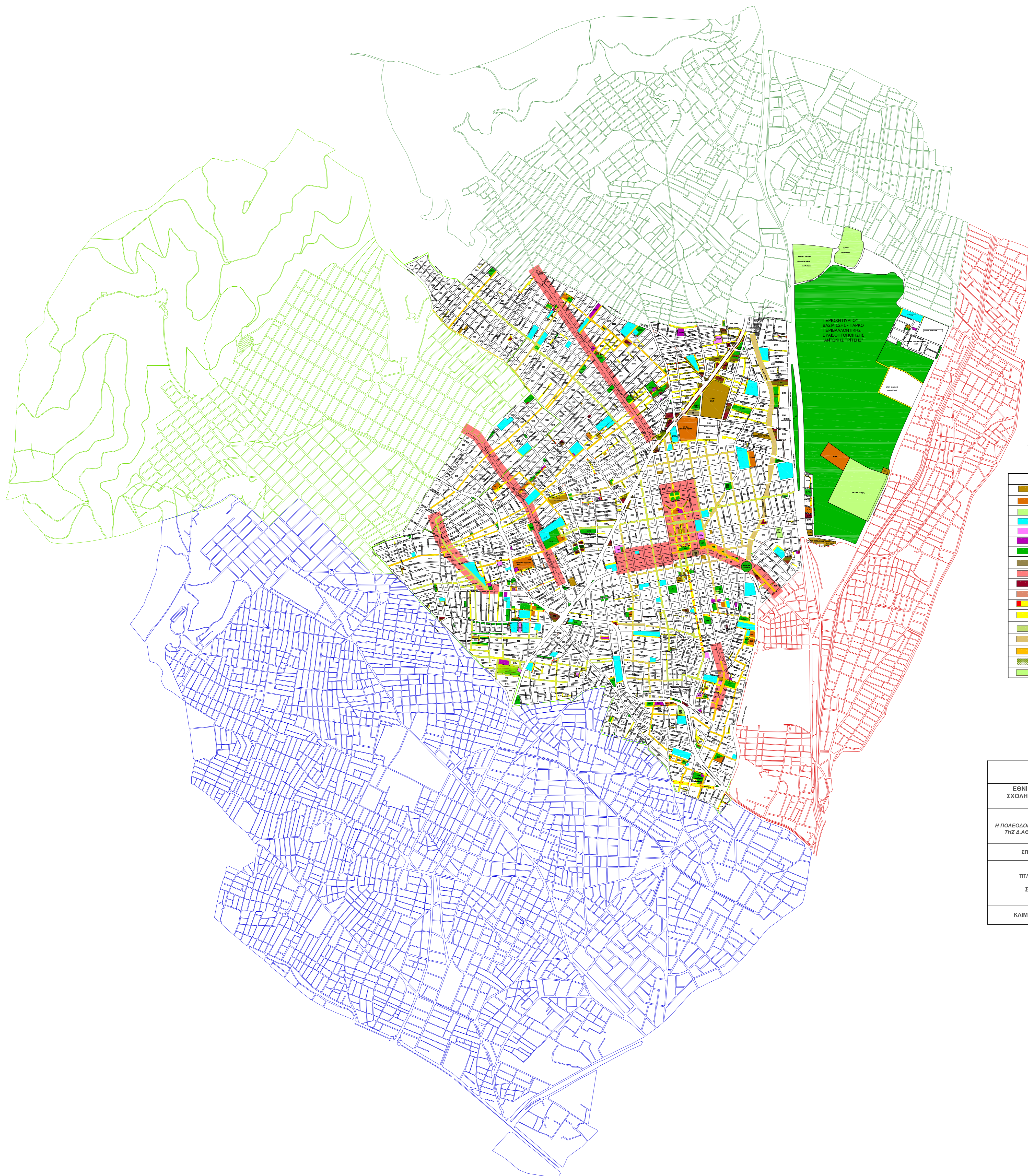
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1/5.000

ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΗΡΙΑ-ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
	ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
	ΚΤΗΡΙΑ ΥΓΕΙΑΣ
	ΣΧΟΛΕΙΑ - ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ
	ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
	ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ
	ΠΡΑΣΙΝΟ - ΠΛΑΤΕΙΕΣ
	ΠΑΡΚΙΝΓΚ (ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ)
	ΤΟΠΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ
	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΟΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ
	ΟΔΟΙ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΙΞΗ
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ
	ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΕΓΚΕΚΡΙΜΜΕΝΟΙ)
	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΣΤΑΔΙΟ 1)
	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΣΤΑΔΙΟ 2)
	ΝΕΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΒΙΟΦΙΑΛ

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΙΩΤΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :	ΧΑΡΤΗΣ
ΣΤΑΔΙΟ 2	Δ6
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1/5.000	ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΗΡΙΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΠΟΛΙΤΕΜΟΣ
	ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
	ΚΤΗΡΙΑ ΥΓΕΙΑΣ
	ΣΧΟΛΕΙΑ - ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ
	ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
	ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ
	ΠΡΑΣΙΝΟ - ΠΑΛΤΕΣ
	ΠΑΡΚΙΝΓΚ (ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ)
	ΤΟΠΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ
	ΚΟΙΝΟΧΡΗΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΟΣ ΑΠΑΛΟΤΡΙΩΣΗ
	ΟΔΟΙ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΙΗ
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ
	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΕΓΚΕΚΡΙΜΜΕΝΟΙ)
	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΣΤΑΔΙΟ 1)
	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΣΤΑΔΙΟ 2)
	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ (ΣΤΑΔΙΟ 3)
	ΝΕΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΒΙΟΦΙΛΑ

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΙΩΤΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΣΤΑΔΙΟ 3	ΧΑΡΤΗΣ Δ7
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1/5.000	ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΥ	
P1	ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΑΡΕΝΣΗΣ - ΟΥΣΙΝΟΥ
P2	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
P3	ΠΥΡΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΗΣ
P4	ΛΥΚΟΤΡΥΠΑ
P5	ΣΚΑ
P6	ΖΕΦΥΡΙ
P7	ΑΝΘ ΛΙΘΙΑ

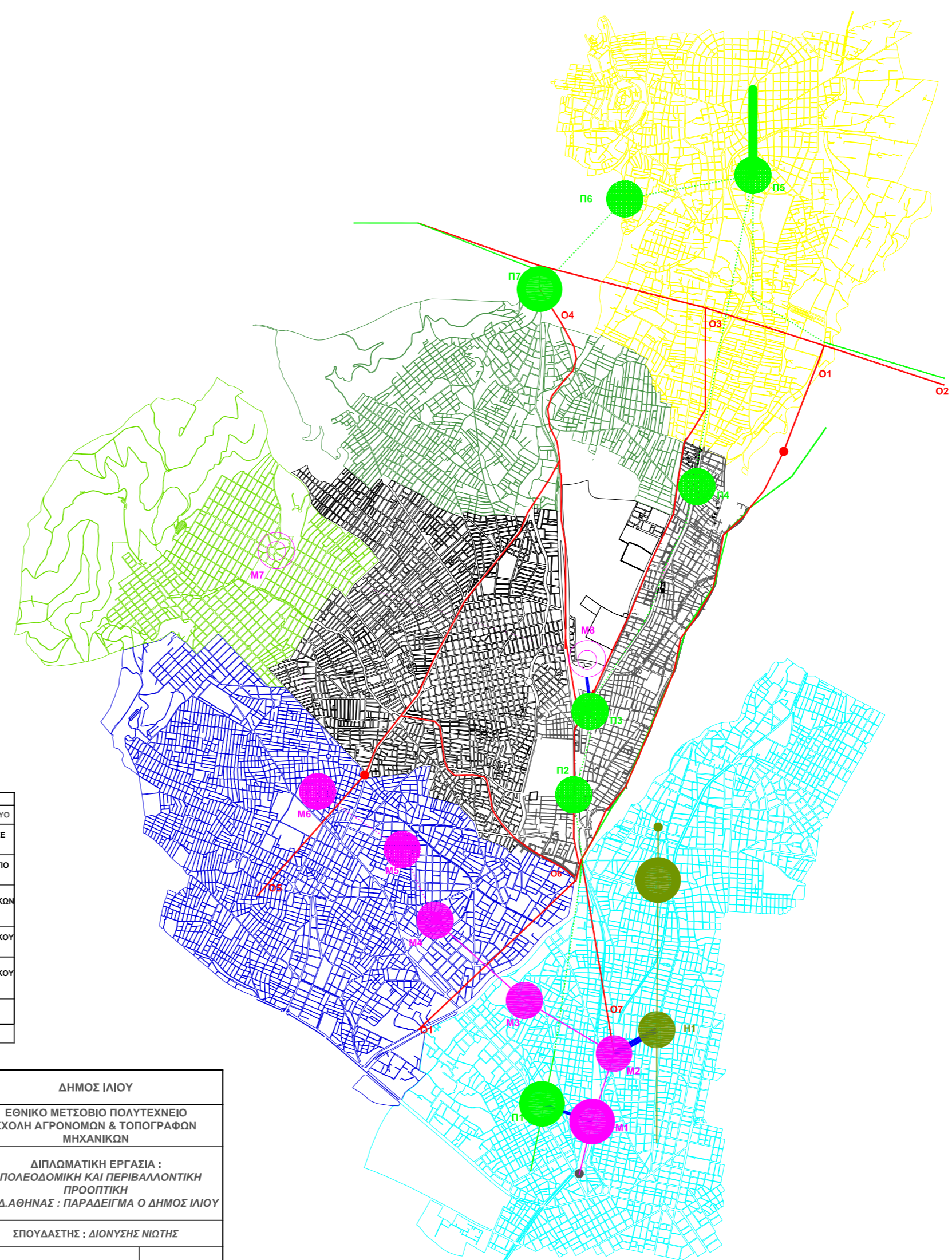
ΣΤΑΘΜΟΙ ΜΕΤΡΟ	
M1	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΣΤΕΡΕΩΣ
M2	ΑΤΤΙΚΗ
M3	ΣΕΡΦΟΝ
M4	ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
M5	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ
M6	ΛΙΒΟΥΤΣΟΥ
M7	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ
M8	ΜΑΚΩΝ

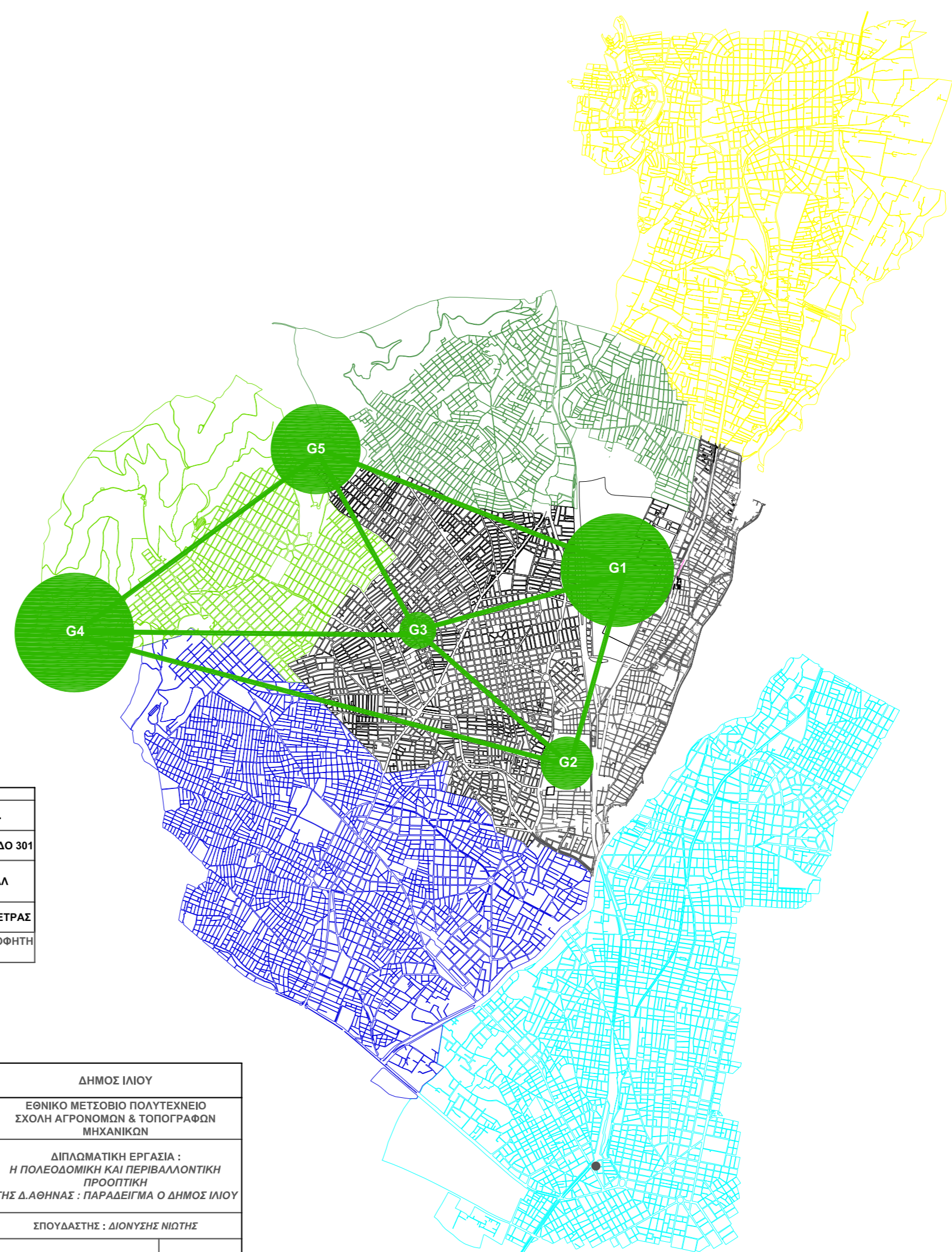
ΒΑΣΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	
O1	ΑΞΙΟΠΡΟΤΕΙΝΟ - ΑΡΧΟΝ
O2	ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ
O3	Α.ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
O4	Α.ΦΥΛΗ/Α.ΚΑΔΑΣ
O5	Α.ΦΙΘΕΩΝ
O6	Α.Α.ΛΑΤΙΑΝΑΡΕΟΥ
O7	Α.ΛΑΟΚΩΝ

ΣΤΑΘΜΟΙ ΗΣΔΠ	
H1	ΣΥΡΕΙΣ
H2	ΚΑΤΟ ΠΑΤΗΣΙΑ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	ΒΑΣΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
	ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΕΤΡΟ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
	ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΕΤΡΟ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
	ΠΡΟΣΤΑΣΗ ΜΕΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΜΕΤΡΟ
	ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΥ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
	ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΥ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
	ΣΤΑΘΜΟΣ ΗΣΔΠ
	ΑΝΤΑΓΩΓΡΕΝΗ

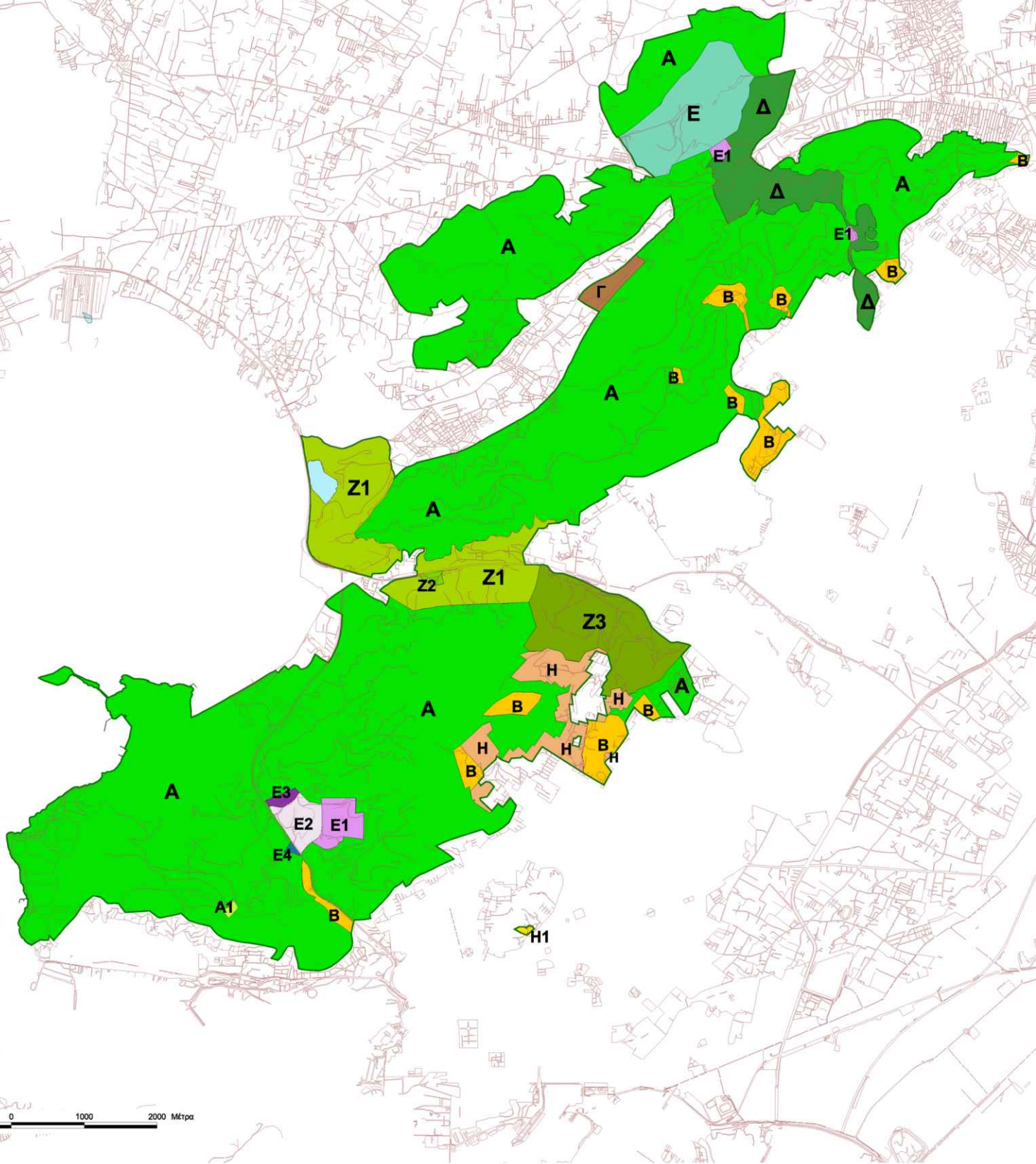
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ
 ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :
 Η ΠΟΛΕΩΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΕΚΤΙΚΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΩΝΥΣΗΣ ΝΙΔΤΗΣ
 ΠΤΑΧΕΣ ΣΕΛΑΔΟΥ :
 ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ - ΜΕΣΑ ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΤΡΟΧΙΑΣ
 ΧΑΡΤΗΣ ΔΒ
 ΚΑΙΜΑΚΑ : 1/15.000 ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
G1	Π.Π.Ε.
G2	ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ 301
G3	ΒΙΟΦΙΑΛ
G4	ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΤΡΑΣ
G5	ΠΑΡΚΟ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ

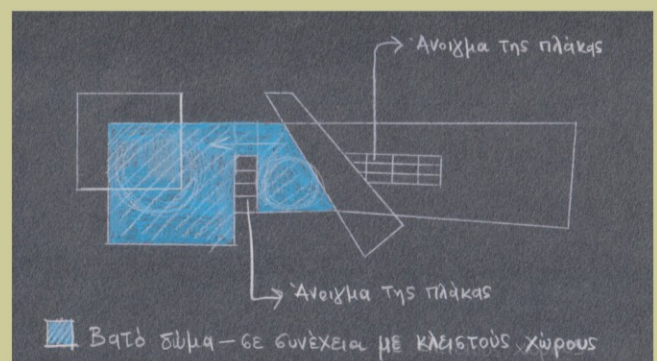
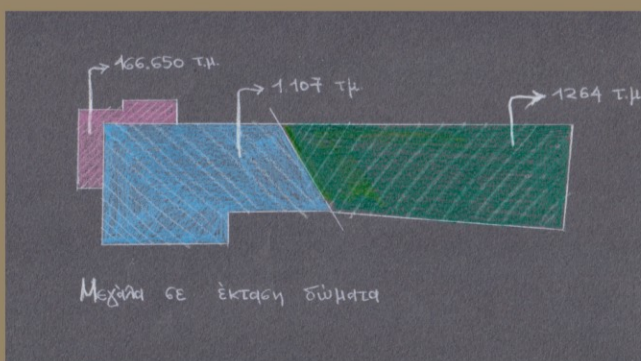
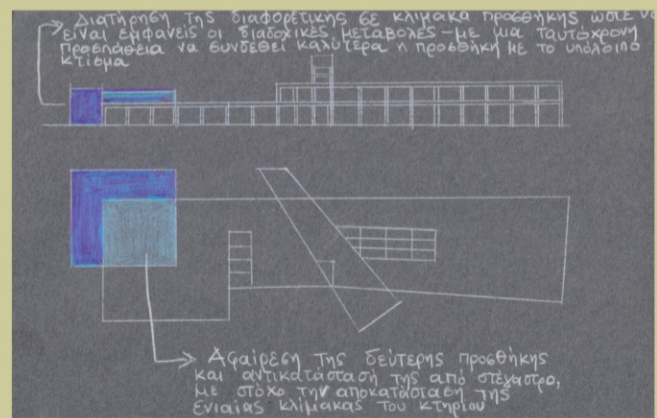
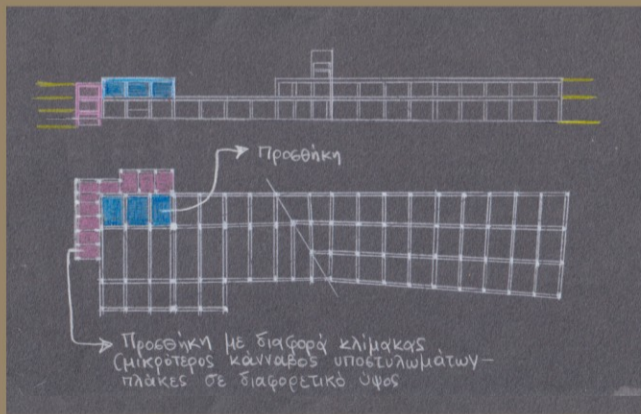
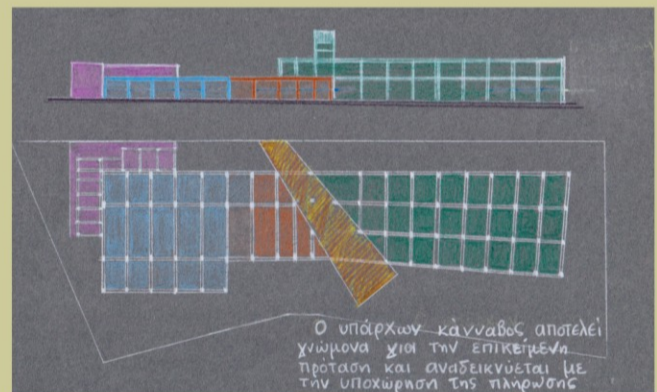
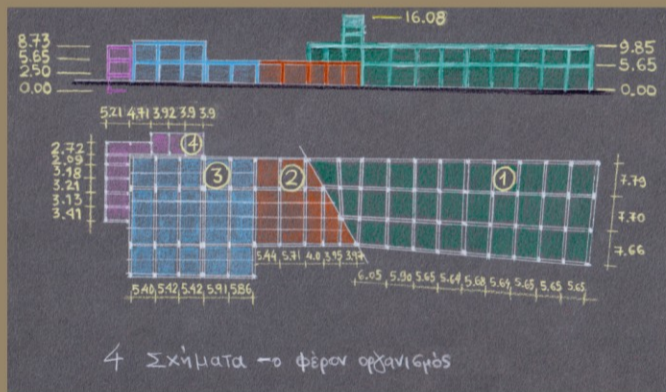
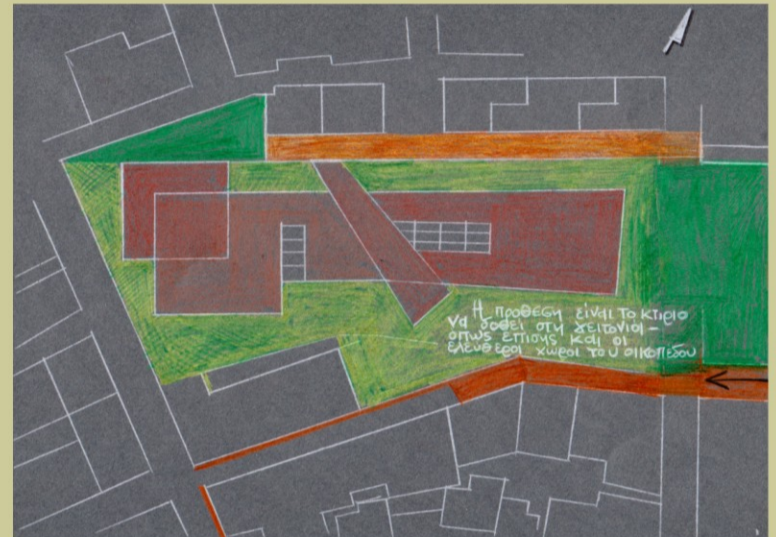
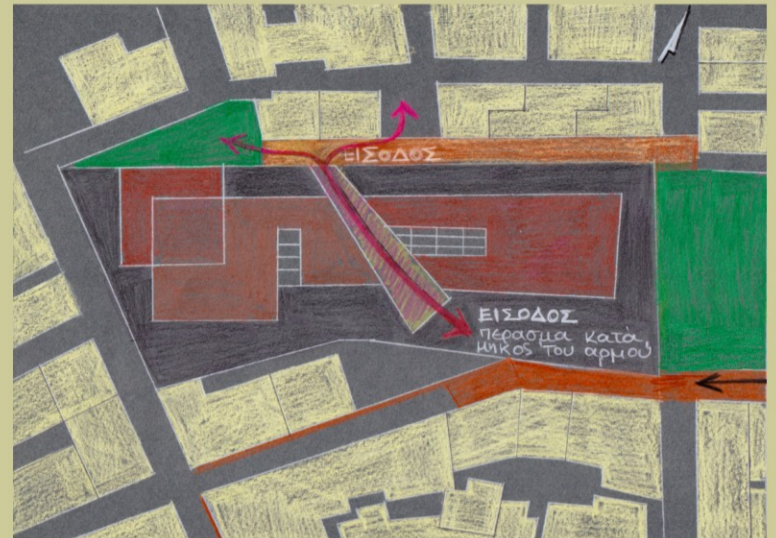
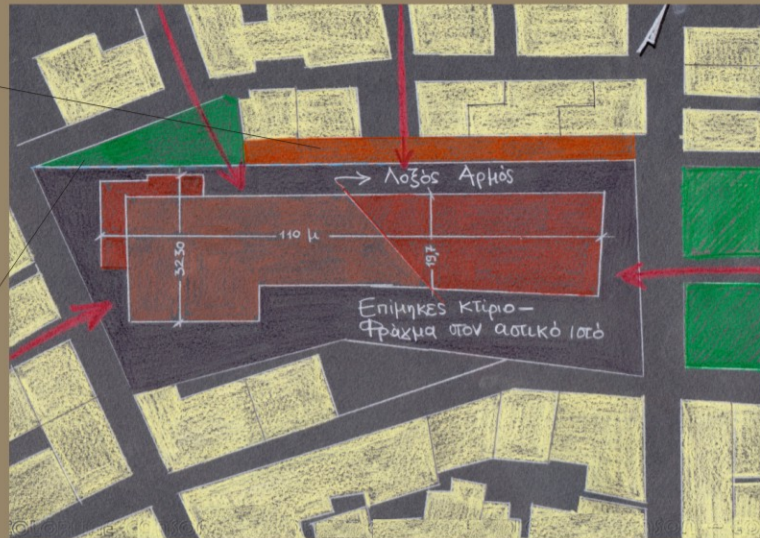
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΠΟΛΕΩΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΙΤΗΚΗ ΤΗΣ Δ.ΑΘΗΝΑΣ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΔΙΩΝΥΣΗΣ ΜΙΔΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΠΡΑΣΙΝΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΧΑΡΤΗΣ Δ9
ΚΑΙΜΑΚΑ : 1/15.000	ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

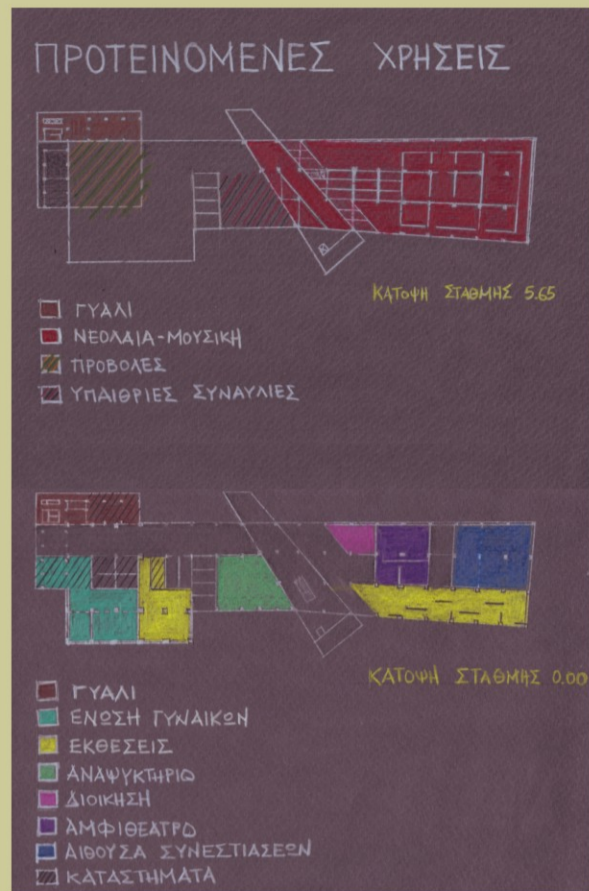
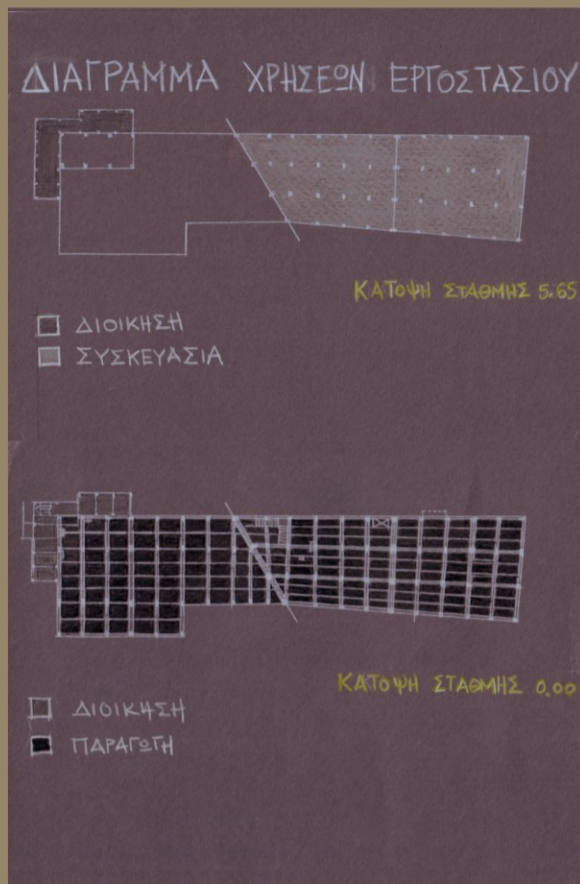
1000 0 1000 2000 Μέτρα

A	Αναψυχή	E	Χ. Υ. Τ. Α	Z1	Πάρκο Δ.Πύλης Αθήνας
A1	Μονές	E1	Νεκροταφείο	Z2	Camping
B	Αναψυχή-Αθλητισμός-Πολιτιστικές Εκδηλώσεις Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	E2	Βιομηχανική Περιοχή Σχιστού	Z3	Βοτανικός Κήπος
Γ	Γεωργική Γή	E3	Σταθμός Μεταφόρτωσης - Κτηνιατρείο	H	Περιοχές Κατοικίας
Δ	Πάρκο Δυτικής Πύλης Αθήνας	E4	Δημ. Επιχείρηση Αερίου	H1	Περιοχές Κατοικίας

Β5 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Β6 ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΝ

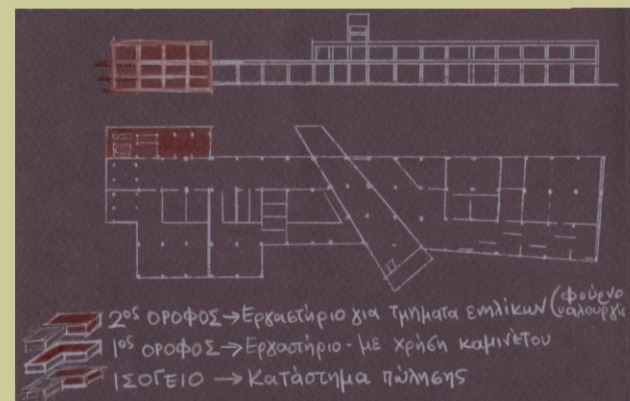
ΝΕΟΛΑΙΑ - ΜΟΥΣΙΚΗ

→ Δεν υπάρχει χώρος συνέντευξης της νεολαίας πέρα από τα εμπορευματοποιημένα όρια.
 → Δεν υπάρχουν δημόσιοι χώροι για δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μουσική ενκλωμένη.

ΓΥΑΛΙ - ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ

→ Δεν υπάρχουν μεγάλες μονάδες παραγωγής γυαλιού στην Ελλάδα.
 → Δεν υπάρχουν χώροι μαθητείας της τέχνης

ΕΝΟΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

→ Δραστηριοποιείται ποικιλοτρόπως - εκδηλώσεις, χειροτεχνία, μαγειρική κ.ά.
 Ο χώρος που στεγάζει τις δραστηριότητες αυτή τη στιγμή δεν αφήνει πολλά περιθώρια ανάπτυξης

